

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek

NEJVYŠŠÍ SOUD

6/2017

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu je jediným pramenem, který obsahuje výlučně judikaturu vycházející z kolektivní procedury upravené zákonem, jejím vydavatelem je Nejvyšší soud. Výběr rozhodnutí provádějí a o zařazování rozhodují kolegia Nejvyššího soudu.

Před projednáním jednotlivých vybraných rozhodnutí jsou tyto judikáty zasílány na připomínková místa uvedená v tiráži. Rozhodnutí publikovaná v této Sbírce nepředstavují názor jednotlivce ani nevycházejí z volného uvážení nakladatelství, nýbrž jsou výsledkem kolektivního projednání a kolektivního názoru o vhodnosti zveřejnění řešení nového nebo dosud neřešeného problému.

Redakční rada:

Předseda: prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.
Místopředseda: JUDr. Roman Fiala
Členové: JUDr. Antonín Drašík, JUDr. Václav Duda, JUDr. Věra Kůrková,
JUDr. Zdeněk Krčmář
Adresa redakce: Nejvyšší soud, Burešova 20, 657 37 Brno
tel.: +420 541 593 111, fax: +420 541 213 493
e-mail: podatelna@nsoud.cz

Ročník LXVIII, Index 47 301

Číslo 6/2017 vychází 24. 8. 2017

ISSN 0036-522X, EMK 1 200

Připomínková místa:

Nejvyšší správní soud, Vrchní soud v Praze, Vrchní soud v Olomouci, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, Česká advokátní komora, Právnická fakulta Univerzity Karlovy, Právnická fakulta Masarykovy univerzity, Právnická fakulta Palackého univerzity, Právnická fakulta Západočeské univerzity, Ústav státu a práva Akademie věd ČR, Krajský soud v Ústí nad Labem, Krajský soud v Hradci Králové, Krajský soud v Plzni, Krajský soud v Brně, Krajský soud v Ostravě, Krajský soud v Českých Budějovicích, Krajský soud v Praze, Městský soud v Praze, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Nejvyšší státní zastupitelství.

Vzor citace rozhodnutí uveřejněných ve Sbírce:

- stanovisko pléna Nejvyššího soudu ze dne 5. 1. 2017, sp. zn. Plsn 1/2015 (uveřejněné pod č. 1/2017 Sb. rozh. st.)
- rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2012, sp. zn. 29 Cdo 300/2010 (uveřejněný pod č. 32/2013 Sb. rozh. obč.);

nebo

- rozsudek Nejvyššího soudu uveřejněný pod č. 99/1995 Sb. rozh. tr.

Vzor citace rozhodnutí neuveřejněných ve Sbírce:

- usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2012, sp. zn. 3 Tdo 225/2012

Rozhodnutí uveřejněná ve Sbírce jsou redakčně zpracovávána.

OBSAH

Rozhodnutí ve věcech trestních

Dokazování	č. 30
Hlavní líčení	č. 30
Místní příslušnost	č. 28
Nedovolené ozbrojování	č. 24
Nutná obrana	č. 26
Obhájce	č. 27
Podjatost	č. 27
Právnícká osoba	č. 29
Právní styk s cizinou	č. 25
Přičitatelnost činu právnické osobě	č. 29
Trestní odpovědnost	č. 29
Ublížení na zdraví	č. 26
Účastenství	č. 28
Uznání a výkon cizozemských rozhodnutí	č. 25
Vyloučení soudce	č. 27

OBSAH

Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Advokacie	č. 74
Cenné papíry	č. 65
Exekuce	č. 66
Insolvence	č. 76
Náhrada škody	č. 72, 74
Náhrada za ztrátu na výděлку	č. 71
Nájem bytu	č. 74
Nekalá soutěž	č. 75
Odpovědnost státu za škodu	č. 72, 73
Odvolání	č. 77
Poplatek za prodlení	č. 74
Převod nemovitostí	č. 70
Převod vlastnictví	č. 70
Rozhodčí doložka	č. 65
Spoluvlastnictví	č. 69
Správní řízení	č. 72
Státní zástupci	č. 73
Telekomunikace	č. 68
Účastníci řízení	č. 67
Věcná břemena	č. 68, 69
Výkon rozhodnutí	č. 67
Výpověď z pracovního poměru	č. 77
Zástavní právo	č. 76

ROZHODNUTÍ
VE VĚCECH TRESTNÍCH

Č. 24

Nedovolené ozbrojování

§ 279 odst. 1 tr. zákoníku

č. 24

Při určení konkrétní hranice, jaké množství střeliva lze považovat za „větší“ ve smyslu § 279 odst. 1 tr. zákoníku, je třeba vycházet z druhu, účinnosti a počtu držených nábojů. O střelivo ve větším množství ve smyslu tohoto zákonného znaku půjde jen tehdy, pokud na základě těchto charakteristik lze učinit závěr, že zejména s ohledem na velikost nábojů, jejich energii, množství a účinnost výbušné náplně je způsobilé vyvolat srovnatelný stupeň nebezpečí jako jedna střelná zbraň.

S ohledem na výše uvedená hlediska držení např. osmi nábojů ráže 6.35 mm (tj. nábojů do pistole menší účinnosti) není přechováváním většího množství střeliva, neboť není způsobilé vyvolat srovnatelný stupeň nebezpečí jako držení jedné střelné zbraně.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 2016, sp. zn. 11 Tdo 1620/2015, ECLI:CZ:NS:2016:11.TDO.1620.2015.2)

Nejvyšší soud k dovolání obviněného G. K. podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 8. 2015, sp. zn. 7 To 282/2015, v části, v níž bylo zamítnuto odvolání obviněného proti rozsudku Okresního soudu Plzeň-město z 1. 6. 2015, sp. zn. 3 T 2/2015, proti výroku o vině přečinem nedovoleného ozbrojování podle § 279 odst. 1 tr. zákoníku a proti celému výroku o trestu, jakož i další rozhodnutí na zrušené části napadeného rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, již došlo zrušením, pozbyla podkladu a podle § 265l odst. 1 tr. ř. Krajskému soudu v Plzni přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město ze dne 1. 6. 2015, sp. zn. 3 T 2/2015, byl obviněný G. K. uznán vinným v bodech 1–7 pokračujícím zvlášť závažným zločinem nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku, jež se dopustil způsobem v rozsudku podrobně rozvedeným. V bodě 8 rozsudku

byl uznán vinným přečinem nedovoleného ozbrojování podle § 279 odst. 1 tr. zákoníku, jehož se dopustil tak, že v P. od přesně nezjištěné doby do 9. 10. 2014 ve svém bydlišti na F. t. přechovával v obývacím pokoji v plastové dóze ve spodní polici konferenčního stolu 6 ks kulových nábojů ráže 6.35 mm Browning brazilské provenience CBC a 2 ks kulových nábojů 6.35 Browning české provenience Sellier & Bellot Vlašim, tedy střelivo do zbraní kategorie A, B, C, které ve smyslu § 8 zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních, může nabývat do vlastnictví, držet nebo nosit pouze ten, kdo je držitelem zbrojního průkazu nebo zbrojní licence, kterých však G. K. není držitelem.

Za tuto trestnou činnost byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tři a půl roku, pro jehož výkon byl zařazen do věznice s ostrahou, a podle § 70 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku k trestu propadnutí věcí v rozsudku vyjmenovaných.

2. Proti citovanému rozsudku podali obviněný a státní zástupce odvolání, která Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 18. 8. 2015, sp. zn. 7 To 282/2015, podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti rozhodnutí odvolacího soudu podal obviněný dovolání prostřednictvím svého obhájce JUDr. J. V. Ohledně dovolacího důvodu odkázal na § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. s tím, že rozhodnutí soudů obou stupňů spočívají na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení.

4. V textu svého dovolání obviněný nejprve rekapituloval průběh řízení a obsah svého odvolání a následně uvedl, že skutkový stav nebyl zjištěn bez důvodných pochybností a nemůže být podkladem pro odsuzující rozsudek. Skutek nebyl zjištěn způsobem, který odpovídá zásadám spravedlivého procesu. To se týká zejména posouzení správnosti vyrozumění obhájce o výsledcích svědků a následné čtení a protokolů o nich. Soudy také nezdůvodnily, proč neuvěřily výpovědi obviněného, který uváděl konkrétní výhrady a námitky k pravdivosti výpovědi svědků. Posouzení věrohodnosti svědeckých výpovědí ze strany soudu považuje obviněný za nesprávné. Mezi skutkovými zjištěními soudů a důkazy existují rozpory, které znamenají popření zásad spravedlivého řízení.

5. Nesprávné hmotněprávní posouzení pak obviněný spatřuje u skutku pod bodem 8. Má za to, že uvedené množství nábojů nenaplnuje znaky skutkové podstaty podle § 279 odst. 1 tr. zákoníku, neboť nejde o větší množství střeliva, a také mu nebylo prokázáno úmyslné zavinění.

6. V závěru dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud napadené usnesení zrušil a přikázal krajskému soudu, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

7. K dovolání obviněného se vyjádřil nejvyšší státní zástupce prostřednictvím

státního zástupce činného u Nejvyššího státního zastupitelství. Ten po shrnutí předchozího průběhu řízení a obsahu obviněným podaného dovolání nejprve uvedl, že námitky obviněného v podstatné části uplatněnému „hmotněprávnímu“ dovolacímu důvodu neodpovídají. Námitka porušení práva na spravedlivý proces sice podle státního zástupce umožňuje v případě, je-li důvodná, ve smyslu aktuální judikatury průlom do skutkových zjištění na podkladě dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., sama o sobě však tomuto dovolacímu důvodu neodpovídá. Dle názoru státního zástupce přitom v naznačeném směru k porušení zásad spravedlivého procesu v trestní věci dovolatele nedošlo. Jak vyplývá z rozhodnutí soudů obou stupňů, uplatnil shodnou námitku obviněný již v průběhu soudního řízení. Soud prvního stupně jí přitom věnoval adekvátní pozornost, přičemž dospěl k závěru, že důvodná není. Správně přitom odkázal na to, že o výsledku svědků byl obhájce obviněného řádně vyrozuměn, a měl tak reálnou možnost se avizovaných úkonů, jimž chtěl být přítomen, zúčastnit. Namítá-li obviněný v této souvislosti, že ze zkušenosti obhájce věděl, že avizované výsledky svědků z řad drogové komunity se často nekonají v důsledku nedosažitelnosti takových svědků, nelze z toho usuzovat na nezákonnost takových výsledků, pakliže obhájce sám apriorně dospěl k závěru, že v udaný čas nemá smysl se k úkonu dostavit. K tomu lze podotknout, že na situaci, kdy se avizovaný úkon nepovede provést, pamatuje i příslušné ustanovení advokátního tarifu svým ustanovením o náhradě za promeškaný čas (srov. § 14 vyhlášky č. 177/1996 Sb.). Bylo tedy pouze na úvaze dotčeného obhájce, zda se k úkonu za takových podmínek dostaví, či nikoli, a jeho negativní rozhodnutí pak nelze zpětně přičítat jako vadu v postupu policejního orgánu. Dle přesvědčení státního zástupce tak nelze v daném případě hovořit o porušení práv obviněného na spravedlivý proces, z čehož rezultuje, že jím uplatněné námitky v tomto směru obsahově uplatněnému dovolacímu důvodu neodpovídají, neboť jde o námitky ryze procesní povahy, nadto námitky nedůvodné.

8. Stejně tak podle státního zástupce nelze považovat za obsahově odpovídající námitky ve vztahu k hodnocení věrohodnosti vyslechnutých svědků. Jde o otázku, již soudy věnovaly značnou pozornost a svůj hodnotící postup přílehavě a dostatečně podrobně odůvodnily. V této souvislosti státní zástupce poukazuje na závěr odvolacího soudu, který zdůraznil, že námitku nevěrohodnosti provedených výpovědí uplatnil obviněný pouze selektivně v tom směru, v jakém jimi byl usvědčován, avšak přehlédl, že v takovém případě by se závěr o obecné nevěrohodnosti nutně musel vztahovat i k výpovědím, jež mu mají prospět (srov. str. 3–4 usnesení odvolacího soudu). K tomu státní zástupce dodává, že v případech trestné činnosti obdobného druhu je výslech osob zneužívajících omamně nebo psychotropní látky v podstatě pravidlem, přičemž vždy je třeba pečlivě vážit nejen obecnou, ale zejména specifickou věrohodnost takových osob. Těmto nárokům přitom hodnocení zejména soudu okresního dle názoru státního zástupce jedno-

značně dostálo (srov. hodnotící úvahy na str. 10–11 rozsudku). Ve věci tak nelze podle státního zástupce shledat žádný, natož extrémní rozpor mezi provedenými důkazy a skutkovými zjištěními.

č. 24

9. Za obsahově relevantní lze podle státního zástupce považovat námitku vztahující se k přečinu nedovoleného ozbrojování podle § 279 odst. 1 tr. zákoníku, a to v rozsahu, že obviněný svým jednáním nenaplnil objektivní stránku tohoto přečinu. Pokud jde totiž o námitku k subjektivní stránce, je opět založena pouze na skutkovém a nijak nerozvedeném tvrzení, že tato mu nebyla prokázána. Ani ve vztahu k objektivní stránce se však státní zástupce s názorem obviněného neztotožňuje. Stejně jako odvolací soud má za to, že za větší množství střeliva lze považovat takové, jehož držení je co do nebezpečnosti ekvivalentní držbě samotné zbraně. Tuto úvahu pak provedl již soud nalézací, který s odkazem na závěry příslušného odborného zkoumání poukázal na konkrétní zjištěnou nebezpečnost daného střeliva, svým charakterem způsobilého přivodit smrt. Obviněným držené množství střeliva v počtu 8 ks by tak ryze hypoteticky bylo způsobilé přivodit smrt osmi osob. Analogicky lze přitom podle státního zástupce odkázat na judikaturní vymezení pojmu „vydání lidí v nebezpečí smrti“ ve smyslu § 272 tr. zákoníku. Takový znak je naplněn v případě ohrožení nejméně sedmi osob (srov. rozhodnutí č. 39/1982 Sb. rozh. tr.). Z tohoto pohledu a při zohlednění konkrétní potenciální nebezpečnosti přechovávaného střeliva lze proto podle státního zástupce i zjištěný počet 8 ks nábojů držený obviněným považovat za větší množství střeliva ve smyslu přisouzené skutkové podstaty. Za tohoto stavu shledává státní zástupce závěr soudů o naplnění objektivní stránky tohoto přečinu za správný a zákonu odpovídající.

10. Závěrem svého vyjádření státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl jako zjevně neopodstatněné.

III.**Přípustnost dovolání**

11. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve shledal, že dovolání obviněného je přípustné [§ 265a odst. 1, odst. 2 písm. a), h) tr. ř.], že bylo podáno oprávněnou osobou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.] v zákonné lhůtě, jakož i na místě, kde je lze učinit (§ 265e odst. 1 tr. ř.).

12. Vzhledem k tomu, že lze dovolání podat jen z důvodů uvedených v § 265b tr. ř., musel Nejvyšší soud dále posoudit otázku, zda lze dovolatelem uplatněné dovolací důvody považovat za důvody uvedené v citovaném ustanovení zákona, jejichž existence je zároveň podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem. V úvahu přitom přicházelo posouzení pouze ve vztahu k ustanovení odstavce prvního § 265b tr. ř.

13. Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí

spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Z toho plyne, že v rámci rozhodování o dovolání vychází Nejvyšší soud zásadně ze skutkových zjištění provedených soudy v předchozím řízení a pouze hodnotí, zda tato skutková zjištění byla z hlediska hmotného práva správně posouzena. Není tedy možné namítat nic proti samotným skutkovým zjištěním soudu, proti tomu, jak soud hodnotil důkazy, v jakém rozsahu provedl dokazování, jak postupoval při provádění důkazů apod. V tomto směru totiž nejde o aplikaci hmotného práva, ale procesních předpisů, zejména § 2 odst. 5, 6 tr. ř. o postupu orgánů činných v trestním řízení při zjišťování skutkového stavu a při hodnocení důkazů. Hmotněprávní posouzení se pak týká především trestního práva hmotného, ale může se týkat i jiných právních odvětví (k tomu srov. č. 36/2004 Sb. rozh. tr., s. 299). Nesprávnost může spočívat v tom, že soud nesprávně aplikuje normu hmotného práva tím, že buď použije jiný právní předpis či jiné ustanovení, nebo použije správný právní předpis a jeho správné ustanovení, ale nesprávně je vyloží. Nesprávnost může rovněž spočívat v chybně posouzené předběžné otázce. Je třeba dodat, že v žádném z dalších ustanovení § 265b odst. 1 trestní řád nepřipouští jako důvod dovolání, že by rozhodnutí bylo založeno na nesprávném nebo neúplném skutkovém zjištění. Z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř., je dovolání podáno i v případě, kdy je v něm sice citováno některé z § 265b tr. ř., ale ve skutečnosti jsou vytýkány vady, které zákon jako důvod dovolání nepřipouští.

IV.

Důvodnost dovolání

14. Z naznačeného výkladu je patrné, že převážná část obviněným uvedených námitek uplatněnému dovolacímu důvodu neodpovídá, neboť jimi obviněný napadá právě skutková zjištění.

15. Nejvyšší soud v tomto směru odkazuje na usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 10. 2007, sp. zn. I. ÚS 1692/07, v němž jmenovaný soud konstatoval, že „Nejvyšším soudem vyslovený závěr na dosah dovolacího důvodu zakotveného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. odpovídá ustálenému judiciálnímu výkladu, který byl ze strany Ústavního soudu opakovaně při posouzení jeho ústavnosti akceptován, a to nejen v rozhodnutích, na něž odkázal dovolací soud (srov. např. i usnesení sp. zn. III. ÚS 282/03).“ Totéž Ústavní soud konstatoval v usnesení ze dne 5. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 3272/07, v němž ještě dodal: „Ústavní soud se proto ztotožňuje se stanoviskem Nejvyššího soudu, podle kterého dovolací námítka, které se týkají skutkových zjištění a hodnocení důkazů, jsou mimo rámec dovolacího důvodu o nesprávném právním posouzení věci.“

16. Jak již bylo výše zmíněno, označení konkrétního dovolacího důvodu uvedeného v § 265b tr. ř. nemůže být jen formální, neboť pouze skutečná existence

zákonného dovolacího důvodu, nikoli jen jeho označení, je zároveň zákonnou podmínkou i rámcem, v němž dochází k přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. III. ÚS 78/05). Z hlediska základních práv garantovaných Listinou základních práv a svobod a mezinárodněprávními instrumenty je pak nutno poukázat na to, že žádný z těchto právních aktů neupravuje právo na přezkum rozhodnutí o odvolání v rámci dalšího, řádného, či dokonce mimořádného opravného prostředku. Zákodárce tak mohl z hlediska požadavků ústavnosti věcné projednání dovolání omezit v rovině jednoduchého práva stanovením jednotlivých zákonných dovolacích důvodů, jejichž existence je pro přezkum pravomocného rozhodnutí v dovolacím řízení nezbytná. Není-li existence dovolacího důvodu soudem zjištěna, neexistuje zákonná povinnost soudu dovolání věcně projednat (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 1. 2004, sp. zn. II. ÚS 651/02).

17. K tomu lze nad rámec dovolacího řízení uvést, že soudy logicky a přesvědčivě vysvětlily, z jakých důkazů vyvodily skutkové závěry, na nichž se odsouzení zakládá, a toto zdůvodnění nebudí žádné pochybnosti. Vyrozuměním obhájce o výsledku svědků v přípravném řízení se zabýval odvolací soud na str. 3 usnesení a na jeho závěry je možno odkázat.

18. Dovolacím důvodu neodpovídá ani námitka vztahující se ke skutku popsanému pod bodem 8 rozsudku, pokud jde o údajné neprokázání subjektivní stránky ve formě úmyslu. V tomto směru lze odkázat na logické odůvodnění odvolacího soudu na str. 4 rozsudku. Naopak za odpovídající dovolacímu důvodu lze označit námitku, podle které celkem osm kusů nábojů nenaplnuje znak „střelivo ve větším množství“. Touto otázkou se soudy také podrobně zabývaly, avšak jejich argumentaci hodnotí Nejvyšší soud jako nesprávnou a nepřesvědčivou. Vzhledem k tomu, že zákon neurčuje konkrétní hranici, jaké množství střeliva lze považovat za „větší“ ve smyslu § 279 odst. 1 tr. zákoníku, vycházely soudy podle svého tvrzení z druhu, účinnosti a počtu držených nábojů a na základě těchto charakteristik dospěly k závěru, že střelivo bylo způsobilé vyvolat srovnatelný stupeň nebezpečí jako jedna střelná zbraň. Kritérium i hlediska jsou sice správná, vychází z odborné literatury (srov. např. ŠÁMAL P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 2827), s jeho posouzením z uvedených hledisek se však Nejvyšší soud neztotožňuje. Rovněž nelze přisvědčit argumentaci státního zástupce, pokud jde o srovnávání zkoumaného znaku s trestným činem obecného ohrožení.

19. Především je nutné poukázat na to, že v posuzovaném případě jde o náboje do krátké střelné zbraně, což jsou náboje obecně méně účinné než náboje do dlouhých zbraní, např. loveckých kulovnic, a zejména zbraní vojenských, jako jsou velkorážové kulomety granátomety, pancéřovky apod. Navíc náboje ráže 6.35 mm jsou mezi pistolovými náboji na dolní hranici účinnosti. Odborná literatura zabývající se střelctvím považuje tento náboj vzhledem právě k jeho

malé účinnosti v cíli nevhodným pro obranné účely. Nejvyšší soud je proto toho názoru, že držení osmi nábojů uvedené ráže není držení většího množství střeliva. Nebylo totiž způsobilé vyvolat srovnatelný stupeň nebezpečí jako držení jedné střelné zbraně. Pro nedostatek tohoto znaku skutkové podstaty proto nemůže jít o čin soudně trestný, ale pouze o přestupek podle § 76 odst. 1 písm. a) zákona č. 119/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Skutek popsany pod bodem 8 rozsudku měl být proto soudem prvního stupně postoupen k projednání příslušnému orgánu jako přestupek. Neučinil-li tak soud prvního stupně, měl toto pochybení napravit odvolací soud.

20. Nejvyšší soud proto rozhodl způsobem uvedeným ve výroku tohoto usnesení. Krajský soud v Plzni bude v dalším řízení pokračovat způsobem naznačeným v tomto rozhodnutí a také znovu uloží obviněnému trest za trestné činy, které zůstaly v dovolacím řízení nedotčeny. Nejvyšší soud přitom připomíná rozhodnutí č. 6/2016 Sb. rozh. tr. dotýkající se této problematiky.

Č. 25

č. 25

Uznání a výkon cizozemských rozhodnutí, Právní styk s cizinou
§ 261 odst. 1 písm. a) až d), § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s.

I. Jestliže předmětem rozhodování o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu Evropské unie ukládajícího peněžitou sankci nebo jiné peněžitě plnění podle hlavy VI části páté z. m. j. s. je více rozhodnutí ukládajících téže osobě a v téže věci několik povinností k peněžitému plnění, postačí, že podmínka uvedená v § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s., tj. že výše uloženého peněžitého trestu nebo jiného plnění nesmí být nižší než 70 EUR, je splněna alespoň u jednoho z takových cizozemských rozhodnutí.

Každá povinnost k peněžitému plnění však musí být uložena rozhodnutím, které splňuje náležitosti uvedené v § 261 odst. 1 písm. a) až d) z. m. j. s.

II. Při posuzování splnění podmínky tzv. oboustranné trestnosti činu uvedené v § 268 odst. 2 z. m. j. s. soud není omezen jen na popis skutku ve výroku rozhodnutí jiného členského státu, ale je povinen vycházet ze všech zřejmých okolností jeho spáchání bez ohledu na to, zda jsou uvedeny ve výroku rozhodnutí nebo v jeho odůvodnění. Tento postup vyplývá z odlišnosti právních úprav, podle nichž skutkové podstaty jednotlivých trestních zákonů mohou předpokládat naplnění různých zákonných znaků, a tedy i popis různých skutkových okolností. Tak tomu bude např. v případě, že trestnost činu podle vnitrostátní úpravy zakládá recidiva pachatele (např. u trestného činu krádeže podle § 205 odst. 2 tr. zákoníku), ačkoliv tato okolnost z uznávaného rozhodnutí nevyplývá.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2016, sp. zn. 11 Tz 54/2016, ECLI:CZ:NS:2016:11.TZ.54.2016.3)

Nejvyšší soud z podnětu stížnosti pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného T. V. proti rozsudku Okresního soudu v Třebíči ze dne 24. 4. 2014, sp. zn. 3 Nt 2510/2014, vyslovil, že napadeným rozsudkem byl v neprospěch obviněného T. V. porušen zákon v § 5 odst. 1, § 261 odst. 1 písm. c), § 267 odst. 1 písm. e), odst. 3 písm. c) a § 268 odst. 1, 2 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů, napadený rozsudek zrušil a Okresnímu soudu v Třebíči přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Dne 25. 8. 2016 obdržel Nejvyšší soud stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného T. V. proti rozsudku Okresního soudu v Třebíči ze dne 24. 4. 2014, sp. zn. 3 Nt 2510/2014. Tímto rozhodnutím, které nabylo právní moci téhož dne, uznal okresní soud podle § 268 odst. 1, 2, 4 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen z. m. j. s.), rozhodnutí Obvodního soudu Mnichov ze dne 3. 8. 2012, sp. zn. 811 Cs 266 Js 167197/12, které nabylo právní moci dne 12. 9. 2012, a jímž byl T. V. uznán vinným trestným činem krádeže a byl mu uložen peněžitý trest ve výši 600 EUR. Protiprávní jednání jmenovaného spočívalo v odcizení čtyř parfémů v hodnotě 167,10 EUR z obchodních prostor společnosti M. v M. dne 2. 6. 2012.

č. 25

II. Stížnost pro porušení zákona

2. Proti shora uvedenému rozsudku, který – vzhledem k tomu, že se obviněný, jakož i státní zástupce vzdali ihned po jeho vyhlášení práva na opravný prostředek – neobsahuje odůvodnění, podal ministr spravedlnosti stížnost pro porušení zákona, v níž poukazuje na řadu pochybení, kterých se Okresní soud v Třebíči měl dle jeho názoru dopustit. Stěžovatel v první řadě brojí proti předčasnosti rozhodnutí okresního soudu, který se důsledně nezabýval problematikou řádného poučení obviněného o právu na podání opravného prostředku proti uznanému rozhodnutí německého soudu. Trestní věc obviněného byla německým soudem projednána v nepřítomnosti T. V., pročež byl jmenovaný písemně vyzooměn o právu na podání opravného prostředku. Ačkoliv doručení rozhodnutí Obvodního soudu Mnichov obviněnému není rozporováno, nebylo možno ověřit, zda rozhodnutí, které bylo k osvědčení zaslanému německými orgány přiloženo toliko v německém jazyce, bylo obviněnému doručováno v němčině nebo v českém překladu. Takové zjištění je přitom nezbytné pro účely řádného poučení o opravném prostředku, neboť pokud by T. V. obdržel písemnost v německém jazyce a tomuto nerozuměl, nebylo by možné učinit závěr o poučení v souladu s § 267 odst. 3 písm. c) z. m. j. s. Daná skutečnost je rovněž upravena čl. 5 odst. 3 Úmluvy o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy EU ze dne 29. 5. 2000. Pochybnost vyvolává též poučení německého soudu, že písemné vyjádření (odpor) proti trestnímu příkazu musí být podán v němčině. Pro výše uvedené lze mít tedy závěry Okresního soudu v Třebíči za předčasné, potažmo v rozporu se zákonnými požadavky upravenými v § 5 odst. 1, § 266 odst. 1 a § 267 odst. 1 písm. e), odst. 3 písm. c) z. m. j. s.

3. Ministr spravedlnosti dále namítl absenci výroku o výkonu peněžitě sankce nebo jiného peněžitého plnění v rozsudku okresního soudu ve smyslu § 268 odst. 1 z. m. j. s., a sankci uvedenou v napadeném rozhodnutí tak nelze považovat za způsobilou k jejímu výkonu.

4. Další námitka směřovala k absenci určitého výroku o povinnosti k náhradě nákladů řízení v uznaném, tj. německém rozhodnutí. Stěžovatel připomněl, že Obvodním soudem Mnichov byl obviněnému uložen peněžitý trest ve výměře 600 EUR a dále vyslovena povinnost nahradit náklady řízení, která však v rozhodnutí ve věci samé nebyla konkretizována (vyčíslena). Tato suma je specifikována pouze v zasláném osvědčení, které však plní pouze roli pomocného dokumentu. Při absenci dostatečně specifikovaného rozhodnutí o výši nákladů řízení, ať již v rozhodnutí ve věci samé, či v rozhodnutí samostatném, však nelze obviněného zavazovat v řízení o uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí k povinnosti takové náklady řízení nahradit.

5. Jak dále uvádí stěžovatel, stran povinnosti nahradit náklady trestního řízení nedošlo též ke splnění zákonných náležitostí uvedených v § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s., když částka nákladů trestního řízení nedosahuje hranice 70 EUR. Tato podmínka, která je odrazem realizace zásady proporcionality, se přitom vztahuje ke každé peněžitě sankci nebo plnění zvlášť, a je-li naplněna v případě peněžitého trestu ve výši 600 EUR, nestalo se tak již v napadeném rozhodnutí u částky určující náklady trestního řízení.

6. Nad rámec čtyř shora uvedených základních výtek pak ministr spravedlnosti vytýká napadenému rozhodnutí okresního soudu též některé formální vady. V první řadě se jedná o formu rozhodnutí, kdy tato byla zvolena v podobě rozsudku, ač toto mělo být učiněno v podobě usnesení. Dále namítl absenci ustanovení, o které se opírá přepočtení peněžitě sankce na českou měnu (§ 268 odst. 5 z. m. j. s.), a naopak nadbytečnost použitého odkazu na § 268 odst. 2 z. m. j. s., nebylo-li rozhodováno o přeměně peněžitěho trestu na pokutu.

7. Pro veškeré výše uvedené skutečnosti tedy ministr spravedlnosti dospěl k názoru, že rozsudkem Okresního soudu v Třebíči byl porušen zákon v neprospěch T. V., a navrhl, aby Nejvyšší soud vyslovil vytýkaná porušení zákona, napadený rozsudek zrušil, jakož i další rozhodnutí na zrušený rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a věc přikázal okresnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

III.

Důvodnost stížnosti pro porušení zákona

8. Nejvyšší soud podle § 267 odst. 3 tr. ř. dále přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení rozhodnutí předcházející, a dospěl k závěru, že zákon porušen byl.

9. Hned na počátku je třeba zdůraznit, že problematika uznání peněžitých sankcí ve vztahu ke Spolkové republice Německo (SRN) je dlouhodobě sledována a diskutována, zejména právě s poukazem na odlišnou praxi při rozhodování o náhradě nákladů řízení. Jakkoliv daná materie je obecně podřaditelná pod rozsah hlavy šesté části páté z. m. j. s., jež představuje provedení Rámcového rozhodnutí Rady 2005/214/SVV ze dne 24. 2. 2005 o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut (dále jen „rámcové rozhodnutí“), konkrétně s poukazem na § 261 odst. 1 písm. c) z. m. j. s., je vždy nezbytné posuzovat naplnění veškerých podmínek, které stanoví vnitrostátní úprava pro uznání a výkon peněžitých sankcí a jiných peněžitých plnění. Úprava tak zohledňuje nejen vlastní podobu peněžitého plnění (peněžitý trest, pokuta, odškodnění obětí trestného činu, náhrada nákladů řízení, částka určená do veřejného fondu či ve prospěch organizace na podporu obětí), ale též její povahu, která vždy musí odrážet provázanost s trestním řízením, ať již ve formě přímého stanovení plnění trestním soudem, nebo sice orgánem odlišným, avšak s možností dalšího přezkumu věci v trestním řízení (srov. § 261 odst. 1 z. m. j. s.). Současné však byly stanoveny další podmínky, které musí být pro zdárné uznání a výkon peněžitého plnění splněny, ať již ve vztahu k cizozemskému rozhodnutí samotnému, jím dotčeným osobám či řízení, které mu předcházelo. Část takovýchto podmínek, které jsou odrazem primárního zdroje úpravy v podobě shora citovaného rámcového rozhodnutí, je obsažena ve zvláštní pasáži, kterou představuje hlava šestá části páté z. m. j. s. (viz zejména § 262, § 265, § 267 z. m. j. s.), nelze však opomíjet ani další požadavky mající za cíl ochranu základních zájmů státu, které představují především ústavněprávní principy a zásady demokratického právního řádu (viz výhrada veřejného pořádku zakotvená v § 5 odst. 1 z. m. j. s.).

10. Při rozhodování o uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí je tak třeba se zaobírat nejen naplněním podmínek, které jsou vymezeny v adekvátní části zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních pro takový postup, ale je též třeba mít vždy na mysli zachování pravidel, která jsou určující pro bezproblémové fungování právního řádu České republiky a zájmů, které hájí. Na zajištění takto vnímaného veřejného pořádku poukazuje ministr spravedlnosti v první ze svých námitek proti napadenému rozhodnutí Okresního soudu v Třebíči. Jeho námitka směřující do otázky doručení meritorního (cizozemského) rozhodnutí obviněnému, resp. překladu takového rozhodnutí, se přitom úzce dotýká stěžejní problematiky zachování práva obviněného na spravedlivý proces.

11. Proces uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí je iniciován zasláním potřebných dokumentů dožadujícího (odsuzujícího) státu, druhé (uznávající) straně. Za klíčové je třeba označit zaslání rozhodnutí cizozemského soudu, kterým bylo rozhodnuto o kterémkoliv z plnění, o jehož uznání se má rozhodovat [viz § 261 odst. 1 písm. a)–d) tr. ř.], neboť je to vždy toto rozhodnutí, které je předmětem uznání a výkonu peněžité sankce či obdobného plnění. Souběžně zasílané osvěd-

čení pak bylo ustaveno rámcovým rozhodnutím ke splnění toliko role informační, s cílem usnadnit uznávajícímu státu orientaci v problematice cizozemského řízení a právního řádu tak, aby došlo k minimalizaci nejasností vyplývajících z odlišných právních úprav a rychlejší orientaci v dotčeném případě, a tím i rychlejšímu průběhu uznávacího řízení. Ačkoliv je součástí osvědčení rovněž popis skutku a zvolená právní kvalifikace, není možné, má-li o tomto uznávající stát jakýchkoliv pochyb, takové informace považovat za dostačující pro samotné rozhodnutí o uznání a výkonu, ale je nezbytné vyžádat si jejich doplnění s poučením, že nebudou-li takové dodatkové informace poskytnuty, ukončí uznávající stát řízení (§ 266 odst. 1 z. m. j. s.). Z výše uvedeného má proto Nejvyšší soud zapotřebí zdůraznit, že uznávajícímu státu, v tomto případě České republice, musí být doručeno dožadující stranou nejen osvědčení zavedené rámcovým rozhodnutím, ale též veškerá rozhodnutí, která jsou dotčena požadavkem na uznání a výkon peněžité sankce či obdobného peněžitého plnění.

12. Pakliže v projednávaném uznávacím řízení byl ze strany německých orgánů vznesen požadavek týkající se peněžitého trestu, jakož i nákladů trestního řízení, musí být k úspěšnému provedení takového řízení zajištěna veškerá rozhodnutí k dané materii, tzn. jak vlastní rozhodnutí o vině a uložení trestu, tak – jestliže posledně uvedený dokument neobsahuje konkretizaci výše nákladů trestního řízení, ale pouze stanovení obecné povinnosti k jejich úhradě – také navazující rozhodnutí (v případě SRN nejčastěji ve věci příslušného státního zastupitelství), který vymezilo výši nákladů řízení (60 EUR). Také toto rozhodnutí přitom musí splňovat veškeré podmínky, vymezené pro pravomocná rozhodnutí cizozemského státu podle § 261 odst. 1 z. m. j. s., tedy zejména musí být vydáno soudem v trestním řízení, anebo sice jiným orgánem, ovšem za předpokladu, že se v dané věci lze domáhat projednání věci před soudem v trestním řízení. Současně se též musí jednat o rozhodnutí, které bylo obviněnému řádně doručeno, tento byl s jeho obsahem adekvátně seznámen, což v případě občana jiného členského státu vyžaduje jeho znalost jazyka odsuzujícího státu, anebo zajištění překladu rozhodnutí do jazyka, kterému obviněný rozumí, a v neposlední řadě se musí jednat o rozhodnutí konečné, tedy pravomocné.

13. Nejvyšší soud přitom vzhledem k dosavadní praxi ve vztahu ke Spolkové republice Německo, jakož i ostatně i naprosté většině dalších členských států EU, nespátřuje problém v otázce doručování rozhodnutí o vině obviněného a uložení příslušné sankce. Tento nastává až dodatečně u navazujících rozhodnutí o vyčíslení původně obecně stanovené povinnosti nahradit náklady trestního řízení, která jsou v rámci SRN podřazena gesci pracovníků státních zastupitelství. Jak vyplynulo ze zprávy Ministerstva spravedlnosti ČR ze dne 31. 8. 2016, č. j. MSP-35/2015-MOT-J/16, německé orgány vycházejí při stanovení částky nákladů řízení z paušálních sazeb upravených zákonem, s možností jejich další modifikace. Výsledné určení sumy nákladů řízení ve formě rozhodnutí je následně

zasíláno obviněnému nikoliv způsobem formálního doručení, ale toliko běžným vhozením do poštovní schránky, bez potřeby vyhotovit překlad do jazyka, který obviněný ovládá, a rovněž bez stanovení lhůty k podání opravného prostředku proti takovému rozhodnutí. Ačkoliv opravný prostředek je tedy v tomto případě přípustný, jeho podání není omezeno jasně stanovenou lhůtou, a je tak možno jej učinit *de facto* kdykoliv do doby úhrady nákladů řízení, anebo promlčení stanovené povinnosti.

14. Přisvědčit tak lze námitce ministra spravedlnosti, a to již v otázce překladu rozhodnutí a poučení obviněného o právu na podání opravného prostředku proti uznanému rozhodnutí německého soudu. V daném směru stěžovatel poukazuje na čl. 5 odst. 3 Úmluvy o vzájemné pomoci v trestních věcech mezi členskými státy EU ze dne 29. 5. 2000, podle něhož, lze-li předpokládat, že adresát nezná jazyk, ve kterém je písemnost vyhotovena, je třeba přeložit ji nebo alespoň její důležité části do jazyka členského státu, na jehož území se adresát nachází. Namítaná materie má však podstatně hlubší přesah, mající svůj základ již v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv, ve znění doplňujících Protokolů, a to konkrétně čl. 6 odst. 3 písm. a) Úmluvy, zajišťující právo na spravedlivý proces rovněž tím, že každý, kdo je obviněn z trestného činu, má právo být neprodleně a v jazyce, jemuž rozumí, podrobně seznámen s povahou a důvodem obvinění proti němu. Tato povinnost orgánů činných v trestním řízení je pak dále podložena dosavadní judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (srov. např. *Kamasinski v. Rakousko*, 1989; *Brozicek v. Itálie*, 1989), která stanoví poskytnutí tlumočnických služeb na takové úrovni, aby obviněnému umožnily rozumět řízení, které je proti němu vedeno, a obhajovat se. Toto právo se vztahuje též na písemné materiály, jakož i na přípravné řízení. K obdobné problematice nelze opomenout rozhodovací praxi Soudního dvora EU ve věci *Gavril Covaci*, C-216/14, ze dne 15. 10. 2015.

15. Z doložených materiálů německých orgánů [osvědčení písm. h) odst. 2)] přitom vyplynulo, že v případě obviněného T. V. byla trestní věc projednána v písemném řízení, když rozhodnutí sp. zn. 811 Cs 266 Js 167197/12, jímž bylo rozhodnuto o jeho vině a byl mu uložen trest, bylo vydáno dne 3. 8. 2012 a nabylo právní moci dne 12. 9. 2012. S ohledem na to však absentují další informace, v jakém jazyce bylo rozhodnutí obviněnému doručeno, tedy zda v němčině, nebo češtině, a pokud tak německý soud učinil ve svém úředním jazyce, chybí informace, zda tomuto obviněný rozumí.

16. Je zřejmé, že trestní řízení probíhající (nejen) před německými orgány, která řeší méně závažná protiprávní jednání, bývají často řešena formou písemného projednání věci, tzn. návrhem příslušného státního zastupitelství soudu na vyslovení viny a uložení trestu formou trestního příkazu, který je následně doručován obviněnému. Proti takovému rozhodnutí je přípustný opravný prostředek – odpor v příslušné lhůtě od doručení, jehož podstatou je vyvolání kontradiktorního řízení před soudem. I v takovém případě však musí orgány činné v trestním řízení ctít

veškeré principy spravedlivého a předvídatelného procesu, mezi něž neoddiskutovatelně patří právo na řádnou obhajobu. Jejím projevem pak je, mimo jiné, též právo obviněného, aby stěžejní materiály trestního řízení, mezi něž rozhodnutí o vině a uložené sankci jednoznačně patří, byly přeloženy do jazyka, kterému rozumí, neprohlásí-li obviněný jinak.

č. 25

17. S ohledem na výše uvedená zjištění je proto namístě konstatovat, že takový stav – rozuměno ve vztahu k požadavku na uznání a výkon uložené povinnosti nahradit náklady trestního řízení, kdy je uznávajícímu státu předkládáno toliko rozhodnutí s obsažením obecné povinnosti k náhradě nákladů řízení, aniž je současně doloženo další, navazující rozhodnutí konkretizující takovou povinnost, které současně splňuje veškeré náležitosti na rozhodnutí ve smyslu § 261 odst. 1 z. m. j. s., a to již v samotném základním požadavku na existenci rozhodnutí pravomocného, nelze považovat za adekvátní k postupu podle § 268 z. m. j. s. Takový stav je pro souhlasný postoj českých orgánů s uznáním a výkonem rozhodnutí nedostatečný, o to více, je-li dána existence dalších pochybností stran řádného doručení a překladu takového rozhodnutí. V tomto směru je však již nadbytečné, aby byly ze strany českých soudů vyjasňovány další skutečnosti případu právě k poslední zmíněné otázce doručení rozhodnutí o nákladech řízení, jakož i prokázání, že tak bylo učiněno v podobě, v níž se obviněný mohl dostatečně srozumitelně seznámit s jeho obsahem. Další postup cestou vyžádání si doplňujících podkladů podle § 266 odst. 1 z. m. j. s. s poučením, že pokud tyto nebudou v soudem stanovené lhůtě zaslány, bude řízení ukončeno, není v daném případě opodstatněný, resp. je třeba jej považovat za procesně neekonomický. Jelikož je však nezbytné, aby se soudy projedávající žádost cizozemského orgánu zaobíraly celou dotčenou materií a neopomenuly žádnou část učiněné žádosti, je namístě vedle případného rozhodnutí o uznání a výkonu peněžitě sankce (jsou-li k tomu splněny veškeré náležitosti), rozhodnout též o otázce uznání a výkonu náhrady nákladů trestního řízení, a to postupem podle § 264 odst. 2 z. m. j. s., tedy ukončením řízení pro nesplnění podmínek pro převzetí rozhodnutí uvedených v § 261 odst. 1 z. m. j. s.

18. Za opodstatněnou má Nejvyšší soud rovněž námitku k absenci výroku o výkonu peněžitě sankce nebo jiného peněžitého plnění uložených uznaným rozhodnutím německého soudu. Podle § 268 odst. 1 z. m. j. s. je při pozitivním rozhodnutí o uznání cizozemského rozhodnutí na území České republiky nutno současně rozhodnout o tom, že se peněžitá sankce nebo jiné peněžitě plnění vykoná. Je třeba si uvědomit, že oba výroky, tedy jak o uznání, tak o výkonu, spolu navzájem souvisí, tvoří nedílnou součást výrokové části rozhodnutí a proti oběma je přípustná stížnost, která má odkladný účinek. Jestliže okresní soud opomene učinit kterýkoliv z takových výroků ve svém usnesení, je takový postup třeba považovat za výrazné porušení zákona, které má za následek vadnost celého rozhodnutí.

19. Dalším z důvodů, pro které byla podána ministrem spravedlnosti stíž-

nost pro porušení zákona, je skutečnost, že zatímco peněžitý trest byl uložen ve výši 600 EUR, a splňuje tak podmínku vytyčenou v § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s., nelze totéž uvést o rozhodnutí o náhradě nákladů trestního řízení, které byly stanoveny ve výši 60 EUR. Podle shora citovaného § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s. uložený peněžitý trest nebo jiné plnění nelze považovat za způsobilé k výkonu, pokud jsou nižší než 70 EUR. Dané ustanovení představuje implementaci čl. 7 odst. 2 písm. h) rámcového rozhodnutí a je projevem zásady proporcionality v rámci uznávacího řízení. Jeho cílem je vyčlenit z rámce uznávacího a vykonávacího řízení, které je dotčeno mezistátním prvkem, bagatelní případy nedosahující požadované výše plnění. Vystává tak v obecné rovině otázka, zda v případě kumulace důvodů uznání cizozemského rozhodnutí má být zachována uvedená hranice u každého z dotčených rozhodnutí, či zda limit 70 EUR může být dosažen jejich vzájemnou kumulací.

20. Ustanovení § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s. implementuje do českého právního řádu požadavek čl. 7 odst. 2 písm. h) rámcového rozhodnutí a vychází z požadavku na zachování zásady proporcionality, která je jednou z určujících zásad spolupráce mezi členskými státy EU, nikoli jen na poli trestní justice. Daný princip vychází z potřeby eliminace takového omezení či zatížení relevantních subjektů k dosažení určitého účelu, které pro ostatní subjekty představuje pouze věc menšího významu. Jinými slovy je tedy možno akceptovat jen takové odchýlení se od obecného a ustáleného směru, které je skutečně nezbytné k dosažení požadovaného cíle. Jazykovým výkladem takto implementované normy by bylo možno dojít k závěru o potřebě kumulativního splnění veškerých podmínek kladených na uznávané a vykonávané cizozemské rozhodnutí v § 261 odst. 1 z. m. j. s., za současné neexistence překážek uvedených v § 267 z. m. j. s., které představují důvod k neuznání. Takové vnímání je primárně zcela správné a Nejvyšší soud od něj nikterak neustupuje. Na druhou stranu však považuje okolnost zmíněnou v § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s. za zcela specifickou. Vychází přitom z účelu samotného rámcového rozhodnutí, kterým je snaha o vytvoření nástroje na usnadnění a zrychlení vzájemné spolupráce mezi členskými státy EU na poli trestní justice tak, aby došlo k efektivnímu naplnění požadavku existence společného prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Je proto třeba postavit do vzájemných souvislostí snahu o usnadnění vymahatelnosti postihu osob za jejich protiprávní jednání v prostoru EU, který těmto umožňuje svobodný pohyb bez faktických překážek v podobě hranic mezi členskými státy, jež ale na druhou stranu stále představují bariéru pro uplatnění národního práva toliko v regionu působnosti jejich suverénních orgánů. K omezení zahlcení takových orgánů žádostmi z jiných členských států pak má sloužit právě stanovení určitého peněžně vyjádřeného limitu (zde 70 EUR), jenž má být garantem předpokládané minimální úrovně závažnosti případu k jeho řešení v mezistátní rovině. Nejvyšší soud však připomíná, že účelem nástrojů mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech je usnadnění řešení

vymahatelnosti postihu uloženého v jednom státě jedinci za situace, kdy vykonání uložené sankce či jiného nástroje lze rychleji a efektivněji dosáhnout v jiném členském státě. V případě uznání a výkonu rozhodnutí ukládajících peněžitou sankci nebo jiné peněžitě plnění podle hlavy šesté z. m. j. s. je typickým projevem požadavek upravený v § 262 z. m. j. s., aby osoba, vůči níž sankce či obdobné plnění směřuje, měla na území České republiky obvyklé bydliště nebo majetek. V daném ohledu je pak logicky cílem odsuzujícího státu dosáhnout předání výkonu peněžitě sankce nebo jiného peněžitě plnění do takového státu, a to v kompletním rozsahu všech komponent peněžitě plnění, k němuž byl obviněný zavázán. Předejde se tím situacím, kdy by například peněžitý trest uložený za spáchání protiprávního jednání byl vymáhán v jiném státě než náklady trestního řízení, v němž došlo k jeho uložení. Takový stav by totiž jen stěžil představoval skutečný záměr odsuzujícího státu dosáhnout vymození uložené sankce či plnění ve státě, kde je to vzhledem k pobytu obviněného či existenci jeho majetku efektivnější.

21. Nejvyšší soud proto dospěl k závěru, že v případě žádosti jiného členského státu EU, aby na území ČR došlo k uznání a výkonu rozhodnutí ukládajícího peněžitou sankci či jiné peněžitě plnění, je třeba, aby taková žádost byla posuzována komplexně ve světle vzájemného provázání všech v úvahu přicházejících plnění, která jsou rozvedena v § 261 odst. 1 písm. a)–d) z. m. j. s. Korektiv vyloučení bagatelních případů uvedený v § 267 odst. 1 písm. f) z. m. j. s. je přitom stále nutné aplikovat, ovšem postačí, jestliže požadovaný limit 70 EUR bude naplněn alespoň u jedné z takto uložených povinností obviněného, a to současně za předpokladu, že zbývající plnění jsou svou podstatou provázána se skutkem, pro který byl obviněný k takovému plnění zavázán, jakož i samotnou osobou obviněného. Typicky tedy půjde o případ uložení peněžitěho trestu za protiprávní jednání a na něj navazující rozhodnutí o povinnosti nahradit náklady řízení, v němž byl peněžitý trest uložen, anebo rozhodnutí o odškodnění oběti trestného činu, za nějž byla obviněnému uložena peněžitá sankce. Takovým postupem dojde k zachování samotného smyslu rámcového rozhodnutí umožnit členským státům co nejefektivnější vykonání uložené sankce a jiných plnění v jejich kompletním rozsahu. Je však nezbytné zdůraznit, že takový postup je stále možný jen a pouze za situace, na kterou Nejvyšší soud upozornil již výše, a to, že veškeré peněžitě sankce a jiná peněžitá plnění musí být ze strany odsuzujícího státu podložena adekvátním rozhodnutím, které splňuje veškeré podmínky zakotvené v § 261 odst. 1 z. m. j. s.

22. Nejvyšší soud je povinen vyjádřit se též k namítaným formálním pochybením okresního soudu, která považuje rovněž za důvodné. Okresní soud v Třebíči k rozhodnutí o uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí užil formy rozsudku, ač k takovému postupu nebyl dán důvod. Je třeba připomenout, že podle § 119 odst. 1 tr. ř., jehož subsidiární použití předpokládá § 3 odst. 1 z. m. j. s., rozhoduje soud rozsudkem tam, kde to zákon výslovně stanoví, v ostatních případech rozhoduje, jestliže zákon nestanoví něco jiného, usnesením. Pro rozhodnutí o uznání

a výkonu podle hlavy šesté části páté z. m. j. s. není stanovena forma rozhodnutí [oproti např. uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí ukládajícího nepodmíněný trest odnětí svobody nebo ochranné opatření spojené se zbavením osobní svobody, kde je rozhodováno rozsudkem (§ 304 odst. 2 z. m. j. s.)], a je proto při aplikaci shora uvedených obecných ustanovení o formě rozhodnutí namístež užít podobu usnesení, když ostatně takovému závěru odpovídá též skutečnost, že opravným prostředkem proti rozhodnutí podle § 267 odst. 1, odst. 3 až 5 nebo § 268 z. m. j. s. je stížnost (viz § 269 odst. 1 z. m. j. s.). Okresní soud v Třebíči proto pochybil, jestliže o uznání rozhodnutí Obvodního soudu Mnichov rozhodoval ve formě rozsudku, a nikoliv formou usnesení. V návaznosti na právě uvedené pak je ostatně též chybou použití navazujícího postupu při poučení o opravném prostředku – odvolání proti rozsudku, když správně měl samosoudce poučit procesní strany o právu podání stížnosti podle § 269 odst. 1 z. m. j. s.

23. Stěžovatelem nevytýkanou vadou, na kterou však Nejvyšší soud musí rovněž poukázat, je výrazné porušení stěžejního práva obviněného na obhajobu. T. V. byl v době rozhodování okresního soudu omezen na osobní svobodě a umístěn do Věznice R., kam mu byly doručovány soudní písemnosti, a odkud byl rovněž předveden k veřejnému zasedání konanému dne 24. 4. 2014 (viz protokol o veřejném zasedání na č. l. 29 trestního spisu). Podle § 14 odst. 2 písm. b) z. m. j. s. musí mít obhájce vždy také osoba, vůči níž se vede řízení o uznání a výkonu rozhodnutí jiného členského státu Evropské unie, je-li ve vazbě, výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojeného se zbavením osobní svobody. V přiloženém trestním spise Okresního soudu v Třebíči však zcela chybí jakákoliv zmínka o tom, že by obviněnému byl takový obhájce ustanoven, tento byl přítomen veřejnému zasedání soudu či mu byly doručovány soudní písemnosti, popř. že by se obviněný tohoto svého práva výslovně vzdal. Konal-li přesto okresní soud řízení bez ustanovení obhájce v řízení, kde je nutná obhajoba vyžadována, porušil takovým postupem zákon v § 14 odst. 2 písm. b) z. m. j. s.

24. Rozhodnutí Obvodního soudu Mnichov bylo společně s osvědčením a žádostí Spolkového ministerstva spravedlnosti doručeno českému soudu dne 28. 2. 2014. Řízení o uznání a výkonu tak bylo správně podřazeno režimu ustanovení z. m. j. s. (§ 264 odst. 1 zákona o mezinárodní justiční spolupráci), přičemž vzhledem ke skutečnosti, že dožadující stát označil jednání obviněného v části g) odst. 3 osvědčení, nebyl samosoudce povinován zjištěním, zda skutek naplňuje je znaky skutkové podstaty trestného činu podle práva ČR, to vše pochopitelně za situace, jestliže typová podoba jednání odpovídá popisu skutku a jeho právní kvalifikaci. Lze připomenout, že obviněný se protiprávního jednání dopustil tím, že z obchodních prostor poškozené společnosti odcizil čtyři parfémy v celkové hodnotě 167,10 EUR. Daný popis nepochybně odpovídá majetkovému deliktu, označenému německou stranou jako krádež. Pro absenci odůvodnění rozsudku Okresního soudu v Třebíči, byť soud v tomto směru postupoval na základě sou-

č. 25

hlasného vyjádření státního zástupce a obviněného a vyhotovil pouze zjednodušené rozhodnutí, nelze k námitce stěžovatele stran nadbytečného použití § 268 odst. 2 z. m. j. s. ve výroku uznávacího rozhodnutí dovodit, zda příslušný soud toliko chybně a nadbytečně uvedl nesprávnou formu výkonu uznané sankce, když odkázal na ustanovení o přeměně peněžitého trestu na pokutu, anebo dospěl k závěru, že skutek uvedený v německém rozhodnutí nenaplnňuje znaky skutkové podstaty trestného činu podle práva ČR, a proto je postup podle § 268 odst. 2 z. m. j. s. namístě (byť současně přeměnu peněžitého trestu na pokutu do výroku výslovně nezakomponoval). Ačkoliv by k posledně zmíněnému postupu mohl svádět fakt, že v inkriminované době spáchání protiprávního jednání bylo třeba kalkulovat s kurzem 1 EUR = 25,785 CZK, přičemž tedy výše škody, kterou obviněný způsobil přisvojením si cizí věci v hodnotě 167,10 EUR (4 309 Kč) neodpovídá kritériím § 205 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, jednalo by se o úvahu chybnou. Přestože součástí trestního spisu je toliko opis z evidence Rejstříku osob (č. l. 27), již z tohoto vyplývá předchozí odsouzení obviněného T. V. pro trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku rozhodnutím Městského soudu v Brně, sp. zn. 9 T 50/2012, ze dne 10. 4. 2012, které nabylo právní moci téhož dne. Je tedy zřejmé, že skutek, pro který byl obviněný uznán vinným, by mohl být v ČR z důvodu recidivy podřazen minimálně pod znaky skutkové podstaty přečinu krádeže podle § 205 odst. 2 tr. zákoníku (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2002, sp. zn. 11 Tcu 77/2001). Přesná konkretizace formy výkonu uznaného rozhodnutí přitom není bez významu, neboť zakládá režim, podle kterého dojde k realizaci výkonu sankce v rámci hlavy XXI. tr. ř., tedy v případě peněžitého trestu podle oddílu pátého (§ 341 a násl. tr. zákoníku) a v případě pokuty podle oddílu osmého (§ 361 tr. ř.). Rovněž tak je podstatná z hlediska záznamu rozhodnutí do evidence Rejstříku trestů.

25. V neposlední řadě se Nejvyšší soud ztotožnil s argumentací ministra spravedlnosti týkající se chybějícího odkazu na § 268 odst. 5 z. m. j. s. ve výrokové části rozhodnutí okresního soudu, podle kterého peněžitou sankcí nebo jiné peněžitě plnění uložené rozhodnutím jiného členského státu samosoudce přepočte z cizí měny na českou měnu dle kurzu devizového trhu vyhlášeného Českou národní bankou ke dni, kdy bylo takové rozhodnutí vydáno. Okresní soud takto sice správně učinil, když přepočtl jím uznávanou částku 660 EUR na odpovídající ekvivalent 16 684,80 Kč, k čemuž si opatřil i náležitý podklad (č. l. 28 trestního spisu), však opomenul již uvést právní základ, o který svůj závěr opřel, tedy § 268 odst. 5 z. m. j. s. Je třeba připomenout, že výrok o přepočtu částky určené k výkonu sankce či jiného peněžitého plnění představuje nedílnou součást rozhodnutí uznávajícího státu a je proti němu jako takovému přípustná stížnost mající odkladný účinek.

26. Nejvyšší soud na tomto místě musí rekapitulovat, že pro veškeré shora uvedené skutečnosti dospěl k závěru o opodstatněnosti stížnosti pro porušení zákona,

kterou podal ministr spravedlnosti, a vyslovil proto porušení zákona v neprospěch obviněného T. V. pravomocným rozsudkem Okresního soudu v Třebíči ze dne 24. 4. 2014, sp. zn. 3 Nt 2510/2014, a to v § 5 odst. 1, § 261 odst. 1 písm. c), § 267 odst. 1 písm. e), odst. 3 písm. c) a § 268 odst. 1, 2 zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem k tomu Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek v plném rozsahu a učinil tak i ve vztahu ke všem dalším rozhodnutím na zrušené rozhodnutí obsahově navazujícím, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Okresnímu soudu v Třebíči pak přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

č. 25

27. V rámci nového projednání věci je přitom příslušný soud vázán právním názorem, který Nejvyšší soud vyslovil v tomto rozhodnutí. V první řadě bude nezbytné, aby věc projednal způsobem, který nebude v rozporu se základními procesními právy obviněného, a své rozhodnutí učiní způsobem, který předpokládají zákonná ustanovení příslušného předpisu (z. m. j. s.), ať již co do formy rozhodnutí, tak náležitého užití adekvátních ustanovení zákona. Při posouzení věci je pak nutné zkoumat splnění veškerých podmínek, která na uznávané a vykonávané rozhodnutí klade příslušná norma (§ 261 odst. 1 z. m. j. s.), jakož případnou existenci překážek, které by v uznání a výkonu cizozemského rozhodnutí bránily (§ 267 z. m. j. s.). Závěrem Nejvyšší soud rovněž připomíná potřebu splnění informační povinnosti, kterou samosoudci ukládá § 271 z. m. j. s.

Č. 26

č. 26

Nutná obrana, Ublížení na zdraví

§ 29, § 146 odst. 1 tr. zákoníku

Jestliže obviněný reagoval na protiprávní útok poškozeného, který jej uzavřel v garáži, držel její vrata, čímž mu bránil ve svobodném pohybu, a současně hrozil, že zapálí jeho venku stojící vozidlo, tak, že rozrazil vrata garáže, jimiž zasáhl poškozeného do obličeje, a tím mu způsobil zranění, jde o jednání v mezích nutné obrany ve smyslu § 29 tr. zákoníku, a proto je nelze posoudit jako protiprávní (např. jako přečin ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 tr. zákoníku). Je totiž zřejmé, že za těchto okolností útok poškozeného trval a obviněný nebyl povinen nečinně vyčkávat na jeho ukončení.

O excesu z podmínek nutné obrany by bylo možno uvažovat ve vztahu k jednání obviněného, který poté ležícího poškozeného opakovaně udeřil pěstí do obličeje.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 4. 2016, sp. zn. 4 Tdo 443/2016, ECLI:CZ:NS:2016:4.TDO.443.2016.1)

Nejvyšší soud zrušil k dovolání obviněného M. B. usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 4. 2015, sp. zn. 7 To 111/2014, a jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Mostě ze dne 9. 1. 2014, sp. zn. 6 T 59/2013, jakož i další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu, a Okresnímu soudu v Mostě přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Obviněný M. B. byl rozsudkem Okresního soudu v Mostě ze dne 9. 1. 2014, sp. zn. 6 T 59/2013, uznán vinným přečinem ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 tr. zákoníku, jehož se dopustil tím, že dne 28. 4. 2012 kolem 18:30 hodin v L. – J., okres M., v ul. P., v areálu řadových garáží před svou garáží po vzájemné slovní rozepři poškozený V. K. vyběhl před garáž a držel garážová vrata, která obviněný rozrazil, přičemž došlo k nárazu petlice vrat do obličeje poškozeného, v důsledku čehož poškozený utrpěl posunutou zlomeninu pravého jařmového komplexu se zakrvácením do vedlejší nosní du-

tiny, posunutou tříštivou zlomeninu kloubního a svalového výběžku pravé strany dolní čelisti a posunutou zlomeninu těla levé strany dolní čelisti s následnou neodkladnou stomatochirurgickou operací a obvyklou dobou léčení v trvání do šesti týdnů, a dále, když poškozený upadl na zem před garáží, obviněný jej udeřil nejméně dvěma údery pěstí do obličeje.

2. Za to byl obviněnému podle § 146 odst. 1 tr. zákoníku uložen trest odnětí svobody v trvání osmi měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v délce patnácti měsíců. V souladu s § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost nahradit škodu poškozeným: VZP ČR, regionální pobožce Ú. n. L., pobožce pro Liberecký a Ústecký kraj, se sídlem v Ú. n. L., M. nám., ve výši 86 236 Kč a V. K. ve výši 11 400 Kč. (Pro úplnost je třeba zmínit, že obviněný byl nejprve uznán vinným stíhaným přečinem trestním příkazem Okresního soudu v Mostě ze dne 12. 6. 2013, sp. zn. 6 T 59/2013, který byl k jeho odporu zrušen, a posléze Okresní soud v Mostě rozhodl citovaným rozsudkem.)

3. Odvolání obviněného, které proti tomuto rozsudku podal, Krajský soud v Ústí nad Labem usnesením ze dne 7. 4. 2015, sp. zn. 7 To 111/2014, podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Usnesení soudu druhého stupně napadl obviněný prostřednictvím svého obhájce dovoláním, jež opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Konkrétně namítl, že absentuje jeho zavinění, byť ve formě nepřímého úmyslu. Pouze se snažil rozrazit garážová vrata poté, co poškozený přijel k jeho garáži pod vlivem alkoholu s obsahem alkoholu v krvi 1,82 promile a vešel za ním do garáže, kde jej slovně a fyzicky napadal. Poté poškozený garáž opustil a zavřel za sebou otevřenou polovinu vrat, přičemž vyhrožoval zapálením vozidla obviněného stojícího před garáží. Obviněný se po výhružce poškozeného snažil garáž opustit původně otevřenou polovinou vrat, která však nešla otevřít, tudíž odjízdit druhou polovinu vrat a dveře rozrazil. Nevěděl, zda je poškozený držel či je jinak zajistil. Obviněný nezaregistroval, zda petlice vrat udeřila poškozeného do obličeje, jelikož se jej poškozený snažil opětovně fyzicky napadnout a on jeho útok odrazil úderem pěstí. Nelze si proto představit, že by měl být srozuměn s tím, že poškozeného může zranit právě petlicí vrat garáže, tedy že mu bylo podle závěru soudu prvního stupně lhotežno, zda úderem do vrat následek způsobí či nikoli, v situaci, kdy se zde nacházel poškozený, a obviněný si byl vědom charakteru garážových vrat a jejich osazení petlicí.

5. Obviněný se dále domnívá, že uzavření osoby v místnosti či bránění v jejím odchodu je přečinem omezování osobní svobody podle § 171 tr. zákoníku. Brá-

č. 26

nil-li poškozený otevření vrat vlastní silou, je třeba posoudit jednání obviněného spočívající v jeho působení silou na vrata zevnitř jako nutnou obranu ve smyslu § 29 tr. zákoníku. Obviněný byl po opuštění garáže poškozeným opětovně napadán, takže neobstojí skutkový závěr odvolacího soudu, že rozpře byla ukončena a obviněný zde mohl vyčkat odchodu poškozeného. Nelze ani předpokládat, že osoba uzavřená v garáži, které je vyhrožováno poškozením jeho vozidla zaparkovaného před garáží, nebude na výhružku reagovat a že se nebude snažit garáž opustit a své vozidlo chránit.

6. Dovolatel proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k tr. ř. zrušil usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 4. 2015, sp. zn. 7 To 111/2014, i rozsudek Okresního soudu v Mostě ze dne 9. 1. 2014, sp. zn. 6 T 59/2013, a podle § 265l tr. ř. přikázal soudu, o jehož rozhodnutí jde, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

7. Státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství se k podanému dovolání obviněného vyjádřil v tom smyslu, že námitka dovolatele o nedostatku zavinění je nedůvodná. Ztotožnil se se závěry soudů nižších stupňů a dodal, že rozráží-li někdo prudce vrata, za nimiž stojí jiná osoba, a je si její přítomnosti vědom, musí si být zároveň vědom toho, že vrata mohou za nimi stojící osobu udeřit, potažmo že tuto osobu může prudkým úderem vrat poranit. Při neexistenci okolností, díky kterým lze spoléhat, že k poranění nedojde, je za této situace dán nepřímý úmysl ve smyslu § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku. Žádné okolnosti, na které by mohl obviněný spoléhat, doufaje, že k následku na zdraví poškozeného nedojde, přitom objektivně zjištěny nebyly. Hájí-li se obviněný tím, že nemohl vědět, že poškozeného může zranit (udeřit) právě petlice od vrat, státní zástupce konstatoval, že k závěru o úmyslné formě trestného činu postačí, jestliže úmysl, byť nepřímý, zahrnoval v obecné rovině „ublížení zdraví“ jako znak příslušné skutkové podstaty. Vědění, jako složka zavinění, totiž nemusí objektivní realitě odpovídat přesně (srov. NOVOTNÝ, O., DOLENSKÝ, A., JELÍNEK, J., VANDUCHOVÁ, M. Trestní právo hmotné – I. Obecná část, Aspi Publishing, Praha 2003, s. 155). Postačilo tedy srozumění obviněného s jakoukoliv, třeba i méně závažnou, poruchou zdraví poškozeného, aniž by se srozumění muselo vztahovat na poranění popsaná v tzv. skutkové větě rozsudku nalézacího soudu. Stejně tak je z hlediska zavinění obviněného nerozhodné, zda si představoval jako možný úder petlicí či jinou částí vrat, neboť ani způsob provedení nemusí pachatelově představě odpovídat zcela přesně.

8. Se zbývajícimi výtkami obviněného ve vztahu k naplnění podmínek nutné obrany podle § 29 tr. zákoníku se pak státní zástupce ztotožnil a uvedl, že jednání obviněného nevykazuje jeden z obligatorních znaků trestného činu, a to protiprávnost. Soudy tedy pochybily, pokud shledaly obviněného vinným přečinem ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 tr. zákoníku. Jednání poškozeného spočívajícího v uzavření obviněného bez jakéhokoli oprávnění v garáži tak, že silou držel

garážová vrata, vykazovalo znaky útoku dle § 29 odst. 1 tr. zákoníku, když za útok je považováno protiprávní jednání člověka. Poškozený se tak mohl dopustit přečinu omezování osobní svobody podle § 171 odst. 1 tr. zákoníku, popřípadě přestupku ve smyslu § 49 odst. 2 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Krom toho poškozený působil na majetek obviněného (garážová vrata), tedy trvale útočil na osobní svobodu a volný pohyb obviněného, eventuálně majetek, tj. na zájem chráněný trestním zákonem, aniž by k tomu měl jakýkoliv právní titul či alespoň souhlas obviněného. Státní zástupce současně s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 162/2007 dovodil, že v daném případě nedošlo k intenzivnímu excesu z nutné obrany, neboť obrana obviněného spočívající v rozražení vrat, které silou drží jiná osoba, je obranou zcela srovnatelnou se způsobem útoku spočívajícím v držení vrat silou, neboť obviněný činil v podstatě totéž co poškozený, pouze v opačném směru, když oba aktéři jednoduše působili silou na předmětná vrata. Tedy nejedná se o zcela zjevně nepřiměřenou obranu, ale ani o prostou nepřiměřenou obranu, naopak je zcela srovnatelná se způsobem útoku.

9. Nutnou obranu pak nevylučuje fakt, že obviněný v roli obránce způsobil poškozenému poranění mající povahu ublížení na zdraví a byl s tímto následkem srozuměn. Zavinění ve vztahu k následku činu nutnou obranu podle § 29 tr. zákoníku podle státního zástupce nevylučuje. Osoba jednáající v nutné obraně je limitována toliko volbou způsobu své obrany tak, aby nebyla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Není-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku, pak nezáleží na tom, zda byl obránce s možnými negativními následky obrany srozuměn, či nikoliv. Meze nutné obrany nejsou bez dalšího překročeny ani tím, že obránce útočnicka eventuálně i úmyslně usmrtí (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 461/2004). Judikatura ani zákon při nutné obraně zásadně nevyžadují zachování principu proporcionality, tzn. úměry mezi hrozící a způsobenou újmou. Ochrana života či zdraví útočnicka, ač se jedná o nejcennější právní statky, nemá automaticky přednost před ochranou méně významných právních statků, např. osobní svobody či majetku (viz např. rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 317/01). Újma způsobená v nutné obraně může být větší než újma z útoku hrozící (srov. stanovisko Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 303/2008). Z hlediska obránce je významné rovněž to, že se zásadně nevyžaduje subsidiarita, a to ani v její zeslabené podobě. Obránce tedy není povinen snažit se útoku vyhnout, např. útekem, a dokonce se po obránci ani nežadá, aby volil z více nabízejících se způsobů obrany ten, který je nejmírnější (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 162/2007).

10. Státní zástupce má za to, že obviněný nejenže jednal ve stavu nutné obrany podle § 29 odst. 1 tr. zákoníku, nýbrž též postupoval adekvátně, aniž by z mezi nutné obrany vybočil ve smyslu odst. 2 téhož ustanovení. K závěrům soudů ohledně splnění podmínek nutné obrany dodal, že fyzický rozdíl mezi útočnickem a obráncem není kritériem pro posouzení podmínek nutné obrany. Není možné

č. 26

vylučovat nutnou obranu jen s poukazem na to, že útočník nedosahuje takových fyzických proporcí jako obránce. I fyzicky méně disponovaný útočník může významně zasáhnout chráněné právní statky jiného. Nálezací soud vyloučil nutnou obranu též proto, že v době, kdy obviněný rozrážel vrata, již fyzický útok vůči jeho osobě ze strany poškozeného ustal, a tedy již nehrozil ani netrval. Tento argument je neudržitelný *prima facie*, neboť tzv. skutková věta rozsudku okresního soudu výslovně pojednává o tom, že poškozený držel vrata garáže, v níž se nacházel obviněný. Útok tedy nepochybně trval. Z hlediska nutné obrany přitom není podstatné, že útočník nepůsobí na ohrožovaný právní statek vlastnoručně. Užití prostředku, nástroje či jiné pomůcky (v daném případě vrat) možnost nutné obrany nevylučuje. Nálezací soud pak podrobněji nerozvedl úvahu, že obrana obviněného byla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Státní zástupce se naopak domnívá, že obviněný si počínal adekvátně a meze nutné obrany dané podle § 29 odst. 2 tr. zákoníku nepřekročil. Odvolací soud konstatoval, že rozepře byla ukončena a obviněný zde mohl vyčkat odchodu poškozeného. Ani tato argumentace nemůže nutnou obranu vyvrátit. Odvolací soud váže nutnou obranu na „rozepří“, avšak nutná obrana obviněného nesměřovala vůči „rozepří“, nýbrž vůči protiprávnímu jednání poškozeného, které spočívalo v uzavření vrat a držení obviněného v garáži. Současně odvolací soud nesprávně vyloučil nutnou obranu s poukazem na to, že obviněný mohl vyčkat odchodu poškozeného, což však směřuje nad rámec platné právní úpravy i judikatury, když zákon ani judikatura nevyžadují subsidiaritu nutné obrany. Navíc představa, že by měla osoba, jejíž právní statky jsou ohroženy útokem, jen útrpně čekat na to, až si útočník své jednání rozmyslí, odporuje nejen zákonu a judikatuře, nýbrž též prostému právnímu citu, či dokonce „obyčejnému“ selskému rozumu.

11. Lze-li na straně obviněného vůbec uvažovat o excesu, pak pouze o excesu extenzivním v podobě dvou úderů pěstí v závěru konfliktu, nicméně tímto excesem nemohlo dojít k naplnění přechinu ublížení na zdraví dle § 146 odst. 1 tr. zákoníku, když rozhodná zranění způsobil poškozenému předchozí úder vraty (petlicí).

12. Státní zástupce proto navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1, 2 tr. ř. napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem zrušil a podle § 265l tr. ř. věc uvedenému soudu přikázal k novému projednání a rozhodnutí.

13. Dovolatel následně reagoval na písemné vyjádření státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství tak, že se plně ztotožňuje s jeho obsahem i odůvodněním.

III.

Přípustnost dovolání

14. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) zjistil, že dovolání obviněného proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 4. 2015, sp. zn.

7 To 111/2014, je přípustné z hlediska § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř. Obviněný je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání (pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se jí bezprostředně dotýká). Dovolání, které splňuje náležitosti obsahu dovolání podle § 265f odst. 1 tr. ř., obviněný podal prostřednictvím svého obhájce, tedy v souladu s § 265d odst. 2 tr. ř., ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. a na místě určeném tímž zákonným ustanovením.

15. Nejvyšší soud se proto zabýval otázkou opodstatněnosti dovolatelem uplatněného dovolacího důvodu. Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Uvedenou formulaci zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Tento dovolací důvod neumožňuje brojit proti porušení procesních předpisů, ale výlučně proti nesprávnému hmotněprávnímu posouzení (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. II. ÚS 279 /03). Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. S poukazem na tento dovolací důvod totiž nelze přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost zjištění skutkového stavu či prověřovat úplnost provedení dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř. (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 449/03).

IV.

Důvodnost dovolání

16. Ve vztahu k první námitce obviněného, že nejednal zaviněně, lze stručně shrnout, že se lze ztotožnit se závěry soudů obou stupňů, že obviněný byl srozuměn s tím, že garážová vrata s petlicí jsou při vynaložení větší síly k jejich otevření v důsledku překonání jejich držení poškozeným způsobila přivodit poranění obličejе či hlavy poškozeného, a že věděl, že se za nimi nachází poškozený, který je držel, když jej slyšel zpoza vrat na něj křičet, tedy jednal v nepřímém úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku.

17. Nejvyšší soud však po přezkoumání obsahu podaného dovolání shledal, že druhá námitka obviněného o splnění podmínek nutné obrany podle § 29 odst. 1 tr. zákoníku je důvodná.

18. Nutnou obranou se jako okolností vylučující protiprávnost ve smyslu § 29 odst. 1 tr. zákoníku rozumí čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem a který není trestným činem. Za nutnou obranu se však nepovažuje vybočení z mezí nutné obrany, kdy

někdo odvrací útok, který přímo nehrozí nebo netrvá (tzv. exces extenzivní), popřípadě nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku (tzv. exces intenzivní).

č. 26

19. Bezprostřednost hrozby nebo trvání útoku jsou dány v případě, že je zde buď důvodný předpoklad útoku následujícího bezprostředně za hrozbou, anebo útok již započal a stále probíhá. Útok tedy ještě nesmí být ukončen ani krátkodobě přerušen. O nutné obraně tudíž nelze uvažovat za situace, kdy útok ještě bezprostředně nehrozí ani nezačal nebo pokud je útok již dokončen. Pro jednání v nutné obraně není podstatná tzv. subsidiarita, tedy aby se obránce snažil vyhnout hrozícímu nebo již probíhajícímu útoku nebo aby použil nejdříve mírnější způsoby obrany a jejich intenzitu případně stupňoval až podle způsobu útoku. Proto intenzivní exces z mezí nutné obrany nelze spatřovat jen v tom, že napadená osoba se útoku nevyhnula útekem, i když byl útek možný, anebo že nezvolila mírnější možnou obranu, pokud použitou (intenzivnější) obranu ještě nelze považovat za zcela zjevně nepřiměřenou způsobu útoku (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2007, sp. zn. 5 Tdo 162/2007, publikovaného pod č. 20/2008 Sb. rozh. tr., nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 10. 2001, sp. zn. 5 Tz 189/2001). Obrana musí být zásadně tak intenzivní, aby útok jistě a bez rizika pro napadeného odvrátila, což předpokládá, že musí být silnější než útok. Přiměřenost obrany je třeba posuzovat z hlediska subjektivního stavu obránce, tedy tak, jak se obránci jevila v době hrozícího nebo trvajícího útoku, a nikoli tak, jak se později jeví osobám, které ji následně posuzují (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2008, sp. zn. 6 Tdo 339/2008).

20. Nalézací soud podle skutkové věty spáchání trestného činu ublížení na zdraví obviněným spatřoval v tom, že poškozený vyběhl před garáž obviněného po vzájemné slovní rozeprě a držel garážová vrata, která obviněný rozrazil, a petlice vrat narazila do obličeje poškozeného, v důsledku čehož utrpěl poškozený předmětná zranění, a posléze obviněný po pádu poškozeného na zem jej udeřil nejméně dvěma údery pěstí do obličeje.

21. K otázce nutné obrany na straně 5 odůvodnění odsuzujícího rozsudku soud prvního stupně uvedl, že nebyly splněny podmínky této okolnosti vylučující protiprávnost z důvodu odlišné fyzické dispozice obou akterů, když fyzicky slabším se jevil poškozený, a zároveň v době, kdy obviněný rozrazil garážová vrata, již fyzický útok ze strany poškozeného ustal a netrval, tudíž obrana obviněného byla zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Odvolací soud na straně 4 odůvodnění napadeného usnesení doplnil, že v okamžiku odchodu poškozeného z garáže verbální rozeprě skončila a obviněný rozrazil vrata, před nimiž stál poškozený, a došlo k nárazu petlice do obličeje poškozeného, což způsobilo předmětná zranění, neboť následující údery pěstí neměly na vznik zranění poškozeného vliv. jednání obviněného označil jako zjevný exces z nutné obrany, jelikož poškozený vstoupil do garáže obviněného za účelem vyvolání konfliktu, což neopravňovalo obvi-

něného k jeho chování, neboť rozeprže byla ukončena a obviněný mohl vyčkat odchodu poškozeného.

22. Nalézací soud do svých úvah nezahrnul vedle skutečností popsaných ve skutkové větě výroku o vině, z nichž eliminoval předchozí závadné jednání poškozeného, i další podstatné okolnosti mající vliv na posouzení konfliktu obviněného s poškozeným. Ze zjištěného skutkového stavu totiž vyplývá, že poškozený velkou rychlostí přijel ke garáži obviněného a svým vozidlem zablokoval vozidlo obviněného tak, aby nemohl z místa odjet. Vystoupil z vozidla, kde pod vlivem alkoholu (s následně zjištěným obsahem alkoholu v krvi 1,82 promile) křičel na obviněného, aby vyšel ven, že jej chce zbít. Po odmítavé reakci obviněného za ním vešel do garáže a obviněný mu dal slovně srozumitelně najevo, že nesouhlasí s jeho přítomností ve své garáži, že je na cizím pozemku, a vyzval jej k opuštění garáže, na což poškozený nijak nereagoval. Poškozený posléze z garáže vyběhl a zavřel garážová vrata, která zvenku držel, aby se obviněný nemohl dostat ven, a jak vypověděl svědek P. H., na obviněného, který zůstal v garáži, něco křičel. Obviněný slyšel, jak říká, že mu zapálí jeho vozidlo. V obavě, že tak učiní, se snažil dostat z garáže ven, avšak zjistil, že poškozený vrata zablokoval. Kopl proto do garážových vrat, která se neotevřela. Obviněný z důvodu, že se nedají zevnitř otevřít a nemají zde kliku, vrata rozrazil a ta pak zasáhla z druhé strany stojícího poškozeného do obličeje.

23. Při posouzení intenzity odvracení útoku je třeba hodnotit způsob provedení útoku, osoby útočníka a obránce, následek hrozícího z útoku a následek způsobený obranou, popřípadě při použití zbraně její charakter a četnost způsobených ran. O zcela zjevně nepřiměřené obraně lze uvažovat především za situace, kdy obránce použije proti útočníkovi takové prostředky a tím způsobem, že to zcela jasně, očividně a nepochybně neodpovídá okolnostem charakterizujícím způsob útoku (srov. přiměřeně rozhodnutí pod č. 41/1980 Sb. rozh. tr.).

24. Nezpochybnitelným iniciátorem střetu byl poškozený, který podle svého vyjádření měl v úmyslu obviněnému sdělit, aby se s dcerou jeho partnerky rozešel, což je však ve zjevném rozporu s výpovědí obviněného i svědkyně V. Č. ml., kteří shodně uvedli, že svůj vztah ukončili den před incidentem. Hlavním důvodem agrese poškozeného proto byla komunikace s obviněným přes SMS zprávy, v nichž mu obviněný sdělil, že s ním rozchod se svou partnerkou řešit nebude, a měl se údajně hanlivě vyjádřit o partnerce poškozeného ve smyslu „jaká matka, taková dcera“, což si chtěl poškozený s obviněným vyřídit. Z tohoto důvodu i přes požití zhruba pěti až šesti dvanáctistupňových piv ve stavu opilosti nejprve porušil zájem na ochraně života, zdraví a majetku před ohrožením pocházejícím z činností konaných pod vlivem návykové látky, když řídil vozidlo ve stavu vylučujícím jeho způsobilost k takové činnosti. Posléze ignoroval opakovaná slovní upozornění obviněného, aby zanechal svého protiprávního jednání a opustil garáž, kam vstoupil proti vůli obviněného jako jejího vlastníka. Když viděl, že

obviněný nemá zájem řešit konflikt fyzickou potyčkou, zavřel obviněného v garáži a bránil mu silou držením vrat v jejím opuštění, čímž ho chtěl vyprovokovat ke rvačce. Poškozený tedy zjevně útočil na zájem chráněný trestním zákoníkem, když narušil svobodu pohybu obviněného jeho uzavřením v garáži a zároveň hrozil způsobením škody na majetku obviněného, tj. zapálením jeho vozidla stojícího před garáží, přičemž obviněný, aby zabránil poškozenému v narušování svobody pohybu své osoby a poskytl ochranu svému vlastnictví, vynaložil za účelem otevření garážových vrat jako protireakci na jejich protiprávní držení poškozeným přibližně totožnou sílu jako poškozený. Jeho obranu tudíž nelze označit za zcela zjevně nepřiměřenou, jak učinil soud prvního stupně, aniž by uvedený závěr jakkoli zdůvodnil, ale naopak za adekvátní za současného použití přiměřených prostředků.

25. Jako jednoznačně nesprávný je také nutno odmítnout závěr obou soudů, že útok poškozeného v okamžiku rozražení dveří obviněným ustal a netrval, a že se tak obviněný dopustil extenzivního excesu, tj. vybočení z nutné obrany. Ani fyzické předpoklady poškozeného zde nehrály zásadní roli, neboť fyzická konstituce poškozeného (měřil 180 cm a vážil 60 kg podle propouštěcí zprávy Nemocnice M. ze dne 16. 5. 2012, č. l. 55–6) i jeho věk (50 let v době spáchání stíhaného skutku) mu nebránily ve shora popsaném počínání. Poškozený věděl, že obviněný se snaží dostat z garáže, přesto dále vrata držel, aby mu v tom zabránil. Tedy chování poškozeného bylo nesporně v dané chvíli protiprávním, když nedovoleně omezoval osobní svobodu obviněného. Jediným možným způsobem, jak se mohl obviněný z garáže dostat, připadajícím v dané situaci v úvahu, bylo rozražení dveří, což obviněný posléze i učinil. Pokud poškozený obviněnému uvedeným způsobem bránil v opuštění garáže, musel počítat i s tím, že pokud bude stát za vraty s petlicí, které obviněný rozrážel, mohou jej tyto logicky zasáhnout a udeřit mimo jiné do obličeje. Odvolací soud pak nad rámec zákonných požadavků zúžil podmínky, za nichž lze jednat v nutné obraně, když uzavřel, že počínání poškozeného neopravňovalo obviněného k jeho chování, jelikož mohl vyčkat odchodu poškozeného. Požadavek splnění tzv. subsidiarity – tedy že útok bylo možno odvrátit jinak – nelze u nutné obrany požadovat, a proto lze označit předmětný závěr odvolacího soudu za neopodstatněný a ve svém výsledku zakládající nesprávné právní posouzení věci ve smyslu § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Jednalo by se o nepochopení principu nutné obrany, pokud by u obránce oprávněně střežícího své zájmy bylo vyžadováno vyčkání, než přímo hrozící či trvající útok ze strany útočníka skončí. Nikdo totiž není povinen ustupovat před neoprávněným útokem na zájem chráněný trestním zákoníkem.

26. Obviněný se tak nemohl dopustit přečinu ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 tr. zákoníku způsobem popsaným ve skutkové větě výroku o vině odsuzujícího rozsudku, neboť jeho jednání postrádá znak protiprávnosti a společenské škodlivosti s ohledem na skutečnost, že přiměřenými prostředky odvracel protiprávní

útok poškozeného spočívající v uzavření obviněného v garáži držením jejích dveří (tj. v bránění svobodnému pohybu obviněného se současnou hrozbou, že způsobí škodu na vozidle obviněného jeho zapálením), které obviněný obdobnou silou, jíž je držel poškozený, rozrazil, čímž došlo k zásahu poškozeného do obličeje a vzniku předmětných zranění, aniž by zároveň došlo k vybočení z mezí nutné obrany ve smyslu § 29 odst. 1, 2 tr. zákoníku, neboť útok poškozeného trval a obrana obviněného nebyla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku poškozeného.

27. Na základě výše uvedených zjištění a závěrů Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal podané dovolání obviněného M. B. v této části důvodným a zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 7. 4. 2015, sp. zn. 7 To 111/2014, a jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Mostě ze dne 9. 1. 2014, sp. zn. 6 T 59/2013, jakož i všechna obsahově navazující rozhodnutí, jež v důsledku tohoto rozhodnutí pozbyla svého podkladu (§ 265k odst. 1, 2 tr. ř.). Nejvyšší soud pak přikázal Okresnímu soudu v Mostě, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl (§ 265l odst. 1 tr. ř.). Soud prvního stupně tak existující důkazy zopakuje, případně je doplní o důkazy nové a poté provede jejich nové zhodnocení, přičemž přitom ve smyslu § 265s odst. 1 tr. ř. bude respektovat právní názor, který ve svém rozhodnutí vyslovil Nejvyšší soud. V rozhodnutí pak odpovídajícím způsobem upraví skutkovou větu tak, aby vyjadřovala jednotlivé fáze konfliktu mezi obviněným a poškozeným a odrážela protiprávnost, nebo naopak oprávněnost jejich jednání.

Č. 27

č. 27

Podjatost, Vyloučení soudce, Obhájce
§ 30 odst. 1, § 35 tr. ř.

Předseda senátu je oprávněn, a v zájmu zamezení neopodstatněných průtahů i povinen, posuzovat důvodnost omluvy nepřítomnosti obhájce u hlavního líčení nebo veřejného zasedání, a za tím účelem též provést potřebná šetření. Zvláště to platí v situaci, kdy omluva byla předložena např. pouhý den před konáním soudního jednání, a kdy už zpravidla ani nelze vyrozumět všechny předvolané či vyrozuměné osoby o případném zrušení nařízeného jednání. V takovém postupu předsedy senátu nelze shledávat jeho negativní poměr k obhájci, a tedy ani důvody pro jeho vyloučení z vykonávání úkonů trestního řízení ve smyslu § 30 odst. 1 tr. ř.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2017, sp. zn. 11 Tvo 1/2017, ECLI:CZ:NS:2017:11.TVO.1.2017.1)

Nejvyšší soud zamítl jako nedůvodnou stížnost obhájkyňe proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. 9 To 91/2016.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. 9 To 91/2016, rozhodl Vrchní soud v Praze tak, že předseda senátu JUDr. M. P. není vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení podle § 30 tr. ř. v trestní věci obviněných L. M. a M. V. vedené před Vrchním soudem v Praze pod sp. zn. 9 To 91/2016.

II.

Stížnost

2. Proti tomuto usnesení podala obhájkyňe JUDr. M. N. stížnost, ve které namítá, že předseda senátu v napadeném usnesení hodnotil okolnosti její omluvy z veřejného zasedání ze zdravotních důvodů tendenčně a subjektivně. Stěžovatelka je toho názoru, že poměr k věci je třeba vykládat i s ohledem na přístup orgánu činného v trestním řízení k jeho účastníkům. Jednání předsedy senátu bylo podle stěžovatelky eticky nevhodné, když stěžovatelce a její ošetřující lékařce

vyhrožoval trestním stíháním a obžalovanému L. M. vzetím do vazby, pokud by se on či stěžovatelka omlouvali ze zdravotních důvodů z dalších jednání. Z výše uvedených skutečností stěžovatelka dovozuje osobní poměr JUDr. M. P. k věci, a proto závěrem navrhuje, aby Nejvyšší soud napadené usnesení zrušil a rozhodl, že JUDr. M. P. je vyloučen z vykonávání úkonů v trestní věci vedené pod sp. zn. 9 To 91/2016.

č. 27

III.

Důvodnost stížnosti

3. Nejvyšší soud z podnětu podané stížnosti přezkoumal podle § 147 odst. 1 tr. ř. správnost napadeného rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že stížnost není důvodná.

4. Podle § 30 odst. 1 tr. ř. je z vykonávání úkonu trestního řízení vyloučen soudce, u něhož lze mít pochybnosti, že pro poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájcům, zákonným zástupcům a zmocněncům, nebo pro poměr k jinému orgánu činnému v trestním řízení, nemůže nestranně rozhodovat. Poměr k projednávané věci může záležet např. v tom, že orgán činný v trestním řízení nebo osoba mu blízká byly poškozeny projednávanou trestnou činností nebo jí byly svědky. Za poměr k osobám ve smyslu tohoto ustanovení trestního řádu je pak třeba považovat poměr příbuzenský, švagrovský, poměr druha a družky, popř. úzký vztah přátelský nebo úzký vztah nepřátelský.

5. K tomu Nejvyšší soud dále uvádí, že zmíněné pochybnosti zakládající vyloučení soudce a dalších orgánů činných v trestním řízení přitom musí být založeny na reálně existujících objektivních skutečnostech, které je vyvolávají. Jinak řečeno, pochybnosti o nestrannosti soudce musí vyplývat z faktických okolností odůvodňujících riziko jeho možného neobjektivního přístupu k věci nebo k osobám v ní vystupujícím. Pouhý subjektivní pocit soudce nebo stran, že soudce je pro podjatost vyloučen z projednávání určité trestní věci, není postačující pro posouzení otázky, zda je schopen nestranně vykonávat úkony trestního řízení, či nikoli (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 2. 2016, sp. zn. 5 Tdo 1495/2015).

6. V posuzovaném případě vychází přesvědčení stěžovatelky o podjatosti předsedy senátu především z toho, jakým způsobem hodnotil její omluvu z veřejného zasedání nařízeného na dny 22.–23. a 29. 11. 2016, kdy zde měla obhajovat obviněné L. M. a M. V.

7. Stěžovatelka se podáním doručeným vrchnímu soudu dne 21. 11. 2016 (tedy pouhý den před konáním veřejného zasedání) z výše uvedeného zasedání omluvila s poukazem na zdravotní problémy, které doložila lékařskou zprávou ze dne 18. 11. 2016, ve které bylo uvedeno, že stěžovatelka byla hospitalizována a je nutný dvoutýdenní klidový režim. Z úředního záznamu založeného na č. l. 29628 spisu vyplývá, že k ověření tohoto lékařského potvrzení kontaktoval předseda

senátu MUDr. O. S., jež vydala lékařskou zprávu sloužící jako doklad zdravotní indispozice stěžovatelky, a ta uvedla, že stěžovatelka byla hospitalizována na chirurgickém oddělení v Nemocnici s poliklinikou v Č. L., přičemž jí nezanechala propouštěcí zprávu. Následně předseda senátu dotazem na chirurgické oddělení Nemocnice s poliklinikou v Č. L. zjistil, že stěžovatelka byla hospitalizována dne 26.–27. 10. 2016. Po tomto zjištění předseda senátu opakovaně telefonicky kontaktoval MUDr. O. S., která se omluvila za nepřesnou zprávu a uvedla, že se okamžitě spojí se svou pacientkou, načež byla předsedou senátu upozorněna na možné trestněprávní důsledky vydaného potvrzení. Současně bylo zjištěno, že stěžovatelka byla dne 21. 11. 2016, tedy v době po odeslání své omluvy, jako obhájkyňe přítomna hlavnímu líčení ve věci vedené u Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 17 T 36/2016.

8. K výše uvedenému Nejvyšší soud v obecné rovině konstatuje, že způsob, jakým vede předseda senátu přípravu veřejného zasedání a průběh trestního řízení obecně, nemůže být pokládán za způsobilý založit námitku podjatosti (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 5. 2009, sp. zn. 8 Tdo 452/2009, nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 8. 2004, sp. zn. IV. ÚS 67/04, publikované pod č. 42 ve svazku 34 Sbírký náleží a usnesení Ústavního soudu). Ve výše uvedených rozhodnutích je též zdůrazněno, že samotná skutečnost, že soudce podal trestní oznámení na obviněného, případně na svědka svědčícího v jím projednávané trestní věci, anebo vyjádřil názor, že se obviněný mohl dopustit svým jednáním i další trestné činnosti, není důvodem pro vyloučení soudce z vykonávání úkonů trestního řízení pro jeho podjatost.

9. Přezkoumání opodstatněnosti omluvy z veřejného zasedání předložené obhájkyňi pouhý den před konáním veřejného zasedání, přičemž o jeho konání byla obhájkyňe vyrozuměna již dne 15. 8. 2016 (tj. více jak tři měsíce předem), a upozornění lékaře na možné trestněprávní důsledky lékařské zprávy, o níž vyvstávají jisté pochybnosti, nezakládají bez dalšího podjatost předsedy senátu.

10. Nejvyšší soud neshledává pochybení v postupu dotčeného předsedy senátu, když přistoupil k ověření relevantnosti omluvenky stěžovatelky, aby tak přešel zmaření soudního jednání, které bylo nařízeno v předstihu téměř čtyři měsíců a k němuž byl předvolán, či byl o něm vyrozuměn značný počet osob. Předseda senátu je oprávněn posuzovat důvodnost omluvy z veřejného zasedání a za tím účelem provést potřebná zjištění. Navíc v situaci, kdy omluva byla předložena den před konáním veřejného zasedání, a kdy už zpravidla ani nelze vyrozumět všechny předvolané či vyrozuměné osoby o případném zrušení nařízeného jednání. Nejvyšší soud má za to, že právě u takto předložených omluv by soud zásadně měl přistupovat k ověření jejich opodstatněnosti, aby bylo vyloučeno, že se nejedná o pouhé obstrukční jednání, jehož účelem je zmařit konání soudního jednání. Nelze tak nic vytýkat postupu, jímž předseda senátu jen plní své povinnosti z hlediska zabezpečení řádného konání a průběhu trestního řízení a snaží se vyhnout

zbytečným průtahům. V dané situaci, kdy se jednalo o rozsáhlou a složitou věc zahrnující 16 obviněných, bylo zcela namístě, že předseda senátu nerezignoval na povinnost rozhodnout věc bez zbytečných průtahů, ale naopak podnikl aktivní kroky k zajištění řádného průběhu a účasti osob u veřejného zasedání.

11. Z obsahu napadeného usnesení vyplývá, že dotčený předseda senátu stěžovatelku osobně nezná a necítí k ní žádné antipatie. Dále neexistují žádné indicie, kromě již výše vysvětleného hodnocení omluvy z veřejného zasedání, které by naznačovaly opak. Telefonické dotazy na Nemocnici s poliklinikou v Č. L. a lékařku MUDr. S. kvůli ověření pravdivosti doloženého lékařského potvrzení nelze považovat žádným způsobem za dehonestující či jinak zasahující do integrity stěžovatelky. Navíc předložená lékařská zpráva byla zcela obecná a ani neuváděla, kdy měla být stěžovatelka hospitalizována, byť z tohoto měla být dovozována její neschopnost účastnit se nařízeného soudního jednání. Předložil-li obviněný či jeho obhájce omluvu z již nařízeného jednání soudu, musí také předpokládat, že ze strany soudu může dojít k prověření její opodstatněnosti, zejména je-li předložena den před konáním jednání soudu, neboť je povinností soudu, aby věc byla projednána bez zbytečných průtahů. Podjatost předsedy senátu JUDr. M. P. je proto na základě stěžovatelkou předložených výhrad vyloučena.

12. Protože ani Nejvyšší soud neshledal žádné důvody pro vyloučení předsedy senátu Vrchního soudu v Praze JUDr. M. P., nezbylo mu než podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. nedůvodnou stížnost zamítnout.

Č. 28

Č. 28

Místní příslušnost, Účastenství

§ 18 tr. ř., § 21 odst. 2 tr. ř., § 24 odst. 1 tr. zákoníku

V případě účastenství podle § 24 tr. zákoníku platí pro založení místní příslušnosti soudu tatáž zásada jako u hlavního pachatele. Místem, kde byl trestný čin spáchán, je nejen místo, kde hlavní pachatel naplňuje znaky objektivní stránky trestného činu, ale i místo, kde své jednání realizuje formou organizátorství, návodu nebo pomoci účastník na tomto trestném činu (srov. § 22 tr. ř.). Tato zásada se v jeho případě užije jen tehdy, je-li proti němu trestní řízení vedeno odděleně od trestního řízení vedeného proti hlavnímu pachateli. Dojde-li však ke spojení těchto věcí, je pro takové společné řízení soud příslušný k řízení proti hlavnímu pachateli (§ 21 odst. 2 tr. ř.).

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2017, sp. zn. 8 Tdo 1787/2016, ECLI:CZ:NS:2017:8.TDO.1787.2016.1)

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněných E. K. a I. O. proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 9. 2016, sp. zn. 11 To 230/2016, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Okresního soudu v Trutnově pod sp. zn. 3 T 189/2015.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Trutnově ze dne 17. 5. 2016, sp. zn. 3 T 189/2015, byly obviněné I. O. a E. K. uznány vinnými účastenstvím na přečinu úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1 tr. zákoníku, a to obviněná I. O. ve formě organizátorství podle § 24 odst. 1 písm. a) k § 211 odst. 1 tr. zákoníku a obviněná E. K. ve formě pomoci podle § 24 odst. 1 písm. c) k § 211 odst. 1 tr. zákoníku. Trestné činnosti se podle zjištění soudu dopustily skutkem popsáním tak, že v přesně nezjištěné době v srpnu 2014 na nezjištěném místě na Č. M., v P., obviněná I. O. navrhla manželům R. a M. T. za účelem vyřešení jejich finanční situace a uhrazení veškerých dluhů, aby jejich syn obviněný M. T. požádal o poskytnutí hypotečního úvěru, ze kterého předstíraně koupí byt svých rodičů na adrese D. K. n. L., ul. H., a dále byt své babičky I. M. na adrese D. K. n. L., ul. V., dále že z úvěru bude hrazena rekonstrukce bytu manželů T. a finanční odměna obviněné I. O., která

slíbila úvěr sama zařídít, následně v září 2014 ve svém bydlišti ve D. K. n. L., okres T., obviněná R. T. přesvědčila svého syna obviněného M. T., aby vystupoval ve věci jako žadatel o hypoteční úvěr, s čímž souhlasil, ač věděl, že při jednání o úvěru bude použita nepravdivá informace o tom, že je zaměstnán, a dále matce poskytl k pořízení kopií svůj občanský průkaz a rodný list, které obviněná R. T. včetně kopie svého občanského průkazu, občanského průkazu manžela a matky zaslala poštou obviněné I. O., která dne 30. 10. 2014 na nezjištěném místě v P., jménem obviněného M. T., vyplnila žádost o přípravu návrhu smlouvy o úvěru ve výši 2 140 000 Kč, nepravdivě do ní uvedla, že obviněný M. T. je zaměstnancem, a žádost doložila padělaným potvrzením o výši jeho pracovního příjmu ze dne 3. 11. 2014 vystaveným obviněnou E. K. a dosvědčujícím, že jmenovaný je zaměstnán od 1. 3. 2014 u společnosti J., s. r. o., se sídlem M. (dále jen „společnost J.“), s čistým měsíčním příjmem ve výši 28 714 Kč, k žádosti přiložila tři padělané výplatní pásky obviněného M. T. za měsíce červenec až září 2014 a tři padělané příjmové pokladní doklady potvrzující, že si mzdu převzal v hotovosti, které opět vystavila obviněná E. K., ač obviněný M. T. zde nikdy nepracoval a v dané době nebyl nikde zaměstnán, následně obviněná I. O. zajistila předání žádosti o úvěr a padělaných dokladů prostřednictvím další osoby H. bance, a. s., R., P. 5 (dále také „H. banka“), přičemž úvěr byl zamítnut.

2. Za toto účastenství byly obviněné E. K. i I. O. odsouzeny podle § 211 odst. 1 tr. zákoníku každá k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu dvou let. Rovněž bylo rozhodnuto o vině a trestech spoluobviněných M. T. a R. T.

3. Krajský soud v Hradci Králové jako soud odvolací usnesením ze dne 20. 9. 2016, sp. zn. 11 To 230/2016, odvolání obviněných E. K. a I. O. jako nedůvodná podle § 256 tr. ř. zamítl.

II.

Dovolání obviněných a vyjádření k nim

4. Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podaly obviněné E. K. a I. O. prostřednictvím obhájců obě na podkladě důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. a), g) tr. ř. dovolání. Namítly, že ve věci rozhodl nepříslušný soud a že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení skutku a na nesprávném hmotněprávním posouzení.

5. Obviněná I. O. ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. namítala místní nepříslušnost Okresního soudu v Trutnově a v návaznosti na to i Krajského soudu v Hradci Králové. Měla za to, že tyto soudy nebyly místně příslušnými, poněvadž v jejich obvodu nebyl čin, pro nějž je stíhána, spáchán. Veškerá relevantní jednání se uskutečnila v Praze. Pokud soudy tuto skutečnost nerespektovaly, došlo k porušení čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

6. Ve vztahu k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. obviněná I. O. vytýkala nedostatky skutkové věty, protože ta nepopisuje všechny okolnosti způsobem, aby naplňovaly znaky účastenství ve formě organizátorství podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku k přečinu úvěrového podvodu § 211 odst. 1 tr. zákoníku. Podle ní v něm chybí zjištění, o jaké nepravdivé údaje se mělo jednat, i to, jak se na uvedení těchto nepravdivých údajů tato dovolatelka podílela. Z popisu skutku plyne jen skutečnost, že obviněná E. K. vystavila doklady o zaměstnání obviněného M. T., a není známo, zda o nepravdivosti údajů týkajících se pracovního poměru obviněného M. T. ve společnosti J. vůbec věděla. Z těchto důvodů nelze ze skutkové věty ani z odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutí dovodit, že by se dovolatelka I. O. úmyslně podílela na uvádění nepravdivých údajů. Skutková zjištění nedávají dostatečný podklad ani pro to, k čemu směřoval účel, pro který byl úvěr vyžadován. Pokud byl úvěr žádán z důvodů uhrazení kupní ceny za byty, o nichž skutková věta hovoří, pak nešlo o nepravdivé údaje, protože by peníze k úhradě směny těchto bytů skutečně sloužily. Jestliže je ve skutkové větě uvedeno, že obviněný M. T. koupí bytu svých rodičů a babičky „předstíral“, nebylo objasněno, co bylo touto předstíranou koupí myšleno. Z těchto důvodů se u obviněné nejedná o účastenství ve formě organizátorství k přečinu úvěrového podvodu, jak jí bylo kladeno za vinu.

7. Obviněná I. O. rovněž poukázala na to, že i podle skutkových zjištění její jednání směřovalo vůči obviněné R. T., která byla rovněž uznána vinnou jako účastnice na skutku, jehož se měl dopustit její syn M. T., s nímž však dovolatelka nejednala a na jím spáchaném činu se nikterak neangažovala, resp. s ním nepřišla do styku. Její jednání tedy mohlo směřovat pouze vůči účastnici obviněné R. T., což odporuje možnosti uznat ji vinnou ve smyslu § 24 odst. 1 písm. a) k § 211 odst. 1 tr. zákoníku, protože účastenství k jiné formě účastenství v našem právním řádu není možné.

8. Další výhrady obviněná vznesla proti použité právní kvalifikaci i z hlediska nedodržení zásad subsidiarity trestní represe podle § 12 odst. 2 tr. zákoníku, a to zejména s odkazem na judikaturu Ústavního soudu, konkrétně nálezy ze dne 7. 11. 2006, sp. zn. I. ÚS 631/2005, a ze dne 17. 4. 2009, sp. zn. III. ÚS 1748/2008, a zdůraznila, že pokud je objektem přečinu úvěrového podvodu majetek třetích osob, tento chráněný zájem neporušila, neboť ke sjednání úvěrové smlouvy vůbec nedošlo a žádná škoda třetím subjektům nevznikla, když by však došlo k čerpání úvěru, byl by s největší pravděpodobností řádně splacen. Podle dovolatelky by o uvedený přečin mohlo jít jen tehdy, kdyby obviněný M. T. usiloval o uzavření smlouvy o úvěru, aniž by byl reálně schopen dostát svému závazku. Poukázala na to, že pro vyřešení finanční situace byl manželům T. úvěr ve vší 3 980 000 Kč poskytnut Č. stavební spořitelnou se zástavou na jejich nemovitostech. Uvedení nepravdivých údajů o zaměstnání M. T. nemělo na rozhodování H. banky žádný vliv, neboť tato banka s M. T. úvěr neuzavřela ani přes předložený vysoký příjem

žadatele. Z uvedených důvodů jí za vinu kladený čin nedosahoval škodlivosti, jakou zákon předepisuje, když úmyslem obviněného M. T. bylo pomoci rodičům v tíživé finanční situaci a řádné splacení poskytnutého úvěru.

9. V dovolání obviněná I. O. soudům vytkla, že přestože navrhla objasnit skutkový stav, soudy jí navržené důkazy bez jasných a srozumitelných důvodů neprovedly s tím, že jsou nadbytečné, ač šlo o důkazy podstatné pro řádné a spolehlivé zjištění skutkového stavu věci. Poukázala na navrhovaný znalecký posudek k ověření podpisu žádosti o poskytnutí úvěrů, jenž soudy odmítly provést pro jeho nepodstatnost, jelikož postačovalo, že s vědomím M. T. byly nepravdivé údaje použity, s čímž se dovolatelka neztotožnila, protože posouzení pravosti podpisu mělo význam pro závěr o zavinění obviněného M. T., od něhož se odvíjela trestnost činu dovolatelky, protože až podpisem žádosti o poskytnutí úvěru došlo k naplnění skutkové podstaty trestného činu úvěrového podvodu. Přitom z provedeného dokazování vyplynulo, že obviněný M. T. žádost o poskytnutí úvěru sám nepodepsal a že o podání této žádosti vůbec nevěděl. Pokud by se hlavní pachatel dopustil pouze přípravy k trestnému činu, o kterou by se jednalo do okamžiku podání žádosti o poskytnutí úvěru, nebylo by účastenství na přípravě k trestnému činu úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1 tr. zákoníku trestné. Dalším důkazem, který soudy neoprávněně odmítly provést, byly smlouvy o zřízení zástavního práva ze dne 26. 6. 2015 a ze dne 2. 7. 2015 ve vztahu k hypotečnímu úvěru ve výši 3 980 000 Kč získanému manželi T. od Č. stavební spořitelny, což byly okolnosti, jež měly doložit, že rodina T. byla schopna závazky ze smlouvy o úvěru plnit.

10. V závěru svého dovolání obviněná I. O. navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 9. 2016, sp. zn. 11 To 230/2016, zrušil a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. Krajskému soudu v Hradci Králové přikázal věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

11. Obviněná E. K. v dovolání vytýkala s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nesprávné právní posouzení skutku, protože ve skutkové větě absentují okolnosti, které jsou nezbytné pro vymezení znaků pomoci podle § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku k přečinu úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1 tr. zákoníku, neboť v něm není uvedeno, že by tato obviněná vystavila listiny tam specifikované v úmyslu, aby je použila jako podklad pro žádost o poskytnutí úvěru. Podle obviněné není ve skutku dostatečně popsáno, že pomoc hlavnímu pachateli poskytla v úmyslu, aby spáchal trestný čin, protože samotným vyhotovením dokumentů týkajících se pracovního poměru M. T. ve společnosti J. se nemohla dopustit pomoci podle § 24 odst. 1 písm. c) tr. zákoníku, neboť ve skutkové větě není specifikováno, za jakým účelem listiny vystavila a zda se nějak podílela na tom, aby tyto listiny byly předloženy spolu s žádostí o úvěr. Okolnosti, z nichž soudy dovodily její úmysl, nejsou obsaženy ani v odůvodnění rozhodnutí soudů.

12. V dovolání obviněná E. K. brojila proti použité právní kvalifikaci i s ohledem na zásadu *ultima ratio*, ve vztahu k níž soudy neaplikovaly nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2009, sp. zn. III. ÚS 1748/2008, a ze dne 7. 11. 2006, sp. zn. I. ÚS 631/2005. Podle obviněné jí za vinu kladené jednání nelze považovat za natolik škodlivé, aby v něm bylo možné spatřovat trestný čin. V té souvislosti zejména poukázala na úvěr, který byl manželům T. poskytnut Č. stavební spořitelnou ve výši 3 980 000 Kč za využití zajištění zástavním právem váznoucím na bytu manželů T. a bytu E. M., jenž je podle dostupných informací řádně splácen. Pokud šlo o žádost o úvěr, která je předmětem tohoto trestního řízení, nebyl na jejím podkladě vypracován ani návrh smlouvy o úvěru, nikomu nevznikla škoda a nebylo zasaženo ani do práv třetích osob. Soudy dále nevzaly při posuzování škodlivosti předmětného jednání v úvahu, že uvedení nepravdivých údajů o zaměstnaneckém poměru M. T. ve společnosti J. do žádosti o poskytnutí úvěru nemělo na rozhodování H. banky o poskytnutí úvěru žádný vliv, protože H. banka úvěrovou smlouvu neuzavřela i přes předložení potvrzení o vysokém příjmu M. T. Na základě těchto argumentů obviněná E. K. dovodila, že uvedení takovýchto nepodstatných nepravdivých údajů by s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe nemělo být stíháno a sankcionováno v rámci trestního řízení.

13. Podle dovolatelky vedle těchto nedostatků došlo k porušení spravedlivého procesu formou tzv. opomenutých důkazů, a to s odkazem zejména na nálezy Ústavního soudu ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 55/2004, ze dne 24. 2. 2004, sp. zn. I. ÚS 733/2001, a ze dne 18. 3. 2010, sp. zn. III. ÚS 3320/2009, což vedlo k nedodržení čl. 36 odst. 1 Listiny. Vytýkala, že soud neprovedl navrhované důkazy a že dostatečně ve vztahu k rozvedené judikatuře nevysvětlil, z jakých důvodů je zamítl. V té souvislosti obviněná poukázala na svůj požadavek na zpracování znaleckého posudku z oboru písmoznalectví na posouzení podpisu na žádosti o poskytnutí úvěru a na důkaz zástavními smlouvami ve věci žádosti o úvěr, jenž byl posléze poskytnut Č. stavební spořitelnou, které soudy odmítly provést s tím, že jsou nadbytečné.

14. V daných souvislostech nelze ani opomíjet, že žádost o úvěr podepsala zcela jiná osoba, což je možné dovodit z výpovědi svědka P. R., podle níž nebyl oprávněn ověřovat podpisy na žádostech o poskytnutí úvěru, avšak z předtisku žádosti plyne, že byl oprávněným „ověřit totožnost“.

15. Ve vztahu k požadovanému provedení důkazu zástavními smlouvami ze dne 26. 6. 2015 a ze dne 2. 7. 2015, jimiž byl zajištěn úvěr poskytnutý Č. stavební spořitelnou, obviněná namítla, že tato okolnost měla také podstatný vliv na posouzení, zda lze v tomto případě uplatňovat vůči obviněným prostředky stanovené trestním právem, neboť poskytnutí uvedeného úvěru bylo významným momentem, s nímž se měly soudy zabývat a ve vztahu k němu posuzovat společenskou škodlivost činu obviněné. Pokud odvolací soud s odkazem na správnost odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně obviněnou vytýkané

nedostatky v postupu nenapravit, porušil právo obviněné na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny.

16. Prostřednictvím dovolacího důvodu podle 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. obviněná E. K. rovněž vznesla výhrady proti místní příslušnosti Okresního soudu v Trutnově, protože podle ní byl místně příslušným soud v Praze, kde se podle popisu skutku ve skutkové větě udála veškerá relevantní jednání obviněných, což považovala za korespondující s dikcí § 18 odst. 1 tr. ř., podle něhož místně příslušným je ten soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán. Pokud je ve skutkové větě popsáno, že v září 2014 ve D. K. n. L., okres T., obviněná R. T. přesvědčila svého syna M. T., aby vystupoval ve věci jako žadatel o hypoteční úvěr, není možné samotné přesvědčení syna posoudit jako trestné, když skutek popsaný ve skutkové větě se stal trestným až v okamžiku předložení žádosti o poskytnutí úvěru H. bance. Soud prvního stupně tak nebyl místně příslušný, čímž podle obviněné E. K. došlo k porušení čl. 38 odst. 1 Listiny, jelikož byla odňata svému zákonnému soudci.

17. Závěrem dovolání obviněná E. K. navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 9. 2016, sp. zn. 11 To 230/2016, zrušil a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. Krajskému soudu v Hradci Králové přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

18. K podaným dovoláním se vyjádřilo Nejvyšší státní zastupitelství, které v souladu s § 265h odst. 2 tr. ř. prostřednictvím u něj působícího státního zástupce k místní příslušnosti Okresního soudu v Trutnově zdůraznilo, že ji nelze prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. namítat, protože tento důvod slouží výlučně pro nápravu nedostatků věcné příslušnosti soudů.

19. Pokud obě obviněné shodně uplatnily námitky proti neúplnosti dokazování a neprovedení veškerých jimi požadovaných důkazů, podle státního zástupce deklarovanému dovolacímu důvodu podle 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. neodpovídají.

20. Výhrady obviněné I. O., jimiž vytýkala, že ve skutku nejsou vymezeny nepravdivé údaje, které byly v žádosti o úvěr poskytnuty, považoval za nekorespondující s obsahem skutkové věty, jak je v rozsudku soudu prvního stupně popsána, protože nepravdivé byly minimálně údaje o zaměstnání a vysokém pracovním příjmu obviněného M. T. I když vědomost obviněné I. O. o nepravdivosti uvedených údajů není ve skutkové větě přímo uvedena, vyplývá ze souhrnu skutkových zjištění soudů, neboť doklady týkající se zaměstnání obviněného M. T. právě obviněná I. O. sama zajistila ve spolupráci s obviněnou E. K. Protože lze na úmyslné zavinění usuzovat i z okolností, které se sebehly až po spáchání trestného činu, její zavinění plyne i z toho, že se snažila instruovat obviněného M. T., jak má ve věci vypovídat. Státní zástupce poukázal též na to, že soudem zjištěné skutkové okolnosti ukazují, že jednání obviněné I. O. směřovalo k organizování spáchání trestného činu úvěrového podvodu skupinou dalších osob vystupujících jednak v postavení hlavního pachatele, jednak v postavení účastníků. Je bez významu,

že s hlavním pachatelem M. T. nebyla v osobním kontaktu a do páchání trestné činnosti ho zapojila a jeho činnost řídila prostřednictvím obviněné R. T. Obdobně se vyjádřil k vytýkaným okolnostem ohledně subjektivní stránky u obviněné E. K., u níž poukázal na výpovědi svědkyně J. H., která zpracovávala pro společnost J. účetnictví a spolupracovala s obviněnou při vyhotovení nepravdivých podkladů o zaměstnání obviněného M. T.

21. Jestliže se obě obviněné domáhaly své beztrestnosti prostřednictvím subsidiarity trestní represe, státní zástupce shledal jejich požadavky nedůvodnými, protože skutečnost, že nevznikla škoda, není pro použitou právní kvalifikaci významná, neboť škoda není vůbec znakem skutkové podstaty uvedeného trestného činu. Názor dovolatele, že výše příjmu pachatele nebyla důležitá pro nepřiznání úvěru, je pouze jejich spekulací, jelikož na ní závisí schopnost žadatele úvěr pravidelně splácet. Za nepodstatné považoval i to, že jiným peněžním ústavem byl následně úvěr poskytnut.

22. Ze všech uvedených důvodů státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obviněných I. O. i E. K. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl, protože jde o dovolání zjevně neopodstatněná.

III.

Přípustnost dovolání

23. Nejvyšší soud jako soud dovolací nejprve podaná dovolání přezkoumal z hledisek dodržení základních formálních podmínek a shledal, že obě jsou přípustná podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř., byla učiněna oprávněnými osobami podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř. a podána v zákonné lhůtě i na místě, kde tak lze učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.). Při splnění těchto kritérií posuzoval, zda důvody podle § 265b odst. 1 písm. a), g) tr. ř., na nichž jsou dovolání založena, korespondují s podmínkami pro ně zákonem vymezenými, protože věcnému přezkoumání je možné podrobit napadená rozhodnutí jen na podkladě dovolání, které je relevantním způsobem opřeno o některý ze zákonem taxativně stanovených důvodů.

IV.

Důvodnost dovolání

24. Vzhledem k tomu, že obviněné I. O. i E. K. v dovoláních prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. shodně namítaly místní nepřislušnost Okresního soudu v Trutnově, je možné k oběma těmto dovoláním uvést, že uvedený důvod těmito námitkami nenaplnily. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. slouží výhradně k nápravě vad týkajících se věcné příslušnosti soudů, což plyne z dikce jeho zákonného vymezení, podle kterého

je jeho prostřednictvím možné podat dovolání, jestliže ve věci rozhodl věcně nepřislušný soud nebo soud, který nebyl náležitě obsazen, ledaže by místo samosoudce rozhodoval senát nebo rozhodl soud vyššího stupně.

25. Pokud je v § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. výslovně uvedeno, že dopadá na otázky spojené s věcnou příslušností soudů, nelze jej vztahovat na jiné případy nepřislušnosti, ale jen na nedodržení podmínek plynoucích z pravidel vymezujících věcnou příslušnost soudů v § 16 a 17 tr. ř., tedy zejména případy, kdy rozhodoval v prvním stupni okresní soud nebo jemu na roveň postavený soud (§ 12 odst. 4 tr. ř.), přestože předmětem trestního stíhání byl trestný čin, o kterém měl podle § 17 odst. 1 tr. ř. v prvním stupni konat řízení krajský soud, apod. (srov. přiměřeně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 4. 2015, sp. zn. 8 Tdo 187/2015, nebo ze dne 18. 5. 2011, sp. zn. 6 Tdo 547/2011). Za uvedený dovolací důvod nelze považovat výhrady směřující proti místní příslušnosti soudu prvního stupně, která je upravena v § 18 tr. ř. Jelikož se jedná o procesní ustanovení, nelze tuto výhradu namítat ani prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jenž slouží výhradně k nápravě právních vad, a ani na podkladě žádného jiného dovolacího důvodu vymezeného v § 265b tr. ř. Navíc je v této trestní věci potřeba zdůraznit i to, že obviněný má možnost vznést námitku místní příslušnosti soudu jen do doby, než se soud odebere k závěrečné poradě, tedy i po podání obžaloby, avšak pouze v průběhu hlavního líčení před závěrečnou poradou soudu (srov. § 222 odst. 1 tr. ř.).

26. I když námitku proti místní nepřislušnosti soudů nelze podřadit pod žádný z dovolacích důvodů, a Nejvyšší soud proto nemohl její správnost v posuzované věci přezkoumávat, považuje za vhodné nad rámec podaného dovolání jen pro úplnost zmínit, že podle § 18 odst. 1 tr. ř. řízení koná soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchán. Není přitom rozhodné, zda tak činil hlavní pachatel nebo účastníci (§ 24 tr. zákoníku). Z obsahu výroku o vině napadeného rozsudku soudu prvního stupně (stejně tak i podané obžaloby) je zřejmé, že takovým jednáním, které založilo místní příslušnost Okresního soudu v Trutnově, byla část jednání popsaneho v skutkovém zjištění tak, že „obviněná R. T. ve svém bydlišti ve D. K. n. L., okres T., přesvědčila svého syna obviněného M. T., aby vystupoval ve věci jako žadatel o hypoteční úvěr, s čímž souhlasil ... a dále matce poskytl k pořízení kopií svůj občanský průkaz a rodný list...“. Jestliže se tímto způsobem část činu, pro který jsou obvinění stíháni, udála v obvodu Okresního soudu v Trutnově, postačuje tato skutečnost pro založení místní příslušnosti tohoto soudu i přesto, že některé jiné části trestného jednání obviněných byly konány na jiných místech republiky. Tento závěr plyne z § 22 tr. ř., podle něhož, je-li dána příslušnost několika soudů, koná řízení z těchto soudů ten, u něhož podal státní zástupce mimo jiného obžalobu.

27. V případě účastenství podle § 24 tr. zákoníku platí pro založení místní příslušnosti soudu tatáž zásada jako u hlavního pachatele. Místem, kde byl trestný

č. 28

čin spáchán, je nejen místo, kde hlavní pachatel naplňuje znaky objektivní stránky trestného činu, ale i místo, kde své jednání realizuje formou organizátorství, návodu nebo pomoci účastník na tomto trestném činu (srov. § 22 tr. ř.). Tato zásada se v jeho případě užije jen tehdy, je-li proti němu trestní řízení vedeno odděleně od trestního řízení vedeného proti hlavnímu pachateli. Dojde-li však ke spojení těchto věcí, je pro takové společné řízení soud příslušný k řízení proti hlavnímu pachateli (§ 21 odst. 2 tr. ř.).

28. V projednávané věci bylo pro založení místní příslušnosti Okresního soudu v Trutnově rozhodující, že podle průběhu činu, jenž je kladen za vinu obviněnému M. T. jako hlavnímu pachateli a dovolatelkám jako účastnicím, obviněný M. T. spáchal část svého trestného jednání ve svém bydlišti, nacházejícím se v obvodu tohoto soudu. Tato jeho činnost spočívala v tom, že obviněná R. T. v něm vzbudila rozhodnutí spáchat trestný čin, jenž začal realizovat tím, že této obviněné předal k ofocení své doklady, jejichž kopie byly následně ke spáchání činu na území města P. použity.

29. Ze všech uvedených důvodů Nejvyšší soud mimo označený dovolací důvod konstatuje, že s ohledem na to, že v přezkoumávané věci byla dána místní příslušnost několika soudů, Okresní soud v Trutnově je jedním z nich, u něhož byla navíc podána obžaloba, a proto byl místně příslušným soudem k projednání uvedené věci.

30. V dalším se Nejvyšší soud zevrubně vypořádal s námitkami, jež obviněné uplatnily s odkazem na důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Shledal, že námitky dovolatele zčásti stojí mimo označený, ale i jakýkoli jiný dovolací důvod, zčásti pak jsou neopodstatněné, a protože mohl své závěry učinit jen na základě obsahu spisu a napadených rozhodnutí, z nichž je zřejmé, že se soudy se všemi pro spravedlivé rozhodnutí významnými skutečnostmi v potřebné míře vypořádaly, dovolání obou obviněných odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněná.

Č. 29

č. 29

Právnícká osoba, Trestní odpovědnost, Přičitatelnost činu právnícké osobě
§ 8 odst. 1, 2, § 9 odst. 3 t. o. p. o.

Pro závěr, že za určitý trestný čin nese trestní odpovědnost právnícká osoba, nestačí, že jde o trestný čin neuvedený ve výjimkách podle § 7 t. o. p. o. a že protiprávní čin spáchala fyzická osoba uvedená v § 8 odst. 1 t. o. p. o. v zájmu právnícké osoby nebo v rámci její činnosti.* Tento čin totiž musí být přičitatelný dané právnícké osobě podle § 8 odst. 2 t. o. p. o., což kromě uvedeného znamená, že jde o takové jednání fyzické osoby, které je svým obsahem a účelem i jednáním právnícké osoby navenek.

K trestní odpovědnosti právnícké osoby postačí i jen jeden z alternativně stanovených vztahů jednání některé z osob uvedených v § 8 odst. 1 t. o. p. o. k právnícké osobě, tedy jednání takové fyzické osoby v zájmu právnícké osoby nebo v rámci její činnosti.

Právnícké osobě nelze přičítat trestný čin ve smyslu § 8 odst. 2 t. o. p. o., pokud jednajíc fyzická osoba spáchala protiprávní čin fakticky v rámci činnosti právnícké osoby, ale na úkor této právnícké osoby. V takovém případě sice platí, že právnícká osoba obecně odpovídá za volbu fyzických osob oprávněných za ni jednat, avšak byla-li právnícká osoba zneužita ke spáchání trestného činu fyzickou osobou jednajíc za ni, zpravidla není možno dovést spáchání trestného činu i touto právníckou osobou.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2016, sp. zn. 8 Tdo 972/2016, ECLI:CZ:NS:2016:8.TDO.972.2016.1)

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněných R. D. a J. D. proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 28. 7. 2015, sp. zn. 68 To 138/2015, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Okresního soudu v Olomouci pod sp. zn. 9 T 20/2014.

* Poznámka redakce: Do 30. 11. 2016, tj. do nabytí účinnosti zákona č. 183/2016 Sb., bylo další alternativou spáchání činu jménem právnícké osoby.

I. Dosavadní průběh řízení

č. 29

1. Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 8. 4. 2015, sp. zn. 9 T 20/2014, byli uznáni vinnými obviněný R. D. organizátorstvím přečinu úvěrového podvodu podle § 24 odst. 1 písm. a) k § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku a obviněná J. D. přečinem úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku, kterých se dopustili skutkem popsáním tak, že

1. obviněný R. D. dne 7. 9. 2011 v P. dovezl svou matku J. D. do prodejny společnosti V. C., s. r. o., se sídlem Z., P. (dále „společnost V. C.“), a tuto jako budoucí jednatelku společnosti P., s. r. o., se sídlem P. náměstí, P. (dále „společnost P.“), sjednal k tomu, aby uzavřela v tu dobu jako zástupce společnosti P. na základě udělené generální plné moci ze dne 1. 9. 2011 D. B., do 23. 9. 2011 jedinou jednatelkou společnosti P., prostřednictvím zástupce společnosti V. C. smlouvu o úvěru se společností E., s. r. o., se sídlem S. náměstí, Č. B. (dále „společnost E.“), jejímž předmětem bylo poskytnutí úvěru ve výši 442 092 Kč na nákup osobního motorového vozidla tovární značky BMW řada 5 (E60) Diesel – 530d v pořizovací ceně 499 000 Kč s tím, že v žádosti o poskytnutí úvěru uvedla obviněná J. D. klamavé informace, že společnost P. bude poskytnutý úvěr řádně hradit podle smluvních podmínek po dobu šedesáti měsíců ve výši 10 318 Kč splatných vždy k 7. dni každého kalendářního měsíce, přičemž k prokázání solventnosti a ekonomické solidnosti společnosti P. předložila falzum daňového přiznání této společnosti k dani z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 2010 s výsledkem hospodaření ke dni 31. 12. 2010 v částce 543 418 Kč, které jí opatřil obviněný R. D., ačkoli ve skutečnosti společnost P. takového zisku za předmětné zdaňovací období nedosahovala, neboť od konce roku 2007 nevyvíjela žádnou podnikatelskou činnost a byla ekonomicky nestabilní, přičemž poskytnutý úvěr byl účelově hrazen v šesti případech obviněným R. D. vkladem v hotovosti na bankovní účet vedený u K. banky, a. s., majitele společnosti E., a to dne 10. 10. 2011 v částce 10 318 Kč, 23. 11. 2011 v částce 10 318 Kč, 19. 1. 2012 v částce 10 500 Kč, 30. 1. 2012 v částce 11 000 Kč, 22. 2. 2012 v částce 11 000 Kč a 12. 4. 2012 v částce 21 880 Kč, včetně akontace zaplacené při podpisu úvěrové smlouvy ve výši 100 000 Kč, kdy následně usnesením policejního orgánu ze dne 1. 10. 2013, sp. zn. KRPM-121788/TČ-2013-141281, ve znění usnesení Okresního státního zastupitelství v Prostějově ze dne 10. 10. 2013, sp. zn. ZT 206/2013, bylo poškozené společnosti E. vydáno osobní motorové vozidlo tovární značky BMW řada 5 (E60) Diesel – 530d,

2. R. D. dne 12. 9. 2011 v O. dovezl svou matku J. D. do pobočky prodejny společnosti S. c., s. r. o., se sídlem podnikání U., Š. (dále „společnost S.“), a tuto jako budoucí jednatelku společnosti P. sjednal k tomu, aby uzavřela v tu dobu jako zástupce společnosti P. na základě udělené generální plné moci ze dne 1. 9. 2011 D. B., do 23. 9. 2011 jedinou jednatelkou společnosti P., prostřednictvím zástupce společnosti

S. smlouvu o úvěru se společností G. M. A., s. r. o., se sídlem V., P. – M. (dále „společnost G. M. A.“), jejímž předmětem bylo poskytnutí úvěru ve výši 272 000 Kč na nákup osobního motorového vozidla tovární značky Volkswagen Transporter T5 Diesel, 2.5 TDI California Comfortline v pořizovací ceně 330 000 Kč, v žádosti o poskytnutí úvěru uvedla J. D. klamavé informace, že společnost P. bude poskytnutý úvěr řádně hradit podle smluvních podmínek po dobu šedesáti měsíců ve výši 7 260 Kč splatných vždy k 12. dni každého kalendářního měsíce, přičemž k prokázání solventnosti a ekonomické solidnosti společnosti P. předložila falzum daňového priznání společnosti P. k dani z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 2010 s výsledkem hospodaření ke dni 31. 12. 2010 v částce 543 418 Kč, které jí opatřil obviněný R. D., ačkoli ve skutečnosti společnost P. takového zisku za předmětné zdaňovací období nedosahovala, neboť od konce roku 2007 nevyvíjela žádnou podnikatelskou činnost a byla ekonomicky nestabilní, přičemž poskytnutý úvěr byl účelově hrazen v pěti případech obviněným R. D. vkladem v hotovosti na bankovní účet vedený u G. M. B., a. s., majitele společnosti G. M. A., a to dne 12. 10. 2011 v částce 7 260 Kč, dne 22. 11. 2011 v částce 7 260 Kč, dne 20. 1. 2012 v částce 15 538 Kč, dne 21. 2. 2012 v částce 7 500 Kč a dne 11. 4. 2012 v částce 16 300 Kč, čímž byla poškozené společnosti G. M. A. způsobena škoda ve výši 218 142 Kč.

2. Za tyto přečiny byli obvinění odsouzeni tak, že obviněnému R. D. byl uložen podle § 211 odst. 4 za použití § 43 odst. 2 tr. zákoníku souhrnný trest odnětí svobody v trvání dvou roků a šesti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří let. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce jednatele nebo člena kolektivního statutárního orgánu obchodních společností či družstev zřízených za účelem podnikání v trvání třiceti šesti měsíců. Podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku byl zrušen výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Prostějově ze dne 29. 5. 2014, sp. zn. 2 T 3/2014, jakož i všechna rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Obviněný J. D. byl uložen podle § 211 odst. 4 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání jednoho roku, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání jednoho roku. Rozhodnuto bylo rovněž o náhradě škody.

3. Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci jako soud odvolací usnesením ze dne 28. 7. 2015, sp. zn. 68 To 138/2015, odvolání obviněných R. D. i J. D. podaná proti shora citovanému rozsudku podle § 256 tr. ř. jako nedůvodná zamítl.

II.

Dovolání a vyjádření k nim

4. Proti tomuto usnesení soudu druhého stupně podali oba obvinění prostřednictvím téhož obhájce sice samostatná, avšak obsahově a zejména

argumentačně shodná dovolání z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., v nichž oba nejprve podrobně uvedli obsah rozsudku soudu prvního, zopakovali obsahy svých řádných opravných prostředků a konstatovali reakci odvolacího soudu na ně. Shodně k usnesení odvolacího soudu zdůraznili, že se neztotožnili s tím, že považoval za jasný a prokázaný nepřímý úmysl u obou obviněných k trestným činům, pro které jsou stíháni.

5. Oba obvinění uvedli, že skutkový stav byl nalézacím soudem sice náležitě zjištěn, ale soud z něj vyvodil chybný právní závěr, jež nenapravil ani soud druhého stupně, který napadené rozhodnutí nalézacího soudu věcně nepřezkoumal. Odvolacímu soudu vytkli, že se nevypořádal ani s jedinou námitkou vznesenou v podaných odvoláních, ani s nesprávným odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 6 Tdo 664/2013.

6. Obviněná J. D. uvedla, že odvolací soud prezentoval závěry učiněné soudem prvního stupně odlišně, pokud tvrdil, že soud prvního stupně nesprávně uzavřel, že svědkyně D. B. o nákupu vozidel nevěděla, neboť soud prvního stupně poukázal na existenci smlouvy o smlouvě budoucí, která měla zaručit, že obviněná nepřijde o investice do vozidel, kdežto odvolací soud učinil o této otázce jiný závěr.

7. Shodně oba dovolatelé též uvedli, že obviněná ve skutečnosti nebyla žadatelkou o úvěr, nýbrž tím byl její syn, tj. obviněný, který měl následně úvěry splácet, čímž si obviněná byla v okamžiku žádosti o úvěr zcela jistá, a proto v budoucnu sama úvěry také nesplácela. Závěr, že by byli pachateli uvedených trestných činů, oba obvinění od počátku popírali, na což však zejména odvolací soud nijak nereagoval, s argumenty jimi uvedenými v odvoláních se nevypořádal a namísto toho dovodil u obviněné nepřímý úmysl ve vztahu k přečinu úvěrového podvodu z okolností, které nastaly až po získání úvěru, z vývoje podnikání obviněného R. D. a způsobu, jakým mělo být s předmětnými vozidly nakládáno. Od tohoto závěru pak soudy nesprávně vyvodily i zavinění obviněného jako organizátora.

8. Dovolatelé poukázali i na to, že soudy učiněná skutková zjištění chybně vyhodnotily jako jednání fyzické osoby obviněné J. D. přesto, že ve skutečnosti žadatelkou o úvěr byla právnická osoba – společnost P., jejíž jedinou jednatelkou v době žádosti o úvěr a jejího vyřízení byla D. B., která dne 1. 9. 2011 udělila písemnou plnou moc k jednání za jmenovanou společnost obviněné. Teprve na základě tohoto zmocnění obviněná uzavřela obě úvěrové smlouvy za společnost P., na jejichž základě získala společnost P. do vlastnictví předmětná dvě motorová vozidla. Uvedený čin proto nemohla spáchat obviněná jako fyzická osoba, a nemohla proto ani zamlčet podstatnou skutečnost v žádosti o úvěr. Pokud následně došlo k převodu obchodního podílu společnosti P. z D. B. na obviněnou J. D., nemá tato skutečnost žádný vliv na změnu vlastnictví a užívání předmětných vozidel, na něž byl úvěr čerpán, stejně jako následný převod z obviněné na T. K., dalšího majitele společnosti P.

9. Závěry, které v odůvodnění přezkoumávaného rozhodnutí odvolací soud učinil, jsou pro obviněné nepřijatelné, protože jde o spekulace, které nemají reálný podklad, a je v nich prezentován chybný závěr založený na nesprávné aplikaci práva, zejména však jde o nepochopení obchodněprávních vazeb v rámci věci týkajících se obchodních společností. Uvedená vozidla se nikdy nedostala mimo dispozici společnosti P., a proto obviněný R. D. nepovažoval za správný závěr soudu o tom, že obviněná měla v žádosti o úvěr zamlčet, resp. neuvést, že skutečným žadatelem o úvěr je obviněný R. D.

10. Obvinění stejnými slovy též poukázali na to, že rozhodnutí odvolacího soudu je vadné zejména ve vztahu k prokázání zásadních skutečností týkajících se přímého či nepřímého úmyslu a že jeho závěry jsou v rozporu se zjištěným skutkovým stavem věci i § 211 tr. zákoníku. V té souvislosti poukázali na nesprávnou úvahu soudů o nepoměru kupní ceny obchodního podílu a údajně deklarovaného hospodářského výsledku za rok 2010 uvedeného obviněnými v předloženém daňovém přiznání, když se podle obviněných jedná o záměnu dvou odlišných obchodněprávních ekonomických pojmů, jelikož hodnota obchodního podílu a výsledek činnosti společnosti nemají vzájemnou souvislost a bez dalšího nejsou propojovány. Obvinění zdůraznili význam obchodního podílu v roce 2011 a nárok na vyplacení zisku za předcházející rok, jakož i to, že s tímto ziskem nakládá společnost podle vlastního uvážení. Povinnost být obeznámen se stavem hospodaření a jmění obchodní společnosti pak už vůbec není možné požadovat po osobách, které nejsou účastny podnikání dané právnické osoby, nýbrž za ni jednají pouze na základě zmocnění, resp. v pozici zmocněnkyně a jejího syna, jak tomu bylo v této trestní věci. Obvinění konstatovali, že z jiných než veřejných zdrojů se se skutečným stavem hospodaření společnosti P. nemohli seznámit, a tudíž spoléhali na ujištění, kterého se jim dostalo o dobrých výsledcích společnosti od R. V. a M. B. Učiněné právní závěry i odůvodnění napadených rozhodnutí extrémně odporují skutkovému stavu věci, když se soudy jednak nevypořádaly s odvolacími námitkami obviněných, jednak nesprávně posoudily a zjistily nepřímý úmysl u obou obviněných, ačkoli tento zde nebyl dán. Obviněná J. D. oproti obviněnému R. D. soudům navíc vytkla pouze to, že porušily základní zásady trestního řízení, když v úvahu přicházející skutkové nedostatky vztahující se ke smlouvě o smlouvě budoucí a účelu, za jakým jí byla udělena plná moc, vyložily zcela v její neprospěch.

11. Z těchto důvodů obvinění R. D. i J. D. navrhli, aby Nejvyšší soud podle § 265k tr. ř. zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 28. 7. 2015, sp. zn. 68 To 138/2015, i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 8. 4. 2015, sp. zn. 9 T 20/2014, v celém rozsahu a těmto soudům přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednaly a rozhodly.

12. K podanému dovolání se v souladu s § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřil státní zástupce působící u Nejvyššího státního zastupitelství, jenž s odkazem na

povahu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. zdůraznil, že se v posuzované věci nejedná o případ, který by byl zatížen procesními vadami, jež by měly odraz v nesplnění zásad spravedlivého procesu. Zdůraznil, že důkazy byly hodnoceny v souladu s § 2 odst. 6 tr. ř. i zásadami formální logiky, přičemž odůvodnění rozhodnutí splňuje požadavky zakotvené v § 125 odst. 1 tr. ř. Závěry ohledně skutkových zjištění tak plně korespondují s provedeným dokazováním, žádnými vnitřními rozpory rozhodnutí netrpí, tím spíše rozpory extrémními, a proto při hodnocení správnosti vyslovené hmotněprávní kvalifikace lze vycházet ze skutkových závěrů, k nimž dospěly soudy dosud činné ve věci a které jsou vyjádřeny v tzv. skutkové větě výroku o vině rozsudku soudu prvního stupně, případně dále rozvedeny a upřesněny v odůvodnění napadených rozhodnutí.

13. Podle státního zástupce soudy čin obviněných správně kvalifikovaly u obviněné jako přečin úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku a u obviněného jako organizátorství tohoto přečinu podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, protože ze skutkových zjištění vyplývá, že obviněná při sjednávání úvěrové smlouvy uvedla nepravdivé údaje a způsobila tímto činem větší škodu, přičemž obviněný spáchání tohoto činu zosnoval a řídil. Za opodstatněnou nepovažoval ani námitku, že by se soudy ve věci činné nevypořádaly s výhradami obviněných či nedovodily u obviněných úmyslné zavinění, naopak zdůraznil, že se soudy uvedenou problematikou zabývaly i s ohledem na uplatněné výhrady dovolatelů. Za situace, kdy je zřejmé, že zjištěný skutkový stav vykazuje znaky shora uvedené trestné činnosti, označil za bezpředmětnou výtku obviněných o nepřiléhavosti okresním soudem zmiňované judikatury Nejvyššího soudu.

14. Námitku, že jednání obviněné bylo nesprávně vyhodnoceno jako jednání fyzické osoby, označil za nedůvodnou. Za trestnou činnost spáchanou ve sféře právnické osoby totiž zpravidla odpovídá konkrétní osoba fyzická, která svým jednáním naplnila skutkovou podstatu toho či onoho deliktu. Trestní odpovědnost obviněné tak nemůže být vyloučena tím, že v rozhodnou chvíli jednala na podkladě plné moci, tedy v pozici zmocněnce právnické osoby. Těž nelze přehlédnout, že participace právnické osoby – společnosti P. byla od počátku účelovým záměrem, který spáchání trestné činnosti umožnil.

15. Státní zástupce ze všech rozvedených důvodů navrhl obě podaná dovolání jako zjevně neopodstatněná podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnout.

III.

Přípustnost dovolání

16. Nejvyšší soud jako soud dovolací po zjištění, že dovolání obviněných R. D. a J. D. jsou přípustná [§ 265a odst. 1, odst. 2 písm. h) tr. ř.], byla podána osobami oprávněnými [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), posuzoval, zda označené důvody

podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř. byly uplatněny v souladu s jejich zákonným vymezením, neboť jen dovolání, které je relevantně opřeno o některý z důvodů taxativně vypočtených v § 265b tr. ř., lze podrobit věcnému přezkoumání.

IV.

Důvodnost dovolání

č. 29

17. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je možné uplatnit, jestliže bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení, aniž by byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. Z těchto dvou zákonem vymezených alternativ je v projednávané věci, vzhledem k tomu, že rozhodnutí soudu prvního stupně a jemu předcházející řízení bylo přezkoumáno v souladu s § 254 odst. 1 tr. ř. a obvinění současně odkázali i na § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., zřejmé, že uvedený důvod obvinění použili v jeho druhé na výběr dané možnosti.

18. Dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Z tohoto právního vymezení plyne, že ve vztahu ke zjištěnému skutku je možné dovoláním vytýkat výlučně vady právní, tedy to, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoli o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Na podkladě tohoto dovolacího důvodu nelze proto přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost skutkových zjištění, na nichž je napadené rozhodnutí založeno, ani prověřovat úplnost provedeního dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř., poněvadž tato činnost soudu spočívá v aplikaci procesních, a nikoliv hmotněprávních ustanovení. Vedle vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze vytýkat též „jiné nesprávné hmotněprávní posouzení“. Rozumí se jím zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva.

19. Podkladem pro posouzení správnosti právních otázek ve smyslu uvedeného dovolacího důvodu je zásadně skutkový stav zjištěný soudy prvního, příp. druhého stupně (srov. přiměřeně usnesení Ústavního soudu např. ve věcech ze dne 9. 4. 2003, sp. zn. I. ÚS 412/02, ze dne 24. 4. 2003, sp. zn. III. ÚS 732/02, ze dne 9. 12. 2003, sp. zn. II. ÚS 760/02, ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. III. ÚS 282/03, ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 449/03, aj.). Důvodem dovolání ve smyslu tohoto ustanovení nemůže být samotné nesprávné skutkové zjištění, a to přesto, že právní posouzení (kvalifikace) skutku i jiné hmotněprávní posouzení vždy navazují na skutková zjištění vyjádřená především ve skutkové větě

č. 29

výroku o vině napadeného rozsudku a blíže rozvedená v jeho odůvodnění (srov. srovnávací materiál Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2004, sp. zn. Ts 42/2003, uveřejněný pod č. 36/2004 Sb. rozh. tr., s. 298, 299, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2002, sp. zn. 3 Tdo 68/2002). Tato zásada je však limitována případy, kdy dovolatel namítá porušení práva na spravedlivý proces v oblasti dokazování, neboť v takovém případě je na základě čl. 4, 90 a 95 Ústavy České republiky vždy povinností Nejvyššího soudu řádně zvážit a rozhodnout, zda dovolatelem uváděný důvod je či není dovolacím důvodem (srov. stanovisko Ústavního soudu ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14, uveřejněné pod č. 40/2014 Sb.).

20. Nejvyšší soud shledal, že skutková zjištění učiněná soudy nižších stupňů jsou správná, mají dostatečný podklad v provedených důkazech i v odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutí, a proto mohl na podkladě soudy zjištěného skutkového stavu posuzovat správnost právních úvah, proti nimž dovolatelé brojili. K části dovolání, jejichž důvodnost Nejvyšší soud posuzoval s ohledem na hlediska vymezená v důvodech podle § 265b odst. 1 písm. g), l) tr. ř., je třeba uvést, že obvinění na základě popsaného skutku vytýkali nesprávnost použité právní kvalifikace proto, že se nedopustili trestných činů, které jim jsou kladeny za vinu, což obviněná J. D. spojila s výhradou, že nemohla být vůbec stíhána jako fyzická osoba, když její jednání bylo činěno za společnost P., a oba shodně poukazovali na nedostatky v subjektivní stránce.

21. Obviněná J. D. byla uznána vinnou přečinem úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku, jehož se dopustí ten, kdo při sjednávání úvěrové smlouvy nebo při čerpání úvěru uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí a způsobí takovým činem větší škodu (podle § 138 odst. 1 tr. zákoníku škodu dosahující částky nejméně 50 000 Kč). Byla tedy hlavní pachatelkou uvedeného přečinu. Obviněný R. D. byl uznán vinným jako organizátor tohoto přečinu podle § 24 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku, jímž je ten, kdo úmyslně spáchání trestného činu jiného zosnoval nebo řídil. Pro účastenství v trestním zákoníku platí, že je vybudováno na zásadě akcesority účastenství, což je v obecné rovině závislost trestní odpovědnosti účastníka na trestní odpovědnosti hlavního pachatele. Organizátorství, návod a pomoc se posuzují jako účastenství podle § 24 tr. zákoníku jen tehdy, jestliže se pachatel hlavního trestného činu o něj alespoň pokusil. Z těchto důvodů je třeba se zabývat nejprve trestní odpovědností a činem kladeným za vinu obviněné J. D.

22. Podle učiněných skutkových zjištění se obviněná J. D. dopustila přečinu úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku činy v bodech 1. a 2. v zásadě tak, že poté, co ji obviněný R. D. dne 7. 9. 2011 a dne 12. 9. 2011 dovezl do prodejny s vozidly a jako budoucí jednatelku společnosti P. ji sjednal k tomu, aby uzavřela v tu dobu jako zástupce společnosti P. na základě udělené generální plné moci ze dne 1. 9. 2011 od D. B., do 23. 9. 2011 jediné jednatelky společnosti P., prostřednictvím zástupců prodávajících společností smlouvy o úvěru, v prvním

případě se společností E., úvěrovou smlouvou, jejímž předmětem bylo poskytnutí úvěru ve výši 442 092 Kč na nákup osobního motorového vozidla tovární značky BMW v pořizovací ceně 499 000 Kč, v druhém případě se společností G. M. A. smlouvou o úvěru, jejímž předmětem bylo poskytnutí úvěru ve výši 272 000 Kč na nákup osobního motorového vozidla tovární značky Volkswagen Transporter v pořizovací ceně 330 000 Kč. V žádosti o poskytnutí těchto úvěrů uvedla klamavé informace, že společnost P. bude poskytnutý úvěr řádně hradit podle smluvních podmínek, ač v rozporu s tím věděla, že tak bude činit její syn. Dále k prokázání solventnosti a ekonomické solidnosti společnosti P. předložila falzum daňového přiznání této společnosti k dani z příjmu právnických osob za zdaňovací období roku 2010 s výsledkem hospodaření ke dni 31. 12. 2010 v částce 543 418 Kč, které jí opatřil obviněný R. D., ačkoli ve skutečnosti společnost P. takového zisku za předmětné zdaňovací období nedosahovala, neboť od konce roku 2007 nevyvíjela žádnou podnikatelskou činnost a byla ekonomicky nestabilní, přičemž poskytnuté úvěry byly účelově hrazeny R. D. Tím vylákala úvěry v uvedených výších a následně způsobila škodu představující zbytek hodnoty posléze zajištěného a vráceného opotřebovaného vozidla a v bodech 1. a 2. neuhrazených úvěrových splátek.

23. Na základě těchto skutkových zjištění soud prvního stupně dospěl k závěru, že obviněná znaky ji za vinu kladeného přečinu naplnila, protože se uvedených jednání dopustila při sjednávání úvěrové smlouvy, uvedla nepravdivé údaje, za něž se považují ty, které jsou sděleny, poskytnuty, doloženy apod. v úvěrové smlouvě samotné, ale i ty, které spočívají v úmyslném uvedení, sdělení nebo doložení některých z tzv. pomocných dokumentů v průběhu procesu sjednávání smlouvy (srov. přiměřeně stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2003, sp. zn. Tpjn 301/2003, uveřejněné pod č. 6/2004-I. Sb. rozh. tr., a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2008, sp. zn. 8 Tdo 1268/2008, uveřejněné pod č. 36/2009 Sb. rozh. tr.). Obviněná uvedený trestný čin naplnila i z hlediska subjektivní stránky, kterou soudy shledaly ve formě nepřímého úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, neboť věděla, že svým jednáním může způsobit vylákáním úvěru škodu poškozeným společnostem, a pro případ, že ji způsobí, byla s tím srozuměna, protože jako budoucí jediná společnice a jednatelka společnosti P. zamlčela podstatnou povahu žádostí o úvěry, jakož i to, že poskytnuté prostředky budou sloužit nikoliv společnosti, za niž vystupovala, ale jejímu synovi obviněnému R. D., tedy zamlčela v zásadě ten nejpodstatnější údaj (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2013, sp. zn. 6 Tdo 664/2013). Kromě toho při sjednávání úvěrových smluv předložila nepravdivé daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob, které jí obstaral obviněný. Soud prvního stupně se i touto skutečností zabýval. Vycházel z toho, že obviněná byla přítomna na dvou prvních schůzkách týkajících se prodeje společnosti a následně i podepsala smlouvu o převodu obchodního podílu představující 100% účast společníka

na obchodní společnosti P., a to za dohodnutou cenu ve výši 20 000 Kč. Právě tyto okolnosti soud vedly k závěru, že disproporce mezi výší daňového základu a cenou za převod společnosti byly tak nepoměrné, že i „obviněná J. D. musela být srozuměna s tím, že společnost, která od roku 2007 nevyvíjela již žádnou činnost a je prodávána za takto nízkou cenu, nemůže v žádném případě disponovat tak vysokými příjmy“. Odvolací soud se činem obviněné, jakož i jejím úmyslem rovněž zabýval a jen pro úplnost lze odkázat na stranu 7 jeho usnesení, kde konstatoval závěr o promyšlenosti celého jednání, o němž svědčí i fakt, že obviněná J. D. udělila po nabytí svého obchodního podílu a jednatelství ve společnosti plnou moc k dalším jednáním za společnost P. svému synovi – obviněnému R. D.

24. Nejvyšší soud se s těmito závěry soudu prvního stupně ztotožnil, protože podle skutkových zjištění je zřejmé, že obviněná naplnila znaky přečinu úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku, neboť vědomě, se záměrem vylákat od obou společností finanční prostředky na poskytnutí vozidel, v žádostech o úvěr uváděla skutečnosti, které nebyly pravdivé, a o účelovosti tohoto svého počínání a o uvádění nepravdivých podkladů věděla.

25. Nejvyšší soud k otázce zavinění obviněné J. D. doplňuje, že všechny rozhodné souvislosti, včetně záměru jejího syna vylákat uvedeným způsobem úvěry na vozidla, jí byly známy. Sepisovala žádosti o úvěr a aktivně se účastnila všech procedur s tím souvisejících, prokazatelně na základě jednání, která jejímu trestnému činu předcházela, zejména převodu obchodního podílu a prodeji společnosti, který se uskutečnil dne 23. 9. 2011, tj. asi dva týdny po spáchání činu, i ona věděla, že společnost P. nevykazuje již několik let žádnou aktivní podnikatelskou činnost, pouze rozprodává zbytky skladových zásob, věděla i o tom, jaká byla hodnota obchodního podílu představujícího 100 % z celkového podílu ve společnosti ve výši 20 000 Kč. Rovněž věděla, že žádnou výrobu či jiný podnikatelský záměr se společností P., jejíž se stala jednatelkou, nemá. Pokud za této situace obviněná na základě pokynů svého syna obviněného R. D. podepsala žádosti, resp. smlouvy o úvěru, v nichž nepravdivě uvedla, že žadatelem a příjemcem úvěru je společnost P., jejímž jménem na základě plné moci ze dne 1. 9. 2011 jedná, ačkoli věděla, že ani ona sama jako její budoucí jednatelka, ani společnost P. nedisponuje dostatečnými finančními prostředky k hrazení splátek úvěrů, nýbrž přistoupila na to, že úvěr bude hradit její syn obviněný R. D., konala tak s vědomím, že uvádí nepravdivé údaje, a v budoucnu tudíž může nastat situace, kdy splátky nebudou hrazeny. Je totiž zřejmé, že nebylo v možnostech obviněné J. D. a od počátku nebylo ani jejím úmyslem hradit splátky jednotlivých úvěrů, k čemuž se však přesto při vědomí své vlastní finanční situace i stavu jmění a hospodaření společnosti P. jménem této společnosti na základě pokynů a příslibů svého syna podpisem úvěrových smluv zavázala.

26. Uvedené závěry Nejvyššího soudu, které korespondují s těmi, jež učinily soudy nižších stupňů v přezkoumávaných rozhodnutích, svědčí u obviněné J. D.

o její trestní odpovědnosti jakožto fyzické osoby, neboť to, že se činu dopustila ona, a nikoliv právnická osoba společnost P., za niž na základě plné moci jednala, vyplývá ze všech závěrů a úvah soudů obou stupňů.

27. Nejvyšší soud však připomíná, že trestní odpovědnost obviněné by nevylučovala okolnost, že by byla trestně odpovědná jako právnická osoba i společnost P., protože podle § 9 odst. 3 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění účinném do 1. 12. 2016 (dále „t. o. p. o.“), trestní odpovědností právnické osoby není dotčena trestní odpovědnost fyzických osob uvedených v § 8 odst. 1 t. o. p. o. a trestní odpovědností těchto fyzických osob není dotčena trestní odpovědnost právnické osoby. Byl-li trestný čin spáchán společným jednáním více osob, z nichž alespoň jedna je osoba právnická, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama. Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim nevychází z akcesority trestní odpovědnosti právnické osoby, a proto ji neváže na trestní odpovědnost konkrétní fyzické osoby, jejíž jednání je právnické osobě přiřítáno. Podmínkou však na druhé straně není, že by nebylo možno postihnout pachatele – fyzickou osobu za spáchaný trestný čin (srov. ŠÁMAL, P., DĚDIČ, J. a kol. Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 235). I přes tuto skutečnost, podle níž by i v případě, že je zjištěna a prokázána trestní odpovědnost obviněné J. D. jako fyzické osoby, na této její trestní odpovědnosti případná trestní odpovědnost jmenované právnické osoby nic nezměnila, jen z tohoto důvodu, že by zmíněná okolnost mohla mít význam pro vymezení míry zavinění obviněné, eventuálně by se mohla promítnout do výše trestu, považuje Nejvyšší soud za vhodné uvést následující skutečnosti:

28. Veškerá zjištění, jež soudy řádně ve svých rozhodnutích rozvedly a vysvětlily, lze shrnout tak, že oba obvinění jmenované právnické osoby toliko zneužily ke svým nekalým osobním úmyslům ve snaze se na její úkor obohatit. Nelze se z uvedených důvodů domáhat trestní odpovědnosti společnosti P., přestože podle § 7 t. o. p. o. je úvěrový podvod trestným činem, jehož se může právnická osoba dopustit. Podle § 8 odst. 1 písm. a) t. o. p. o. je trestným činem spáchaným právnickou osobou protiprávní čin spáchaný jejím jménem nebo v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, jednal-li tak statutární orgán nebo člen statutárního orgánu, anebo jiná osoba, která je oprávněna jménem nebo za právnickou osobu jednat [další alternativy uvedené v písmenech b) až d) tohoto ustanovení na projednávanou věc nedopadají]. Podle § 8 odst. 2 t. o. p. o. lze právnické osobě přiřítat spáchaní trestného činu uvedeného v § 7 citovaného zákona, jestliže byl spáchaný jednáním orgánů právnické osoby nebo osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a) až c) t. o. p. o.

29. Ve smyslu § 8 odst. 2 t. o. p. o. je trestní odpovědnost konstruována tak, že je založena na přiřítatelnosti trestného činu právnické osobě, což je třeba považovat za zvláštní odpovědnost za zavinění u právnické osoby odlišnou od pojmu viny

(zavinění) u fyzické osoby. Posuzujeme-li v projednávané trestní věci jednání obviněné J. D., které jednala za společnost P. na základě generální plné moci, která jí byla udělena tehdejší jedinou jednatelkou této společnosti D. B., byla ve smyslu § 8 odst. 1 písm. a) t. o. p. o. osobou oprávněnou jednat jménem této společnosti, neboť podle § 31 odst. 1, 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, účinného do 31. 12. 2013, je možné se při právním úkonu dát zastoupit fyzickou nebo právnickou osobou. Zmocnitel udělí za tímto účelem plnou moc zmocněnci, v níž musí být uveden rozsah zmocněncova oprávnění. Při plné moci udělené právnické osobě vzniká právo jednat za zmocnitele statutárním orgánem této osoby nebo osobě, které tento orgán udělí plnou moc (obdobně nyní podle § 441 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

30. Vzhledem k tomu, že plná moc udělená D. B. byla obviněné poskytnuta „k zastupování jednatele v záležitostech firmy“, není pochyb o tom, že obviněná J. D. byla na základě této plné moci, tj. jednostranného právního úkonu, jenž osvědčuje existenci dohody o zastoupení D. B. jakožto jednatelky právnické osoby P., oprávněna jednat za uvedenou právnickou osobu, protože jí plnou moc udělila právnická osoba zapsaná v obchodním rejstříku a zmocnila ji v té době jediná jednatelka této společnosti D. B. ke všem právním úkonům, a to jako fyzickou osobu. Obviněná tedy jednala za právnickou osobu a její jednání mělo právní účinky přímo pro tuto právnickou osobu, a proto by při splnění všech dalších podmínek mohlo být její jednání přímo přičítáno právnické osobě [srov. § 8 odst. 2 písm. a) t. o. p. o.].

31. Přičitatelnost spáchání trestného činu jinou osobou jednajícím jménem právnické osoby spočívající ve spáchání trestného činu znamená, že je lze přičíst právnické osobě vždy, jednala-li některá z uvedených osob jménem právnické osoby nebo z takového jednání měla daná právnická osoba prospěch nebo uvedená osoba jednala v rámci činnosti právnické osoby. Jde o typickou přičitatelnost právnické osobě založenou pouze na jednání některé z uvedených osob vykonávajících řídicí nebo kontrolní činnost na základě svého postavení v právnické osobě nebo sice bez takového postavení, ale při rozhodujícím vlivu na její řízení, kdy postačí zaviněný protiprávní čin takové osoby. Jednání osoby uvedené v § 8 odst. 1 písm. a), b) nebo c) t. o. p. o. se právnické osobě přičítá bez dalšího přímo a od jednání této osoby se odvozuje naplnění všech znaků některého trestného činu vyjmenovaného v § 7 t. o. p. o. právnickou osobou, a to včetně zavinění (srov. ŠÁMAL, P., DĚDIČ, J. a kol. Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 190 až 198).

32. Proto, aby mohlo být jednání obviněné J. D. přičítáno společnosti P. a aby za jednání kladené jí za vinu nesla trestní odpovědnost tato právnická osoba, nestačí, že jde o protiprávní čin uvedený v § 7 t. o. p. o., že byl spáchán buď jménem právnické osoby a osobou uvedenou v § 8 odst. 1 písm. a), b), c) nebo d) t. o. p. o., ale musí být přičitatelný této právnické osobě podle § 8 odst. 2, 3,

popř. 4 t. o. p. o., což znamená mimo uvedené podmínky, že jde o takové jednání fyzické osoby, které svým obsahem a smyslem je jednáním této právnické osoby. Pro vyvození trestní odpovědnosti právnické osoby postačí naplnění i jen jednoho z požadovaných vztahů právnické osoby k jednání některé z uvedených osob, tedy jejím jménem nebo v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti, neboť tyto jsou zde uvedeny alternativně (arg. „nebo“). Vzhledem k tomu, že však všechny tyto korektivní znaky jsou stanoveny k vyloučení excesů jednajících osob uvedených v § 8 odst. 1 písm. a), b), c) nebo d) t. o. p. o., je třeba je vykládat spíše restriktivně, a to s přihlédnutím ke smyslu a účelu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (srov. ŠÁMAL, P., DĚDIČ, J. a kol. Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 190–191). Obdobně srov. i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 5 Tdo 819/2013, nebo ze dne 4. 11. 2015, sp. zn. 7 Tdo 1199/2015. Právnické osobě ale nelze přičítat trestný čin ve smyslu § 8 odst. 2 t. o. p. o., pokud jednající fyzická osoba spáchala protiprávní čin fakticky v rámci činnosti právnické osoby, ale na úkor této právnické osoby. V takovém případě sice platí, že právnická osoba obecně odpovídá za volbu fyzických osob oprávněných za ni jednat, avšak byla-li právnická osoba zneužita ke spáchání trestného činu fyzickou osobou jednající za ni, zpravidla není možno dovodit spáchání trestného činu i touto právnickou osobou.

33. Právě v této posuzované věci se jedná o takový případ, kdy byla zneužita právnická osoba ke zcela subjektivním kriminálním zájmům obviněných fyzických osob, a došlo k tomu, že obvinění takový čin spáchali na úkor této právnické osoby, již uvedli do situace, kdy odpovídala za škodu, kterou podvodným vylákáním úvěru způsobili a k jejímuž splácení tuto společnost zavázali. V přezkoumávané věci obviněná J. D., ač jednala jako osoba uvedená v § 8 odst. 1 písm. a) t. o. p. o. na základě plné moci udělené jí statutárním orgánem obchodní společnosti, společnost P. pouze zneužila k realizaci záměrů a cílů svého syna – obviněného R. D., který celý čin zorganizoval. Uvedené záměry nejenže nebyly v zájmu, ale ani se netýkaly činnosti této právnické osoby ve smyslu § 8 odst. 1 t. o. p. o., nýbrž byly i v rozporu se zájmy jednatelky této společnosti D. B., u níž obvinění vyvolali zdání, že obviněná hodlá začít s aktivní přípravou svých podnikatelských záměrů, což však byla zcela klamavá záminka. Takový záměr obviněná nikdy neměla, a proto v žádosti o úvěr, byť sjednávány jménem této společnosti, uvedla podklady a informace, které byly zcela v rozporu s realitou. V důsledku tohoto jednání byla společnost P. sama ohrožena způsobením škody představující neuhrazené splátky úvěrů, k nimž ji obviněná jednající na základě pokynů obviněného bez vědomí jednatelky společnosti P. (i když na základě jí udělené, avšak svým způsobem rovněž podvodně vylákané plné moci) zavázala. Jednalo se tedy objektivně o jednání stojící zcela mimo jakékoliv podnikatelské či jiné aktivity uvedené právnické

osoby, neboť sledovalo pouze osobní zájem fyzických osob, které tuto společnost k jeho realizaci zcela vědomě a záměrně zneužily.

č. 29

34. Ze všech těchto důvodů, které Nejvyšší soud rozvedl, je třeba k výhradám uplatněným obviněnou J. D. v dovolání shrnout, že neshledal žádné vady, které by svědčily o tom, že jde o osobu, která by byla neopodstatněně vedena k trestní odpovědnosti za čin, jenž jí je kladen za vinu, protože naplnila po všech stránkách znaky přečinu úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku, a to nejen po stránce objektivní, ale i z hlediska zavinění, které soudy zcela správně shledaly ve formě nepřímého úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku.

35. Obviněný R. D. byl oběma soudy nižších stupňů uznán vinným skutky ve výroku rozsudků soudů obou stupňů rovněž popsanými pod body 1. a 2., jimiž byl uznán vinným organizátorstvím přečinu úvěrového podvodu podle § 24 odst. 1 písm. a) k § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku, jež spáchala obviněná J. D., jak bylo shora uvedeno, a to jednáním, které ve vztahu k němu v zásadě spočívalo v tom, že v bodě 1. i 2. dovezl svou matku J. D. do provozoven prodávajících společností V. C. a společnosti S. a jako budoucí jednatelku společnosti P. ji sjednal k tomu, aby uzavřela v tu dobu jako zástupce společnosti P. na základě udělené generální plné moci ze dne 1. 9. 2011 od D. B., do 23. 9. 2011 jediné jednatelky společnosti P., prostřednictvím zástupce společnosti V. C. a společnosti S. smlouvy o úvěru se společnostmi E., jejímž předmětem bylo poskytnutí úvěru ve výši 442 092 Kč na nákup osobního motorového vozidla tovární značky BMW v pořizovací ceně 499 000 Kč, a společností G. M. A., o poskytnutí úvěru ve výši 272 000 Kč na nákup osobního motorového vozidla tovární značky Volkswagen v pořizovací ceně 330 000 Kč. Aby mohly být uvedené úvěry poskytnuty, zajistil, aby nepravdivě uvedla, že společnost P. bude vyplacené úvěry řádně hradit podle smluvních podmínek. K prokázání solventnosti a ekonomické solidnosti společnosti P. též zajistil podklady, jež obviněná předložila, a to falzum daňového přiznání této společnosti k dani z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 2010 s výsledkem hospodaření ke dni 31. 12. 2010 v částce 543 418 Kč, které jí opatřil, ačkoli ve skutečnosti společnost P. takového zisku za předmětné zdaňovací období nedosahovala. Sám zaplatil část splátek.

36. K takto zjištěnému trestnému jednání obviněného R. D. soud prvního stupně v odůvodnění přezkoumávaného rozsudku konstatoval, že trestná činnost obviněného spočívala v tom, že celou trestnou činnost obviněné jednak naplánoval, sjednal svoji matku k tomu, aby o úvěry požádala, udělil jí k tomu pokyny a obstaral jí i potřebné podklady. Přitom jednal uvedeným způsobem, ač věděl, že společnost P. je fakticky od roku 2007 nečinná, bez zaměstnanců, bez majetku a že zápis o výši základního jmění tak nemůže v roce 2011 odpovídat realitě. Navíc společnost byla kupována za cenu 20 000 Kč, což bylo ve velkém nepochopitelně se základem daně ve výši 543 418 Kč deklarovaným ve falzu daňového přiznání za rok 2010. Z těchto skutečností soud prvního stupně dovodil, že

obviněný musel být srozuměn s tím, že společnost v žádném případě nemůže dosahovat takových zisků (viz stranu 19 rozsudku soudu prvního stupně).

37. Odvolací soud se otázkou právního posouzení činu obviněného včetně zavinění zevrubně zabýval, a reagoval tak na konkrétní námitky obviněného. Uvedl, že obviněný své rozhodnutí nakoupit uvedeným způsobem vozidla učinil dříve, než začal tento plán a organizaci trestného jednání realizovat. Obsah dokumentů, jež převzal jako podklady pro úvěr, které se týkaly společnosti P., ho nezajímaly, protože se s nimi vůbec neseznámil, o stavu společnosti nic nevěděl ani si ve vztahu k ní nic neověřoval, jak i sám ve své výpovědi připustil. Účetnictví této společnosti nezkoumal, neměl k dispozici její účetní závěrku. O hospodářských výsledcích jmenované společnosti mu nemohl ani říci syn jednatelky M. B., který nejen podle jeho výpovědi, ale i podle slov obviněného o nich nic nevěděl. Rovněž i odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně, že obviněný jednal v daném případě přinejmenším ve formě úmyslu nepřímého, neboť si musel být vědom, že když o ekonomickém stavu této firmy nic neví, může svým jednáním takové porušení nebo ohrožení způsobit a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn. Čin obviněného považoval za ryze účelové obcházení zákona, protože obviněný, aniž by v nově nabyté společnosti začal fakticky vyvíjet jakoukoli podnikatelskou činnost, zajistil, aby byla společnost v krátkém časovém horizontu prodána obviněnou J. D. třetí osobě, a to včetně vozidel, k jejichž koupi sloužily předmětné úvěry, ačkoli oba obvinění věděli, že tato vozidla nesmí předat či převést na další třetí osobu. Odvolací soud rozvedl i další souvislosti dokazující, že obviněný zosnoval a připravil celý plán, jak získat úvěr, aby si tak zajistil možnost zakoupit pro své účely hodnotná vozidla, a že celá tato jeho organizace činu spočívala zcela záměrně na tom, že k ní využije své matky, která byla ochotna se uvedeného činu pod jeho vedením dopustit a byla ochotná podle jeho plánu postupovat.

38. Nejvyšší soud považoval právní závěry soudů nižších stupňů i ve vztahu k činu obviněného R. D. za správné. Zdůraznil, že na podkladě skutkových zjištění, jež soud prvního stupně učinil, dospěly oba soudy k závěru, že činnost obviněného spočívala v tom, že zosnoval a řídil čin, který realizovala jeho matka. Je organizátorem, který se na spáchání trestného činu podílel rozhodujícím (dominantním) způsobem, aniž by se ho přímo účastnil jako spolupachatel. Zosnoval jej, protože jej nejen inicioval, dohodl se s matkou o spáchání trestného činu, ale i vymyslel a vypracoval plán jeho spáchání, vyhledání osob, které by se na něm podílely, zajišťoval jejich vzájemný styk, rozděloval úkoly, zajišťoval další úkony s touto trestnou činností související. Obviněný též řídil celý průběh trestného činu, protože činil úkony spočívající v usměrňování všech osob na trestné činnosti se podílejících a vydával konkrétních pokyny těmto osobám a vyžadoval jejich splnění apod.

39. Nejvyšší soud v dalším vysvětlil, že je zřejmé, že soudy nepochybily, pokud v jednání obviněného R. D. shledaly organizátorství přečinu úvěrového podvodu podle § 24 odst. 1 písm. a) k § 211 odst. 1, 4 tr. zákoníku, kterého se dopustil minimálně v nepřímém úmyslu.

č. 29

40. Na základě všech těchto úvah a závěrů Nejvyšší soud k oběma dovoláním shledal, že napadené rozhodnutí netrpí obviněnými vytýkanými vadami. Obě dovolání odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. jako zjevně neopodstatněná

Č. 30

Č. 30

Hlavní líčení, Dokazování

§ 219 odst. 3 tr. ř., § 314a tr. ř.

Podstatné vady řízení, pro které je třeba hlavní líčení provést znovu (§ 219 odst. 3 věta první tr. ř.), je nutno z hlediska použitelnosti výpovědí obviněných, svědků a znalců podaných v předchozím hlavním líčení zatíženém takovou vadou posuzovat individuálně, zejména s přihlédnutím k tomu, zda přečtením těchto výpovědí z protokolu o hlavním líčení a jejich důkazním použitím nedochází k porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Jestliže je třeba hlavní líčení provést znovu jen z toho důvodu, že je konal samosoudce, ačkoli je měl podle § 314a odst. 2 tr. ř. konat senát z důvodu nutnosti ukládání souhrnného trestu ve vztahu k trestu uloženému v řízení před senátem, lze dřívější výpovědi z protokolu o hlavním líčení konaném před samosoudcem za splnění podmínek § 207 odst. 2, § 211 odst. 1, § 211 odst. 2 písm. a), § 211 odst. 3, § 211 odst. 4 nebo § 211 odst. 5 tr. ř. přečíst a vycházet z nich při rozhodování věci.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2017, sp. zn. 7 Tdo 249/2017, ECLI:CZ:NS:2017:7.TDO.249.2017.1)

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného J. D. proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2016, sp. zn. 11 To 593/2015, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Okresního soudu v Příbrami pod sp. zn. 3 T 180/2014.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Okresního soudu v Příbrami ze dne 20. 10. 2015, sp. zn. 3 T 180/2014, byl obviněný J. D. uznán vinným pod bodem 1 trestným činem legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 252a odst. 1 tr. zák. účinného do 30. 6. 2008, pod bodem 2 trestným činem legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 252a odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. b) tr. zák. účinného do 31. 12. 2009 a pod bodem 4 přečinem legalizace výnosů z trestné činnosti podle § 216 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku (účinného od 1. 1. 2010). Byl mu uložen podle § 205 odst. 3 tr. zákoníku,

za použití § 43 odst. 1, 2 tr. zákoníku (správně jen § 43 odst. 2 tr. zákoníku), úhrnný a souhrnný (správně jen souhrnný) nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání čtyř let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Dále mu byl uložen podle § 70 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku trest propadnutí věci. Rozsudek obsahuje také zrušovací výrok podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku ve vztahu k výrokům o trestech z předchozích pravomocných rozsudků Okresního soudu v Táboře ve věci sp. zn. 13 T 180/2012 a Okresního soudu v Příbrami ve věci sp. zn. 4 T 142/2012 a rozhodnutím navazujícím.

2. Odvolání obviněného J. D. proti tomuto rozsudku bylo jako nedůvodné podle § 256 tr. ř. zamítnuto usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2016, sp. zn. 11 To 593/2015.

3. Obviněný byl odsouzen pro skutky, které podle zjištění Okresního soudu v Příbrami, s nimiž se v napadeném usnesení ztotožnil také Krajský soud v Praze, spočívaly v podstatě v tom, že obviněný ve třech případech (popsaných pod body 1, 2 a 4 výroku odsuzujícího rozsudku) přistavil do budovy dílny v k. ú. H., okres P., kterou měl pronajatou samostatně stíhaný V. K., tři motorová vozidla, o nichž věděl, že byla odcizena, a v úmyslu odstranit usvědčující důkaz, umožnit přihlášení do registru vozidel a dále vozidla užívat, předal V. K. část karoserie s číslem VIN patřící jinému vozidlu s požadavkem, aby VIN kódy zaměnil, a po této změně automobily v jednotlivých případech buď dále užíval, nebo prodal, s tím, že byly nově přihlášeny do registru vozidel, a takto konkrétně přistavil v blíže nezjištěné době od 31. 5. 2007 do 31. 12. 2007 osobní motorové vozidlo tovární značky Ford Mondeo v hodnotě 498 000 Kč, které bylo předtím odcizeno v O. ulici v P. 5, dále v blíže nezjištěné době od 26. 7. 2009 do 31. 12. 2009 nákladní motorové vozidlo tovární značky Renault Master Furgon v hodnotě 145 000 Kč, které bylo předtím odcizeno v obci V., okres P.-v., a v blíže nezjištěné době od 22. 6. 2010 do 31. 12. 2010 osobní motorové vozidlo tovární značky Volkswagen Passat v hodnotě 94 000 Kč, které bylo předtím odcizeno v ulici L. v P. 5.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Usnesení odvolacího soudu napadl řádně a včas podaným dovoláním obviněný J. D. Dovolání bylo podáno prostřednictvím obhájce a odkazuje na důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. a) a g) tr. ř. Obviněný v dovolání namítl, že nalézací soud postavil výrok o vině mimo jiné na obsahu výpovědi svědka V. K. z původního hlavního líčení, které se konalo před samosoudkyní, ač v této věci měl rozhodovat senát. Podle dovolatele zde nelze použít rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 4. 2. 2010, sp. zn. 6 To 72/2009, na které soudy poukázaly a kde byla řešena situace, že došlo ke změně ve složení senátu, avšak v nyní posuzovaném případě rozhodoval v původním hlavním líčení samosoud-

ce, ačkoli měl rozhodovat senát. Za tohoto stavu není podle dovolatele přípustný postup podle § 211 odst. 4 tr. ř. (čtení protokolu o výsledku svědka) ve vztahu k výpovědím osob, které výpověď učinily v hlavním líčení, jež se následně konalo znovu pro vadu výše uvedenou. Výpověď svědka K., učiněnou v hlavním líčení před samosoudkyní, použil soud jako zásadní a jediný usvědčující důkaz proti obviněnému, ač hlavní líčení, v němž byl tento důkaz proveden, bylo následně prohlášeno za nezákonné a rozsudek z něho vzešlý byl zrušen. Podle dovolatele tak soud vycházel z důkazu provedeného před soudem, který nebyl náležitě obsazen, čímž je naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. Důvod dovolání uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je pak podle dovolatele naplněn extrémním rozporem skutkových zjištění s provedenými důkazy, neboť soudy vzaly za podklad odsuzujícího rozsudku důkaz získaný nezákonným způsobem, tedy výsledkem svědka V. K. před soudem, který nebyl náležitě obsazen. A bez tohoto důkazu by podle obviněného nemohlo dojít ke skutkovým zjištěním, jaká soudy učinily. Proto obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k tr. ř. zrušil jak napadené usnesení Krajského soudu v Praze, tak rozsudek Okresního soudu v Příbrami a dále aby postupoval podle § 265l a násl. tr. ř.

5. Státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství připomněla, že nyní posuzovaný odsuzující rozsudek Okresního soudu v Příbrami byl vydán po zrušení původního rozsudku, který vydal v rozporu s § 314a odst. 2 tr. ř. samosoudce, ačkoli měl rozhodovat senát. Nyní posuzovaný rozsudek, který byl potvrzen napadeným usnesením, však již vydal náležitě obsazený soud, a to senát. Soud byl tedy náležitě obsazen, takže důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. naplněn nebyl. K dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. státní zástupkyně uvedla, že důkaz čtením výpovědi svědka V. K. z dřívějšího hlavního líčení byl proveden v souladu s § 211 odst. 4 tr. ř. a obviněný je navíc usvědčován i dalšími důkazy, takže nelze shledat extrémní rozpor mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy. Státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného odmítl jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.

III.

Přípustnost dovolání

6. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) shledal, že dovolání je přípustné (§ 265a tr. ř.), bylo podáno osobou k tomu oprávněnou, tj. obviněným prostřednictvím obhájce [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.] a v zákonné lhůtě (§ 265e tr. ř.), splňuje náležitosti obsahu dovolání (§ 265f odst. 1 tr. ř.), avšak bylo podáno z jiného důvodu, než je uveden v § 265b tr. ř.

IV.

Důvodnost dovolání

č. 30

7. Ačkoli obviněný formálně deklaroval dva dovolací důvody – podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. a podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., obsahově jde stále o tutéž námitku, která není podřaditelná pod žádný z těchto dovolacích důvodů ani pod žádný jiný uvedený v § 265b tr. ř. Jde totiž o procesní námitku týkající se použitelnosti provedeného důkazu.

8. Obsah konkrétně uplatněných námitek, o něž se opírá existence určitého dovolacího důvodu, musí věcně odpovídat zákonnému vymezení takového dovolacího důvodu, nestačí formální odkaz na příslušné ustanovení obsahující daný dovolací důvod. Jinak řečeno, konkrétní uplatněné námitky mají relevanci dovolacího důvodu jen za předpokladu, že mu odpovídají svým obsahem. Dovolání je mimořádným opravným prostředkem, který není možné podat z jakéhokoli důvodu, nýbrž jen z některého z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. a) až l), odst. 2 tr. ř. Jde tu o výčet taxativní, podat dovolání z jiného důvodu je tudíž vyloučeno.

9. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. je dán, jestliže ve věci rozhodl věcně nepřislušný soud, nebo soud který nebyl náležitě obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát nebo rozhodl soud vyššího stupně. V tomto případě obviněný konkrétně namítl, že rozhodl soud, který nebyl náležitě obsazen, což však je v rozporu se skutečností. Nesprávně obsazen byl pouze soud, který vedl původní řízení, a nikoli soud, který ve věci rozhodl. Procesní vada spočívající v tom, že původně bylo vedeno řízení samosoudcem, ačkoli podle § 314a odst. 2 tr. ř. měl řízení konat senát, byla odstraněna po zrušení původního rozsudku odvolacím soudem, čímž zanikl i tento potenciální dovolací důvod. Ze znění § 265b odst. 1 písm. a) tr. ř. výslovně vyplývá, že náležitost obsazení soudu ve smyslu tohoto dovolacího důvodu je třeba vztahovat k rozhodnutí soudu. Obviněný v dovolání ani nenamítá, že by soud, který ve věci rozhodl, nebyl náležitě obsazen, nýbrž vytýká pouze vadu předchozího řízení, která byla posléze odstraněna. Pod uvedený dovolací důvod tedy námitky obviněného obsahově nespadají.

10. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Tento ani žádný jiný dovolací důvod se nevztahuje ke skutkovým zjištěním, k hodnocení důkazů, k rozsahu dokazování ani k otázce použitelnosti provedených důkazů. Postup při provádění dokazování je upraven trestním řádem, tedy procesním předpisem, a není součástí hmotněprávního posuzování. Pokud jde o procesní otázky, dovolací důvody se vztahují pouze k těm, které jsou taxativně uvedeny v § 265b odst. 1 tr. ř. To souvisí s tím, že dovolání jako mimořádný opravný prostředek je určeno k nápravě závažných právních vad pravomocných rozhodnutí, a nikoli k tomu, aby skutková zjištění soudů prv-

ního a druhého stupně byla přezkoumávána ještě třetí instancí. Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. záleží ve vadné aplikaci hmotného práva na skutkový stav, který zjistily soudy. Směřuje-li dovolání proti odsuzujícímu rozhodnutí, pak dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. odpovídají takové námitky, v nichž se tvrdí, že skutkový stav, který zjistily soudy prvního a druhého stupně, nevykazuje znaky trestného činu, jímž byl obviněný uznán vinným.

11. V podaném dovolání obviněný neuplatnil žádné námitky v tom smyslu, proč by skutky, blíže popsané v rozsudku soudu prvního stupně, nevykazovaly znaky uvedených trestných činů. Pouze takto koncipované námitky by obsahově odpovídaly dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Obviněný založil dovolání na námitkách proti provedenímu dokazování, na němž spočívají skutková zjištění soudů, že je spolupachatelem předmětných trestných činů. Tyto námitky navazovaly na jeho obhajobu z původního řízení, v níž popřel jejich spáchání. Jde o námitky, které stojí mimo rámec dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

12. Nejvyšší soud jako soud dovolací zásadně nezasahuje do skutkových zjištění soudů prvního a druhého stupně. Učinit tak může jen zcela výjimečně, jestliže to odůvodňuje extrémní rozpor mezi skutkovými zjištěními soudů a provedenými důkazy. V takovém případě je zásah Nejvyššího soudu nezbytný proto, aby byl dán průchod ústavně zaručenému právu obviněného na spravedlivý proces (čl. 4, čl. 90 Ústavy České republiky).

13. Jestliže by skutková zjištění byla založena na usvědčujícím důkazu, jehož obsah nebyl získán procesně přípustným způsobem, a jako takový neměl být vůbec pojat do hodnotících úvah soudů, pak by šlo o porušení práva obviněného na spravedlivý proces. Taková situace však nenastala, neboť výpověď svědka V. K., kterou podal v hlavním líčení dne 9. 12. 2014, byla v dalším hlavním líčení dne 20. 10. 2015 (v němž soud jednal a rozhodl již v náležitém obsazení) čtena v souladu s § 211 odst. 4 tr. ř. Podle něho je protokol o výpovědi svědka, který v hlavním líčení využil svého práva odepřít výpověď podle § 100 tr. ř., možno číst za předpokladu, že svědek byl před tímto výsledkem o svém právu odepřít výpověď řádně poučen a výslovně prohlásil, že tohoto práva nevyužívá, byl-li výslech proveden způsobem odpovídajícím ustanovení trestního řádu a obviněný nebo obhájce měl možnost se tohoto výsledku zúčastnit. Tyto zákonné podmínky byly splněny. Svědek byl před výsledkem v hlavním líčení dne 9. 12. 2014 (stejně jako před výsledkem v přípravném řízení dne 12. 8. 2014) řádně poučen o právu odepřít výpověď a výslovně se vyjádřil v tom smyslu, že tohoto práva nevyužívá, výslech byl proveden v souladu s trestním řádem a obviněný se výsledku zúčastnil, dokonce i aktivně kladením otázek. V dalším hlavním líčení dne 17. 9. 2015 pak svědek po poučení podle § 100 tr. ř. využil svého práva a výpověď odepřel.

14. Soudy se použitelností uvedeného důkazu zabývaly a poukázaly na rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 4. 2. 2010, sp. zn. 6 To 72/2009, publikované pod č. 45/2011 Sb. rozh. tr. Podle tohoto rozhodnutí platí, že jestliže v opakovaném hlavním líčení obviněný či svědek odepře vypovídat, případně odchyluje-li se v podstatných bodech od své dřívější výpovědi učiněné v hlavním líčení, lze tyto dřívější výpovědi z protokolu o hlavním líčení při splnění podmínek § 207 odst. 2, resp. § 211 odst. 3, 4 tr. ř. přečíst a vycházet z nich při rozhodování věci. Pokud státní zástupce či obviněný nedali souhlas k přečtení podstatného obsahu protokolu o hlavním líčení, včetně v něm provedených důkazů (§ 219 odst. 3 tr. ř.), neznamená to, že za důkaz nemůže sloužit výpověď obviněného či svědka, kterou učinil v předchozím hlavním líčení.

15. Na těchto závěrech nehodlá Nejvyšší soud nic měnit, nelze je však plně vztáhnout na zde posuzovanou procesní situaci.

16. Podle § 219 odst. 3 tr. ř., jestliže není třeba pro podstatnou vadu řízení nebo z jiného důležitého důvodu provést hlavní líčení znovu, sdělí předseda senátu při pokračování v odročeném hlavním líčení podstatný obsah dosavadního jednání. Změnilo-li se složení senátu nebo uplynula-li od odročení hlavního líčení delší doba, přečte se souhlasem státního zástupce a obviněného předseda senátu podstatný obsah protokolu o hlavním líčení, včetně v něm provedených důkazů; není-li souhlas dán, musí být hlavní líčení provedeno znovu.

17. Označené rozhodnutí se týká případů, kdy původní hlavní líčení se konalo v souladu s trestním řádem, tj. nebylo zatíženo podstatnou vadou, avšak změnilo se složení senátu nebo od odročení hlavního líčení uplynula delší doba, přičemž státní zástupce nebo obviněný nedali souhlas s přečtením podstatného obsahu protokolu o hlavním líčení, tudíž se k takové situaci vztahuje druhá věta (včetně věty za středníkem) § 219 odst. 3 tr. ř.

18. Od toho je třeba odlišovat případy upravené v § 219 odst. 3 větě první tr. ř., kdy pro podstatnou vadu řízení, kterou je zatíženo původní hlavní líčení, je nutno provést celé hlavní líčení znovu. Takovou podstatnou vadou je i to, že původní hlavní líčení konal samosoudce, ačkoli mělo být podle § 314a odst. 2 tr. ř. konáno před senátem, neboť měl být ukládán souhrnný trest nebo společný trest a dřívější trest byl uložen v řízení před senátem. Takovou podstatnou vadou by byl samozřejmě i další případ věcné nepřislušnosti samosoudce vyplývající z § 314a odst. 1 tr. ř. Při řešení otázky, zda v novém hlavním líčení lze číst za podmínek § 207 odst. 2, resp. § 211 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3, 4, a 5 tr. ř. výpovědi obviněných, svědků a znalců z původního hlavního líčení a vycházet z nich při rozhodování věci, je třeba uvážit, zda zjištěná vada řízení, kterou bylo zatíženo původní hlavní líčení, v tomto případě věcná nepřislušnost samosoudce, není takové povahy, že by přečtením těchto výpovědí z protokolu o původním hlavním líčení a jejich důkazním využitím došlo k porušení zásad spravedlivého procesu ve smyslu čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále

jen „Úmluva“), zejména zásady kontradiktornosti dokazování podle čl. 6 odst. 3 písm. d) Úmluvy. To je zároveň hledisko, z něhož posuzuje věc z pohledu případného uplatnění dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Nejvyšší soud.

19. Vadu spočívající ve věcné nepřislušnosti samosoudce z důvodu konání hlavního líčení nebo jeho části v rozporu s § 314a odst. 2 tr. ř. (pro nutnost uložení souhrnného trestu) je třeba odlišovat od takových vad, které se přímo týkají provádění důkazů a jejich zákonnosti. Pokud by například v původním hlavním líčení nebyl svědek před výsledkem poučen nebo pokud by byl k výpovědi donucen, nebylo by pochyb o nepoužitelnosti takové výpovědi, neboť použití takové nezákonným způsobem získané výpovědi jako podkladu pro rozhodnutí by znamenalo porušení zásady spravedlivého řízení. Vada věcné nepřislušnosti samosoudce ve smyslu § 314a odst. 2 tr. ř. (ve variantě vztahující se k souhrnnému trestu) je však z tohoto hlediska formální povahy a lze ji zhojit novým konáním hlavního líčení, aniž by byly diskvalifikovány veškeré důkazy provedené před samosoudcem. Bylo by ostatně nelogické, aby byla jako důkaz použitelná výpověď svědka učiněná před vyšetřovatelem, ale nebyla by použitelná výpověď před samosoudcem jen proto, že soud nebyl náležitě obsazen. Trestní řád a soudní praxe přitom připouští důkazní použití obsahu výpovědi učiněných například ve vazebním zasedání (kde rovněž nemusí senát zasedat v tom složení, v němž později meritorně rozhoduje) a jako důkaz lze za splnění stanovených podmínek použít také výpovědi obviněných, svědků a znalců učiněné mimo hlavní líčení podle § 183a tr. ř.

20. V posuzovaném případě byl svědek V. K. vyslechnut v hlavním líčení před samosoudkyní dne 9. 12. 2014 a po řádném poučení o právu odepřít výpověď a po svém vyjádření, že vypovídat chce a bude, k věci vypověděl. Obviněný se tohoto hlavního líčení zúčastnil a bylo mu umožněno klást svědkovi otázky. Nebylo zjištěno žádné porušení procesních pravidel stanovených pro výslech svědka a způsob vedení hlavního líčení.

21. Věcná nepřislušnost samosoudce vyplývala z nutnosti ukládání souhrnného trestu ve vztahu k dříve uloženému trestu v řízení před senátem (§ 314a odst. 2 tr. ř.). Zjištěná vada se tedy netýkala samotného průběhu hlavního líčení ani provádění předmětného důkazu výsledkem svědka V. K. a je z tohoto hlediska ryze formální povahy. Vztahuje se právě pouze k procesním podmínkám ukládání trestu, v tomto případě souhrnného.

22. Postup nalézacího soudu, který podle § 211 odst. 4 tr. ř. přečetl a při rozhodování použil výpověď svědka V. K. z původního hlavního líčení, konaného před samosoudkyní, nepovažuje tedy Nejvyšší soud za porušení zásad spravedlivého řízení.

23. Na podporu tohoto závěru lze připomenout i rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2012, sp. zn. 8 Tz 11/2012, publikovaný pod č. 61/2012 Sb. rozh. tr., který řešil otázku nutné obhajoby za situace, kdy bylo vedeno řízení o přečinu,

avšak měl být ukládán souhrnný trest podle § 43 odst. 2 tr. zákoníku i za sbíhající se zločin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí převyšující pět let, jímž byl pachatel uznán vinným dřívějším pravomocným rozsudkem. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že za takové situace není dán důvod nutné obhajoby podle § 36 odst. 3 tr. ř., neboť je zde konáno řízení, byť před senátem ve smyslu § 314a odst. 2 tr. ř., jen o přečinu, a nikoliv též o uvedeném zločinu, třebaže i za něj je ukládán souhrnný trest a třebaže v řízení o tomto zločinu by obviněný musel mít obhájce. Váhu je tudíž nutno přikládat tomu, pro jaký trestný čin se vede řízení, a především z tohoto hlediska posuzovat jeho zákonnost. To platí v širších souvislostech i přesto, že zákon v § 314a odst. 2 tr. ř. striktně stanoví věcnou příslušnost senátu. Ta je však odůvodněna a zaměřena ve vztahu k ukládanému trestu, nikoli k průběhu řízení. Obviněným sporovaný důkaz byl proveden v hlavním líčení konaném před samosoudcem za situace, že řízení bylo vedeno o trestných činech, jimiž byl obviněný pravomocně uznán vinným dovoláním napadeným rozhodnutím, tedy o trestných činech, k jejichž projednání je jinak příslušný právě samosoudce. Jestliže by se za této situace soud zřekl důkazů řádně provedených v hlavním líčení, byť věcně nepřislušným samosoudcem, znamenalo by to neodůvodněně formalistický přístup.

24. Navíc je třeba dodat, že ve vztahu k nutnosti ukládání souhrnného trestu se může situace v průběhu řízení změnit, neboť soud na počátku hlavního líčení často nemusí mít v tomto směru úplné informace, jež vyjdou najevo teprve v dalším průběhu řízení. Na způsob vedení řízení před zjištěním nových informací (ohledně závěru ve vztahu k podmínkám § 314a odst. 2 tr. ř.) to ale nemá žádný vliv. Avšak ani poté, co vyjde najevo, že z důvodu ukládání souhrnného trestu bude podle § 314a odst. 2 tr. ř. nutné, aby rozhodl senát, nemá to žádný reálný dopad na způsob vedení řízení, neboť charakter trestného činu, jenž je vůdčím trestným činem pro ukládání souhrnného trestu, nemá žádné jiné dopady než právě pro uložení trestu. Není proto možné s tímto trestným činem spojovat procesní důsledky, které by jinak, pokud by se vedlo řízení o tomto trestném činu, bylo nutné dodržet. To rovněž potvrzuje závěr, že by diskvalifikace důkazů provedených v hlavním líčení, které ještě bylo vedeno před samosoudcem (byť byl zjištěn uvedený rozpor tohoto postupu s § 314a odst. 2 tr. ř.), byla nedůvodně formalizující. Smyslem § 314a odst. 2 tr. ř. (ve variantě vztahující se k ukládání souhrnného trestu) není garance zákonnosti řízení s předpokladem jakési nižší míry zákonnosti provádění důkazů před samosoudcem než před senátem, nýbrž potřeba zajistit, aby i nový, souhrnný trest byl uložen senátem, a nikoli jen samosoudcem. Jde o naplnění ústavní zásady senátního rozhodování (čl. 94 odst. 1 Ústavy), která je provedena v § 2 odst. 9 tr. ř.

25. Nad rámec v tomto řízení posuzované procesní situace považuje Nejvyšší soud za potřebné dodat, že důkazy provedené v původním hlavním líčení před samosoudcem zásadně nelze označit za nepoužitelné pro rozhodnutí v pozděj-

ším řízení před senátem ani v případech, kdy řízení vedl samosoudce věcně nepřislušný z ostatních důvodů uvedených v § 314a tr. ř. Půjde jednak o situaci, kdy vyšlo najevo, resp. samosoudce přehlédli, že stíhaný skutek je třeba kvalifikovat jako trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let, jednak o případy, kdy vyjde najevo, že soud původně vyhodnotil předběžnou otázku, zda přichází v úvahu uložení společného trestu (přičemž dřívější trest byl uložen v řízení před senátem), nesprávně, ať už z důvodu chybného právního názoru, anebo že mu chyběly informace později zjištěné z prováděných důkazů (tyto úvahy by se samozřejmě nevztahovaly na případy záměrného obcházení zákonných ustanovení o senátním rozhodování, které však nelze předpokládat). Situace je zde odlišná a problematičtější v tom, že hlavní líčení konané před věcně nepřislušným samosoudcem je zatíženo vadou přímo ve vztahu k charakteru (závažnosti) posuzovaného trestného činu (viz výše). Především může dojít k tomu, že hlavní líčení před samosoudcem proběhlo bez účasti obhájce, ačkoli byl dán důvod nutné obhajoby uvedený v § 36 odst. 3 tr. ř. V tomto směru je tedy situace méně jednoznačná než v případech, kdy měl hlavní líčení konat senát pouze z důvodu nutnosti uložení souhrnného trestu ve vztahu k trestu uloženému senátem (viz zmíněné rozhodnutí č. 61/2012 Sb. rozh. tr.). Jinak ovšem platí výše uvedené argumenty i zde. Bylo by nelogické, aby byla jako důkaz použitelná výpověď svědka učiněná před vyšetřovatelem, ale nebyla by použitelná výpověď před samosoudcem. Trestní řád a soudní praxe připouští důkazní použití obsahu výpovědí učiněných například ve vazebním zasedání (kde rovněž nemusí senát zasedat v tom složení, v němž později meritorně rozhoduje, a kde rovněž nemusí být přítomen obhájce, ačkoli je jinak dán důvod nutné obhajoby) a jako důkaz lze za splnění stanovených podmínek použít také výpovědi obviněných, svědků a znalců učiněné mimo hlavní líčení podle § 183a tr. ř.

26. V posuzovaném případě však byla věcná příslušnost senátu dána nutností ukládat souhrnný trest a pro takový případ jednoznačně platí, že pokud je třeba hlavní líčení provést znovu jen z toho důvodu, že je konal samosoudce, ačkoli je měl podle § 314a odst. 2 tr. ř. konat senát z důvodu nutnosti ukládání souhrnného trestu ve vztahu k trestu uloženému v řízení před senátem, lze dřívější výpovědi z protokolu o hlavním líčení za splnění podmínek § 207 odst. 2, § 211 odst. 1, § 211 odst. 2 písm. a), § 211 odst. 3, § 211 odst. 4 anebo § 211 odst. 5 tr. ř. přečíst a vycházet z nich při rozhodování věci. Podstatné vady řízení, pro které je třeba hlavní líčení provést znovu (§ 219 odst. 3 věta první tr. ř.) je nutno z hlediska použitelnosti výpovědí obviněných, svědků a znalců podaných v předchozím hlavním líčení zatíženém takovou vadou posuzovat individuálně, zejména s přihlédnutím k tomu, zda přečtením těchto výpovědí z protokolu o hlavním líčení a jejich důkazním použitím nedochází k porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 6 Úmluvy. Soudy proto nepochybily, pokud vzaly výpověď svědka

V. K. z hlavního líčení konaného před samosoudkyní dne 9. 12. 2014 za jeden z podkladů svých rozhodnutí.

č. 30

27. Poté, co nalézací soud v souladu s § 211 odst. 4 tr. ř. přečetl a při rozhodování použil výpověď svědka V. K. z původního hlavního líčení a tuto zhodnotil spolu s dalšími provedenými důkazy, dospěl k odůvodněným skutkovým závěrům. Mezi jeho skutkovými zjištěními, z nichž v napadeném usnesení vycházel i Krajský soud v Praze jako soud odvolací, na straně jedné a provedenými důkazy na straně druhé žádný extrémní rozpor není. Zjištění soudů mají v provedených důkazech odpovídající obsahový podklad, byť obviněný spáchání trestného jednání popíral. Právo obviněného na spravedlivé řízení nebylo nijak porušeno tím, že na podkladě provedených důkazů, včetně výpovědi svědka V. K., soudy učinily závěr, že obviněný je pachatelem předmětných trestných činů. Námitky obviněného uvedené v dovolání nejsou dovolacím důvodem.

28. Nejvyšší soud proto dovolání obviněného J. D. podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl jako dovolání podané z jiného než zákonného dovolacího důvodu.

ROZHODNUTÍ
VE VĚCECH OBČANSKOPRÁVNÍCH,
OBCHODNÍCH A SPRÁVNÍCH

Č. 65

č. 65

Rozhodčí doložka, Cenné papíry

§ 2 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb., § 54 zákona č. 256/2004 Sb.

Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, nevylučuje, aby se strany dohodly, že jejich majetkový spor z poskytování investičních služeb bude rozhodován rozhodcem (stálým rozhodčím soudem), a to i tehdy, je-li jedna z nich spotřebitelem; podmínky pro jeho určení se řídí zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.*)

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. 23 Cdo 3439/2014, ECLI:CZ:NS:2016:23.CDO.3439.2014.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobkyně proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 2. 2014, sp. zn. 5 Cmo 44/2014.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Městský soud v Praze usnesením ze dne 9. 12. 2013, č. j. 53 Cm 151/2013-98, rozhodl o zastavení řízení (bod I. výroku), o vrácení soudního poplatku žalobkyni (bod II. výroku) a o povinnosti žalobkyně zaplatit žalované náklady řízení ve výši 24 974,40 Kč (bod III. výroku).

2. Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 27. 2. 2014, č. j. 5 Cmo 44/2014-116, usnesení soudu prvního stupně potvrdil a žalované přiznal náhradu nákladů odvolacího řízení. V prvé řadě vysvětlil, že ani ustanovení hlavy páté občanského zákoníku, ani evropské právo nezapovídají sjednávání rozhodčích doložek ve spotřebitelských smlouvách. Ty však nesmí obsahovat ujednání, jež by v rozporu s požadavkem dobré víry způsobovalo výraznou nerovnováhu v právech a povinnostech stran v neprospěch spotřebitele. Otázka důkazního břemene se neřídí tím, zda jde o řízení soudní, nebo řízení před rozhodci, nýbrž hypotézou hmotněprávní normy, která upravuje sporný právní poměr účastníků. Neposkytne-li kterákoli ze stran důkaz o skutečnosti, ohledně níž má povinnost tvrzení, riskuje tím svůj neúspěch v řízení, a to bez ohledu na to, zda jde o řízení

*) S účinností od 1. 12. 2016 již § 2 odst. 1 zákona č. 216/1994 Sb. nedovoluje uzavření rozhodčí smlouvy pro spory ze smluv, které se spotřebitelem uzavírá podnikatel.

před soudem nebo před rozhodci. Důvodnou neshledal ani námitku žalobkyně, že spor z podnikání na kapitálovém trhu a z obchodu na regulovaném trhu organizovaném Burzou cenných papírů by měl rozhodovat Burzovní rozhodčí soud. Výběr Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR (dále jen „Rozhodčí soud“) byl proveden v souladu s § 2 odst. 1 a § 13 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, a je tak pro ně závazný. Dále soud dospěl k závěru, že komisionářská smlouva, uzavřená mezi právním předchůdcem žalobkyně a žalovanou, není formulářového typu, celý její text je vytištěn tímž tiskovým zařízením a nic nenasvědčuje tomu, že by o kterémkoli smluvním ujednání, rozhodčí doložku nevyjímaje, neměl předchůdce žalobkyně možnost se žalovanou vyjednávat. I kdyby se jednalo o doložku nesjednanou individuálně, nebylo by možno ji jen z tohoto důvodu považovat za neplatnou, ale pouze v případě, že by se jednalo o smluvní podmínku nepřiměřenou. V daném případě však nelze vytknout ani netransparentní způsob výběru rozhodce, ani dohodu o takovém postupu vedení rozhodčího řízení, který by byl způsobitelný vést ke značné procesní nevýhodě kterékoliv ze stran. Doložka neobsahovala pověření, že by bylo možné rozhodovat podle zásad spravedlnosti, nebo neodůvodnit rozhodčí nález, přičemž podle § 9 odst. 1 Řádu Rozhodčího soudu se rozhodci ve sporech ze spotřebitelských smluv řídí též právními předpisy stanovenými na ochranu spotřebitele. Odvolacího soud tak uzavřel, že v posuzované věci je dána pravomoc Rozhodčího soudu.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Proti usnesení odvolacího soudu v celém jeho rozsahu podala žalobkyně včasné dovolání z důvodu nesprávného právního posouzení věci. Dovolací důvod formuluje tak, že rozhodování sporu podle sjednané rozhodčí doložky je s konečnou platností, a vzhledem k této skutečnosti je rozhodčí doložka neplatná, neboť rozhodnutí sporu je nepřezkoumatelné jinými rozhodci. Rozhodnutí odvolacího soudu je proto podle názoru dovolatelky v rozporu s rozhodnutími soudů vyšších instancí, např. „ÚS 2164/10 ze dne 1. 11. 2011“. Dále jako dosud neřešenou předkládá otázku platnosti rozhodčí doložky ve sporu spotřebitele a obchodníka s cennými papíry (banky). V rozhodčím řízení jsou si strany „v případech v souvislosti se zákonem o podnikání na kapitálovém trhu (kdy jedna strana je ze zákona povinna vlastnit důkazní prostředky a druhá ne) fakticky nerovné a navíc rozhodčí doložka je s konečnou platností, tedy nepřezkoumatelná“.

4. Žalobkyně dále namítá, že mezi stranami byla uzavřena adhezní smlouva, což vyvrací námitku, že by si strany byly vědomy jednotlivých specializací rozhodčích soudů. Podle žalobkyně nebyla podmínka (výběr rozhodčího soudu)

sjednána individuálně a strany to staví do nerovného postavení. Žalobkyně navrhuje, aby žalovaná předložila důkaz, jak probíhal podpis smluv a zda jednala v souladu s odbornou péčí.

5. Žalovaná se k dovolání vyjádřila tak, že rozhodčí doložka byla platně, zcela jasně a srozumitelně sjednána. Nebyla nijak skryta a samotná komisionářská smlouva není formulována jako komplikovaný dokument. Proto je třeba odmítnout argumentaci žalobkyně, která má možnost řešit věc před Rozhodčím soudem.

č. 65

III.

Přípustnost dovolání

6. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“), neboť řízení bylo zahájeno přede dnem 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

7. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

8. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

9. Protože dovolání může být podle § 237 o. s. ř. přípustné jen tehdy, jde-li o řešení právních otázek, je dovolatel oprávněn napadnout rozhodnutí odvolacího soudu pouze z důvodu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).

10. Argumentovala-li žalobkyně neplatností rozhodčí doložky z důvodu, že rozhodnutí je podle ní konečné, nepřezkoumatelné jinými rozhodci, pak na řešení této právní otázky rozhodnutí odvolacího soudu nezáviselo. Navíc lze připomenout ustálenou rozhodovací praxi dovolacího soudu, podle níž není dvojinstančnost obecnou zásadou občanského soudního řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2011, sp. zn. 21 Cdo 3820/2009). Vyloučení přezkumu rozhodčího nálezu jinými rozhodci ani dohoda o tom, že rozhodčí řízení proběhne bez ústního jednání, nezpůsobují bez dalšího neplatnost rozhodčí smlouvy, jejímž účastníkem je spotřebitel; to, zda tato ujednání nastolují významnou nerovnováhu

č. 65

v právech a povinnostech stran v neprospěch spotřebitele, je nutno vždy zkoumat se zřetelem ke konkrétním skutkovým okolnostem každého případu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2014, sp. zn. 33 Cdo 1616/2014). Tato otázka proto není způsobilá založit přípustnost dovolání žalobkyně. Dovolací soud se také nezabýval poukazem žalobkyně na její podání učiněná za řízení před soudem prvního stupně a v odvolacím řízení (§ 241a odst. 4 o. s. ř.).

11. Nesouhlasí-li dále dovolatelka se závěrem odvolacího soudu, že se nejedná o adhezní smlouvu (nesjednanou individuálně), a uvádí skutková tvrzení, která mají svědčit o tom, že se o adhezní smlouvu jedná, pak neformuluje způsobilý dovolací důvod. Dovolací přezkum je totiž § 241a odst. 1 o. s. ř. vyhrazen výlučně otázkám právním, nikoliv zpochybnění skutkových závěrů odvolacího soudu (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2014, sp. zn. 29 Cdo 1215/2014, a ze dne 30. 10. 2014, sp. zn. 29 Cdo 4097/2014).

12. V rozhodovací praxi dovolacího soudu však dosud nebyla řešena otázka, zda-li si spotřebitel a obchodník s cennými papíry jako strany smlouvy, jejímž předmětem je poskytování investičních služeb, mohou uzavřít pro řešení případných sporů z této smlouvy rozhodčí doložku. Pro její řešení proto shledal dovolací soud dovolání přípustným.

IV.

Důvodnost dovolání

13. Podle skutkových zjištění soudů nižších stupňů uzavřeli žalovaná jako komisionář a L. Š. (právní předchůdce žalobkyně) jako komitent dne 3. 7. 2008 komisionářskou smlouvu, jejímž předmětem byl závazek komisionáře obstarávat vlastním jménem na účet komitenta koupi nebo prodej investičních nástrojů a uskutečňovat činnost k dosažení tohoto výsledku podle závazných pokynů komitenta k obstarání koupě nebo prodeje investičních nástrojů a závazek komitenta zaplatit komisionáři za obstarání koupě nebo prodeje investičních nástrojů odměnu dle smlouvy. V čl. 8.7 si strany sjednaly rozhodčí doložku tohoto znění: Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře a Agrární komoře v ČR v Praze podle jeho Řádu a Pravidel třemi rozhodci.

14. Vzhledem k datu uzavření rozhodčí doložky je nutné aplikovat zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů ve znění do 31. 3. 2012 (dále jen „zákon o rozhodčím řízení“).

15. Podle § 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení se strany mohou dohodnout, že o majetkových sporech mezi nimi, s výjimkou sporů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenčních sporů, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu, má rozhodovat jeden nebo více rozhodců anebo stálý rozhodčí soud (rozhodčí smlouva).

16. Základní otázkou tedy je, zda spory z poskytování investičních služeb mohou být rozhodovány rozhodci (stálými rozhodčími soudy). Kromě skutečnosti, že se zcela jistě jedná o majetkové spory, je významným argumentem pro kladnou odpověď to, že sám zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, předpokládá řešení takových sporů. Výslovně totiž v § 54 umožňuje organizátorovi regulovaného trhu zřízení stálého rozhodčího soudu, který rozhoduje spory z obchodů na regulovaném trhu organizovaném zřizovatelem a z vypořádání těchto obchodů, jakož i spory z obchodů v mnohostranném obchodním systému provozovaném zřizovatelem a z vypořádání těchto obchodů. Stálý rozhodčí soud rozhoduje i spory z obchodů s komoditami a spory z dalších obchodů na finančním trhu, pokud takové obchody vyplývají z další podnikatelské činnosti zřizovatele registrované Českou národní bankou podle § 39 zákona o podnikání na kapitálovém trhu. Stálý rozhodčí soud může též rozhodovat spory z ostatních obchodů s investičními nástroji nebo komoditami, spory z podnikání na kapitálovém trhu, peněžním trhu, trhu doplňkového penzijního spoření, pojišťovacím trhu a trhu penzijního připojištění, pokud se na tom strany dohodnou.

17. Ustanovení § 54 zákona o podnikání na kapitálovém trhu však nijak neomezuje strany v tom, aby si ve smyslu § 2 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení dohodly rozhodování jejich majetkového sporu z poskytování investičních služeb jiným rozhodcem nebo jiným stálým rozhodčím soudem. Stejně tak nevylučuje, aby byla uzavřena rozhodčí smlouva pro řešení takového sporu, je-li jednou ze stran spotřebitel a druhou obchodník s cennými papíry, a nečiní tak ani zákon o rozhodčím řízení.

18. Nelze přisvědčit názoru dovolatelky, že nemožnost rozhodčího řízení v daném typu sporů je dána tím, že „žalobkyně nedisponuje, a ani fakticky nemůže disponovat, důkazy rozhodnými pro spor, neboť je má ve své moci žalovaná“. Tato otázka není totiž nijak vlastní rozhodčímu řízení, a tedy ani rozhodčímu řízení ve sporech ze spotřebitelských smluv. Obecně je řešena tzv. ediční povinností upravenou v § 129 odst. 2 o. s. ř. I v rozhodčím řízení lze k vynucení této povinnosti dožádat soudy, a to při aplikaci § 20 odst. 2 zákona o rozhodčím řízení, podle něhož procesní úkony, které nemohou rozhodci sami provést, provede na jejich dožádání soud; soud je povinen dožádání vyhovět, nejde-li o procesní úkon podle zákona nepřipustný. Soud přitom učiní všechna rozhodnutí, která jsou k provedení dožádání potřebná.

19. Na základě uvedených důvodů došel dovolací soud k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné, a proto dovolání žalobkyně zamítl podle § 243d písm. a) o. s. ř.

Č. 66

Č. 66

Exekuce

§ 336n odst. 1 o. s. ř., § 336n odst. 2 o. s. ř.

Povinnost dle § 336n odst. 1 o. s. ř., ukládaná obmeškalému vydražiteli k zaplacení rozdílu na nejvyšším podání, bylo-li při dalším dražebním jednání dosaženo podání nižší, nepodléhá promlčení.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 20 Cdo 87/2016, ECLI:CZ:NS:2016:20.CDO.87.2016.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání obmeškalé vydražitelky proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 10. 2015, sp. zn. 10 Co 372/2015.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Soudní exekutor JUDr. J. P., Exekutorský úřad P., usnesením ze dne 14. 5. 2015, č. j. 067 EX 526/07-508, rozhodl o závazcích obmeškalé vydražitelky tak, že jí složená dražební jistota ve výši 50 000 Kč se započítává na úhradu rozdílu dosaženého nejvyššího podání při původní a další dražbě a připadá do rozvrhované podstaty, že obmeškalá vydražitelka je povinna uhradit na jeho účet 135 000 Kč do tří dnů od právní moci usnesení (výrok II.), a dále jí uložil povinnost nahradit náklady dalšího dražebního jednání ve výši 4 969,47 Kč, do tří dnů od právní moci usnesení (výrok I.).

2. K odvolání obmeškalé vydražitelky Krajský soud napadeným rozhodnutím usnesení soudního exekutora potvrdil. Jestliže vydražitelka ani v dodatečně lhůtě nezaplatila nejvyšší podání 800 000 Kč za nemovitosti, které vydražila v dražbě konané dne 24. 3. 2009, a při dalším dražebním jednání byly nemovitosti vydraženy za 615 000 Kč, pak je podle odvolacího soudu správný názor soudního exekutora, že odtud vyplývající rozdíl po odpočtu složené dražební jistoty (50 000 Kč) stihá k zaplacení obmeškalou vydražitelku, a totéž platí i pro exekutorovy náklady dalšího dražebního jednání. K jí uplatněné obraně, že práva, o kterých soudní exekutor rozhodl, jsou promlčena, odvolací soud uvedl, že vyplývají z procesních předpisů, a tudíž promlčení nepodléhají, a to až do vydání pravomocného rozhodnutí podle § 336n odst. 2 o. s. ř.; lhůta, do které má takto exekuční soud či soudní exekutor rozhodnout, není právními předpisy stanovena.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

č. 66

3. Dovolání, které proti tomuto rozhodnutí odvolacího soudu podala, pokládá obmeškalá vydražitelka (dále též dovolatelka) za přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť při posouzení právní povahy závazků, jež podle § 336n odst. 1 o. s. ř. obmeškalému vydražiteli vzniknou, se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu (zde činí odkaz na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 1935 R I 1590/34, zveřejněné ve „sbírce rozhodnutí Vážný pod č. 14104“, event. R I 784/35 pod číslem 14555 tamtéž), dále je podle jejího názoru přípustné z toho důvodu, že tato otázka „s ohledem na platnou právní úpravu dosud nebyla vyřešena“, a rovněž i proto, že „taktéž lze konstatovat, že je tato právní otázka rozhodována rozdílně“; předně však dle dovolatelky je odvolacím soudem uplatněný názor „nesprávný“, a jí předestřená právní otázka „měla a má být vyřešena jinak“. Ustanovení § 336n odst. 1 o. s. ř. odvolací soud interpretoval nesprávně proto, že v něm zmiňované závazky jsou „ve své podstatě nároky na náhradu škody“, oproti názoru odvolacího soudu vycházejí z hmotného práva, a – jak dříve dovodil Nejvyšší soud ve zmíněném rozhodnutí ze dne 18. 1. 1935, R I 1590/34 – tudíž nutně podléhají promlčení. Jestliže druhé dražební jednání proběhlo dne 15. 2. 2011 a soudní exekutor rozhodl o dotčených nárocích až dne 14. 5. 2015, pak byly ve smyslu § 106 obč. zák. promlčené, přičemž námitka promlčení byla v řízení před soudním exekutorem, jakož i v řízení odvolacím, řádně vznesena. Nepromlčitelnost předmětných nároků, kdy by mohla být ukládána povinnost „i za desítky let“, aniž by se obmeškalý věřitel mohl „jakkoli bránit“, stejně jako úvaha odvolacího soudu ohledně neexistence lhůty, do které má exekuční soud (soudní exekutor) o jeho povinnostech rozhodnout, odporuje podle mínění dovolatelky požadavku předvídatelnosti práva a právní jistoty.
4. Dovolatelka proto navrhla, aby odvolací soud usnesení odvolacího soudu, jakož i rozhodnutí soudního exekutora, zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení; navrhla též, aby jí byla přiznána náhrada nákladů řízení.

III.

Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2013, dále jen „o. s. ř.“ (srov. čl. II bod 1 zákona č. 404/2012 Sb., resp. čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů a některé další zákony, a shledal, že dovolání bylo podáno včas, oprávněnou osobou (účastníkem řízení) a v řádném zastoupení advokátem (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.).

6. Navzdory tomu, že dovolatelkou ohlášené důvody přípustnosti dovolání jsou – ve svém celku – neakceptovatelné již z důvodů logických (stěží lze tvrdit, že se odvolací soud odchýlil od rozhodovací praxe soudu dovolacího, a současně, že jím posuzovaná otázka dosud vyřešena nebyla, či dokonce – naopak – vyřešena byla, avšak v této rozhodovací praxi rozdílně), jest mít přesto dovolání za přípustné, neboť otázka promlčitelnosti závazků založených § 336n odst. 1 o. s. ř. dosud Nejvyšším soudem explicitně řešena nebyla.

IV.

Důvodnost dovolání

7. Vady, k nimž je dovolací soud povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.), tj. k vadám tzv. zmatečnostním, jakož i k vadám řízení jiným, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, se z obsahu spisu nepodávají.

8. Podle § 52 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád, nestanoví-li exekuční řád jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu. Podle odst. 2 tohoto ustanovení, nestanoví-li exekuční řád jinak, je exekutor oprávněn vykonat všechny úkony, které občanský soudní řád a další právní předpisy jinak svěřují při provedení výkonu rozhodnutí soudu, soudci, vykonavateli nebo jinému zaměstnanci soudu.

9. Dovolatelka namítá, že dluhy vzniklé podle § 336n odst. 1 o. s. ř. obmeškalému vydražiteli musí věřitelé vznést u exekučního soudu (soudního exekutora) v průběhu promlčecí lhůty, jejíž běh počíná skončením druhého dražebního jednání.

10. Podle § 336m odst. 2 o. s. ř., nezaplatil-li vydražitel nejvyšší podání ani v dodatečné lhůtě, kterou mu soud usnesením určil a která nesmí být delší než jeden měsíc, usnesení o příklepu se marným uplynutím dodatečné lhůty zrušuje a soud nařídí další dražební jednání.

Podle § 336n odst. 1 o. s. ř. je obmeškalý vydražitel povinen nahradit náklady, které státu a účastníkům vznikly v souvislosti s dalším dražebním jednáním, škodu, která vznikla tím, že nezaplatil nejvyšší podání, a bylo-li při dalším dražebním jednání dosaženo nižší nejvyšší podání, rozdíl na nejvyšším podání. Na tyto dluhy se započítá jistota složená vydražitelem; převyšuje-li jistota tyto dluhy, zbývající část se vrátí vydražiteli. Podle odst. 2 tohoto ustanovení soud (či soudní exekutor) rozhodne po jednání o těchto dluzích usnesením.

11. Pro danou (dovolací) věc je potřebné připomenout, co je jejím předmětem: nikoli všechny povinnosti citovaným ustanovením stanovené obmeškanému věřiteli, nýbrž jen ty směřující k zaplacení „rozdílu na nejvyšším podání“, neboť „škoda, která vznikla tím, že nezaplatil nejvyšší podání“, předmětem řízení nebyla (vůbec), a „náklady, které státu a účastníkům vznikly v souvislosti s dalším

dražebním jednáním“, nebyly předmětem dané věci již před odvolacím soudem, jelikož odpovídající výrok soudního exekutora odvoláním nebyl napaden.

12. Přesto stojí za zaznamenání, že zmíněné „náklady“ (státu a účastníků) mají zjevně povahu nákladů řízení, s nimiž – ve vztahu k rozhodné námitce dovolatelky – sdílí její tradiční „osud“; jsou nárokem procesním, který nemá hmotněprávní základnu, a otázka jeho promlčení je tím „mimo hru“, neboť je evidentně konstituován až příslušným soudním rozhodnutím. Jinou povahu mohou mít nároky na náhradu škody, vzniklé tím, že vydražitel nezaplatil nejvyšší podání, k čemuž se však blíže rovněž vyjadřovat netřeba, resp. nelze (viz výše). Postačí zde pak toliko konstatovat, že nároky, předjímané shora citovaným § 336n odst. 1 o. s. ř., nejsou stejnorodého charakteru.

13. Což je doloženo i tím, jak dovolatel nepřesně interpretuje jím citované partie rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 1935, R I 1590/34 (Vážný č. 14104), pakliže poukazuje na textaci, že „obmeškalý vydražitel ručí vadiem za schodek při nejvyšším podání, za náklady na opětovnou dražbu a za všechny škody, jinak jeho obmeškáním způsobené“, a opomíjí, že je následně řečeno, že „schodek na nejvyšším podání a náklady na opětovnou dražbu ustanoví z moci úřední exekuční soud usnesením...“, což už samo o sobě je očividně (ve smyslu výše předznačeném) významné, nehledě na to, že judikát pokračuje dále sdělením, že „škody způsobené obmeškáním vydražitelovým musí být vymáhány žalobou u exekučního soudu...“, a že o promlčení může jít jen ohledně tohoto „žalobního nároku“ (viz dle: „dokud není tento žalobní nárok promlčen, nelze obmeškalemu vydražiteli vydat vadium, leč souhlasí-li všichni účastníci“).

14. To se však evidentně netýká té – pro danou věc podstatné – povinnosti, kterou ukládá soud obmeškalemu věřiteli v podobě povinnosti k zaplacení „rozdílu na nejvyšším podání“, naopak pro ni platí, že ji „ustanoví z moci úřední exekuční soud usnesením...“, čímž se přibližuje povaze povinnosti k náhradě nákladů opětovné dražby, a tím i k nákladům řízení vůbec.

15. Samozřejmě se nelze dovolávat coby důvodu přípustnosti dovolání případného rozporu s rozhodnutím jiného než dovolacího soudu (ve smyslu platného občanského soudního řádu), nicméně učinila-li tak dovolatelka, pak věcně zcela protisměrně zájmu, který sledovala.

16. K tomu jest doplnit, že povinnost k zaplacení rozdílu na nejvyšší podání je svou povahou integrálně spjatou s činnostmi soudního exekutora zpeněžit draženou věc co nejefektivněji ve prospěch exekučně oprávněného a jest ji klást naroveň povinnosti zaplatit nejvyšší podání vůbec jako takové, resp. k doplnění toho, které bylo v opakované dražbě učiněno.

17. Na nároky, vyplývající z § 336n odst. 1 o. s. ř., a na možnost jejich promlčení nelze tedy všeobecně pohlížet jako na „škodové“, jak se dovolatelka domnívá; jak bylo naznačeno již výše, vydělují se odtud nároky svou povahou náhradové nákladové a – v dané věci rozhodné – i (tyto) kompenzačně dražební, ohledně

nichž Nejvyšší soud v usnesení ze dne 22. 2. 2012, sp. zn. 20 Cdo 2332/2010, konstatoval, že „povinnost zaplatit rozdíl mezi nezaplaceným nejvyšším podáním dosaženým při původní dražbě a nejvyšším podáním dosaženým při dalším dražebním jednání (při němž bylo vydraženo za částku nižší) vyplývá pro obmeškalého vydražitele přímo z § 336n odst. 1 o. s. ř.“, a proto není nutné, aby byla vůči obmeškalému vydražiteli namítána. I odtud se podává, že úsudek o hmotněprávní povaze této povinnosti není namístě.

18. K uložení takové povinnosti, byť se tak stane „i za desítky let“ (jak uvádí dovolatelka), dochází v rámci probíhajícího řízení, a kdyby nic jiného, po tuto dobu se běh promlčecí doby podle standardních pravidel staví.

19. Je tak opodstatněný závěr, že povinnost dle § 336n odst. 1 o. s. ř., ukládaná obmeškalému vydražiteli k zaplacení rozdílu na nejvyšším podání, bylo-li při dalším dražebním jednání dosaženo podání nižší, promlčení nepodléhá.

20. V jednotlivostech, a k námitkám dovolatelky, stojí – nad tento rozhodný rámec – za konstatování, že ani „porušení právní jistoty“, spočívající v neexistenci lhůty, do které musí soudní exekutor rozhodnout, obhájit nelze. Nejvyšší soud již dříve v usnesení ze dne 2. 5. 2012, sp. zn. 28 Cdo 982/2012, uvedl, že soudní exekutor je nositelem „delegované státní moci, z čehož plyne, že vztah mezi ním a účastníky exekučního řízení není vztahem soukromoprávním, neboť pro soukromoprávní vztahy je charakteristické, že jejich účastníci mají rovné postavení. Nemůže tak být pochyb o tom, že činnost exekutora při provádění exekuce, stejně jako soudu při výkonu rozhodnutí podle § 251 a násl. o. s. ř., představuje výkon státní moci“. Pokud tedy § 336n o. s. ř. popisuje způsob, jakým budou dluhy obmeškalého vydražitele určeny, kdy o takovéhoto dlužích soudní exekutor má povinnost vydat rozhodnutí ve formě usnesení, pak nelze, ve smyslu vyloženého rozhodnutí, toto ustanovení vykládat než jako zákonný postup orgánu veřejné moci, sestávající z fáze jednání o dlužích obmeškalého vydražitele a z fáze vydání rozhodnutí; platná právní úprava však pro zahájení těchto fází (tedy dokdy nejpozději má být jednání o dlužích zahájeno či předmětné usnesení vydáno) konkrétní lhůty nestanoví. Pořádkové lhůty běžící soudu v předpisech upravujících občanskoprávní řízení jsou stanoveny výjimečně (srov. např. § 75c odst. 2 o. s. ř.) a jejich účelem je urychlení soudního řízení; skutečnost, že v nyní posuzovaných otázkách zákonodárce takový způsob úpravy nezvolil, ještě neznamená, že postup soudu či soudního exekutora lze považovat bez dalšího za nepředvídatelný.

21. Na druhou stranu nelze pominout, že i v exekučním řízení je třeba dbát § 6 a § 100 odst. 1 o. s. ř., podle kterých musí být ze strany orgánu vykonávajícího státní moc postupováno rychle a účelně tak, aby za řízení nedocházelo k neodůvodněným průtahům. V tomto směru mohlo sice dojít k pochybení soudního exekutora, pokud o dlužích dovolatelky rozhodl s odstupem čtyř roků ode dne dalšího dražebního jednání, aniž by potřebu takového postupu

v předmětném usnesení řádně zdůvodnil, avšak pro výsledek daného dovolacího řízení tato okolnost vliv nemá.

22. Závěr odvolacího soudu o povinnosti obmeškalé vydražitelky doplatit rozdíl na nejvyšším podání z dalšího dražebního jednání (po započtení složené jistoty) je tudíž správný.

23. Nejvyšší soud proto dovolání podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

č. 66

Č. 67

Č. 67

Výkon rozhodnutí, Účastníci řízení
§ 336n o. s. ř.

Přihlášený věřitel je účastníkem řízení o vypořádání dluhů obmeškalého vydražitele dle § 336n odst. 1 o. s. ř.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 4. 2016, sp. zn. 20 Cdo 607/2016, ECLI:CZ:NS:2016:20.CDO.607.2016.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání povinného proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 17. 12. 2015, sp. zn. 14 Co 448/2015.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Soudní exekutor udělil usnesením ze dne 30. 4. 2014, č. j. 120 EX 2950/10-217, příklep vydražitelce, S. B., na dražených nemovitostech, jež byly vydraženy za nejvyšší podání ve výši 6 310 000 Kč. Vydražitelka však ani na výzvu soudního exekutora ze dne 6. 6. 2014 v dodatečné lhůtě jednoho měsíce nejvyšší podání nedoplatila, a proto, marným uplynutím lhůty k doplacení nejvyššího podání, došlo ke zrušení výše citovaného usnesení o příklepu; nové dražební jednání pak proběhlo dne 15. 4. 2015, v jehož rámci byly nemovitosti vydraženy za nejvyšší podání 6 400 000 Kč a toto nejvyšší podání bylo zaplacen.

2. Usnesením ze dne 30. 6. 2015, č. j. 120 EX 2950/10-417, soudní exekutor rozhodl, že se obmeškanému věřiteli vrací jistota ve výši 500 000 Kč s odůvodněním, že při nařízeném jednání, před vlastním rozvrhovým jednáním, nebyl uplatněn žádný škodový nárok, který vznikl nezaplacením nejvyššího podání, a při dalším dražebním jednání nebylo dosaženo nejvyššího podání nižšího.

3. Městský soud v Praze usnesením ze dne 17. 12. 2015, sp. zn. 14 Co 448/2015, rozhodl o odvolání věřitele Mgr. M. M. tak, že usnesení soudního exekutora zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení s odůvodněním, že soudní exekutor odvolatele, jako přihlášeného věřitele (ani další z přihlášených věřitelů), nepředvolal k jednání, čímž postupoval v rozporu se zákonem č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“).

II.

Dovolání a vyjádření k němu

č. 67

4. Proti usnesení odvolacího soudu podal povinný dovolání, jehož přípustnost spatřuje ve skutečnosti, že „napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného a procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, resp. tato otázka hmotného a procesního práva v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla řešena“. Dovolatel v podaném dovolání vyjadřuje nesouhlas s extenzivním výkladem pojmu „účastník“ obsaženém v § 336n odst. 1 o. s. ř., jak jej provedl odvolací soud, pakliže považuje za účastníky ve smyslu § 336n odst. 1 o. s. ř. pouze dražitele, a nikoli i ostatní věřitele povinného, kteří požadují uspokojení svých pohledávek při rozvrhu podstaty. Dovolatel proto navrhl, aby Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

III.

Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2013, dále jen „o. s. ř.“ (srov. čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony).

6. Dovolání bylo podáno včas a osobou oprávněnou (§ 240 odst. 1), při splnění podmínek povinného zastoupení advokátem (§ 241 odst. 1), obsahovalo i náležitě vymezený a způsobilý dovolací důvod (§ 241a odst. 1 až 3), a nutno je mít i za přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť dovolatelem předestřená otázka výkladu rozsahu pojmu „účastníci“ obsaženému v § 336n odst. 1 o. s. ř., ve vztahu k přihlášeným věřitelům, nebyla doposud v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu explicitně řešena.

IV.

Důvodnost dovolání

7. Dovolání však není důvodné.

8. Podle § 52 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro exekuční řízení přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu.

9. Podle § 336m odst. 2 o. s. ř., nezaplatil-li vydražitel nejvyšší podání ani v dodatečné lhůtě, kterou mu určil soud a která nesmí být delší než jeden měsíc, usnesení o příklepu se marným uplynutím dodatečné lhůty zrušuje a soud nařídí další dražební jednání. Podle odstavce 3 tohoto ustanovení při dalším dražebním

jednání podle odstavců 1 a 2 se nejnížší podání stanoví ve výši poloviny výsledné ceny [§ 336a odst. 1 písm. d)]; jinak o nařízení a provedení další dražby platí obdobně § 336b až 336d, § 336e odst. 2, § 336g, 336h, § 336i odst. 3 a 4, § 336j až 336l.

č. 67

10. Podle § 336n odst. 1 o. s. ř. vydražitel uvedený v § 336m odst. 2 je povinen nahradit náklady, které státu a účastníkům řízení vznikly v souvislosti s dalším dražebním jednáním, škodu, která vznikla tím, že nezaplatil nejvyšší podání, a, bylo-li při dalším dražebním jednání dosaženo nižší nejvyšší podání, rozdíl na nejvyšším podání. Na tyto dluhy se započítá jistota složená vydražitelem; převyšuje-li jistota tyto dluhy, zbývající část se vrátí vydražiteli. O dlužích podle odstavce 1 rozhodne soud po jednání usnesením (odstavec 2).

11. Řízení o výkon rozhodnutí (řízení exekuční) netvoří jednolitý celek a v určitých jeho fázích zákon přiznává procesní práva a povinnosti nejen oprávněnému (dalšímu oprávněnému) a povinnému, popřípadě manželu povinného, ale i dalším osobám, například plátcí mzdy, peněžnímu ústavu nebo jinému dlužníku povinného, dražitelům, spoluvlastníkům prodávané movité věci, nemovitosti nebo podniku, věřitelům povinného, oprávněným z vespolečného zástavního práva a dalším. Tyto osoby se proto rovněž stávají účastníky řízení o výkon rozhodnutí, nikoliv však v plném rozsahu, ale pouze těch jeho úseků, v nichž jim právní úprava přiznává procesní práva, popřípadě jim ukládá procesní povinnosti (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 9. 2011, sp. zn. 21 Cdo 1877/2011).

12. Nejvyšší soud v řadě svých rozhodnutí vysvětlil, že zákonná úprava rozděluje průběh výkonu rozhodnutí (exekuce) prodejem nemovitostí do několika relativně samostatných fází, z nichž v každé se řeší vymezený okruh otázek. Těmito fázemi jsou 1. nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce), 2. určení ceny nemovitosti a jejího příslušenství, ceny závad a práv s nemovitostí spojených, určení závad, které prodejem v dražbě nezaniknou a určení výsledné ceny, 3. vydání usnesení o dražební vyhlášce, 4. vlastní dražba a 5. jednání o rozvrhu. Úkony soudu, účastníků řízení a osob na řízení zúčastněných jsou zpravidla završeny pravomocným usnesením, jehož účinky vylučují možnost v další fázi znovu řešit otázky, o kterých již bylo rozhodnuto (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 5. 2007, sp. zn. 20 Cdo 2006/2006, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 1. 2008, sp. zn. 20 Cdo 2769/2006, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2009, sp. zn. 20 Cdo 901/2008).

13. Nad rámec vymezení účastenství v řízení o výkon rozhodnutí dle § 255 odst. 1, 2 o. s. ř. nelze než též vycházet z obecných zásad, na kterých spočívá účastenství v řízení, totiž že účastníkem řízení je ten, o jehož právech a povinnostech má být v řízení jednáno, s tím, že „řízením“ se rozumí pouze úsek, do něhož je určitá osoba objektivně – a procesně relevantně – způsobilá zasáhnout. Splnění podmínky, aby se o právech a povinnostech určitého subjektu

jednalo, je pak vyjádřeno tím, že mu právní úprava procesní práva výslovně přiznává, popřípadě mu ukládá procesní povinnosti.

14. V rozvrhovém stadiu jsou účastníky řízení kromě oprávněného a povinného vydražitel a přihlášení věřitelé a rovněž i vydražitel, který nezaplatil nejvyšší podání ani v dodatečné lhůtě (§ 336m odst. 2 o. s. ř.), avšak jen v té části řízení, kdy se upravují jeho poměry vůči státu a účastníkům ve smyslu § 336n o. s. ř. (srov. KURKA V., DRÁPAL L. Výkon rozhodnutí v soudním řízení. Linde Praha, 2004, s. 256).

15. Nabytím právní moci usnesení o příklepu a zaplacením nejvyššího podání vstupuje řízení o výkon rozhodnutí prodejem nemovitosti do závěrečné fáze – rozvrhu rozdělované podstaty. Bylo-li předchozí usnesení o příklepu zrušeno z důvodu, že obmeškaný vydražitel nezaplatil ani v dodatečné lhůtě nejvyšší podání, rozhodne soud po nařízeném jednání nejprve o dlužích obmeškaného vydražitele dle § 336n odst. 1 o. s. ř.; přihlášení věřitelé, jako účastníci rozvrhového stadia vykonávacího řízení, jsou pak účastníky také jednání, při němž jsou projednány dluhy obmeškaného vydražitele, neboť tím, že obmeškaný vydražitel nezaplatil nejvyšší podání, mohla rovněž vzniknout škoda, jmenovitě v podobě ušlého zisku, například ušlých úroků z nejvyššího podání, které by k němu přirostly, kdyby bylo obmeškaným vydražitelem zaplacen (srov. KURKA V., DRÁPAL L. Výkon rozhodnutí v soudním řízení, Linde Praha, 2004, s. 558).

16. Pakliže právě takto uvažoval odvolací soud o nezbytném účastenství odvolatele jakožto přihlášeného věřitele, je namístě uzavřít, že jeho – dovoláním napadené rozhodnutí – je správné, protože Nejvyšší soud bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.) dovolání povinného, tomu konkrétní, jako nedůvodné podle § 243b odst. 2 části věty před středníkem, odst. 6 o. s. ř. nemohl než zamítnout.

17. Vzhledem k druhé rovině dovolatelem odůvodněné přípustnosti by dovolání být přípustné nemohlo. Má-li být přípustné podle § 237 o. s. ř., ve znění účinném od 1. 1. 2013, proto, že napadené rozhodnutí závisí na řešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, musí být z dovolání patrné, o kterou otázku hmotného nebo procesního práva jde a od které „ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu“ se řešení této otázky hmotného nebo procesního práva odvolacím soudem odchyluje (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2394/2013, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod označením 4/2014), což však odvolatel nedoložil.

Č. 68

Č. 68

Věcná břemena, Telekomunikace

§ 126 odst. 1 obč. zák., § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 110/1964 Sb., § 17 odst. 3 zákona č. 110/1964Sb.

Jestliže organizace spojů neprojednala s vlastníky nebo uživateli dotčených nemovitostí stavbu telekomunikačního vedení, ani je na ni neupozornila, nemohlo jí platně vzniknout oprávnění takové telekomunikační vedení zřídit ve smyslu § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2016, sp. zn. 22 Cdo 1235/2014, ECLI:CZ:NS:2016:22.CDO.1235.2014.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalované proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 4. 2013, sp. zn. 36 Co 129, 130/2012.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 7 rozsudkem ze dne 10. 5. 2012, č. j. 29 C 288/2007-87, uložil žalované povinnost vyklidit z prvního nadzemního podlaží domu v P. blíže vymezenou „technologii jsoucí součástí primární sítě televizního kabelového rozvodu“ a „odevzdat žalobcům do šesti měsíců od právní moci tohoto rozsudku“ (výrok I.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok II.).

2. Usnesením ze dne 10. 5. 2012, č. j. 29 C 288/2007-86a, bylo soudem prvního stupně rozhodnuto o náhradě nákladů řízení státu.

3. Soud prvního stupně uzavřel, že právní předchůdce žalované (D., a. s.) umístil v roce 1999 technologické zařízení telekomunikačního vedení do domu žalobců bez jejich souhlasu i potřených souhlasů státních orgánů, tedy v rozporu se zákonem č. 110/1964 Sb., o telekomunikacích (dále jen „zákon č. 110/1964 Sb.“). Proto nedošlo ke vzniku zákonného věcného břemene opravňujícího žalovanou (jejího právního předchůdce) zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech telekomunikační vedení. Vzhledem k tomu žalovaná, která nadále technologické zařízení v domě žalobců provozuje, neoprávněně zasahuje do vlastnického práva žalobců.

4. Městský soud v Praze jako soud odvolací k odvolání žalované jak do výše zmíněného usnesení, tak do rozsudku rozsudkem ze dne 18. 4. 2013, č. j. 36 Co

129, 130/2012-125, změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že se náhrada nákladů řízení České republiky nepřiznává (výrok I. rozsudku odvolacího soudu), potvrdil výrok I. rozsudku soudu prvního stupně v pozměněném znění (výrok II. rozsudku odvolacího soudu), potvrdil výrok II. rozsudku soudu prvního stupně a náhradě nákladů řízení (výrok III. rozsudku odvolacího soudu) a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudem odvolacím (výrok IV.).

5. I podle závěrů odvolacího soudu zasahuje žalovaná neoprávněně do vlastnického práva žalobců, jestliže má v jejich domě umístěnu telekomunikační technologii. K jejímu umístění došlo v roce 1999 v rozporu se zákonem č. 110/1964 Sb., a žalované proto nesvědčí zákonné věcné břemeno.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

6. Do výroků II., III. a IV. rozsudku odvolacího soudu podává žalovaná dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 o. s. ř. a v němž uplatňuje dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci dle § 241a odst. 1 o. s. ř. Důvodem přípustnosti dovolání je podle jejího názoru skutečnost, že se odvolací soud ve svém rozhodnutí odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu při posouzení otázky „vzniku zákonného věcného břemene pro telekomunikace a také v otázce pravomoci soudu k posouzení, zda zákonné věcné břemeno podle zákona č. 110/1964 Sb. vzniklo, či nikoliv“. V této souvislosti odkázala na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2011, sp. zn. 22 Cdo 969/2010 (toto a veškerá další níže zmíněná rozhodnutí dostupná na webových stránkách Nejvyššího soudu – www.nsoud.cz). Dále namítá, že otázkou dosud v praxi dovolacího soudu neřešenou je posouzení toho, zda nepředložení plánu určujícího polohu vedení stavebnímu úřadu způsobí neoprávněnost telekomunikační stavby a vyloučí vznik zákonného břemene, i posouzení toho, zda postup podle § 12 odst. 2 zákona č. 110/1964 Sb. při uvědomění žalobců je nedostatečný a je nutné postupovat jmenovitým projednáním s vlastníky domů. Odvolací soud podle názoru žalované nesprávně právně posoudil neoprávněnost zásahu do vlastnického práva žalobců, a proto navrhuje, aby dovolací soud napadené výroky změnil.

7. Žalovaní považují rozhodnutí soudů obou stupňů za věcně správná. Navrhují, aby bylo dovolání bylo zamítnuto.

III.

Přípustnost dovolání

8. Vzhledem k tomu, že o ochraně vlastnického práva žalobců bylo soudy pravomocně rozhodnuto před 1. 1. 2014 a před tímto datem nastaly i všechny právní skutečnosti rozhodné pro posouzení sporu, je třeba na daný případ aplikovat

příslušná ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, účinného do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“) [k tomu srovnej hlavu II. – ustanovení přechodná a závěrečná – díl 1 – přechodná ustanovení – oddíl 1 – všeobecná ustanovení – § 3028 odst. 1, 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník].

č. 68

9. Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

10. Podle § 241a odst. 1–3 o. s. ř. dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. V dovolání musí být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá, vymezení důvodu dovolání, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) a čeho se dovolatel domáhá (dovolací návrh). Důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a že vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení.

11. Dovolatelka předně polemizuje s otázkou pravomoci soudu k posouzení otázky vzniku zákonného věcného břemene. Odkazuje přitom na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2011, sp. zn. 22 Cdo 969/2010. V tomto rozhodnutí dovolací soud uzavřel, že pravomoc stavebního úřadu je založena pro spory a rozsah věcných břemen majících základ ve smluvním vztahu podnikatele zajišťujícího veřejnou komunikační síť a vlastníka dotčené nemovitosti nebo v rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu o zřízení věcného břemene.

12. Podle § 103 o. s. ř. kdykoli za řízení přihlíží soud k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé (podmínky řízení).

Podle § 104 odst. 1 o. s. ř., jde-li o takový nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, soud řízení zastaví. Nespadá-li věc do pravomoci soudů nebo má-li předcházet jiné řízení, soud postoupí věc po právní moci usnesení o zastavení řízení příslušnému orgánu; právní účinky spojené s podáním žaloby (návrhu na zahájení řízení) zůstávají přitom zachovány.

Podle § 7 odst. 1–3 o. s. ř. v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány. Spory a jiné právní věci uvedené v odstavci 1, o nichž podle zákona rozhodly jiné orgány než soudy, soudy v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují za podmínek uvedených v části páté tohoto zákona. Jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení, jen stanoví-li to zákon.

Podle § 12 odst. 1, 3 zákona č. 110/1964 Sb., organizacím spojí přísluší ve veřejném zájmu oprávnění: a) zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech telekomunikační vedení nadzemní a podzemní včetně potřebných opěrných a vytyčovacích bodů, b) vstupovat a vjíždět v nezbytně nutném rozsahu při projektování, zřizování, provozu, opravách, změnách nebo odstraňování telekomunikačního zařízení na cizí nemovitosti, c) provádět nezbytné úpravy půdy a jejího porostu, zvláště odstraňovat a oklešťovat stromové překážející telekomunikačnímu vedení. Oprávnění podle odstavce 1 jsou věcnými břemeny vázajícími na dotčených nemovitostech a nezapisují se do evidence nemovitostí.

13. Podle ustálené judikatury není v pravomoci soudu rozhodovat o žalobě na určení existence věcných břemen uvedených v § 12 zákona č. 110/1964 Sb. (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2002, č. j. 22 Cdo 1624/2000, publikovaný v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. C 1302).

14. O tento případ se však v souzené věci nejedná.

15. Ze žaloby a žalobních tvrzení se jednoznačně podává, že žalobci se uplatněného nároku domáhají tzv. vlastnickou žalobou, na základě níž požadují, aby žalované byla uložena povinnost odstranit z jejich domu věci, které se v něm nacházejí. Výslovně odkazují na ochranu vlastnického práva opírající se o § 126 obč. zák. s tím, že žalovaná nemá pro umístění věcí platný právní důvod. Ze skutkových tvrzení žalobců se jednoznačně podává, že uplatňují ochranu svého vlastnického práva v režimu vlastnické žaloby podle občanského zákoníku, přičemž vylučují existenci věcného břemene svědčícího žalované (k významu žalobních tvrzení pro posouzení otázky pravomoci srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2007, sp. zn. 22 Cdo 49/2007, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 4. 2010, sp. zn. 22 Cdo 692/2010, obě uveřejněná na internetových stránkách Nejvyššího soudu – www.nsoud.cz). K projednání takového nároku je proto dána pravomoc soudu, a nikoliv stavebního úřadu.

16. V daném případě mezi účastníky nejde o spor o rozsah oprávnění vyplývajících z ustanovení zákona č. 110/1964 Sb., neboť mezi účastníky je sporná sama existence věcného břemene, resp. veřejnoprávního omezení vlastnického práva, jež žalované podle žalobců nesvědčí a ani v minulosti nikdy nesvědčilo.

17. Závěrem o pravomoci soudu k projednání nároku žalobců není žádným způsobem předjímána existence či neexistence žalovanou tvrzeného věcného břemene a žalovaná ani není zbavena možností v řízení tímto způsobem argumentovat. Proti vlastnické žalobě se lze bránit tvrzením, že žalované svědčí právo užívat věc na základě věcného břemene nebo úředního rozhodnutí. Na soudu potom je, aby se důvodností takové námitky zabýval (k tomu srovnej: Ochrana vlastnictví a držby v občanském zákoníku. 2., doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 63, nebo ŠVESKA, J., SPÁČIL, J., ŠKÁROVÁ, M., HULMÁK, M. a kol.: Občanský zákoník I. § 1–459. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 694).

18. Podle § 135 odst. 2 o. s. ř.: „Jinak otázky, o nichž přísluší rozhodnout jinému orgánu, může soud posoudit sám.“ Dle komentářové literatury: „Oprávnění soudu k samostatnému posouzení předběžné otázky je dáno bez ohledu na to, zda věc, v níž by tato otázka byla jako meritorní řešena, náleží do civilní soudní pravomoci, či nikoli (může jít o věc v pravomoci soudu, ale také o věc, v níž je dána pravomoc správního orgánu)“ (srov. DAVID, L. Občanský soudní řád: komentář. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009, 2 sv. Komentáře Wolters Kluwer ČR, ISBN 978-80-7357-460-4). Z těchto důvodů je odkaz na rozhodnutí dovolacího soudu nepřiléhavý, a rozhodnutí se tedy neodechyluje od ustálené rozhodovací praxe.

19. Protože však v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud nebyla řešena otázka vzniku zákonného věcného břemene v podobě oprávnění organizace spojů zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech telekomunikační vedení, která byla nalézacími soudy řešena jako otázka předběžná, je v této části dovolání přípustné.

IV.

Důvodnost dovolání

20. Jestliže věcné břemeno váznoucí na nemovitosti žalobců mělo vzniknout v roce 1999, tedy za účinnosti zákona č. 110/1964 Sb., je nutné otázku jeho existence posoudit právě s ohledem na znění zákona č. 110/1964 Sb. (k tomu srovnej § 147 odst. 1 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, a § 107 odst. 14 zákona č. 151/2008 Sb., o telekomunikacích a změně dalších zákonů).

21. Podle § 12 odst. 1, 2, 3, 4 zákona č. 110/1964 Sb. organizacím spojů přísluší ve veřejném zájmu oprávnění: a) zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech telekomunikační vedení nadzemní a podzemní včetně potřebných opěrných a vytyčovacích bodů, b) vstupovat a vjíždět v nezbytně nutném rozsahu při projektování, zřizování, provozu, opravách, změnách nebo odstraňování telekomunikačního zařízení na cizí nemovitosti, c) provádět nezbytné úpravy půdy a jejího porostu, zvláště odstraňovat a oklešťovat stromové překážející telekomunikačnímu vedení. Organizace spojů je povinna před zahájením výkonu oprávnění podle předchozího odstavce neprodleně uvědomit vlastníky nebo uživatele dotčených nemovitostí. Dojde-li mezi vlastníky nebo uživateli dotčených nemovitostí a organizací spojů ke sporu o rozsahu oprávnění, předloží organizace spojů spor k rozhodnutí stavebnímu úřadu. Oprávnění podle odstavce 1 jsou věcnými břemeny váznoucími na dotčených nemovitostech a nezapisují se do evidence nemovitostí. Pokud je výkonem oprávnění podle odstavce 1 omezeno užívání nemovitosti, poskytne se jejímu vlastníku nebo nájemci přiměřená náhrada. Podle § 17 odst. 1, 2, 3, 4 zákona č. 110/1964 Sb. stavby nadzemních i podzemních vedení jednotné telekomunikační sítě včetně opěrných a vytyčovacích bodů

nevyžadují stavebního povolení podle zákona o stavebním řádu. Při stavbách telekomunikačních vedení podle odstavce 1 předloží organizace spojů (investor) stavebnímu úřadu k vyslovení souhlasu plán určující polohu vedení. Tento plán není třeba stavebnímu úřadu předkládat v případech stanovených prováděcími předpisy, zejména není-li stavbou dotčen obecný zájem nebo oprávněné zájmy vlastníků nebo uživatelů nemovitostí. Stavby telekomunikačních vedení musí být včas projednány s vlastníky dotčených nemovitostí; vlastníky lze vyzoomět buď přímo, nebo oznámením u příslušného místního národního výboru, popřípadě jeho prostřednictvím. Námitky proti použití nemovitosti musí podat vlastníci nejpozději do 15 dnů ode dne vyzoomění u investora, který je předloží k rozhodnutí stavebnímu úřadu. Námitky mají odkladný účinek, nebyl-li z naléhavých důvodů stavebním úřadem vyloučen.

22. Podle skutkových závěrů nalézacích soudů (které není dovolací soud oprávněn přezkoumávat) nezískal právní předchůdce žalované souhlas stavebního úřadu k umístění kabelových rozvodů do domu žalobců. Takový souhlas nelze dovodit ani z rozhodnutí o umístění stavby, vydaného Magistrátem hlavního města P. ze dne 29. 6. 1999, kterým bylo rozhodnuto o umístění trubek HDPE pro uložení kabelů televizního kabelového rozvodu. Především ale soudy uzavřely, že právní předchůdce žalované umístění telekomunikačního zařízení v předmětném domě neprojednal s žalobci.

23. Takovýto postup je v přímém rozporu s citovanými ustanoveními zákona č. 110/1964 Sb. Ten sice umožňuje zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech telekomunikační vedení s tím, že takové oprávnění je věčným břemenem váznoucím na dotčených nemovitostech (§ 12 odst. 1, 3 zákona č. 110/1964 Sb.), zároveň však podmiňuje vznik takového oprávnění včasným (před zahájením výkonu oprávnění) uvědoměním vlastníků nebo uživatelů dotčených nemovitostí (§ 12 odst. 2 zákona č. 110/1964 Sb.). Včasné projednání staveb telekomunikačních vedení s vlastníky dotčených nemovitostí předpokládá § 17 odst. 3 zákona č. 110/1964 Sb. Jen v případě, že se vlastníci (uživatelé) včas dozvědí o záměru zřídít a provozovat telekomunikační vedení, mohou sporovat rozsah takového oprávnění a jen tehdy mohou dosáhnout přezkoumání takového sporu stavebním úřadem (§ 12 odst. 2 zákona č. 110/1964 Sb.). Zřízení a provozování telekomunikačního vedení je rovněž podmíněno (v případě, že jsou stavbou dotčeny oprávněné zájmy vlastníků nemovitostí) předchozím souhlasem stavebního úřadu s plánem určujícím polohu vedení.

24. Dovolací soud vzhledem k uvedenému považuje za správný závěr odvolacího soudu o tom, že jestliže právní předchůdce žalované s žalobci neprojednal zřízení části telekomunikačního vedení v jejich domě, ani je na něj neupozornil, a nezískal ani souhlas stavebního úřadu s plánem určujícím polohu vedení, nemohlo mu platně vzniknout oprávnění zřídít telekomunikační vedení v domě žalobců ve smyslu § 12 odst. 1 písm. a) zákona č. 110/1964 Sb.

25. Jednání žalované, která má přesto nadále umístěno v domě žalobců technologické zařízení telekomunikačního vedení, je proto nutné posoudit jako neoprávněný zásah do vlastnického práva žalobců, v důsledku čehož jsou žalobci oprávněni domáhat se ochrany svého dotčeného práva cestou žaloby podle § 126 odst. 1 obč. zák. (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 3. 2011, sp. zn. 22 Cdo 1545/2009).

26. V podstatné části dovolání dovolatelka podrobuje kritice hodnocení důkazů a skutková zjištění, z nichž nalézací soudy při svém rozhodování vycházely. K tomu dovolací soud poznamenává, že od 1. 1. 2013 nelze v dovolání úspěšně zpochybnit skutková zjištění odvolacího soudu; dovolací soud tak musí vycházet ze skutkových zjištění učiněných v nalézacím řízení (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2014, sp. zn. 28 Cdo 4295/2013).

27. Dovolací soud se zabýval i námitkou dovolatelky o náhradě nákladů řízení, kdy dovolací soud rovněž přezkoumal přípustnost takového dovolání. Podle § 237 o. s. ř. je dovolání přípustné též proti akcesorickým výrokům rozhodnutí odvolacího soudu, jímž se odvolací řízení končí, včetně výroků o nákladech řízení [srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2013, sp. zn. 29 Cdo 1172/2013 (uveřejněné pod č. 80/2013 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek)]. I pro tyto akcesorické výroky ovšem platí omezení přípustnosti dovolání dle § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř., podle něhož dovolání podle § 237 není přípustné také proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv a o pracovněprávní vztahy; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží. Poněvadž v posuzované věci bylo rozhodnuto o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně ve výši 12 160 Kč a o náhradě nákladů odvolacího řízení ve výši 19 239 Kč, přičemž ani součet těchto částek nedosahuje částky 50 000 Kč, není dovolání v této části dle § 238 odst. 1 písm. c) o. s. ř. přípustné.

28. Z uvedeného je zřejmé, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné. Dovolací důvod upravený v § 241a odst. 1 o. s. ř. tedy v posuzované věci není dán. Proto Nejvyšší soud dovolání zamítl (§ 243d písm. a) o. s. ř.).

Č. 69

Č. 69

Věcná břemena, Spoluvlastnictví

§ 151p odst. 3 obč. zák., § 151n odst. 1 obč. zák.

Stal-li se oprávněný z osobního věcného břemene za účinnosti zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, spoluvlastníkem zatížené nemovitosti, věcné břemeno tím nezaniklo.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2016, sp. zn. 22 Cdo 3864/2014, ECLI:CZ:NS:2016:22.CDO.3864.2014.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalované a odmítl dovolání žalobkyně a) proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 5. 2014, sp. zn. 8 Co 258/2014.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v Ostravě rozsudkem ze dne 6. 12. 2013, č. j. 85 C 333/2008-492, zrušil „věcné břemeno, jemuž odpovídá právo žalované na doživotní bezplatné užívání části domu ve V., parc. č. st. 290 – zastavěná plocha a nádvoří, a to tří pokojů v 1. NP s příslušenstvím a dvou pokojů v podkroví, dále užívání hospodářské budovy, zahrady parc. č. 1564/1, vše v katastrálním území V., zapsané na LV 345 vedeném u Katastrálního úřadu pro Zlínský kraj“ (dále rovněž jako „věcné břemeno“ či „služebnost“), a to za náhradu ve výši 350 000 Kč (výrok I.). Dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a nepřiznal náhradu nákladů řízení státu (výrok III.).

2. Soud prvního stupně vzal za prokázané, že dne 12. září 1996 žalobce b) a žalovaná darovali M. P. a O. P., rodinný dům v obci V., parc. č. st. 290 – zastavěná plocha a nádvoří, parc. č. 1560/13 – orná půda a parc. č. 1564/1, vše zapsané na LV č. 345 pro katastrální území V. u Katastrálního úřadu pro Zlínský kraj (dále rovněž jako „předmětné nemovitosti“), přičemž podle čl. IV. bodu 2. této darovací smlouvy „se účastníci dohodli, že obdarovaní mají ode dne podpisu této darovací smlouvy právo vstupu a užívání předmětné nemovitosti v celém jejich rozsahu, včetně práva brát z věci užitky a plody“. Věcné břemeno vzniklo ve prospěch žalované a žalobce b) na základě čl. V této smlouvy, podle kterého „smluvní strany ujednávají dále věcné břemeno dle § 151o občanského zákoníku spočívající v tom, že dárci jsou oprávněni doživotně a bezplatně užívat

část domu, a to tak, že se zřizuje právo doživotního užívání tří pokojů v 1. NP s příslušenstvím a dvou pokojů v podkroví, dále pak jsou dárce oprávněni užívat hospodářské budovy, zahradu a brát z ní užitky“.

č. 69

3. M. P. daroval svůj spoluvlastnický podíl ve výši 1/2 smlouvou ze dne 23. 8. 2011 žalobci b), který dále daroval spoluvlastnický podíl žalobkyni a). Rozsudkem Okresního soudu ve Vsetíně č. j. 15 C 99/2002-326, ze dne 13. 6. 2007, bylo podílové spoluvlastnictví žalobkyně a) a O. P. zrušeno a výlučným vlastníkem se stala žalobkyně a). Následně žalobkyně a) darovala smlouvou ze dne 6. 9. 2012 spoluvlastnický podíl na předmětných nemovitostech ve výši 1/2 žalobci b).

4. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že změnou poměrů, kterou shledal ve vážně narušených vztazích účastníků, vznikl hrubý nepoměr mezi věcným břemenem a výhodou oprávněné a je třeba věcné břemeno za přiměřenou náhradu zrušit podle § 151p odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obč. zák.“), přičemž spornou se stala výše této náhrady. Výši náhrady za zrušení věcného břemene stanovil na 350 000 Kč, přičemž vycházel z obvyklé ceny zjištěné znaleckým posudkem a tuto cenu upravil s ohledem na věcné břemeno žalobce b), které na nemovitosti vázlo, a náklady na zachovnou údržbu nemovitostí.

5. Krajský soud v Ostravě jako soud odvolací k odvolání žalobců i žalované rozsudkem ze dne 14. 5. 2014, č. j. 8 Co 258/2014-540, rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. potvrdil s výjimkou stanovení výše přiměřené náhrady, když v této části změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že věcné břemeno zrušil za náhradu ve výši 335 000 Kč (výrok I.). Dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II.) a že státu se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává (výrok III.).

6. Odvolací soud věc posuzoval dle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen o. z.), v souladu s přechodnými ustanoveními § 3028 odst. 1 a 2 o. z. Konstatoval, že došlo k trvalé změně vyvolávající hrubý nepoměr mezi zatížením služebné věci a výhodou oprávněné osoby, a jsou tak splněny podmínky pro zrušení služebnosti za přiměřenou náhradu podle § 1299 odst. 2 o. z. Při stanovení výše přiměřené náhrady vyšel ze znaleckého posudku Ústavu oceňování majetku při Ekonomické fakultě VŠB – Technické univerzity Ostrava (dále jen „znalecký posudek“), kterým byla ohodnocena cena služebnosti částkou 670 000 Kč. Přihlédl rovněž k zatížení předmětné nemovitosti služebností užívání ve prospěch žalobce b) (ta podle odvolacího soudu nezanikla, když podle § 1301 o. z. spojením vlastnictví panujícím a služebné věci v jedné osobě služebnost nezaniká), a ke skutečnosti, že právo užívání žalované předmětné nemovitosti je omezeno vlastnickým právem žalobců a) a b). Dále dovodil, že při stanovení výše náhrady za zrušení služebnosti nelze přihlížet k povinnosti oprávněné nést náklady na zachování a opravy věci a nelze započíst náklady vynaložené žalobci

za zachování a opravy věci, neboť se jedná o konstitutivní rozhodnutí. Na základě výše uvedeného stanovil přiměřenou náhradu ve výši jedné poloviny ocenění služebnosti znaleckým posudkem, tedy 335 000 Kč.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

č. 69

7. Proti rozsudku odvolacího soudu podává žalovaná dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 o. s. ř. a v němž uplatňuje dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. Nesouhlasí s výší přiměřené náhrady, která byla stanovena ve výši 1/2 poloviny ocenění služebnosti znaleckým posudkem. Úvahy odvolacího soudu o přiměřené náhradě závisí na vyřešení otázek hmotného práva, které v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyly řešeny, a to zda věcné břemeno doživotního užívání předmětných nemovitostí žalobce b) v době do 31. 12. 2013 zaniklo tím, že se oprávněný z věcného břemene stal spoluvlastníkem zatížené nemovitosti a zda může být důvodem snížení náhrady okolnost, že právo oprávněného užívat nemovitost je omezeno vlastnickým právem povinného.

8. Odvolací soud věc nesprávně právně posoudil, jestliže uzavřel, že věcné břemeno ve prospěch žalobce b) nezaniklo podle § 1301 o. z. Žalobce se stal podílovým spoluvlastníkem ještě před účinností o. z. a v takovém případě zaniklo věcné břemeno ve prospěch žalobce b) podle § 584 obč. zák. splynutím práva žalobce b) jako oprávněného z věcného břemene s jeho povinností povinného z věcného břemene. Z tohoto důvodu měla být žalované přiznána přiměřená náhrada v plné výši ocenění věcného břemene znaleckým posudkem.

9. Dále namítá, že odvolací soud měl postupovat podle obč. zák. (občanského zákoníku č. 40/1964 Sb.), i když rozhodoval již za účinnosti o. z. (občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.).

10. Navrhuje, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

11. Žalobci ve vyjádření k dovolání žalované uvádí, že námitky žalované, kterými se domáhá zvýšení určené náhrady za zrušení věcného břemene, nejsou důvodné a navrhuje, aby bylo dovolání žalované zamítnuto.

III.

Přípustnost dovolání

12. Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací

praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla řešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Podle § 241a odst. 1–3 o. s. ř. dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Důvod dovolání se vymezí tak, že dovolatel uvede právní posouzení věci, které pokládá za nesprávné, a že vyloží, v čem spočívá nesprávnost tohoto právního posouzení.

13. Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání žalované je částečně přípustné podle § 237 o. s. ř., že je uplatněn dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 1 o. s. ř. a že jsou splněny i další náležitosti dovolání a podmínky dovolacího řízení (zejména § 240 odst. 1, § 241 o. s. ř.), napadené rozhodnutí přezkoumal a zjistil, že dovolání není důvodné.

14. Dovolání žalované je částečně přípustné, neboť v rozhodovací praxi dovolacího soudu nebyla dosud řešena právní otázka zániku věcného břemene, pokud se oprávněný z tohoto břemene stane podílovým spoluvlastníkem nemovitosti, jež je tímto věcným břemenem zatížena, a to za účinnosti obč. zák. Vyřešení této otázky má v posuzované věci význam pro stanovení přiměřené náhrady za zrušení věcného břemene, neboť žalobce b) se stal podílovým spoluvlastníkem předmětné nemovitosti v době účinnosti obč. zák., přičemž byl rovněž oprávněným z věcného břemene.

IV.

Důvodnost dovolání

15. Stal-li se žalobce b) jako oprávněný z věcného břemene užívání předmětných nemovitostí jejich spoluvlastníkem, vykonává – užívaje předmětných nemovitostí dle rozsahu sjednaného ve smlouvě o zřízení věcného břemene – částečně spoluvlastnické právo na své ideální vlastní polovině, částečně právo na věci cizí, tj. na ideální polovině předmětných nemovitostí ve vlastnictví žalobkyně a). Jelikož nelze vymezit hranice mezi ideálními spoluvlastnickými podíly, nelze stanovit, kdy žalobce b) vykonává své spoluvlastnické právo a kdy právo k cizí věci. Na druhé straně je věcné břemeno jako takové nedělitelné potud, že je nelze nabýt pouze ve vztahu k ideální části nemovitosti ani jej k ideální části nemovitosti nelze pozbýt. Tudíž stane-li se oprávněný z věcného břemene užívání předmětných nemovitostí jejich spoluvlastníkem, toto věcné břemeno nezaniká (srov. rovněž rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 1939, sp. zn. Rv I 974/39, Vážný 17433; SPÁČIL, Jiří. Věcná břemena v občanském zákoníku. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2006, s. 58).

16. Jinými slovy řečeno, pokud se oprávněný z osobního věcného břemene stane spoluvlastníkem zatížené nemovitosti, pak v takovém případě věcné břemeno nezaniká, neboť „splnutí předpokládá jednoznačnou totožnost oprávněného

a povinného subjektu“ a ta zde nenastala (srov. Kolektiv autorů: Věcná břemena od A do Z. Praha: Linde 2001, s. 80).

17. Dovolací soud se dále zabýval otázkou přiměřené náhrady za zrušení věcného břemene (služebnosti).

18. Rozhodnutí o zrušení věcného břemene za přiměřenou náhradu je rozhodnutí konstitutivním, neboť práva a povinnosti účastníků vznikají až právní mocí rozhodnutí. Z toho důvodu postupoval dovolací soud při řešení označené otázky podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (viz § 3028 odst. 1 a 2 o. z., srov. rovněž usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2015, sp. zn. 22 Cdo 4494/2014, toto a další níže uvedená rozhodnutí dovolacího soudu jsou dostupná na webových stránkách Nejvyššího soudu – www.nsoud.cz).

19. Podle § 1299 odst. 2 o. z. „při trvalé změně vyvolávající hrubý nepoměr mezi zatížením služebné věci a výhodou panující pozemku nebo oprávněné osoby se vlastník služebné věci může domáhat omezení nebo zrušení služebnosti za přiměřenou náhradu“.

20. V rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 1. 3. 2000, sp. zn. 22 Cdo 2284/98, dovolací soud vyjádřil názor, podle kterého při rozhodování o výši přiměřené náhrady za zrušení věcného břemene je třeba vycházet z rozsahu majetkového prospěchu, kterého se zrušením věcného břemene dostává vlastníkově zatížené nemovitosti, jakož i z majetkových důsledků zániku věcného břemene pro oprávněného.

21. Nejvyšší soud v rozsudku ze dne 28. 1. 2004, sp. zn. 22 Cdo 2650/2003, dovodil, že bylo-li věcné břemeno ohodnoceno určitou částkou a je-li toto věcné břemeno omezeno stejným právem užívání dalšího subjektu, je krácení této částky na polovinu zcela logickým a správným použitím obecně formulovaného zákonného termínu „přiměřená náhrada“.

22. Výše uvedené právní závěry jsou použitelné rovněž při posuzování zrušení služebnosti podle o. z. (srov. § 1299 o. z. a § 151p odst. 3 obč. zák.).

23. Protože služebnost (dříve věcné břemeno) žalobce b) nezanikla tím, že se žalobce stal spoluvlastníkem služebných nemovitostí, je správná úvaha dovolacího soudu, že je nutné stanovit přiměřenou náhradu za zrušení služebnosti ve výši 1/2 jejího ocenění (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2004, sp. zn. 22 Cdo 2650/2003).

24. Při stanovení přiměřené náhrady ovšem nemůže být přihlíženo k omezení služebnosti vlastnickým právem žalobců a) a b). Samou podstatou služebnosti je omezení vlastníka věci ve prospěch jiného tak, že je povinen něco trpět nebo něčeho se zdržet (srov. § 1257 odst. 1 o. z. a přiměřeně § 151n odst. 1 obč. zák.). Rozsah oprávnění plynoucích ze služebnosti a zrcadlící se povinnosti vlastníka zatížené věci strpět výkon tohoto práva jsou reflektovány již v ocenění služebnosti a nejsou důvodem pro snížení obvyklé ceny služebnosti.

25. Z uvedeného je zřejmé, že stanovil-li dovolací soud výši přiměřené náhrady ve výši 1/2 ceny služebnosti zjištěné na základě znaleckého posudku, je rozhodnutí dovolacího soudu věcně správné.

26. Námitka žalované, že odvolací soud měl věc posoudit podle obč. zák. (zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů), není důvodná. Jak již bylo uvedeno shora, rozhodnutí o zrušení věcného břemene (služebnosti) za přiměřenou náhradu je rozhodnutí konstitutivním, neboť práva a povinnosti účastníků vznikají až právní moci rozhodnutí. Z toho důvodu odvolací soud, který ve věci rozhodoval po nabytí účinnosti o. z., správně ve věci aplikoval příslušná ustanovení o. z.

27. Neobstojí ani námitka žalované, že znaleckým posudkem byla stanovena cena jedné služebnosti, přičemž na nemovitosti vážnou služebnost dvě. Předmětem řízení bylo zrušení služebnosti zřízené ve prospěch oprávněné (tedy této jedné služebnosti), tudíž byl správný postup soudů nižších stupňů, byla-li na základě znaleckého posudku oceněna tato jedna služebnost.

28. Ze shora uvedeného se podává, že dovolací důvod upravený v § 241a odst. 1 písm. a) o. s. ř. v posuzované věci není dán. Proto nezbylo než dovolání žalované zamítnout [§ 243d písm. a) o. s. ř.].

29. Proti rozsudku odvolacího soudu podala rovněž dovolání žalobkyně a), jehož přípustnost opírá o § 237 o. s. ř. a v němž uplatňuje dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci dle § 241a odst. 1 o. s. ř. Nesouhlasí se stanovením výše přiměřené náhrady za zrušení věcného břemene. Namítá, že v této otázce hmotného práva je rozhodnutí odvolacího soudu v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí odvolacího soudu, a to s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2011, sp. zn. 22 Cdo 92/2010. Soudy nižších stupňů se při stanovení výše přiměřené náhrady nezabývaly otázkou majetkového prospěchu, kterého se zrušením věcného břemene dostává žalované, majetkového důsledku zániku věcného břemene pro oba žalobce. Soudy nebyla zohledněna výše záchovné údržby a skutečnost, že je – jakožto právní nástupce obdarovaných – i žalobkyně a) oprávněna užívat předmětné nemovitosti na základě čl. IV. bodu 2. darovací smlouvy ze dne 12. 9. 1996. Navrhuje, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu i soudu prvního stupně ve všech jeho výrocích zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

30. Žalovaná ve vyjádření k dovolání uvádí, že skutečnosti uvedené žalobkyní a) jsou z hlediska rozhodnutí soudů o výši přiměřené náhrady irelevantní a nelze k nim přihlížet. Navrhuje, aby dovolací soud dovolání žalobkyně a) „zamítl“.

31. Dovolání žalobkyně a) není přípustné.

32. Odvolací soud při stanovení výše přiměřené náhrady zohlednil majetkový prospěch, kterého se zrušením věcného břemene dostává žalované, a majetkové důsledky zániku věcného břemene pro oba žalobce a úvaha odvolacího soudu není zjevně nepřiměřená. Tedy v této otázce je rozhodnutí odvolacího soudu v souladu s ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2011, sp. zn. 22 Cdo 92/2010).

33. Důvodnou není námitka žalobkyně a), že při stanovení výše přiměřené náhrady měl odvolací soud rovněž přihlídnout k tomu, že povinní z věcného

břemene mají právo předmětné nemovitosti užívat, což žalobkyně a) dovozuje z čl. IV. odst. 2 darovací smlouvy ze dne 12. 9. 1996. Avšak toto ustanovení darovací smlouvy nezakládá omezení práv oprávněných z věcného břemene, nýbrž toliko vymezuje práva a povinnosti vlastníka předmětných nemovitostí. Výkon vlastnického práva obdarovaných byl omezen právě věcným břemenem, které vzniklo na základě čl. V. této darovací smlouvy. Jinak řečeno, i ze systematického výkladu této darovací smlouvy je nutné dovodit, že vůli smluvních stran nebylo omezit výkon práv oprávněných z věcného břemene, nýbrž vymezit práva a povinnosti vlastníka, jejichž výkon byl následně omezen existencí věcného břemene. A jak bylo shora dovolacím soudem dovozeno, na výši přiměřené náhrady nemůže mít vliv existence vlastnického práva žalobců a) a b) k zatíženým nemovitostem.

34. V souladu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu je rovněž závěr odvolacího soudu, že nelze při stanovení výše přiměřené náhrady přihlížet k povinnosti oprávněné nést náklady na zachování a opravu věci, resp. započíst pohledávku žalobců a) i b) z titulu bezdůvodného obohacení za žalovanou, jelikož tyto náklady nenesla. Poněvadž rozhodnutí o zrušení služebnosti za přiměřenou náhradu podle § 1299 odst. 2 o. z. je konstitutivním rozhodnutím, vznikají práva a povinnosti účastníků až právní mocí tohoto rozhodnutí. Pohledávku nelze jednostranně započíst proti pohledávce, která má teprve vzniknout (budoucí pohledávce). Předpokladem jednostranného započtení je totiž v první řadě existence obou pohledávek v době, kdy byl projev k směřující k započtení učiněn (srov. § 1982 o. z.). Pohledávky se nemohly setkat v průběhu soudního řízení, kdy jedna z nich neexistovala. Má-li vzniknout pohledávka až pravomocným rozhodnutím soudu (tedy pohledávka žalované za žalobci z titulu přiměřené náhrady za zrušení služebnosti), není v průběhu soudního řízení jednostranné započtení proti této pohledávce možné (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2011, sp. zn. 22 Cdo 1330/2011).

35. Žalobkyně a) rovněž napadá úvahu soudu prvního stupně, na základě které byla stanovena přiměřená náhrada. Avšak odvolací soud z této úvahy nevycházel a výši přiměřené náhrady stanovil na základě své vlastní úvahy. Tudíž tato námitka žalobkyně a) není důvodná.

36. Ze shora uvedeného se podává, že právní posouzení odvolacího soudu je v souladu s ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu, a dovolání žalobkyně a) tak není přípustné.

37. Vzhledem k tomu, že dovolání žalobkyně a) není přípustné, Nejvyšší soud je podle § 243c odst. 1 věty první o. s. ř. odmítl.

Č. 70

č. 70

Převod vlastnictví, Převod nemovitostí

čl. I odst. 5 písm. d) zákona č. 364/2000 Sb., ve znění od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003

Vítěz výběrového řízení vyhlášeného podle čl. I bodu 5 písm. d) věty druhé zákona č. 364/2000 Sb., ve znění účinném od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003, má právo na uzavření pouze takové smlouvy o bezúplatném převodu vlastnického práva k nemovitostem, která svým obsahem odpovídá usnesení Poslanecké sněmovny o tomto převodu, přijatému podle věty první tohoto ustanovení.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2016, sp. zn. 32 Cdo 1563/2014, ECLI:CZ:NS:2016:32.CDO.1563.2014.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 25. 6. 2013, sp. zn. 15 Co 119/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. V souzené věci se žalobce coby vítěz druhého kola výběrového řízení vypsání likvidátorem Fondu dětí a mládeže „v likvidaci“ (dále jen „FDML“ či „Fond“) podle zákona č. 364/2000 Sb., o zrušení Fondu dětí a mládeže a o změnách některých zákonů, ve znění účinném od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003 (dále též jen „zákon č. 364/2000 Sb.“), domáhal nahrazení projevu vůle žalované k uzavření smlouvy, již by byly do jeho vlastnictví bezúplatně převedeny pozemky parc. č. 1186/1 a parc. č. 1186/2, zapsané u Katastrálního úřadu pro hlavní město P., Katastrální pracoviště P., na listu vlastnictví č. 60000 pro katastrální území L. (dále jen „sporné pozemky“), a to bez podmínek omezujících vlastnické právo nabyvatele stanovených ve výběrovém řízení.

2. Žalovaná v rámci své procesní obrany namítala, že do smlouvy je nutno zahrnout podmínky výběrového řízení stanovené usnesením vlády České republiky (dále jen „vláda“), včetně těch, které žalobce odmítá akceptovat. Uzavření smlouvy s obsahem, kterého se domáhá žalobce, tj. bez těchto podmínek, by podle jejího mínění bylo v rozporu se zákonem.

3. Městský soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem potvrdil rozsudek ze dne 2. 11. 2012, č. j. 27 C 312/2004-218, jímž Obvodní soud pro Prahu 8 žalobu

zamítl a rozhodl o nákladech řízení. Zároveň odvolací soud rozhodl o nákladech odvolacího řízení.

4. Odvolací soud vyšel ze zjištění soudu prvního stupně, podle nichž vláda usnesením č. 287 ze dne 18. 3. 2002 odsouhlasila podmínky pro druhé kolo výběrového řízení k bezúplatným převodům nemovitostí ze správy FDML na nové nabyvatele; šlo o nemovitosti, které přešly na stát podle ústavního zákona č. 497/1990 Sb., o navrácení majetku Socialistického svazu mládeže lidu České a Slovenské Federativní Republiky (dále jen „ústavní zákon č. 497/1990 Sb.“). Na základě tohoto rozhodnutí vlády likvidátor FDML dne 31. 3. 2002 vyhlásil podle zákona č. 364/2000 Sb. výběrové řízení k bezúplatnému převodu budovy č. p. 1918 na pozemku par. č. 1187, pozemků parc. č. 1187, parc. č. 1186/1 a parc. č. 1186/2 a garáže na pozemku parc. č. 1186/2, vše v katastrálním území L. (dále též jen „uvedené nemovitosti“). Vítězem výběrového řízení se stal žalobce, v pořadí druhý skončil P. Vláda usnesením č. 64 ze dne 13. 1. 2003 rozhodla o nesouhlasu s převodem těchto nemovitostí a v únoru 2003 přijala návrh, kterým se Poslanecká sněmovně Parlamentu České republiky (dále jen „Poslanecká sněmovna“ či „sněmovna“) předkládá k vyslovení souhlasu návrh na bezúplatné převody nemovitostí; v bodě 4 vláda navrhla vyřadit uvedené nemovitosti s poukazem na probíhající soudní spor o určení jejich vlastnictví. Poslanecká sněmovna usnesením č. 416 ze dne 18. 4. 2003 vyslovila souhlas s návrhem vlády na bezúplatný převod nemovitostí na navržené nabyvatele v pořadí, v jakém se umístili ve výběrovém řízení, a to s pozměňovacím návrhem, podle kterého se bod 4 vypouští a uvedené nemovitosti se přefazují do bodu 3, obsahujícího souhlas s převodem za podmínek uvedených v části V. a v části VI. Přílohy č. 1 usnesení vlády č. 287. Dne 14. 4. 2009 účastníci uzavřeli „Smlouvu o bezúplatném převodu nemovitostí a Smlouvu o zřízení předkupního práva č. 908/88842/2008“, která se týkala pozemku parc. č. 1187 a budovy č. p. 1918. Dne 15. 3. 2012 žalovaná zaslala žalobci k podpisu stejnopisy „Smlouvy o bezúplatném převodu nemovitostí a Smlouvy o zřízení předkupního práva“, týkající se převodu sporných pozemků, žalobce však návrh smlouvy nepřijal.

5. Odvolací soud se plně ztotožnil též s právním posouzením soudu prvního stupně. Zdůraznil, že žalobce není v pozici restituenta, jehož nárok vyplývá přímo ze zákona. Jeho právo na převod nemovitostí plyne z toho, že se podle zákona č. 364/2000 Sb. účastnil výběrového řízení, když akceptoval podmínky stanovené vládou, stal se vítězem soutěže a jako výherce byl potvrzen Poslaneckou sněmovnou s tím, že má právo na bezúplatný převod nemovitostí za podmínek stanovených vládním usnesením. Odvolací soud dodal, že sněmovna schvalovala převod nemovitostí na základě návrhu vlády, který přímo odkazoval na usnesení vlády č. 287, schválila tedy převod nemovitostí za podmínek uvedených v části V. a VI. Přílohy tohoto usnesení, mimo jiné i těch, které žalobce považuje za protizákonné a protiústavní a odmítá je akceptovat. S odkazem na závěry

rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 11. 2009, sp. zn. 32 Cdo 3491/2008 (který je, stejně jako ostatní rozhodnutí Nejvyššího soudu zde citovaná, dostupný na <http://www.nsoud.cz>), odvolací soud dovodil, že usnesení Poslanecké sněmovny je právně závazné a obecné soudy nemají pravomoc je přezkoumávat, a shodně se soudem prvního stupně uzavřel, že žalobce jako vítěz soutěže má právo svou výhru realizovat pouze za stanovených podmínek.

č. 70

II.

Dovolání a vyjádření k němu

6. Rozsudek odvolacího soudu (výslovně v celém rozsahu, podle obsahu dovolací argumentace však toliko ve výroku o věci samé) napadl žalobce dovoláním, v němž jako otázky hmotného práva dosud dovolacím soudem neřešené vymezil otázky a) „zda převodce, který je povinen uzavřít s nabyvatelem smlouvu o převodu vlastnického práva, je povinen trvat na tom, aby tato smlouva obsahovala i takové podmínky, které jsou absolutně neplatné“, a b) „zda převodce, který je povinen uzavřít s nabyvatelem smlouvu v souladu se zákonem č. 364/2000 Sb., je povinen trvat na tom, aby taková smlouva obsahovala i podmínky, které ze zákona č. 364/2000 Sb. ani z jiného právního předpisu nevyplývají a byly stanoveny bez zákonného zmocnění“.

7. Dovolatel především namítá, že stanovení takových podmínek vládou, které by podstatně a bez časového omezení omezovaly vlastnické právo nabyvatele, je v rozporu s čl. 11 odst. 3 a 4 Listiny základních práv a svobod (dále též jen „Listina“), odkazuje v tomto směru na nález Ústavního soudu ze dne 9. 7. 2003, sp. zn. Pl. ÚS 5/03, a prosazuje názor, že soud si měl jako předběžnou otázku posoudit platnost tohoto ujednání, a pokud by dospěl k závěru, že tato podmínka je neplatná, nemohl by trvat na tom, aby byla obsažena ve smlouvě. Posouzení smluvních podmínek z hlediska jejich platnosti podle jeho mínění není nepřipustným zásahem do podmínek výběrového řízení; jde o to, zda je oprávněné trvat na tom, aby smlouva obsahovala i neplatnou podmínku, přičemž není podstatné, kdo a jakým způsobem takovou podmínku do smlouvy navrhl.

8. Dovolatel je přesvědčen, že z usnesení Poslanecké sněmovny nevyplývá její souhlas s omezujícími podmínkami vlastnického práva, které stanovila vláda. Prosazuje názor, že vláda byla zmocněna pouze ke stanovení podmínek výběru vhodných nabyvatelů a sněmovna vyslovila souhlas právě jen s tím, aby byly nemovitosti převedeny na nabyvatele vybrané vládou. Že tak sněmovna mohla učinit bez ohledu na omezující podmínky stanovené vládou bez zákonného zmocnění, plyne podle něho z již citovaného rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Cdo 3491/2008. Má ostatně za to, že i kdyby vláda byla oprávněna omezující podmínky navrhnout, usnesení Poslanecké sněmovny by nemohlo založit jejich zákonnost a platnost; sněmovna by byla oprávněna stanovit podmínky omezující

vlastnická práva nabyvatelů jedině formou zákona, neboť z Listiny i z judikatury Ústavního soudu vyplývá, že omezení vlastnického práva je možné toliko na základě zákona.

9. Závěrem dovolatel akcentuje svou snahu zamezit tomu, aby uzavřená smlouva obsahovala neplatná ujednání. Zdůrazňuje, že stanovení omezujících podmínek nepodléhalo žádnému veřejnoprávnímu přezkumu, uchazeči je tudíž byli nuceni bez výhrad přijmout nebo se v rozporu se smyslem zákona č. 364/2000 Sb. o majetek neucházet. Závěr, že ani ve fázi uzavření smlouvy se osoba, o které rozhodla Poslanecká sněmovna, že jí má být nemovitost převedena, nemůže takovým podmínkám bránit, hodnotí jako absurdní.

10. Dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

11. Žalovaná se k dovolání nevyjádřila.

III.

Přípustnost dovolání

12. Se zřetelem k době vydání napadeného rozhodnutí odvolacího soudu se uplatní pro dovolací řízení – v souladu s bodem 7 čl. II části první přechodných ustanovení zákona č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, a s bodem 2 čl. II části první přechodných ustanovení zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony – občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“).

13. Po zjištění, že dovolání bylo podáno ve lhůtě stanovené v § 240 odst. 1 o. s. ř. oprávněnou osobou při splnění podmínky povinného zastoupení (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), se Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

14. Podle § 237 o. s. ř. je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem posouzena jinak.

15. Otázky dovolatelem výslovně formulované nejsou způsobilé přivodit přípustnost dovolání, neboť na jejich řešení napadené rozhodnutí nezávisí, již proto ne, že pro výsledek sporu v souzené věci není určující, zda má žalovaná povinnost trvat na splnění podmínek vyhlášeného výběrového řízení, nýbrž zda má tu povinnost, jejíž splnění se dovolatel žalobou domáhá, totiž povinnost

uzavřít s ním smlouvu o bezúplatném převodu sporných pozemků o jiném obsahu, než který odpovídá příslušnému usnesení Poslanecké sněmovny.

č. 70

16. Protože však takto postavená otázka je otevřena v rámci argumentace, již dovolatel vymezuje dovolací důvod, a protože jde o otázku hmotného práva v rozhodovací praxi dovolacího soudu dosud neřešenou, Nejvyšší soud shledal dovolání přípustným podle § 237 o. s. ř. pro řešení otázky, zda vítěz výběrového řízení vyhlášeného podle čl. I bodu 5 písm. d) věty druhé zákona č. 364/2000 Sb., ve znění účinném od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003, má právo na uzavření smlouvy o bezúplatném převodu vlastnického práva k nemovitostem o jiném obsahu než o tom, jenž odpovídá usnesení Poslanecké sněmovny o tomto převodu, přijatému podle věty první tohoto ustanovení.

IV.

Důvodnost dovolání

17. Důvodné však dovolání není.

18. Podle ústavního zákona č. 497/1990 Sb. podniky, hospodářská a účelová zařízení Svazu mladých, nástupce Socialistického svazu mládeže, přecházejí dnem účinnosti tohoto ústavního zákona bez náhrady do vlastnictví státu – České a Slovenské Federativní Republiky (§ 1). Vláda České a Slovenské Federativní Republiky po dohodě s vládou České republiky a s vládou Slovenské republiky stanoví rozdělení tohoto majetku tak, aby byl použit výhradně pro potřeby dětí a mládeže (§ 4).

19. Podle § 18 odst. 2 zákona č. 113/1993 Sb., o Fondu dětí a mládeže (zrušeného k 1. 1. 2005), dnem uvedeným v odstavci 1 se Fondu svěřuje (mimo jiné) movitý a nemovitý majetek bývalého Socialistického svazu mládeže, který je ve vlastnictví České republiky.

20. Podle čl. I bodu 5 písm. d) věty první, druhé a třetí zákona č. 364/2000 Sb., ve znění účinném od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003, likvidátor postupuje při vypořádání majetku České republiky, práv a závazků Fondu existujících ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona v součinnosti s vládou a Ministerstvem financí takto: část majetku, se kterou přísluší Fondu hospodařit a která přede dnem 1. 3. 2002 nebyla převedena podle písmena b) nebo c), bezúplatně převede na občanská sdružení dětí a mládeže, občanská sdružení zabývající se tělovýchovou a sportem, školy a školská zařízení, popřípadě na územní samosprávné celky, a to v souladu s usnesením Poslanecké sněmovny přijatým na návrh vlády, pokud tyto osoby písemně požádají likvidátora o převod tohoto majetku do 30. 4. 2002. Likvidátor za tímto účelem vypíše nové výběrové řízení do 31. 3. 2002. Podmínky pro výběrové řízení stanoví vláda usnesením.

21. Podle čl. I bodu 5 písm. f) věty první, druhé a třetí zákona č. 364/2000 Sb., ve znění novely provedené s účinností od 12. 12. 2003 zákonem č. 428/2003 Sb.,

kterým se mění zákon č. 364/2000 Sb., likvidátor postupuje při vypořádání majetku České republiky, práv a závazků Fondu existujících ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona v součinnosti s vládou a Ministerstvem financí takto: část majetku, se kterou přísluší Fondu hospodařit a která přede dnem 1. října 2003 nebyla převedena podle písmen b), c), d) nebo e), bezúplatně převede na občanská sdružení dětí a mládeže, občanská sdružení zabývající se tělovýchovou a sportem, školy a školská zařízení, popřípadě na územní samosprávné celky, a to v souladu s usnesením Poslanecké sněmovny přijatým na návrh vlády, pokud tyto osoby písemně požádají likvidátora o převod tohoto majetku do 29. února 2004. Likvidátor za tímto účelem vypíše nové výběrové řízení do 31. ledna 2004. Podmínky pro výběrové řízení stanoví vláda usnesením.

22. Dovolatel se v souzené věci domáhá, aby soud svým rozhodnutím nahradil projev vůle žalované k uzavření smlouvy o bezúplatném převodu sporných pozemků. Odvolací soud zcela správně a výstižně vysvětlil, že právo dovolatele na tento převod nevyplyvá ze zákona, nýbrž právě jen z té skutečnosti, že se v intencích čl. I bodu 5 písm. d) zákona č. 364/2000 Sb., ve znění účinném od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003, zúčastnil výběrového řízení, akceptoval bez výhrad jeho podmínky stanovené vládou, umístil se v něm jako první v pořadí a Poslanecká sněmovna na návrh vlády vyslovila s bezúplatným převodem nemovitostí na dovolatele souhlas.

23. Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi dovodil, že zákon č. 364/2000 Sb., ve znění zákona č. 428/2003 Sb., přiznává Poslanecké sněmovně právo rozhodnout o bezúplatných převodech (srov. např. rozsudek ze dne 22. 4. 2009, sp. zn. 32 Cdo 1141/2008, ústavní stížnost, proti němuž Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 28. 8. 2009, sp. zn. II. ÚS 1951/09, a rozsudek ze dne 15. 9. 2009, sp. zn. 22 Cdo 4273/2007). V již citovaném rozsudku sp. zn. 32 Cdo 3491/2008, na který odkazuje dovolatel a kterým argumentoval též odvolací soud, pak Nejvyšší soud uzavřel, že rozhodnutí o bezúplatných převodech podle čl. I bodu 5 zákona č. 364/2000 Sb. náleží do svrchované pravomoci Poslanecké sněmovny, její usnesení jako právní akt nejvyššího zastupitelského sboru je právně závazné a obecné soudy musejí takové usnesení respektovat a nemají pravomoc je přezkoumávat, poněvadž přezkumnou pravomoc by bylo možno svěřit soudům jen zákonem. Byť se Nejvyšší soud v těchto rozhodnutích vyjadřoval k čl. I bodu 5 zákona č. 364/2000 Sb. v tom znění, jež bylo účinné až od 12. 12. 2003, není tu žádného důvodu, proč by nebylo lze jejich závěry vztáhnout též na úpravu účinnou do 11. 12. 2003; právní úprava ve znění novely provedené zákonem č. 428/2003 Sb. stanoví pro bezúplatné převody zbývající části majetku FDML v rámci tzv. třetího kola (srov. důvodovou zprávu k vládnímu návrhu tohoto zákona) právní režim identický (vyjma lhůt ovšem) s tím, jenž byl zákonem č. 364/2000 Sb. ve znění účinném do 11. 12. 2003 zakotven pro druhé kolo.

24. Z uvedených judikatorních závěrů vyplývá, že právní skutečností zakládající právo vítěze výběrového řízení na bezúplatný převod nemovitostí podle čl. I bodu 5 písm. d) zákona č. 364/2000 Sb., ve znění účinném od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003, je usnesení Poslanecké sněmovny přijaté podle první věty tohoto ustanovení, přičemž přezkum tohoto usnesení není v pravomoci obecných soudů.

25. Odvolací soud též správně dovodil, že Poslanecká sněmovna rozhodla o souhlasu s bezúplatným převodem nemovitostí do vlastnictví dovolatele za podmínek, mezi nimiž jsou též ty, které dovolatel odmítá akceptovat. Z textu jejího usnesení č. 416 je nade vší pochybnost zřejmé, že jím byl vysloven souhlas s návrhem vlády z února 2003 ve znění pozměňovacího návrhu, podle kterého se bod 4 vypouští a nemovitosti, na něž odkazuje, včetně sporných pozemků, se přearazují do bodu 3, přičemž v bodě 3 vláda navrhla bezúplatný převod za podmínek uvedených v částech V. a VI. Přílohy č. 1 jejího usnesení č. 287. Argumentace, jejímž prostřednictvím se dovolatel pokouší tuto skutečnost zpochybnit, je zjevně neopodstatněná.

26. Otázka, zda jsou smluvní podmínky, které dovolatel shledává nepřijatelnými, v rozporu se zákonem či Listinou, je v souzené věci bez právního významu. Je tomu tak již ze shora vyloženého důvodu, že přezkum usnesení Poslanecké sněmovny není v pravomoci obecných soudů. Zároveň pak platí, jak správně usoudil odvolací soud, že dovolatel dost dobře nemůže dovozovat své právo na uzavření smlouvy ze svého úspěchu ve výběrovém řízení, jehož dosáhl mimo jiné tím, že bez výhrad akceptoval jeho podmínky, a z navazujícího, na tyto podmínky odkazujícího usnesení Poslanecké sněmovny, a přitom se (v očividném rozporu s čl. II těchto podmínek) domáhat uzavření smlouvy o takovém obsahu, jenž vyhlášeným podmínkám výběrového řízení neodpovídá. To se pak totiž, věcně vzato, domáhá uzavření jiné smlouvy, než je ta, pro jejíž uzavření bylo vysláno výběrové řízení a o níž rozhodla Poslanecká sněmovna. Takovému požadavku by bylo lze vyhovět jen za cenu flagrantního porušení jednoho z obecných principů ovládajících výběrová řízení vyhlášená za účelem nakládání s veřejným majetkem, totiž principu rovného zacházení s uchazeči (rovných podmínek, za nichž se mohou ucházet o uzavření smlouvy) [srov. obdobně důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2007, sp. zn. 25 Cdo 312/2005, uveřejněného pod č. 14/2008 Sb. rozh. obč.].

27. Lze tedy uzavřít, že vítěz výběrového řízení vyhlášeného podle čl. I bodu 5 písm. d) věty druhé zákona č. 364/2000 Sb., ve znění účinném od 1. 3. 2002 do 11. 12. 2003, má právo na uzavření pouze takové smlouvy o bezúplatném převodu vlastnického práva k nemovitostem, která svým obsahem odpovídá usnesení Poslanecké sněmovny o tomto převodu, přijatému podle věty první tohoto ustanovení.

28. Coby *obiter dictum* Nejvyšší soud dodává, že tento závěr se (vzhledem ke shora uvedeným výsledkům srovnání právní úpravy před novelou provedenou

zákonem č. 428/2003 Sb. a po ní) uplatní též v režimu čl. I bodu 5 písm. f) zákona č. 364/2000 Sb., ve znění účinném od 12. 12. 2003.

29. Protože rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněného dovolacího důvodu správný a dovoláním neuplatněné vady řízení, k nimž u přípustného dovolání dovolací soud přihlíží z úřední povinnosti (srov. § 242 odst. 3 větu druhou o. s. ř.), se ze spisu nepodávají, Nejvyšší soud dovolání podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

č. 70

Č. 71

Č. 71

Náhrada za ztrátu na výdělků

§ 447 odst. 1 obč. zák., § 447 odst. 3 obč. zák.

Výše náhrady žáka nebo studenta za ztrátu na výdělků po ukončení přípravy na budoucí povolání se stanoví rozdílem mezi pravděpodobným výdělkem, kterého by dosahoval, nebýt poškození zdraví, a invalidním důchodem, a to i po dobu, kdy nepobíral invalidní důchod jen proto, že o něj požádal později, než mu nárok vznikl.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. 25 Cdo 5024/2014, ECLI:CZ:NS:2016:25.CDO.5024.2014.1)

Nejvyšší soud k dovolání žalované zrušil rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 19. 2. 2014, sp. zn. 25 Co 506/2013, a rozsudek Okresního soudu v Mělníku ze dne 21. 8. 2013, sp. zn. 13 C 82/2011, a věc vrátil okresnímu soudu k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v Mělníku rozsudkem ze dne 21. 8. 2013, č. j. 13 C 82/2011-211, uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 93 742 Kč s příslušenstvím a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalobce byl těžce zraněn dne 8. 7. 1999 při dopravní nehodě zaviněné zaměstnancem právní předchůdkyně žalované. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 5. 6. 2003, sp. zn. 24 C 331/2001, byla právní předchůdkyně žalované uložena povinnost zaplatit žalobci na náhradě újmy na zdraví 1 037 550 Kč a od 16. 12. 2009 byl žalobci přiznán plný invalidní důchod ve výši 8 658 Kč měsíčně. I přes omezení daná utrpenou újmou žalobce dokončil základní školu (30. 6. 2005) a poté vystudoval obor peněžní manipulace na Integrované střední škole stavební, kterou ukončil maturitní zkouškou v červnu 2009. Do zaměstnání ale nastoupit nemohl, s ohledem na následky dopravní nehody není schopen vykonávat žádnou práci, a to ani na zkrácený nebo jinak upravený úvazek. Pojistitel odpovědnosti právní předchůdkyně žalované mu vyplatil náhradu za ztrátu na výdělků od doby přiznání invalidního důchodu, ale nárok za období od 1. 7. 2009 do 15. 12. 2009 neuznal. Soud dospěl k závěru, že nebýt dopravní nehody, mohl by žalobce pracovat jako

odborný pracovník v oblasti bankovníctví a pojišťovnictví, účetnictví, poštovních služeb či jako směnárnik, přičemž by si průměrně vydělal 17 044 Kč měsíčně. Skutečnost, že mu za žalované období nebyl vyplácen invalidní důchod, je nerozhodná, neboť mu nebyl přiznán nikoli z důvodu nesplnění předpokladů, ale protože o něj v té době nepožádal. Vznikl mu tak podle § 447 odst. 3 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále též jen „obč. zák.“), nárok na zaplacení náhrady za ztrátu na výděлку za období od 1. 7. 2009 do 15. 12. 2009 ve výši 93 742 Kč.

2. Krajský soud v Praze k odvolání žalované i vedlejší účastnice řízení rozsudkem ze dne 19. 2. 2014, č. j. 25 Co 506/2013-229, rozsudek soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Plně se ztotožnil se skutkovým stavem, jak jej zjistil soud prvního stupně, i s jeho právním posouzením věci. Je nepochybné, že žalobce nebyl schopen pro své zdravotní postižení vzniklé v souvislosti s protiprávním jednáním zaměstnance právní předchůdkyně žalované po ukončení středoškolského studia výdělečné činnosti, přičemž tento stav trval po celé období od ukončení studia do dne, kdy mu byla přiznána invalidita třetího stupně, tedy od 1. 7. 2009 do 16. 12. 2009. Skutečnost, že mu v daném období nebyl přiznán invalidní důchod, není rozhodná. Přiznání invalidního důchodu by mělo vliv jen na výši ušlého výděлку, který by bylo nutno o přiznané částky snížit. Rozhodným je tak pouze to, že v uvedeném období nebyl schopen vzhledem ke svému zdravotnímu postižení výdělečné činnosti a že je tato skutečnost v příčinné souvislosti s protiprávním jednáním škůdce. Správný je též závěr soudu prvního stupně o pravděpodobném průměrném výděлку, kterého by žalobce jinak dosáhl.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Rozsudek odvolacího soudu napadla žalovaná dovoláním, jehož přípustnost dovozuje z § 237 o. s. ř. tím, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která dosud nebyla v rozhodování odvolacího soudu vyřešena. Odvolací soud nesprávně právně posoudil otázku vzniku škody, neboť podal-li žalobce žádost o přiznání invalidního důchodu se zpožděním, musí si sám nést následky svého opomenutí, od něž se teprve odvíjí příčinná souvislost se vznikem škody. Navíc pokud by tak učinil již dne 1. 7. 2009, byla by výše jeho nároku na náhradu za ztrátu na výděлку nižší o přiznanou částku invalidního důchodu, napadený rozsudek odvolacího soudu je tak v rozporu s dobrými mravy (§ 3 obč. zák.). Kromě toho nebyl jeho zdravotní stav za žalované období posouzen příslušným lékařem okresní správy sociálního zabezpečení. Z těchto důvodů žalovaná navrhuje, aby byl zrušen jak rozsudek odvolacího soudu, tak rozsudek soudu prvního stupně a věc byla vrácena k dalšímu řízení.

4. Proti rozsudku odvolacího soudu podala dovolání i vedlejší účastnice řízení, jehož přípustnost také odvíjí z § 237 o. s. ř. tím, že ve věci jde o otázku hmotného práva dosud judikatorně neřešenou. Odvolací soud nemohl považovat žalobce za invalidního pro invaliditu třetího stupně, protože to je oprávněna určovat pouze příslušná okresní správa sociálního zabezpečení. Dále měl posoudit, zda žalobcův výkon práva nezasahuje do práv a oprávněných zájmů jiných osob a zda není v rozporu s dobrými mravy, s čímž souvisí i otázka, zda nedošlo k přerušení příčinné souvislosti mezi protiprávním jednáním škůdce a vznikem škody.

III.

Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že obě dovolání byla podána včas a osobami buď zastoupenými advokátem, nebo jednající osobou s právnickým vzděláním ve smyslu § 241 o. s. ř., odmítl podle § 243c odst. 3 věty první a § 218 písm. b) o. s. ř. dovolání vedlejší účastnice, neboť k jeho podání není podle ustálené judikatury dovolacího soudu oprávněna (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2003, sp. zn. 25 Cdo 162/2003, publikované pod č. 3/2004 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, dále jen „Sbírka“). Toto právo by jí náleželo tehdy, jestliže by dovolání směřovalo pouze proti výroku rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo rozhodnuto o jejím právu či povinnosti k náhradě nákladů řízení (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2014, sp. zn. 25 Cdo 644/2014, č. 94/2014 Sbírky).

6. Dovolání žalované je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť otázka vzniku nároku a výše náhrady za ztrátu na výděлку za období od ukončení povinné školní docházky, studia či přípravy pro povolání do doby přiznání invalidního důchodu nebyla dosud v rozhodování dovolacího soudu vyřešena. Dovolání je důvodné.

IV.

Důvodnost dovolání

7. Nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

8. Vzhledem k § 3028 odst. 3 a § 3079 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, účinný od 1. 1. 2014, se věc posuzuje podle dosavadních předpisů, tedy podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále opět jen „obč. zák.“), neboť jde o právní poměry vzniklé před 1. 1. 2014.

9. Podle § 447 odst. 1 obč. zák. náhrada za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti nebo při invaliditě činí rozdíl mezi průměrným výdělkem

před poškozením a výdělkem dosahovaným po poškození s připočtením případného invalidního důchodu nebo částečného invalidního důchodu. Podle odstavce 3 tohoto ustanovení náhrada za ztrátu na výdělku přísluší žákovi nebo studentovi ode dne, kdy měla skončit povinná školní docházka, studium nebo příprava pro povolání, a) po dobu, o kterou se následkem úrazu, popřípadě nemoci z povolání prodloužila jeho povinná školní docházka, studium nebo příprava pro povolání, b) po dobu neschopnosti pro úraz nebo nemoc z povolání, c) po dobu trvání invalidity třetího stupně vzniklé v souvislosti s úrazem nebo nemocí z povolání, d) po dobu trvání invalidity prvního nebo druhého stupně vzniklé v souvislosti s úrazem nebo nemocí z povolání, nebo byl-li v této souvislosti uznán osobou se zdravotním postižením, pokud vlastní vinou nezameškává příležitost k výdělku vykonáváním práce pro něho vhodné.

10. Jedním z předpokladů odpovědnosti za škodu spočívající ve ztrátě na výdělku je vznik škody, který se odvíjí od okolnosti, že poškozený ztratil pracovní způsobilost, což mu znemožňuje dosahovat příjmů ve stejné výši jako před poškozením, resp. ve výši pravděpodobného výdělku, kterého by jako žák či student po ukončení přípravy na své budoucí povolání jinak dosahoval (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2013, sp. zn. 25 Cdo 1998/2011, publikovaný pod C 12300 v Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu, C. H. Beck). Jde o podmínku objektivní, jejíž existenci je povinen tvrdit a prokazovat poškozený. V případech přiznání invalidního důchodu zpravidla ztrátu pracovní způsobilosti dokládá samotná okolnost, že byl důchod přiznán, neboť nárok na invalidní důchod je kromě jiného podmíněn i ztrátou či omezením pracovní způsobilosti. Jestliže poškozenému nebyl invalidní důchod přiznán, je povinen v řízení o náhradu za ztrátu na výdělku tvrdit a prokázat (§ 120 odst. 1 o. s. ř.), že v důsledku újmy na zdraví je jeho zdravotní stav takový, že mu neumožňuje pracovat vůbec nebo ho omezuje jen na výkon některých zaměstnání (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2006, sp. zn. 25 Cdo 2326/2004, č. 78/2007 Sbírky).

11. Odvolací soud zde vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, jenž své závěry založil na znaleckém posudku MUDr. J. V., CSc., podle nějž žalobce v rozhodném období nebyl ani částečně schopen pracovní činnosti, a z rozhodnutí Magistrátu Českých Budějovic ze dne 15. 2. 2007, kterým byl žalobce uznán občanem těžce zdravotně postiženým a byly mu přiznány výhody 3. stupně. V tomto ohledu tedy nelze napadenému rozhodnutí nic vytknout (správnost skutkových zjištění ostatně dovolacímu přezkumu podle § 241a odst. 1 o. s. ř. nepodléhá). Jiná je však otázka výše přiznané náhrady za ztrátu na výdělku.

12. Škoda spočívající ve ztrátě na výdělku má majetkový charakter a stanoví se ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem poškozeného před poškozením a výdělkem, pokud je dosahován po poškození (§ 447 obč. zák. – náhrada po pracovní neschopnosti), k němuž je třeba připočítat případný invalidní nebo

částečný invalidní důchod poskytovaný z téhož důvodu; tímto způsobem jsou vyjádřeny snížení (omezení) nebo ztráta pracovní způsobilosti poškozeného a jeho neschopnost dosahovat pro následky újmy na zdraví stejného výdělku jako před poškozením. Zákon tedy vychází z toho, že po skončení pracovní neschopnosti či při invaliditě vzniká poškozenému újma, je-li v důsledku poškození zdraví natolik snížena jeho pracovní způsobilost, že nemůže vykonávat buď žádnou práci, anebo jen takovou práci, která je méně finančně ohodnocena, takže se oproti stavu před poškozením sníží jeho výdělek. Měřítkem této újmy je srovnání průměrného výdělku před poškozením s nově dosahovaným příjmem, který může být ovlivněn tím, zda a v jaké výši poškozený pobírá (částečný) invalidní důchod (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2016, sp. zn. 25 Cdo 4046/2015).

13. Totéž platí v případě náhrady za ztrátu na výdělk u žáků a studentů, přičemž v § 447 odst. 3 obč. zák. jsou rozlišeny čtyři situace, které se odvíjejí od okamžiku předpokládaného ukončení přípravy na povolání a možného nástupu k výkonu výdělečné činnosti. Újma na zdraví může dobu přípravy prodloužit, proto se hradí ztráta na výdělk za období, od něž měl poškozený získat pravidelný příjem, do okamžiku, než mu zdravotní stav umožní přípravu dokončit a skutečně do zaměstnání nastoupit [písmeno a)]. Náhrada náleží též za dobu trvající pracovní neschopnosti [písmeno b)]. Jestliže újma na zdraví brání úplnému zapojení do výdělečné činnosti, hradí se ztráta na výdělk po celou dobu, kdy tento stav trvá, tedy teoreticky i po celé produktivní období, které poškozený nemůže využít [písmeno c)]. Stejně pravidlo pak pokrývá i částečnou pracovní neschopnost s výhradou případu, kdy poškozený vlastní vinou zamešká vhodnou příležitost dosáhnout vlastní práci výdělku [písmeno d)].

14. Přiznání invalidního nebo částečného invalidního důchodu není podmínkou pro vznik nároku na náhradu za ztrátu na výdělk, ovlivňuje však její výši (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 3. 2004, sp. zn. 21 Cdo 1478/2003, č. 76/2006 Sbírky). Dojde-li k jeho přiznání, připočítává se k výdělk po poškození, jenž je danou újmou na zdraví snížen, a proto ve svém důsledku snižuje výši náhrady, která by jinak náležela ve výši rozdílu mezi výdělkem před a po poškození. Jde-li o náhradu, která přísluší žákovi nebo studentovi podle § 447 odst. 3 obč. zák., vychází se z pravděpodobného výdělku, kterého by jinak, nebyť poškození zdraví, po ukončení přípravy na své budoucí povolání dosahoval. V případech, kdy poškozený žádného výdělku nedosahuje, a lze tak při stanovení výše náhrady vycházet pouze z výdělku hypotetického, nemůže být rozhodné, kdy k přiznání invalidního důchodu došlo. Je-li totiž zdravotní stav poškozeného takový, že by invalidní či částečný invalidní důchod byl přiznán už od okamžiku snížení pracovní způsobilosti v důsledku újmy na zdraví, závisí pouze na něm, zda a kdy o přiznání invalidního důchodu požádá. Odpovědnost za opožděnou žádost nelze přenášet na škůdce, který by ji tak měl neodůvodněně finančně nést; proto je nutné od pravděpodobného výdělku, kterého by jinak poškozený dosahoval,

odečítat výši následně přiznaného invalidního nebo částečného invalidního důchodu po celou dobu, za kterou náhrada za ztrátu na výdělku přísluší. Jde o obdobu situace, kdy nelze přiznat náhradu za ztrátu na výdělku ze subjektivního důvodu zmeškání příležitosti k výdělku vykonáváním vhodné práce [§ 447 odst. 3 písm. d) obč. zák.]. Posouzení této otázky proto vždy závisí především na tom, zda poškozený požádal o přiznání invalidního důchodu opožděně vlastní vinou, nebo zda mu v tom bránily objektivní okolnosti.

č. 71

15. Na uvedeném závěru ničeho nemění ani dosavadní judikatura ohledně vědomosti o rozsahu ztráty na výdělku, která ji váže až k okamžiku přiznání invalidního důchodu (srov. např. rozsudek bývalého Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 4. 1988, sp. zn. 1 Cz 2/88, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2006, sp. zn. 25 Cdo 401/2005, č. 36/2007 Sbírky), neboť se vztahuje pouze k otázce počátku běhu promlčecí doby a navíc se odvíjí od neznámé výše později přiznaného invalidního důchodu. Proto na posuzovaný případ, kde je naopak tato výše známa a ovlivňuje výši náhrady za ztráty na výdělku, nedopadá.

16. Z těchto důvodů shledal Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu nesprávným, proto jej zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.); protože důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí a vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta první a druhá o. s. ř.).

Č. 72

č. 72

Náhrada škody, Odpovědnost státu za škodu, Správní řízení
§ 8 odst. 2 zákona č. 115/2000 Sb., § 10 odst. 4 zákona č. 115/2000 Sb.

Žaloba o náhradu škody podle § 10 odst. 4 zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, je žalobou na plnění ze soukromoprávního vztahu, která se projedná podle části třetí občanského soudního řádu.

Příslušný orgán v rámci posouzení žádosti poškozeného podle § 8 odst. 2 zákona č. 115/2000 Sb. nevydává správní rozhodnutí ve formálním ani materiálním smyslu. Žádost poškozeného o poskytnutí náhrady škody u příslušného orgánu má charakter předběžného uplatnění nároku věřitele u dlužníka.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2016, sp. zn. 25 Cdo 4768/2015, ECLI:CZ:NS:2016:25.CDO.4768.2015.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 27. 7. 2015, sp. zn. 7 Co 1570/2015.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Žalobkyně se po žalované domáhala zaplacení náhrady škody podle zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 115/2000 Sb.“), způsobené jí kormoránem velkým na rybách v rybnících, které obhospodařuje.

2. Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 27. 7. 2015, č. j. 7 Co 1570/2015-56, potvrdil usnesení Okresní soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 6. 2015, č. j. 30 C 70/2015-50, kterým bylo řízení zastaveno podle § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, neboť žalobkyně nezaplatila soudní poplatek za řízení, vyměřený soudem podle položky 1 bodu 1 písm. b) sazebníku poplatků ve výši 9 421 Kč. Žalobkyně již od podání žaloby zastávala názor, že soudní poplatek činí pouze 3 000 Kč podle položky 18 bodu 1 písm. b) sazebníku poplatků, jelikož se jedná o řízení

podle části páté zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). Svůj nárok před podáním žaloby totiž uplatnila v souladu s § 8 odst. 2 zákona č. 115/2000 Sb. u Krajského úřadu Jihočeského kraje, jehož negativní stanovisko k poskytnutí náhrady je rozhodnutím správního orgánu ve smyslu § 244 odst. 1 o. s. ř. Odvolací soud se však s argumentací žalobkyně neztotožnil a dospěl k závěru, že postup krajského úřadu podle § 8 odst. 2 zákona č. 115/2000 Sb. je pouhým mimosoudním vyřízením žádosti o náhradu škody, nikoliv rozhodnutím správního orgánu. Podanou žalobou bylo proto zahájeno řízení podle části třetí o. s. ř., a jelikož vyměřený poplatek nebyl zaplacen ani po dodatečně stanovené lhůtě, soud prvního stupně řízení správně zastavil.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Usnesení odvolacího soudu napadla žalobkyně dovoláním z důvodu nesprávného právního posouzení věci. Přípustnost dovolání dovozuje z § 237 o. s. ř. Tak jako již v průběhu předchozího řízení namítá, že v případě uplatnění nároku na náhradu škody podle § 10 odst. 4 zákona č. 115/2000 Sb. u soudu se jedná o řízení podle části páté o. s. ř., tedy řízení ve věci, o níž bylo rozhodnuto jiným orgánem. Podle názoru dovolatelky jednají krajské úřady a Magistrát hlavního města Prahy při projednávání žádosti poškozeného podle § 8 odst. 2 zákona č. 115/2000 Sb. v postavení správních orgánů v rámci správního řízení (v přenesené působnosti), jehož výsledkem je správní rozhodnutí v materiálním smyslu, jelikož se jím prohlašuje, zda poškozený má či nemá právo na náhradu škody způsobené mu vybraným živočichem. Zároveň se jedná o rozhodnutí ve věci soukromého práva – náhrady škody mezi dvěma navzájem si rovnými subjekty. Proto je zřejmé, že následná žaloba poškozeného je žalobou proti rozhodnutí správního orgánu podle části páté o. s. ř.

III.

Přípustnost dovolání

4. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení se podává z čl. II bodu 2 a čl. VII zákona č. 293/2013 Sb. Nejvyšší soud tedy o dovolání rozhodl podle ustanovení zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2014 (dále opět jen „o. s. ř.“).

5. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) posoudil dovolání a shledal, že bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou – účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), za splnění zákonné podmínky advokátního zastoupení dovolatelky (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.).

6. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť otázka, jaká je povaha řízení o žalobě na náhradu škody podle § 10 odst. 4 zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů (dále opět jen „zákon č. 115/2000 Sb.“), tedy zda se žaloba projedná ve sporném řízení podle části třetí o. s. ř. či v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle části páté o. s. ř., nebyla v rozhodování dovolacího soudu dosud výslovně řešena.

IV.

Důvodnost dovolání

7. Nejvyšší soud napadené usnesení přezkoumal z hlediska uplatněného dovolacího důvodu (§ 242 odst. 3 věta první o. s. ř.) a dospěl k závěru, že dovolání není důvodné.

8. Nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

9. Podle § 244 odst. 1 o. s. ř., rozhodl-li orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, orgán zájmové nebo profesní samosprávy, popřípadě smírčí orgán zřízený podle zvláštního právního předpisu (dále jen „správní orgán“) podle zvláštního zákona o sporu nebo o jiné právní věci, která vyplývá ze vztahů soukromého práva (§ 7 odst. 1), a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení.

10. Podle § 246 odst. 1 o. s. ř. je k návrhu oprávněn ten, kdo tvrdí, že byl dotčen na svých právech rozhodnutím správního orgánu, kterým byla jeho práva nebo povinnosti založena, změněna, zrušena, určena nebo zamítnuta. Tento návrh se nazývá žalobou.

11. Řízení o žalobě podle části páté o. s. ř. je konkrétním projevem dualismu práva (dělení práva na soukromé a veřejné) v oblasti přezkumu činnosti veřejné správy, kdy civilní soudy poskytují ochranu subjektům práva v případě rozhodování správních orgánů o jejich soukromých právech, zatímco správní soudy poskytují ochranu v případě rozhodování správních orgánů o veřejných subjektivních právech. Objektivní podmínkou, aby postup podle části páté o. s. ř. vůbec připadal v úvahu, je existence rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci. Rozhodnutím je přitom třeba rozumět existenci takového úkonu správního orgánu, který v určité věci zakládá, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá (dále jen „správní rozhodnutí“).

12. Pro posouzení důvodnosti dovolací námítky je tak třeba určit, zda výsledkem projednání žádosti poškozeného krajským úřadem nebo Magistrátem hlavního

města Prahy (dále jen „příslušný orgán“) podle § 8 odst. 2 zákona č. 115/2000 Sb. je správní rozhodnutí, a to v soukromoprávní věci.

13. Soukromoprávní vztahy se vyznačují rovným postavením účastníků. Ve vzájemném právním vztahu nemá žádný z nich nadřazené postavení a není oprávněn rozhodovat o právech a povinnostech druhého účastníka ani plnění povinností autoritativně vynucovat. Subjekty takového právního vztahu se o vzniku či založení vzájemných subjektivních práv a povinností musí zásadně dohodnout, pokud tyto právní povinnosti nevznikají přímo ze zákona (např. povinnost nahradit škodu, vydat bezdůvodné obohacení apod.). Ve všech případech neshody o vzájemných právech a povinnostech je účastník oprávněn domáhat se autoritativního vynucení svých práv prostřednictvím oprávněného orgánu státu a není nadán oprávněním mocensky (autoritativně) tato práva vynucovat sám. Oproti tomu vztahy souhrnně označované za veřejnoprávní jsou charakteristické vztahem nadřízenosti a podřízenosti v různých formách a intenzitě a je v nich založena způsobilost autoritativně rozhodovat jednou stranou právního vztahu o právech a povinnostech strany druhé, základním právním nástrojem realizace metody regulace veřejnoprávních vztahů je rozhodnutí orgánu veřejné moci. Pro rozlišení soukromoprávních vztahů od veřejnoprávních vztahů je rozhodující především posouzení vzájemného postavení jejich subjektů, jak vyplývá z příslušných ustanovení právní normy, která na tyto vztahy dopadá (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2002, sp. zn. 25 Cdo 1211/2001, publikované pod č. 20/2003 Sb. rozh. obč.).

14. Podle § 1 odst. 1 zákona č. 115/2000 Sb. předmětný zákon upravuje poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Podle odst. 2 náhrady škod poskytuje stát za podmínek, v rozsahu a způsobem, které jsou stanoveny tímto zákonem.

Podle § 8 odst. 2 zákona č. 115/2000 Sb. o poskytnutí náhrady škody podle tohoto zákona poškozený požádá krajský úřad příslušný podle místa, kde ke škodě došlo, nebo Magistrát hlavního města Prahy, došlo-li ke škodě na území hlavního města Prahy.

Podle § 9 odst. 4 zákona č. 115/2000 Sb., pokud žádost poškozeného neobsahuje předepsané údaje, nebyly k ní připojeny požadované doklady a podklady ani na podkladě výzvy příslušného orgánu nebyly předepsané náležitosti žádosti, jakož i předepsané nebo vyžádané doklady a podklady poškozeným doplněny, náhrada škody se poškozenému neposkytne. Tím není dotčeno právo poškozeného domáhat se přiznání náhrady škody u soudu.

Podle § 10 odst. 3 zákona č. 115/2000 Sb., jestliže příslušný orgán zjistí, že škodu způsobil vybraný živočich, jsou-li splněny podmínky stanovené tímto zákonem a nejsou-li pochybnosti o vzniku škody poškozenému a o výši jím požadované náhrady škody, zaplatí příslušný orgán náhradu škody poškozenému nejpozději do čtyř měsíců ode dne, kdy příslušný orgán žádost poškozeného o poskytnutí

náhrady škody obdržel, a to způsobem, který poškozený ve své žádosti navrhl. Není-li škoda nebo její výše prokázána, příslušný orgán náhradu škody nezaplatí. Podle § 10 odst. 4 zákona č. 115/2000 Sb., pokud příslušný orgán nezaplatí náhradu škody ve lhůtě a za podmínek uvedených v odstavci 3, může se poškozený domáhat přiznání náhrady škody podle tohoto zákona u soudu, a to nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy příslušný orgán žádost poškozeného o poskytnutí náhrady škody obdržel.

Podle § 11 odst. 1 zákona č. 115/2000 Sb., pokud není stanoveno jinak, řídí se právní vztahy upravené v tomto zákoně občanským zákoníkem. Podle odst. 2 se na postup příslušných orgánů podle tohoto zákona nevztahuje správní řád.

15. Zákon č. 115/2000 Sb. představuje podrobnou úpravu podmínek, za nichž stát odškodňuje nepříznivé působení zvláště chráněných živočichů. Předmětná úprava je důsledkem zájmu společnosti na ochraně životního prostředí. Jedním ze způsobů udržení rozmanitě a zdravé přírody je i ochrana některých živočišných druhů, kterou stát zajišťuje kromě jiného tím, že zakazuje zásahy do přirozeného způsobu života vybraných živočichů považovaných v naší přírodě za vzácné a hodné zvláštního zacházení. Negativním projevem takové ochrany je ovšem omezená možnost zabránit škodám na majetku, zdraví a životě působeným uvedenými živočichy. Jelikož z pohledu práva jsou tito živočichové věci ničí (*res nullius*) a na škody jimi způsobené nebylo možné aplikovat obecnou úpravu odpovědnosti za škodu, reagoval zákonodárce na společenskou potřebu náhrady uvedených škod vytvořením speciální skutkové podstaty objektivní odpovědnosti státu za škodu (viz důvodová zpráva k zákonu č. 115/2000 Sb.). Z uvedeného plyne komplementarita odpovědnosti podle zákona č. 115/2000 Sb. k soukromoprávnímu institutu odpovědnosti za škodu. Ač samotnou ochranu zvláště chráněných druhů zajišťuje stát z pozice vrchnostensky působícího subjektu, odpovědnostní vztah vyplývající ze způsobení škody zvláště chráněnými živočichy již vrchnostenské působení státu postrádá, a stát je zde naopak v rovném postavení s poškozeným. Vztah mezi státem jako odpovědným subjektem a poškozeným podle zákona č. 115/2000 Sb. je tak vztahem soukromoprávním, na který se podpůrně použije občanský zákoník (§ 11 odst. 1 zákon č. 115/2000 Sb.).

16. Stát tedy vystupuje soukromoprávním odpovědnostním vztahu podle zákona č. 115/2000 Sb. jako právnická osoba (k tomu srov. § 6 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů).

17. S ohledem na výše uvedený závěr o soukromoprávní povaze odpovědnostního vztahu se nabízí odpověď i na otázku, zda příslušný orgán při posuzování nároku poškozeného na náhradu škody podle zákona č. 115/2000 Sb. vydává správní rozhodnutí. Jak již bylo výše uvedeno, je pro metodu právní regulace soukromých vztahů příznačné rovné postavení účastníků. Z toho plyne, že v soukromoprávních vztazích je neakceptovatelné, aby jeden z účastníků

právního vztahu v případě sporu vystupoval v pozici rozhodce (zásada *nemo iudex in causa sua*). Jestliže je tedy stát v postavení účastníka soukromoprávního vztahu, není možné, aby příslušný orgán jednájící za stát (srov. § 7 odst. 1 věta první zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů) autoritativně formou správního rozhodnutí rozhodoval o nároku druhého účastníka plynoucího z předmětného vztahu (zde o nároku poškozeného na náhradu škody).

18. Pro uvedený závěr svědčí taktéž zcela zřejmý úmysl zákonodárce, když důvodová zpráva k zákonu č. 115/2000 Sb. k povaze posouzení žádosti poškozeného příslušnými orgány uvádí: „Tyto úřady budou jednat jménem státu. Nebudou zde v roli správních orgánů, ale budou zastupovat stát jakožto právnickou osobu.“

19. Konečně pak ani samotná dikce zákona č. 115/2000 Sb. nenасvědčuje závěru, že příslušné orgány vydávají správní rozhodnutí. Jestliže se v § 9 odst. 4 zákona č. 115/2000 Sb. uvádí, že „náhrada škody se poškozenému neposkytne“, a v § 10 odst. 3 zákona č. 115/2000 Sb., že „nejsou-li pochybnosti o vzniku škody poškozenému a o výši jím požadované náhrady škody, zaplatí příslušný orgán náhradu škody ... není-li škoda nebo její výše prokázána, příslušný orgán náhradu škody nezaplatí“, je zřejmé, že výsledkem posouzení žádosti není závazné rozhodnutí o nároku samotném, nýbrž toliko faktické (ne)poskytnutí peněžitého plnění.

20. Ze všech výše uvedených důvodů lze uzavřít, že příslušný orgán při posouzení žádosti poškozeného podle § 8 odst. 2 zákona č. 115/2000 Sb. žádným způsobem vrchnostensky nerozhoduje, tedy nevydává správní rozhodnutí ve formálním ani materiálním smyslu. Žádost poškozeného o poskytnutí náhrady škody u příslušného orgánu má charakter předběžného uplatnění nároku věřitele u dlužníka, který buďto nárok shledá důvodným a zaplatí, nebo ne. Jedná se tedy o prevenční nástroj, který zamezuje nežádoucímu stavu, aby o každém nároku na náhradu škody musel rozhodovat soud, i když dlužník (stát) svůj dluh uznává a je ochoten jej zaplatit. Obdobný mechanismus je upraven pro uplatnění práva na náhradu škody způsobené při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem podle zákona č. 82/1998 Sb.

21. Při absenci správního rozhodnutí nemůže být žaloba poškozeného podle § 10 odst. 4 zákona č. 115/2000 Sb. žalobou podle části páté o. s. ř., ale jedná se o standardní žalobu na plnění ze soukromoprávního vztahu, která se projedná podle části třetí o. s. ř. Z toho pak vyplývá, že soudní poplatek za takovou žalobu se vybírá podle položky 1, a nikoliv podle položky 18 sazebníku soudních poplatků (přílohy k zákonu č. 549/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů). Právní posouzení odvolacího soudu je proto správné a dovolací námitky nedůvodné.

22. Je-li dovolání přípustné, dovolací soud přihlíží též k vadám uvedeným v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3, jakož i k jiným vadám

řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 věta druhá o. s. ř.). Dovolací soud však existenci uvedených vad řízení neshledal.

23. Jelikož uplatněný dovolací důvod nesprávného právního posouzení nebyl naplněn, Nejvyšší soud dovolání podle § 243d písm. a) o. s. ř. jako nedůvodné zamítl.

Č. 73

č. 73

Odpovědnost státu za škodu, Státní zástupci

§ 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., § 16a odst. 4, 7 zákona č. 283/1993Sb. ve znění od 1. 3. 2002

Jestliže státní zastupitelství nerozhoduje o právu konkrétní osoby a ani jeho postupem nemůže být do jejího práva zasazeno, nemůže být jeho rozhodnutím či postupem založen odpovědnostní vztah mezi státem a touto osobou ve smyslu čl. 36 odst. 3 Listiny a zákona č. 82/1998 Sb. To platí i za situace, kdy by vzhledem k právní úpravě adhezního řízení mohlo být soudem (v trestním řízení) rozhodnuto o nárocích této osoby jako poškozeného.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2016, sp. zn. 30 Cdo 4578/2015, ECLI:CZ:NS:2016:30.CDO.4578.2015.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobce proti výroku I. rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 2. 6. 2015, sp. zn. 15 Co 131/2015, v rozsahu, v jakém byl potvrzen zamítavý výrok rozsudku soudu prvního stupně ve věci samé; jinak jeho dovolání v rozsahu, v jakém byl potvrzen výrok rozsudku soudu prvního stupně o náhradě nákladů řízení, odmítl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Předmětem řízení bylo zaplacení částky 2 000 000 Kč jako zadostiučnění za nemajetkovou újmu a částky 500 000 Kč jako náhrady škody, které měly být žalobci způsobeny nesprávným úředním postupem Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 7 při vyřizování jeho žádosti ze dne 31. 10. 2011 o prošetření věci a přijetí opatření v souvislosti se stavebními úpravami v domě na adrese žalobce, kde je žalobce vlastníkem bytové jednotky, a v návaznosti na to uzavřenou smlouvou o úvěru, přičemž obvodní státní zastupitelství žalobci podání dne 14. 11. 2011 vrátilo jako zjevně nedůvodné a Městské státní zastupitelství v Praze žalobci k jeho žádosti o přezkoumání tohoto postupu dne 15. 2. 2012 sdělilo, že postup obvodního státního zastupitelství byl správný a že jeho podnět byl bez dalšího opatření odložen. Dále státní zastupitelství zůstala nečinná.

2. Dovoláním napadeným rozsudkem odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně, který žalobu zamítl a uložil žalobci povinnost zaplatit žalované

náhradu nákladů řízení ve výši 900 Kč, když současně odvolací soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud na základě shora uvedených skutečností týkajících se postupu státních zastupitelství konstatoval, že příslušná státní zastupitelství se podáními žalobce zabývala a o výsledku prošetření byl žalobce řádně vyrozuměn. K nesprávnému úřednímu postupu státních zastupitelství spočívajícímu v jejich nečinnosti nedošlo, přičemž soud podle odvolacího soudu není oprávněn přezkoumávat, zda způsob, jakým státní zastupitelství podnět žalobce vyřídilo, je věcně správný, a nesprávný úřední postup nemůže být založen pouze na nespokojenosti žalobce s výsledkem šetření státního zastupitelství a se způsobem vyřízení jeho žádosti.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Rozsudek odvolacího soudu napadl žalobce, s doloženým právníkým vzděláním, včasným dovoláním, kterým brojí proti potvrzujícímu výroku napadeného rozsudku v celém jeho rozsahu, tj. potvrzení zamítavého výroku ve věci samé i rozhodnutí o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně. Dovolatel navrhl, aby napadený rozsudek byl ve výroku I. zrušen.

4. Dovolatel poukázal, že státním zastupitelstvím byly předloženy skutečnosti a označeny důkazní prostředky, ze kterých vyplývá, že popsáním jednáním byly porušeny zájmy chráněné zákonem č. 40/2009 Sb. a že státní zastupitelství po seznámení s těmito skutečnostmi konala nesprávně, čímž způsobila škodu a nemajetkovou újmu. Soud prvního stupně pak podle něj obsah žaloby vůbec neprojednal a odvolací soud nezjednal nápravu, takže zde absentuje podklad pro rozhodnutí. Z napadeného rozsudku nevyplyvá zjištěný skutkový stav, ani které skutečnosti má soud za prokázané a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, což je podle dovolatele v rozporu s § 153 odst. 1 a § 157 odst. 2 o. s. ř. Následkem absence skutkových zjištění je napadený rozsudek postižen vadou, která má povahu nesprávného právního posouzení věci a která je jako taková porušením práva na spravedlivé řízení podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“). V tomto směru se odvolací soud podle dovolatele odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, na kterou dovolatel odkazuje. Alternativně podle dovolatele záviselo napadené rozhodnutí na vyřešení právních otázek, které doposud dovolací soud neřešil. Dovolatel s odkazem na čl. 36 odst. 3 Listiny uvedl, že toto nevylučuje odpovědnost za škodu vzniklou nesprávným úředním postupem kteréhokoliv státního orgánu. Dovolatel tak napadá závěr, podle něhož v řízení podle zákona č. 82/1998 Sb. soud není oprávněn přezkoumávat, zda způsob, jakým státní zastupitelství vyřídilo podnět, je věcně správný.

V návaznosti na to dovolatel předestírá i otázku, zda jako žalobce mohl rozvinout svoje procesní práva a označováním důkazů a prokazováním svého nároku mohl dosáhnout materiální spravedlnosti jako cíle, kterého má být v soudním řízení dosaženo, a zda se jednalo o nezávislé soudní rozhodování ve smyslu čl. 82 Ústavy České republiky, jestliže soud nemohl přezkoumávat, zda způsob, jakým státní zastupitelství vyřídilo podnět, je věcně správný, a z toho důvodu neprovedl důkazy navržené k prokázání skutečnosti, že státní zastupitelství postupovala nesprávně, a tak způsobila újmu.

III.

Přípustnost dovolání

5. Nejvyšší soud dovolání projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (viz čl. II bod 7 zákona č. 404/2012 Sb. a čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb.), dále jen „o. s. ř.“.

6. Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

Podle § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř. dovolání podle § 237 není přípustné proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv, o pracovněprávní vztahy nebo o věci uvedené v § 120 odst. 2; k příslušenství pohledávky se přitom nepřihlíží.

V rozsahu, v jakém dovolatel napadená potvrzení výroku rozsudku soudu prvního stupně o náhradě nákladů řízení (ve výši 900 Kč), není dovolání podle § 238 odst. 1 písm. d) o. s. ř. objektivně přípustné.

Napadené rozhodnutí ve smyslu § 237 o. s. ř. záviselo na vyřešení právní otázky, zda soud v řízení o náhradu škody a náhradu nemajetkové újmy způsobené tvrzeným nesprávným úředním postupem (nečinností) podle § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) (dále jen „OdpŠk“), posuzuje rovněž věcnou správnost postupu státního zastupitelství při vyřizování podání, včetně přezkoumání vyřízení podání nejbližší vyšším státním zastupitelstvím, došlo-li státní zastupitelství ve smyslu § 16a odst. 4 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, v platném znění (dále jen „StZas“), k závěru, že vyřízení podání není v působnosti státního zastupitelství (obsah

podání nesouvisí s činností státního zastupitelství). Dovolání je přípustné, neboť uvedená otázka hmotného práva nebyla dosud v rozhodování dovolacího soudu vyřešena. Dovolání nicméně není důvodné.

IV.

Důvodnost dovolání

č. 73

7. Podle § 4 odst. 1 StZas, které upravuje působnost státního zastupitelství, je státní zastupitelství v rozsahu, za podmínek a způsobem stanoveným zákonem orgánem veřejné žaloby v trestním řízení a plní další úkoly vyplývající z trestního řádu [písmeno a)], vykonává dozor nad dodržováním právních předpisů v místech, kde se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranné léčení, zabezpečovací detence, ochranná nebo ústavní výchova, a v jiných místech, kde je podle zákonného oprávnění omezována osobní svoboda [písmeno b)], působí v jiném než trestním řízení [písmeno c)], vykonává další úkoly, stanoví-li tak zvláštní zákon [písmeno d)]. Podle § 5 odst. 1 státní zastupitelství je oprávněno podat návrh na zahájení občanského soudního řízení anebo vstoupit do již zahájeného občanského soudního řízení jen v případech, které stanoví zákon.

Podle § 16a StZas, které upravuje postup při přijímání a vyřizování podání, se podání posuzuje podle jeho obsahu; lze je učinit písemně, telegraficky, telefaxem, dálnopisem, prostředky elektronické pošty nebo ústně do protokolu (odstavec 1). Z podání musí být patrné, kdo je podáván, v jaké věci, jaké jsou jeho důvody a čeho se ten, kdo je učinil, po státním zastupitelství domáhá. Nemá-li podání některou z uvedených náležitostí a není-li ani po upozornění ve stanovené lhůtě tím, kdo podání učinil, doplněno, státní zastupitelství je bez opatření založí. Anonymní podání se přešetřují jen tehdy, pokud obsahují dostatečné údaje pro to, aby jejich obsah bylo možno prověřit; jinak se podání bez opatření založí (odstavec 2). Není-li vyřízení podání v působnosti státního zastupitelství a k jeho vyřízení je příslušný jiný státní orgán, státní zastupitelství, jemuž bylo učiněno, neprodleně podání zašle tomu, kdo je učinil, a vyrozumí ho podle povahy věci o tom, na koho se má obrátit. Jestliže z obsahu podání příslušnost nevyplývá a jeho obsah zjevně nesouvisí s činností státního zastupitelství, státní zastupitelství o tom vyrozumí toho, kdo podání učinil, a podání založí (odstavec 4). Není-li ten, kdo podání učinil, se způsobem vyřízení spokojen, může požádat o přezkoumání vyřízení podání nejbližší vyšší státní zastupitelství, jehož rozhodnutí v této věci je konečné. O tom je třeba toho, kdo podání podal, vždy poučit. Pokud žádost o přezkoumání postupu státního zastupitelství obsahuje nové skutečnosti, jež by samy o sobě nebo ve spojení s jinými mohly odůvodnit jiné posouzení věci, nejbližší vyšší státní zastupitelství vrátí věc nižšímu státnímu zastupitelství k opětovnému přezkoumání (odstavec 7). Ustanovení odstavců 1 až 7 se nepoužijí na podání činěná státnímu zastupitelství podle zvláštního právního předpisu (odstavec 8).

Podle poznámky pod čarou se takovými zvláštními předpisy mají na mysli např. trestní řád, zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním, či zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

8. V projednávané věci bylo ze strany státního zastupitelství postupováno podle § 16a odst. 4 StZas, když státní zastupitelství neshledalo v obsahu podání dovolatele takové skutečnosti, které by souvisely s činností státního zastupitelství. Z obsahu dovolání nevyplývá, že by se dovolatel dovolával jiné působnosti státního zastupitelství, než je v oblasti veřejné žaloby a trestního řízení. Že tomu tak opravdu je, vyplývá i z poukazu dovolatele na ustanovení trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.). Z toho lze dovodit, že svoji tvrzenou újmu, ať již majetkovou, či nemajetkovou, odvíjí od toho, že se státní zastupitelství jeho podáním a skutečnostmi v něm uvedenými nezabývalo v rovině práva trestního, což by ve výsledku mohlo znamenat, byť to dovolatel výslovně neuvádí, že by konkrétní osoby mohly být shledány vinnými ze spáchání trestného činu a dovolatel by případně mohl v rámci trestního řízení uplatnit i své nároky jako poškozený. To je totiž jediný výsledek trestního řízení, který by mohl mít vliv na práva dovolatele, nebude-li uvažována možnost, že by sám dovolatel byl obviněn ze spáchání trestného činu a posléze shledán vinným.

9. V oblasti správního trestání (přestupkového řízení) Nejvyšší soud již v minulosti dospěl k závěru, že „účelem přestupkového řízení není zajištění podkladů pro to, aby osoba případně přestupkem poškozená měla snadnější výchozí pozici pro uplatňování nároku na náhradu škody proti domnělému škůdci. Nemůže tedy ve vztahu k dovolateli (coby osobě přestupkem potencionálně poškozené) dojít k nesprávnému úřednímu postupu, jestliže viník přestupku nebude v přestupkovém řízení zjištěn, neboť náhrada škody přestupkem způsobené není primárním účelem přestupkového řízení, přičemž poškozený má nezávisle na výsledku správního řízení možnost domáhat se náhrady škody v řízení před soudem podle občanského soudního řádu“ (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 1. 2014, sp. zn. 30 Cdo 2715/2013). Nejvyšší soud přitom vyšel ze závěrů judikatury Nejvyššího správního soudu, která dospěla k závěru, že „jádrovým obsahem přestupkového řízení je posuzování viny obviněného z přestupku a případné ukládání sankce. Toto posuzování se děje výlučně ve vztahu státu a obviněného z přestupku a má čistě veřejnoprávní povahu – stát zde (až na nečetné výjimky z úřední povinnosti) ve veřejném zájmu stíhá jednání naplňující znaky skutkových podstat přestupků, tj. specifických deliktů. Poškozený v tomto vztahu nemá postavení účastníka řízení, nýbrž eventuálně toliko svědka, který může podat svědectví o jednání obviněného z přestupku, o následcích jeho činu či o jiných rozhodných skutečnostech.“ Naproti tomu „vztah mezi poškozeným a obviněným z přestupku, z něhož vyplývá omezené účastenství poškozeného v přestupkovém řízení, má povahu soukromoprávní – jeho předmětem jsou výlučně majetkoprávní nároky... O tomto nároku může být v rámci řízení

č. 73

o přestupku rozhodnuto (a zásadně – jsou-li pro to dány podmínky – i rozhodnuto být má), nicméně vždy zde pro poškozeného zůstává otevřena možnost vymáhat svůj majetkový nárok i mimo přestupkové řízení cestou jeho uplatnění v řízení občanskoprávním. Nárok je poškozenému přiznán tehdy – a jen tehdy –, dává-li k tomuto výsledek řízení o posuzování viny obviněného z přestupku podklad, přičemž poškozený do tohoto přestupkového řízení „v užším smyslu“ zasahovat nemůže. Jeho nárok se ovšem projednává toliko za podmínky, že v přestupkovém řízení „v užším smyslu“ je rozhodnuto o tom, že obviněný z přestupku přestupek spáchal, tj. že je pachatelem přestupku. Posuzování této otázky se však nachází mimo sféru ovlivnitelnou procesní aktivitou poškozeného jako účastníka řízení, neboť je svěřeno výlučně interakci procesní aktivity státu, který vede přestupkové řízení „v užším slova smyslu“, a obviněného z přestupku. Poškozený nemá subjektivní právo na to, aby osoba, kterou označí za pachatele přestupku, nebo jiná osoba, o níž skutečnost, že přestupek spáchala, v přestupkovém řízení vyšla najevo, byla takovou osobou shledána“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2007, č. j. 2 Ad 46/2006-100, uveřejněný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, ročník 2011, svazek 5, s. 466).

10. Ze srovnání s právní úpravou obsaženou v trestním řádu [zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů] vyplývá, že shora uvedené závěry lze vztáhnout i na postavení poškozeného v trestním řízení. Byť je rozsah oprávnění poškozeného v trestním řízení širší než v přestupkovém řízení a pojem poškozeného v trestním řízení je i širší než jen pojem subjektu adhezního řízení (postavení poškozeného zůstává zachováno i po případném nahrazení škody), ani v trestním řízení do adhezního řízení nespadá otázka, zda bude obviněný stíhán, či nikoliv. Z toho důvodu také poškozený není oprávněn k podání stížnosti proti usnesení o zastavení trestního stíhání (stejně i přerušení trestního stíhání) a o postoupení věci jinému orgánu ve stadiu řízení před soudem, neboť v této fázi řízení již nezávislý a nestranný soud rozhoduje o vině a trestu (srov. ŠÁMAL P. a kol.: Trestní řád. Komentář. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013; komentář k § 43), pouze státní zástupce může podat odvolání proti rozsudku do rozhodnutí o vině a trestu v neprospěch obžalovaného a poškozený může podat odvolání pouze do výroku o náhradě škody, nemajetkové újmy v penězích a o vydání bezdůvodného obohacení (srov. § 245 a násl. trestního řádu).

11. Z uvedeného vyplývá, že napadeným rozsudkem, neposuzoval-li odvolací soud věcnou správnost postupu státního zastupitelství, nemohlo dojít k tvrzenému porušení práva dovolatele na spravedlivé řízení podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy či podle čl. 36 odst. 1 Listiny ani práva na náhradu škody podle čl. 36 odst. 3 Listiny.

12. Podle čl. 6 odst. 1 věty první Úmluvy má každý právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských

právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu.

Podle čl. 36 Listiny se každý může domáhat stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a ve stanovených případech u jiného orgánu (odstavec 1). Kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny (odstavec 2). Každý má právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem (odstavec 3). Podmínky a podrobnosti upravuje zákon (odstavec 4). Tímto zákonem je zákon č. 82/1998 Sb., není-li v konkrétním případě odpovědnost státu upravena i ve zvláštních předpisech.

13. Státní zastupitelství není nezávislým a nestranným soudem podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy (ani nerozhodovalo o občanských právech nebo závazcích dovolatele, ani o oprávněnosti trestního obvinění proti němu), není rovněž nezávislým a nestranným soudem podle čl. 36 odst. 1 Listiny, a v rozsahu své kompetence veřejného žalobce není ani jiným orgánem ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny, u kterého by se bylo možno domáhat svého práva. Kompetentním orgánem, jde-li o dotčení práv vlastníka bytové jednotky rozhodnutím společenství vlastníků jednotek (ať už o stavební činnosti, či o čerpání úvěru), je soud rozhodující v občanském soudním řízení (v případě práv a povinností, o kterých se rozhoduje ve stavebním řízení, může být takovým orgánem i stavební úřad, jehož rozhodnutí může být ve smyslu čl. 36 odst. 2 Listiny přezkoumáno ve správním soudnictví). Na tom nic nemění skutečnost, jak bylo shora vysvětleno, že některé soukromoprávní nároky zákonodárce umožnil uplatnit též (nikdy však výlučně) i v adhezním řízení, kde je však jejich přiznání podmíněno (vždy) pravomocným rozhodnutím o vině.

14. Jestliže státní zastupitelství nerozhoduje o právu konkrétní osoby a ani jeho postupem nemůže být do jejího práva zasaženo, nemůže být jeho rozhodnutím či postupem založen odpovědnostní vztah mezi státem a touto osobou ve smyslu čl. 36 odst. 3 Listiny a zákona č. 82/1998 Sb. To platí i za situace, kdy by díky právní úpravě adhezního řízení mohlo být soudem (v trestním řízení) rozhodnuto o nárocích této osoby jako poškozeného, neboť tyto nároky nemohou v důsledku rozhodnutí či postupu soudu, nejsou-li přiznány, zaniknout a nemohou být ani odepřeny; poškozenému stále zůstává zachována možnost uplatnit své nároky kdykoliv u soudu či jiného orgánu podle čl. 36 odst. 1 Listiny. Za takového stavu je bezpředmětné, aby soud rozhodující o žalobním nároku podle zákona č. 82/1998 Sb. správnost postupu státního zastupitelství posuzoval, neboť na závěr o neexistenci odpovědnostního vztahu to nemůže mít žádný vliv.

15. Neposuzoval-li tedy odvolací soud věcnou správnost postupu státních zastupitelství podle § 16a odst. 4 a odst. 7 StZas a jako nedůvodnou zamítl žalobu

na náhradu škody a nemajetkové újmy, které měly vzniknout podateli nečinností státních zastupitelství při vyřizování jeho podnětu, resp. jeho založením, je jeho rozhodnutí správné.

č. 73

16. Právě uvedené samozřejmě nijak nevylučuje odpovědnost státu v případě, kdy nečinnost státního orgánu umožní vznik újmy, které včasným jednáním v mezích pravomoci (a pozitivních závazků státu) mohlo být zabráněno, a to včetně využití prostředků trestního práva (srov. např. věc *Kontrová proti Slovensku*, č. 7510/04, rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 31. 5. 2007; dostupný též na www.echr.coe.int/echr/en/hudoc).

17. Za situace, kdy dovolání je přípustné, i s ohledem na dovolatelem výslovně uplatněné námitky, se dovolací soud ve smyslu § 242 odst. 3 o. s. ř. zabýval tím, zda jsou zde vady uvedené v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., případně jiné vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, žádné takové však dovolací soud neshledal. Odůvodnění rozsudku odvolacího soudu a jeho postup v řízení byly adekvátní právnímu názoru, na kterém stojí rozhodnutí ve věci samé a který byl jako správný shledán i dovolacím soudem. Tento právní názor byl nepochybně v odůvodnění rozsudku odvolacího soudu srozumitelně vyjádřen, když jej dovolatel přiléhavě napadl podaným dovoláním.

18. Ze shora uvedených důvodů dovolací soud postupem podle § 243d písm. a) o. s. ř. dovolání proti potvrzujícímu výroku ve věci zamítl, neboť rozhodnutí odvolacího soudu je správné.

19. V rozsahu, v jakém byl dovoláním napaden potvrzující výrok ve vztahu k rozhodnutí o náhradě nákladů řízení, dovolací soud postupem podle § 243c odst. 1 o. s. ř. dovolání jako nepřípustné odmítl.

Č. 74

Náhrada škody, Nájem bytu, Advokacie, Poplatek z prodlení
§ 697 obč. zák., § 24 odst. 1 zákona č. 85/1996 Sb.

č. 74

Dluží-li nájemce bytu pronajímateli splatné zálohy na úhradu za plnění spojená s užíváním bytu, vzniká mu nárok na poplatek z prodlení z těchto dlužných záloh za dobu od jejich splatnosti do doby, kdy byly zaplaceny, popřípadě kdy měl žalobce provést jejich vyúčtování. Zaplacení samotných záloh se pronajímatel po datu, kdy mělo dojít k vyúčtování, již domáhat nemůže, ale do té doby vzniklý nárok na poplatek z prodlení z těchto záloh mu nezaniká.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 3. 2016, sp. zn. 25 Cdo 1977/2015, ECLI:CZ:NS:2016:25.CDO.1977.2015.1)

Nejvyšší soud k dovolání žalobce zrušil rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 20. 11. 2014, sp. zn. 14 Co 115/2014, ve výroku, jímž byl potvrzen rozsudek okresního soudu v zamítavém výroku ohledně částky 99 642,75 Kč, a ve výroku o náhradě nákladů řízení a v tomto rozsahu věc vrátil Krajskému soudu v Ústí nad Labem k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Žalobce se po žalované advokátce domáhal zaplacení 246 479 Kč na náhradě škody, kterou mu měla způsobit vadným poskytnutím právní služby při zastupování ve sporu s nájemci o zaplacení nájemného.
2. Okresní soud v Lounech rozsudkem ze dne 21. 11. 2013, č. j. 25 C 2282/2009-135, uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 52 250 Kč, zamítl žalobu co do částky 194 229 Kč a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalobce je spoluvlastníkem bytu v domě v Ž., který se souhlasem ostatních spoluvlastníků a na základě jimi udělené plné moci pronajímal. Dne 9. 8. 2004 uzavřel s manžely K. a D. B. smlouvu o nájmu bytu na dobu určitou od 16. 8. 2004 do 31. 8. 2005. Ke dni skončení nájmu měli nájemci dluh na nájemném a na zálohách na úhradu za plnění poskytovaná s užíváním bytu. Žalovaná advokátka zastupovala žalobce ve sporu s nájemci o zaplacení dlužného nájemného a úhrady za služby spojené s užíváním bytu v celkové výši 55 570 Kč s příslušenstvím (tj. s poplatkem

z prodlení), vedeném u Okresního soudu v Domažlicích pod sp. zn. 3 C 133/2007. Žalovaná se účastnila pouze prvního jednání soudu ve věci dne 14. 8. 2007, z druhého jednání dne 11. 10. 2007 se omluvila a třetího jednání dne 11. 12. 2007 se bez omluvy neúčastnila. Žalobce se žádného soudního jednání neúčastnil. V uvedené věci byl dne 11. 12. 2007 Okresním soudem v Domažlicích vydán pod č. j. 3 C 133/2007-64 rozsudek, kterým soud žalobu zamítl na základě zjištění, že nájemci od nájemní smlouvy odstoupili dopisem ze dne 28. 4. 2005. Rozsudek byl doručen žalované dne 14. 12. 2007, žalovaná však žalobce o rozsudku informovala až dne 3. 1. 2008, tj. v době, kdy již nebylo možné podat odvolání. Po právní stránce soud prvního stupně zjištěný skutkový stav posoudil podle § 24 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů. Dospěl k závěru, že žalovaná pochybila, když neinformovala žalobce včas o doručení rozsudku Okresního soudu v Domažlicích a nepoučila ho o možnosti podat proti tomuto rozsudku odvolání z důvodu, že okresní soud nesprávně právně posoudil listinu označenou jako odstoupení, aby uvedený nedostatek mohl být odstraněn v odvolacím řízení. Soud prvního stupně žalobci přiznal náhradu škody jen co do částky 52 250 Kč, neboť po skončení nájmu žalobce nevyúčtoval nájemcům kauci a zálohy na služby spojené s nájmem v souladu se smlouvou, tj. ve vyúčtování neuvedl, na jaké nájemné, za jaké období, případně na jaký jiný nárok ze smlouvy kauci započel a v jaké výši nadále trvá povinnost nájemců k zaplacení, ani kauci nájemcům nevrátil, a proto nemohli být nájemci v prodlení s placením nájemného po skončení doby nájmu. Přiznání nároku na poplatek z prodlení z dlužného nájemného za dobu po skončení nájemní smlouvy by bylo v rozporu s dobrými mravy a nepoživá právní ochrany. Žalobce by tak v řízení o zaplacení dlužného nájemného a úhrady služeb spojených s užíváním bytu byl úspěšný, jen pokud jde o nárok na zaplacení dlužného nájemného za období od února 2005 do srpna 2005 v celkové částce 38 500 Kč. Vzhledem ke sjednané splatnosti nájemného do konce předcházejícího měsíce a marnému uplynutí 5denní lhůty od splatnosti, též vzhledem k prokázanému zaplacení nájemného nájemci, by žalobci mohl být přiznán pouze poplatek z prodlení z dlužných částek nájemného v celkové výši 13 750 Kč, tj. do doby skončení nájmu, nikoliv po této době.

3. K odvolání obou účastníků Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 20. 11. 2014, č. j. 14 Co 115/2014-213, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku I, v zamítavém výroku II jej změnil tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci další částku 94 586,25 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku, jinak jej v tomto výroku potvrdil; dále rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud přisvědčil soudu prvního stupně, že správně posoudil uplatněný nárok po právní stránce jako nárok na náhradu škody způsobené v souvislosti s výkonem advokacie podle § 24 zákona o advokacii. Uvedl, že žalovaná advokátka nevěnovala patřičnou pozornost sepsu žaloby a nevystupovala aktivně při jednání před Okresním soudem v Domažlicích,

zejména tím, že nezpochybnila doručení listiny obsahující odstoupení od nájemní smlouvy ani její obsah a neseznámila žalobce včas s rozsudkem soudu prvního stupně, čímž mu znemožnila podat odvolání. Jinak by podle odvolacího soudu byl žalobce ve sporu úspěšný a bylo by mu přiznáno právo na zaplacení dluhu na nájemném, jakož i poplatek z prodlení z tohoto dluhu. Odvolací soud uzavřel, že v řízení byl prokázán vznik škody rovnající se dluhu na nájemném včetně poplatku z prodlení, který by byl žalobci přiznán, a to nejméně za dobu konání soudních řízení, která s ohledem na průměrnou délku soudních řízení by celkově mohla dosáhnout tří roků. Též příčinná souvislost mezi vznikem škody a jednáním žalované byla podle soudu prokázána, neboť nebyť vytýkaného opomenutí žalované, žalobce by byl v řízení o zaplacení dluhu na nájemném a poplatku z prodlení z dlužných částek nájemného úspěšný. Podle odvolacího soudu nebyla v řízení prokázána existence liberačního důvodu ve smyslu § 24 odst. 3 zákona o advokacii. Současně ale bylo podle odvolacího soudu třeba od uvedeného dluhu odečíst zaplacenou kauci v částce 11 000 Kč, kterou žalobce opomněl při skončení nájmu vyúčtovat. Právo na zaplacení záloh na úhradu služeb spojených s užíváním bytu však žalobci být přiznáno nemohlo, neboť již v době podání žaloby žalobce jako pronajímatel měl provést řádné vyúčtování služeb spojených s užíváním bytu, a žalovat tak mohl jen případný rozdíl mezi skutečnou cenou nájemci odebraných služeb a jimi zaplacenými zálohami na tyto služby. O povinnosti provést řádné vyúčtování služeb přitom žalobce bezpochyby věděl, navíc mu tato povinnost jasně vyplývala z uzavřené nájemní smlouvy. Pokud tak neučinil, nemohl být v této části žaloby úspěšný, proto mu ani škoda v podobě úhrady záloh na služby spojené s užíváním bytu nemohla vzniknout. Žalobci by tedy náleželo nájemné za sedm měsíců po 5 500 Kč, tj. 38 500 Kč, po odečtení kauce 11 000 Kč a přičtení poplatku z prodlení z nedoplatku nájemného za dobu od 1. 2. 2005 do 31. 12. 2009 ve výši 119 336,25 Kč, celkem 146 836,25 Kč, což představuje škodu, která mu byla žalovanou způsobena; ve zbývajících částech žaloba důvodná není.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, a to v rozsahu, v němž odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně o zamítnutí žaloby v částce 99 643 Kč (přesně jde o částku 99 642,75 Kč). Dovolatel uplatňuje dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci odvolacím soudem a přípustnost dovolání spatřuje v otázce hmotného práva, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, a to v otázce, zda a případně v jakém rozsahu má pronajímatel bytu nárok na poplatek z prodlení z nezaplacených záloh na úhradu služeb spojených s užíváním bytu, je-li v prodlení s vyúčtováním těchto

č. 74

záloh a za situace, kdy nájemce opustí byt bez zanechání nové adresy. Namítá, že žalovaná ho měla poučit o tom, že má provést vyúčtování záloh. Má za to, že v řízení prokázal prodlení nájemců s platbami záloh na služby, nedoplatek na zálohách po dobu trvání nájemní smlouvy ve výši 18 060 Kč a nedoplatek za služby po vyúčtování ve výši 9 284 Kč. Pronajímateli náleží podle dovolatele poplatek z prodlení z nezaplacených záloh na služby ode dne splatnosti jednotlivých záloh až do data, ve kterém měl provést jejich vyúčtování podle nájemní smlouvy, a od termínu vyúčtování záloh náleží pronajímateli poplatek z prodlení ze zjištěného nedoplatku. Uplatňování nároku na poplatek z prodlení za nezaplacené zálohy na služby a za nedoplatek ceny služeb není podle dovolatele v rozporu s dobrými mravy ani tehdy, pokud žalobce neprovedl vyúčtování záloh vůči nájemcům, protože ti se z bytu odstěhovali na jemu neznámou adresu, o které ho neinformovali, aby jim na ni mohl vyúčtování zaslat. Navrhuje, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu v napadeném rozsahu změnil a sám ve věci rozhodl, nebo aby ho zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

5. Žalovaná ve vyjádření k dovolání zpochybňuje dovolatelem tvrzenou přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř. Ztotožňuje se s právním názorem odvolacího soudu, který nepřiznal žalobci právo na zaplacení záloh na úhradu služeb spojených s užíváním bytu. Zdůrazňuje, že žalobce porušil svoji významnou právní povinnost pronajímatele vůči nájemci, neboť řádně a včas nevyúčtoval zálohy a nezaslal je nájemcům na adresu uvedenou v nájemní smlouvě, což před soudem odůvodnil tím, že vyúčtování je příliš obtížné. Navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání žalobce odmítl, případně zamítl.

III.

Přípustnost dovolání

6. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou – účastníkem řízení, zastoupeným advokátem (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), dospěl k závěru, že dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř. pro řešení otázky hmotného práva, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, zda a případně v jakém rozsahu má pronajímatel bytu nárok na poplatek z prodlení z nezaplacených záloh na úhradu plnění spojených s užíváním bytu, je-li v prodlení s vyúčtováním těchto záloh.

IV.

Důvodnost dovolání

7. Vzhledem k § 3028 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, účinného od 1. 1. 2014, se věc posuzuje podle dosavadních předpisů, tedy podle

zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013, (dále též jen „obč. zák.“) a podle zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění účinném do 31. 12. 2013, neboť jde o právní poměry (práva a povinnosti) vzniklé před 1. 1. 2014.

8. Podle § 24 odst. 1 věty první zákona o advokacii advokát odpovídá klientovi za újmu, kterou mu způsobil v souvislosti s výkonem advokacie.

9. Odpovědnost advokáta za pochybení při výkonu advokacie je odpovědností bez zřetele na zavinění (objektivní odpovědnost), která je založena na současném splnění předpokladů, jimiž jsou výkon advokacie, vznik škody a příčinná souvislost mezi výkonem advokacie a vznikem škody.

10. Odvolací soud při právním posouzení věci správně vycházel z právního názoru, že při zkoumání odpovědnosti advokáta za vznik škody způsobené v souvislosti s výkonem advokacie soud jako předběžnou otázku zkoumá, zda by při řádném postupu advokáta klient se svým nárokem u soudu uspěl (srov. odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. 25 Cdo 886/2004, uveřejněného v Souboru rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu – dále jen „Soubor“ – pod C 3227, nebo rozsudku ze dne 23. 8. 2007, sp. zn. 25 Cdo 2507/2005, uveřejněného pod č. 38/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Odvolací soud dospěl k závěru, že kdyby žalovaná poskytla žalobci řádně právní službu při zastupování v původním řízení o zaplacení nájemného a úhrady za služby spojené s užíváním bytu, byl by žalobce úspěšný a nájemci by byli povinni zaplatit mu dluh na nájemném s poplatkem z prodlení. To, co žalobce nevysoudil od nájemců, oprávněně uplatňuje jako náhradu škody proti žalované. Tento závěr dovolatel nezpochybňuje, nesouhlasí však s rozsahem přiznané náhrady škody.

11. Podle § 697 obč. zák., nezaplatí-li nájemce nájemné nebo úhradu za plnění poskytovaná s užíváním bytu do pěti dnů po její splatnosti, je povinen zaplatit pronajímateli poplatek z prodlení.

12. Pronajímatel má právo na poplatek z prodlení poté, co se nájemce dostane do prodlení s placením úhrady za plnění spojená s užíváním bytu (služeb), pokud uvedené nesplní ani v dodatečně lhůtě pěti dnů, ale to pouze za předpokladu, že mu je ze strany pronajímatele bytu předloženo po skončení nájmu řádné vyúčtování poskytnutých služeb. Ze skutkových zjištění v dané věci vyplývá, že žalobce jako pronajímatel uvedené vyúčtování řádně neprovedl, ač o této povinnosti věděl; za této situace je třeba odmítnout jako neopodstatněnou jeho námitku, že měl být ze strany žalované o povinnosti provést vyúčtování záloh poučen.

13. O vyúčtování úhrad za plnění poskytovaná s užíváním bytu (záloh a cen za dodávku tepla a teplé užitkové vody) lze hovořit a vyúčtování může přivodit splatnost nedoplatku plynoucího z tohoto vyúčtování jen tehdy, obsahuje-li všechny předepsané náležitosti a je-li v něm uvedena cena provedené služby ve správné výši. Vyúčtování postrádající některou z předepsaných náležitostí nebo

znějící na cenu v nesprávné výši není řádným vyúčtováním a není způsobilé vyvolat splatnost nedoplatku plynoucího z vyúčtování. Aby se tak mohlo stát, musel by pronajímatel vystavit nové úplné vyúčtování znějící na cenu ve správné výši (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2003, sp. zn. 21 Cdo 803/2002, uveřejněný v Souboru pod C 2170). Nájemce bytu nemůže být v prodlení s placením nedoplatku za služby mu poskytnuté v souvislosti s užíváním bytu, dokud mu není ze strany pronajímatele bytu předloženo řádné vyúčtování poskytnutých služeb (srov. rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, sp. zn. 18 Co 561/2001, uveřejněný v časopise Soudní rozhledy č. 5/2003, s. 159).

14. Ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, jež v odvolacím řízení nedoznala změn, se podává, že nájemcům nebylo žalobcem předloženo řádné vyúčtování úhrad za plnění spojená s užíváním bytu, tj. vyúčtování konkrétní výše nedoplatku se specifikací, za které konkrétní měsíce nájemci kolik dluží, jaká je výše úhrady služeb na měsíc a výše měsíčního nedoplatku, kolik nájemce skutečně zaplatil, jak byla čerpána na nedoplatek složená kauce, odkdy dokdy a z jaké částky je požadován poplatek z prodlení a kterým okamžikem mělo k prodlení dojít. Pokud uvedené náležitosti neobsahovala ani žaloba v původním řízení, nemohl se nedoplatek úhrady za plnění poskytovaná s užíváním bytu stát splatným, nájemci se nemohli dostat do prodlení, požadovaný poplatek z prodlení z nedoplatku nemohl být žalobci proti nájemcům přiznán, a tudíž jej žalobce nemůže požadovat ani po žalované z titulu náhrady škody, neboť její pochybení při poskytování právních služeb není v příčinné souvislosti s tím, že žalobce nebyl v tomto rozsahu v původním řízení úspěšný. Na tomto závěru nemění nic ani okolnost, že nájemci se odstěhovali na žalobci neznámou adresu. Poukaz žalobce na § 3 odst. 1 obč. zák. nemá rovněž na uvedený závěr vliv, neboť dle ustáleného výkladu tohoto ustanovení lze výkonu práva, který je v rozporu s dobrými mravy, pouze odepřít soudní ochranu, nelze však na jeho základě neexistující právo ani jemu odpovídající povinnost konstituovat (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 1997, sp. zn. 2 Cdon 155/96, uveřejněný v časopise Právní rozhledy č. 7/1997, s. 375, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 5. 2010, sp. zn. 25 Cdo 3718/2008, uveřejněný v Souboru pod C 8674, jakož i nález Ústavního soudu ze dne 6. 3. 2008, sp. zn. II. ÚS 625/05, uveřejněný ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu sv. 48 pod č. 49).

15. Pokud však nájemci dlužili žalobci splatné zálohy na úhradu za plnění spojená s užíváním bytu, vznikl mu ve smyslu § 517 odst. 2 ve spojení s § 697 obč. zák. nárok na poplatek z prodlení z těchto dlužných záloh za dobu od jejich splatnosti do doby, kdy byly zaplacený, popřípadě kdy měl žalobce provést jejich vyúčtování podle nájemní smlouvy. Zaplacení samotných záloh se žalobce již po datu, kdy mělo dojít k vyúčtování, domáhat nemohl, ale do té doby vzniklý nárok na poplatek z prodlení z těchto záloh mu nezanikl. V tomto směru jsou námitky uplatněné v dovolání důvodné.

16. Dovolání bylo shledáno opodstatněným, proto Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu v dovoláním napadeném rozsahu a v závislém výroku o nákladech řízení podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil a věc vrátil v tomto rozsahu odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta první o. s. ř.).

č. 74

Č. 75

Č. 75

Nekalá soutěž

§ 44 odst. 1 obch. zák.

Jestliže soutěžitel neopodstatněně oznámí provozovateli komunikačního kanálu na internetu (provozovateli sítě Facebook), že jiný soutěžitel mající profil v síti Facebook porušuje jeho práva z duševního vlastnictví, dopouští se tím nekalosoutěžního jednání.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2016, sp. zn. 23 Cdo 3415/2014, ECLI:CZ:NS:2016:23.CDO.3415.2014.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalovaných proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 3. 2014, sp. zn. 3 Cmo 304/2013.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 15. 5. 2013, č. j. 41 Cm 85/2011-88, žalovaným uložil, aby společně a nerozdílně učinili a zaslali provozovateli sítě Facebook v elektronické podobě a doporučenou poštou podání, kterým bude vzato zpět v plném rozsahu dřívější oznámení žalovaného směřující k deaktivaci profilu žalobkyně v síti Facebook, spolu s výzvou adresovanou provozovateli sítě Facebook k bezodkladnému obnovení profilu žalobkyně v síti Facebook v původním rozsahu. Žalovaným dále společně a nerozdílně uložil, aby ve stejné lhůtě vyzooměli žalobkyni a doložili jí, že vyzvali provozovatele sítě Facebook k obnovení profilu žalobkyně v síti Facebook (výrok pod bodem I). Dále zamítl žalobu s návrhem, aby žalovaní byli uznáni povinnými společně a nerozdílně zdržet se na příště veškerého jednání majícího za následek deaktivaci profilu žalobkyně v síti Facebook nebo jinak bránícího žalobkyni v užívání profilu v síti Facebook (výrok pod bodem II). Ve výroku pod bodem III uložil žalovaným, aby společně a nerozdílně zaslali žalobkyni doporučeným dopisem písemnou omluvu za účelem jejího zveřejnění na webových stránkách žalobkyně ve specifikovaném znění. Ve výroku pod bodem IV žalovaným uložil, aby společně a nerozdílně zaplatili žalobkyni přiměřené zadostiučinění v penězích ve výši 100 000 Kč. Dále zamítl žalobu s návrhem, aby žalovaní byli uznáni povinnými společně a nerozdílně zaplatit žalobkyni na náhradu škody částku 1 350,28 USD

s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % p. a. z částky 1 350,28 USD ode dne podání žaloby do zaplacení a částku 11 700 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,75 % p. a. z částky 11 700 Kč od podání žaloby do zaplacení (výrok pod bodem V), a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok pod bodem VI).

2. Soud prvního stupně zjistil, že žalobkyně byla zřízena rozhodnutím ministra průmyslu a obchodu ze dne 17. 4. 1997, s účinností od 1. 5. 1997, jako příspěvková organizace Česká agentura na podporu obchodu, ve zkrácené podobě název CzechTrade. Posláním této organizace je poskytování informačních, poradenských a podpůrných služeb zaměřených na zlepšování výsledků zahraničního obchodu České republiky a exportních aktivit českých podnikatelů v zahraničí.

3. Druhá žalovaná byla do obchodního rejstříku zapsána dne 27. 9. 2004, jediným jednatelem od založení společnosti je první žalovaný. Předmětem podnikání je reklamní činnost a marketing, zpracování dat, služby databank, správa sítí.

4. Žalobkyně si na jaře roku 2010 v souvislosti se svou činností prostřednictvím registrace na webové stránce www.facebook.com/CzechTrade založila profil v síti Facebook. Na základě profilu zřízeného na jména J. K. – <http://www.facebook.com/kucera77> bylo zasláno provozovateli Facebooku formou vyplnění příslušného formuláře oznámení, že žalobkyně prostřednictvím svého profilu užitím slovního spojení CzechTrade porušuje práva druhé žalované k ochranným známkám Společenství. Žalobkyni byl dne 15. 3. 2011 z důvodu porušování ochranných známek druhé žalované deaktivován a odstraněn její profil.

5. Žalobkyně je vlastníkem řady národních ochranných známek obsahujících slovní spojení CzechTrade, mimo jiné slovní ochranné známky CzechTrade č. 298226 s právem přednosti 17. 3. 2005, zapsané dne 26. 5. 2008 pro třídy výrobků 35, 39 a 41. Nejstarší kombinovaná ochranná známka žalobkyně CzechTrade má právo přednosti od 20. 11. 1997. Žalobkyně je rovněž majitelkou mezinárodní kombinované ochranné známky CzechTrade č. 773097 s právem přednosti 2. 10. 2001, platné mj. v řadě zemí Evropy.

6. Druhá žalovaná je vlastníkem kombinované ochranné známky Společenství CzechTrade č. 4311981, obsahující vyobrazení státní vlajky České republiky, zapsané dne 24. 7. 2009 s právem přednosti od 24. 3. 2005, a slovní ochranné známky Společenství CzechTrade č. 8447955, zapsané dne 10. 2. 2010 s právem přednosti od 25. 8. 2009, zapsané pro třídu výrobků a služeb 9, 38 a 42.

7. Soud prvního stupně dále zjistil, že Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 28. 1. 2008, č. j. 3 Cmo 259/2007-441, který nabyl právní moci dne 30. 5. 2008, ve sporu mezi žalobkyní Českou agenturou na podporu obchodu a žalovanou CzechTrade Internet s. r. o. uložil žalované povinnost zdržet se užívání označení CzechTrade jinak než jako součást své obchodní firmy CzechTrade Internet s. r. o. a zaplatit žalobkyni částku 30 000 Kč. Rozsudek byl opřen o závěr o nekalosoutěžní povaze jednání žalované, která zasáhla do označení CzechTrade,

kteřé bylo žalobkyni uděleno již ve zřizovací listině a bylo jí dlouhodobě užíváno, a tak se stalo pro ni příznačné.

č. 75

8. Po právní stránce věc posoudil tak, že jednání obou žalovaných bylo nekalosoutěžní a zároveň neoprávněně zasáhlo do pověsti žalobkyně jako právnické osoby. Pasivní legitimace byla dána u obou žalovaných, neboť jejich jednání bylo koordinované. Označení CzechTrade je pro žalobkyni příznačné, chráněné národními i mezinárodními ochrannými známkami včetně slovní ochranné známky s prioritou od 17. 3. 2005, přičemž ve všech případech jsou tyto známky starší než ochranné známky Společenství druhé žalované. Soud prvního stupně dále odkázal na čl. 111 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 207/2009, o ochranné známce Společenství, týkající se staršího práva místního významu. Druhé žalované byly tyto skutečnosti známy, přesto v rozporu s pravomocným rozsudkem dokončila zápis ochranné známky CzechTrade obsahující státní vlajku České republiky (totožnou s logem hodnoceným Vrchním soudem v Praze v uvedeném rozsudku) a podala následně přihlášku slovní ochranné známky Společenství ve znění CzechTrade. Žalování své oznámení provozovateli Facebooku činili vědomě s cílem poškodit žalobkyni. Deaktivace a odstranění profilu bylo v přímé příčinné souvislosti s jednáním žalovaných, což žalování mohli s ohledem na své znalosti prostředí Facebooku předvídat. Podstatné bylo, že žalování vědomě uvedli nepravdivou informaci, že žalobkyně porušuje práva druhé žalované k duševnímu vlastnictví. Toto jednání bylo v rozporu s dobrými mravy soutěže a způsobilé přivodit žalobkyni újmu, zároveň se žalobkyně a druhá žalovaná setkávají ve stejné oblasti trhu (oslovují totožný okruh zájemců).

9. Soud prvního stupně dále dospěl k závěru, že žalování vědomým sdělením nepravdivých informací třetí osobě poškodili dobrou pověst neboli goodwill žalobkyně jako právnické osoby. Žalování ani nevyvrátili dobrou pověst žalobkyně (k důkazu předložili pouze jeden časopisový článek, který byl uveřejněn více než rok po předmětném zásahu), která se předpokládá.

10. Příznané přiměřené zadostiučinění v penězích odůvodnil tím, že jednání žalovaných bylo záměrné a žalobkyni jím bylo znemožněno komunikovat s veřejností, stávajícími i potenciálními klienty.

11. K odvolání žalovaných Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 25. 3. 2014, č. j. 3 Cmo 304/2013-122, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve výrocích pod body I a IV, ve výroku pod bodem III pak opravil zřejmou chybu v psaní a v části, ve které byl pod tímto bodem výroku přiznán nárok zveřejnit omluvu žalovaných na webových stránkách žalobkyně, jej změnil tak, že se v tomto rozsahu žaloba zamítá, ve zbytku v tomto výroku rozsudek soudu prvního stupně potvrdil. Zároveň rozhodl o náhradě nákladů řízení včetně řízení odvolacího.

12. Odvolací soud považoval skutkový stav za dostatečně zjištěný. Kromě nároku na zveřejnění omluvy se ztotožnil i s právním posouzením věci soudem prvního stupně.

13. Odvolací soud s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. 29 Odo 106/2001, uvedl, že jednání obou žalovaných bylo vedeno soutěžním záměrem. Byť k tomu první žalovaný použil svůj soukromý profil na síti, zároveň jednal ve prospěch druhé žalované, jejímž je jednatelem. Předmětné jednání je tedy třeba přičítat oběma žalovaným. Odebrání možnosti užívat profil na Facebooku je nepochybně jednáním způsobilým přivodit žalobkyni újmu. Jednání žalovaných bylo i v rozporu s dobrými mravy soutěže. Odvolací soud poukázal na to, že druhá žalovaná nerespektovala rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 1. 2008, č. j. 3 Cmo 259/2007-442 (když dovolání proti tomuto rozsudku bylo rozsudkem Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 4. 2011, č. j. 23 Cdo 4384/2008-593, na jedné straně odmítnuto, na druhé straně zamítnuto), a připomněl, že užití zapsané ochranné známky může být jednáním v rozporu s dobrými mravy soutěže. Argumentaci rozhodnutími soudů v exekučním řízení považoval za nerozhodnou. Odvolací soud rovněž poukázal na úpravu nekalé soutěže a ochrany obchodního jména na mezinárodní úrovni (na Pařížskou unijní úmluvu).

14. Žalovaní podle odvolacího soudu pominuli starší práva žalobkyně jak k označení, které jí bylo uděleno již zřizovací listinou, tak i z jejich ochranných známek. Z důvodu existence starších práv žalobkyně nezasahovala do práv k ochranným známkám Společenství druhé žalované, přitom platí, že užití předmětného označení CzechTrade druhou žalovanou je protiprávním jednáním. Jednání žalovaných má i rys zneužití práva.

15. Ohledně přiznání přiměřeného zadostiučnění v peněžité formě odkázal na rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 15. 6. 2005, sp. zn. 32 Odo 1318/2004, ze dne 23. 10. 2008, sp. zn. 32 Cdo 4661/2007, a ze dne 18. 9. 2002, sp. zn. 29 Odo 652/2001.

16. Zveřejnění omluvy na webových stránkách žalobkyně považoval odvolací soud za vybočující z přiměřenosti zadostiučnění.

17. Odvolací soud vzhledem ke svým závěrům považoval za nadbytečné zabývat se žalobkyní uplatněnými nároky z dalších právních titulů, neboť takové posouzení by již nemohlo na závěrech, jež odvolací soud přijal z hlediska ochrany proti jednání nekalé soutěže žalovaných podle § 44 odst. 1 a § 53 obch. zák., nic změnit.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

18. Proti rozsudku odvolacího osudu podali žalovaní dovolání, jehož přípustnost opírají o § 237 o. s. ř., když napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva, která v rozhodnutí dovolacího soudu nebyla vyřešena. Dovolatelé mají za to, že rozsudek odvolacího soudu stojí na nesprávném právním posouzení věci.

19. Jako první otázku hmotného práva předkládají otázku „jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže při vlastnictví ochranných známek Společenství“.

20. V rámci argumentace k této otázce dovolatelé zdůrazňují, že druhá žalovaná je vlastníkem ochranných známek Společenství, přitom Úřadem pro harmonizaci na vnitřním trhu (dále jen „Úřad“) nemůže být zapsána ochranná známka, která by byla v rozporu s veřejným pořádkem nebo dobrými mravy. Úřad známky druhé žalované zapsal a ponechal zapsané, přestože se žalobkyně snažila zamezit jejich zápisu či dosáhnout následného prohlášení neplatnosti, a to i argumentací rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 1. 2008, č. j. 3 Cmo 259/2007-442, který nabyl právní moci dne 30. 5. 2008. Žalovaní se na provozovatele sítě Facebook obrátili až poté, kdy Úřad neshledal na straně druhé žalované zlou víru ani jinou překážku pro výkon práv vyplývajících z vlastnictví ochranných známek Společenství. Žalovaní tedy vycházeli z právního názoru Úřadu, nadto provedení blokace bylo čistě rozhodnutím provozovatele sítě Facebook. Jejich jednání proto nemohlo naplnit generální klauzuli nekalé soutěže.

21. Jako další žalovaní předkládají otázku „jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže při upozornění provozovatele sociální sítě, v daném případě Facebooku, na potenciální kolizi profilu jiného uživatele s právy z průmyslového vlastnictví; předvídatelnost rozhodnutí provozovatele sociální sítě, v daném případě Facebooku, o kolizi profilu jiného uživatele s právy z průmyslového vlastnictví a předvídatelnost opatření učiněných provozovatelem sociální sítě“.

22. Dovolatelé argumentují tím, že označení profilu jako potenciálně závadného samo o sobě nemá za následek jeho deaktivaci. Provozovatel sítě Facebook jednotlivá oznámení posuzuje a nezávisle na oznamovateli hodnotí závadnost obsahu konkrétního profilu a sám se nezávisle rozhodne, zda a případně jaká opatření učiní. Příslušný formulář neposkytuje oznamovateli prostor pro hodnotící tvrzení, ale umožňuje pouze označit vlastníka práva, potenciálně dotčená práva a potenciálně závadný profil. Na zřízení a vedení profilu na síti Facebook není právní nárok. Na Facebooku nejsou publikována pravidla o postupu provozovatele po označení profilu jako závadného ani se nejedná o automatický proces.

23. Jako třetí otázku dovolatelé předložili otázku „ochrany staršího práva plynoucího z tzv. zkráceného názvu odlišného od úplného názvu právnické osoby a vztah tzv. zkráceného názvu k ochranným známkám Společenství; ochrany staršího práva plynoucího z ochranných známek v odlišném znění a zapsaných pro odlišné třídy výrobků a služeb ve vztahu k ochranným známkám Společenství“.

24. Podle dovolatelů není slovní spojení CzechTrade plným názvem žalobkyně. Každá právnická osoba může obecně mít jen jeden název, institut zkráceného názvu není upraven. Ochrana zkráceného názvu CzechTrade tak byla nad rámec zákona. Ochranné známky žalobkyně obsahující slovní spojení CzechTrade mají prioritu až od 17. 3. 2005, tj. až po založení a vzniku druhé žalované. Ochranné známky žalobkyně nejsou zapsané pro třídy výrobků a služeb, které by jí

opravňovaly k užívání slovního spojení CzechTrade pro stejné třídy, pro které má ochranné známky zapsané druhá žalovaná. Nelze proto usuzovat, že žalobkyni náleží starší právo k označení CzechTrade vzniklé na základě její zřizovací listiny či z jejích starších ochranných známek. Žalovaní tedy nepominuli starší práva žalobkyně a neposkytli provozovateli síti Facebook nepravdivé informace.

č. 75

25. Jako poslední otázku (která, jako jediná z předložených otázek, má být dovolacím soudem rozhodována rozdílně) dovolatelka předkládá otázku hmotného a procesního práva „existence nároku na přiměřené zadostiučinění v peněžité formě a přiměřenost částky požadované jako přiměřené zadostiučinění; unesení břemene tvrzení a břemene důkazního v souvislosti s uplatňovaným nárokem na satisfakci v peněžité formě, a to včetně konkrétní výše tohoto nároku, a předpoklady pro rozhodnutí soudu o tomto nároku“.

26. Dle názoru dovolatelů nebyly naplněny podmínky pro přiznání peněžité satisfakce. Profil žalobkyně byl deaktivován záhy po založení. Žalobkyně netvrdila ani neprokazovala, že by byl navštěvován širší veřejností. Profil žalobkyně měl registrován jen cca 10 tzv. přátel, z nichž významnou část tvořili zaměstnanci žalobkyně. Po deaktivaci profilu nebylo překážek, aby si žalobkyně zřídila nový profil pod svým úplným názvem či jeho anglickým překladem.

27. Adresátem oznámení byl jen provozovatel sítě Facebook. Z jeho strany ani ze strany dovolatelů nebyly veřejnosti sdělovány žádné negativní údaje o žalobkyni.

28. Jestliže by bylo na místě přiznat satisfakci v penězích, je plnění ve výši 100 000 Kč příliš vysoké, zejména s přihlédnutím k tomu, že druhý žalovaný vycházel z rozhodnutí Úřadu.

29. Dovolatelé v této souvislosti odkázali na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 5. 2006, sp. zn. 32 Odo 511/2006, podle něhož zákon upřednostňuje při nápravě nekalosoutěžního jednání nemateriální satisfakci, avšak pro zcela specifické a výjimečné případy umožňuje zadostiučinění i ve formě peněžní, přičemž soud musí mít k dispozici dostatek tvrzených a prokázaných skutečností, vymezujících určité hranice, z nichž soud při svých úvahách (o nároku na zadostiučinění) vychází, a to nejen z pohledu maximální či minimální možnosti peněžní reparace vzniklé nemateriální újmy.

30. Žalobkyně se ve vyjádření k dovolání ztotožnila s rozsudkem odvolacího soudu, zpochybnila některé argumenty dovolatelů a navrhla odmítnutí či zamítnutí dovolání.

III.

Přípustnost dovolání

31. Nejvyšší soud jakožto soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění

účinném do 31. 12. 2013 (čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony) – dále opět jen „o. s. ř.“.

č. 75

32. Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání bylo podáno v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) oprávněnou osobou řádně zastoupenou advokátem, jímž bylo dovolání též sepsáno (§ 241 odst. 1, 4 o. s. ř.), nejprve posuzoval, zda je dovolání přípustné.

33. Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

34. První otázka předložená žalovanými, která by se dle obsahu podání dala přesněji formulovat jako otázka, zda užití ochranné známky Společenství může být jednáním rozporným s dobrými mravy soutěže, přípustnost dovolání nevyvolává, neboť rozhodnutí odvolacího soudu je v souladu s konstantní rozhodovací praxí odvolacího soudu.

35. Je ustálenou rozhodovací praxí Nejvyššího soudu, že jednáním proti dobrým mravům soutěže, a tedy jednáním nekalosoutěžním, proti němuž se dotčený má právo bránit, může být i užití zapsané ochranné známky (srov. usnesení ze dne 25. 5. 2004, sp. zn. 29 Odo 455/2003, rozsudek ze dne 30. 5. 2012, sp. zn. 23 Cdo 4948/2010, rozsudek ze dne 29. 6. 2015, sp. zn. 23 Cdo 7/2013). Vzhledem k tomu, že národní známkové právo vychází ze směrnic Evropské unie (srov. první směrnici Rady č. 89/104/EHS, kterou se sblížují právní předpisy členských států o ochranných známkách; aktuální směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2008/95/ES, kterou se sblížují právní předpisy členských států o ochranných známkách) a že na stejných principech je založeno i nařízení Rady (ES) č. 207/2009, o ochranné známce Společenství [potažmo nařízení Rady (ES) č. 40/94, o ochranné známce Společenství], lze tento závěr plně aplikovat i na ochrannou známku Společenství.

36. Další otázka by se dle obsahu podání dala přesněji formulovat jako otázka, zda lze za jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže považovat upozornění provozovatele sociální sítě, v daném případě Facebooku, na potenciální kolizi profilu jiného uživatele s právy z průmyslového vlastnictví, a to s ohledem na předvídatelnost rozhodnutí provozovatele sociální sítě, v daném případě Facebooku, o kolizi profilu jiného uživatele s právy z průmyslového vlastnictví a předvídatelnost opatření učiněných provozovatelem sociální sítě.

37. Tuto otázku Nejvyšší soud doposud neřešil, proto tato otázka zakládá přípustnost dovolání. Dovolání však není důvodné.

IV. Důvodnost dovolání

č. 75

38. Podle § 44 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obch. zák.“), je nekalou soutěží jednání v hospodářské soutěži nebo v hospodářském styku, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům, spotřebitelům nebo dalším zákazníkům. Nekalá soutěž se zakazuje.

Podle § 47 obch. zák. vyvolání nebezpečí záměny je:

- a) užití firmy nebo názvu osoby nebo zvláštního označení podniku užívaného již po právu jiným soutěžitelem,
- b) užití zvláštních označení podniku nebo zvláštních označení či úpravy výrobků, výkonů anebo obchodních materiálů podniku, které v zákaznických kruzích platí pro určitý podnik nebo závod za příznačné (např. i označení obalů, tiskopisů, katalogů, reklamních prostředků),
- c) napodobení cizích výrobků, jejich obalů nebo výkonů, ledaže by šlo o napodobení v prvcích, které jsou již z povahy výrobku funkčně, technicky nebo esteticky předurčeny, a napodobitel učinil veškerá opatření, která od něho lze požadovat, aby nebezpečí záměny vyloučil nebo alespoň podstatně omezil, pokud jsou tato jednání způsobilá vyvolat nebezpečí záměny nebo klamnou představu o spojení s podnikem, firmou, zvláštním označením nebo výrobky anebo výkony jiného soutěžitele.

Podle § 53 obch. zák. osoby, jejichž práva byla nekalou soutěží porušena nebo ohrožena, mohou se proti rušiteli domáhat, aby se tohoto jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále mohou požadovat přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení.

39. Dovolací soud se ztotožňuje s právním posouzením odvolacího soudu. Pro posouzení věci je podstatné, že druhá žalovaná měla pravomocným rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 1. 2008, č. j. 3 Cmo 259/2007-442, zakázáno užívat označení CzechTrade jinak než jako součást své obchodní firmy CzechTrade Internet s. r. o. Prvnímu žalovanému, který s druhou žalovanou své jednání koordinoval a naplňoval jím její zájmy, byl tento zákaz znám. Vzhledem k tomu, že i užití zapsané ochranné známky může být nekalou soutěží, nemohla tento zákaz zvrátit ani registrace tohoto označení jako ochranné známky Společenství. V této souvislosti je třeba poukázat i na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, č. j. 21 Cdo 2660/2013-263, v exekuční věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 49 EXE 1537/2010, v níž se žalobkyně domáhala nařízení exekuce podle shora uvedeného rozsudku Vrchního soudu v Praze. V tomto usnesení Nejvyšší soud dovodil, že byla-li povinnému vykonatelným rozsudkem českého soudu uložena povinnost zdržet se užívání označení CzechTrade Internet s. r. o., je důvodem pro zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

č. 75

jen zjištění exekučního soudu, že povinný tuto povinnost neporušuje, a nikoliv okolnost, že po vydání tohoto exekučního titulu byly v jeho prospěch zapsány Úřadem pro harmonizaci vnitřního trhu (OHIM) ochranné známky (takže se stal vlastníkem kombinované ochranné známky Společenství obsahující slovní spojení CzechTrade a slovní ochranné známky Společenství CzechTrade, v obou případech pro třídy výrobků a služeb odpovídající optimalizované databázi podnikatelů na síti Internet a souvisejícím službám), kterou se soud může zabývat jen v řízení nalézacím.

40. Při vědomí tohoto zákazu žalovaní sdělili třetí osobě, která měla možnost bránit užívání tohoto označení žalobkyní na významném komunikačním kanálu na internetu (provozovateli sítě Facebook), že je žalobkyní potenciálně narušováno právo druhé žalované z duševního vlastnictví – ochranných známek Společenství, které obsahovaly slovní spojení CzechTrade. Tímto jednáním druhá žalovaná s pomocí prvního žalovaného vědomě porušila povinnost jí uloženou pravomocným rozsudkem, neboť užila označení CzechTrade jinak než jako součást své obchodní firmy CzechTrade Internet s. r. o.

41. Předvídatelnost rozhodnutí a opatření provozovatele Facebooku v posuzované věci nehraje roli, neboť popsané jednání samo o sobě bylo parazitní, zlehčující i zabraňovací ve vztahu k žalobkyni, zároveň bylo i klamavé ve vztahu k provozovateli sítě Facebook, když vůči němu druhá žalovaná zamlčela existenci jí uloženého pravomocného zákazu užívat předmětné označení jinak, než jako součást své obchodní firmy CzechTrade Internet s. r. o. Je zřejmé, že oznámení učiněné žalovanými vůči provozovateli Facebooku objektivně směřovalo právě k zabránění (či alespoň ztížení) využívání označení CzechTrade žalobkyní – i z tohoto důvodu znalost rozhodovacích procesů provozovatele Facebooku nemá význam. Rozhodnutí odvolacího soudu je proto správné.

42. Třetí otázka formulovaná žalovanými jako otázka „ochrany staršího práva plynoucího z tzv. zkráceného názvu odlišného od úplného názvu právnické osoby a vztah tzv. zkráceného názvu k ochranným známkám Společenství; ochrany staršího práva plynoucího z ochranných známek v odlišném znění a zapsaných pro odlišné třídy výrobků a služeb ve vztahu k ochranným známkám Společenství“, ať už by byla vzhledem k obsahu podání jakkoli přesněji přeformulovaná, nezakládá připustnost dovolání, neboť rozsudek odvolacího soudu by obstál i bez jejího řešení.

43. Ve své argumentaci žalovaní zpochybňují možnost ochrany zkráceného názvu žalobkyně jako názvu právnické osoby a ochranu označení CzechTrade na základě staršího práva k označení vzniklého ze starších ochranných známek žalobkyně. Ze zjištěného skutkového stavu vyplývá (srov. stranu 5 rozsudku soudu prvního stupně), že žalobkyně běžně užívá označení CzechTrade jako (jí uděleného) zkráceného názvu již od roku 1997, přičemž se pro její činnost stalo příznačným. Jedná se tedy o označení podléhající neformální nekalosoutěžní

ochraně, a to dokonce podle pojmenované skutkové podstaty podle § 47 písm. b) obch. zák.

44. Ohledně poslední otázky položené žalovanými ve znění „existence nároku na přiměřené zadostiučinění v peněžité formě a přiměřenost částky požadované jako přiměřené zadostiučinění; unesení břemene tvrzení a břemene důkazního v souvislosti s uplatňovaným nárokem na satisfakci v peněžité formě, a to včetně konkrétní výše tohoto nároku, a předpoklady pro rozhodnutí soudu o tomto nároku“, žalovaní spatřují splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 241a odst. 2 o. s. ř.) v tom, že je tato otázka dovolacím soudem rozhodována rozdílně.

45. Podle § 241b odst. 3 věty první o. s. ř. dovolání, které neobsahuje údaje o tom, v jakém rozsahu se rozhodnutí odvolacího soudu napadá, v čem dovolatel spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání (§ 237 až 238a) nebo které neobsahuje vymezení důvodu dovolání, může být o tyto náležitosti doplněno jen po dobu trvání lhůty k dovolání.

46. Požadavek, aby dovolatel v dovolání uvedl, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání, je podle § 241a odst. 2 o. s. ř. obligatorní náležitostí dovolání. Může-li být dovolání přípustné jen podle § 237 o. s. ř., je dovolatel povinen v dovolání vymežit, které z tam uvedených hledisek považuje za splněné, přičemž k projednání dovolání nepostačuje pouhá citace textu § 237 o. s. ř.

47. Má-li být dovolání přípustné podle § 237 o. s. ř. proto, že napadené rozhodnutí závisí na řešení otázky hmotného nebo procesního práva, která je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, musí být z obsahu dovolání patrné, která rozhodnutí odvolacího soudu tuto otázku řeší rozdílně.

48. Tomuto požadavku dovolatelé ohledně této otázky v dovolání nedostáli, a tudíž ohledně této otázky nelze v dovolacím řízení pokračovat.

49. Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší soud dovolání žalovaných podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

Č. 76

č. 76

Insolvence, Zástavní právo

§ 5 IZ, § 167 odst. 1 IZ ve znění do 31. 12. 2013, § 338d o. s. ř.

Pro pořadí uspokojení více zajištěných věřitelů z výtěžku zpeněžení téhož zajištění je ve smyslu § 167 odst. 1 věty druhé insolvenčního zákona (ve znění účinném do 31. 12. 2013) rozhodující skutečná doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění, bez zřetele k tomu, že zajištěná pohledávka některého z nich byla předtím přezkoumána a zjištěna s uvedením chybného údaje o pozdější době vzniku zajištění v přihlášce pohledávky.

(Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2016, sen. zn. 29 NSČR 7/2014, ECLI:CZ:NS:2016:29.NSCR.7.2014.1)

Nejvyšší soud zamítl dovolání zajištěného věřitele č. 1 FINCOM TRADE LTD. proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 10. 2013, sp. zn. KSLB 57 INS 18541/2011, 2 VSPH 1376/2013-B.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 17. 5. 2013, č. j. KSLB 57 INS 18541/2011-B-32, vyslovil Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci (dále jen „insolvenční soud“) souhlas s tím, aby JUDr. D. T., insolvenční správce dlužníka H & M, Pila a truhlárna s. r. o., vydal výtěžek zpeněžení z prodeje majetku sloužícího k zajištění pohledávky [nemovitostí zapsaných na listu vlastnictví č. 193, v katastrálním území M. u L., obec M., vedených Katastrálním úřadem pro Liberecký kraj, Katastrální pracoviště L., blíže označených ve výroku (dále jen „nemovitosti“)] tak, že:

[1] Zajištěný věřitel č. 1 FINCOM TRADE LTD. obdrží částku 1 534 034,40 Kč.

[2] Zajištěný věřitel č. 4 Finanční úřad pro Liberecký kraj obdrží částku 508 304 Kč.

[3] Zajištěný věřitel č. 9 Česká správa sociálního zabezpečení obdrží částky 449 084,85 Kč a 705 461,15 Kč.

2. Insolvenční soud vyšel z toho, že:

[1] Usnesením ze dne 18. 6. 2007, č. j. 30 E 17/2007-7, které nabylo právní moci dne 18. 7. 2007, nařídil Okresní soud v Liberci (dále jen „exekuční

soud“) na základě návrhu podaného 26. 1. 2007 výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitostem, k zajištění pohledávky věřitele č. 9 (oprávněného) ve výši 449 084,85 Kč (následně přihlášené do insolvenčního řízení).

[2] Rozhodnutím ze dne 16. 7. 2007, č. j. 155213/2007/192941/5225, které nabylo právní moci dne 24. 8. 2007, zřídil správce daně (Finanční úřad pro Liberecký kraj) zástavní právo k nemovitostem k zajištění pohledávky věřitele č. 4 ve výši 33 167 Kč (následně přihlášené do insolvenčního řízení).

[3] Rozhodnutím ze dne 29. 9. 2008, č. j. 203819/2008/192941/5225, které nabylo právní moci dne 25. 11. 2008, zřídil správce daně (Finanční úřad pro Liberecký kraj) zástavní právo k nemovitostem k zajištění pohledávky věřitele č. 4 ve výši 475 137 Kč (následně přihlášené do insolvenčního řízení).

[4] Usnesením ze dne 23. 6. 2009, č. j. 30 E 187/2008-14, které nabylo právní moci dne 20. 8. 2009, nařídil exekuční soud na základě návrhu podaného 12. 12. 2008 výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitostem, k zajištění pohledávky věřitele č. 9 (oprávněného) ve výši 705 461,15 Kč (následně přihlášené do insolvenčního řízení).

[5] Usnesením ze dne 16. 10. 2009, č. j. 30 E 73/2009-37, které nabylo právní moci dne 21. 11. 2009, nařídil exekuční soud na základě návrhu podaného 6. 4. 2009 výkon rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitostem, k zajištění pohledávky věřitele č. 1 (oprávněného) ve výši 2 197 606,16 Kč (následně přihlášené do insolvenčního řízení).

[6] Zajištěný věřitel č. 1 přihlásil do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka pohledávky v celkové výši 3 090 676,74 Kč, jako pohledávky zajištěné ve výši 2 197 606,16 Kč předmětnými nemovitostmi, a takto byly jeho pohledávky zjištěny při přezkumném jednání konaném dne 21. 2. 2012 (dále jen „přezkumné jednání“).

[7] Zajištěný věřitel č. 4 přihlásil do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka pohledávky v celkové výši 925 296 Kč, jako pohledávky zajištěné ve výši 508 304 Kč předmětnými nemovitostmi, a takto byly jeho pohledávky zjištěny při přezkumném jednání.

[8] Zajištěný věřitel č. 9 přihlásil do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka pohledávky v celkové výši 2 289 118 Kč, jako pohledávky zajištěné ve výši 2 062 954 Kč předmětnými nemovitostmi, a takto byly jeho pohledávky zjištěny při přezkumném jednání.

[9] Nemovitosti sloužící k zajištění pohledávek věřitelů č. 1, č. 4 a č. 9, sepsané v soupisu majetkové podstaty dlužníka ze dne 6. 2. 2012, byly zpenženy za částku 3 500 000 Kč.

[10] Od částky dosažené zpenžením byly odečteny náklady spojené se správou a zpenžením v celkové výši 225 751 Kč, z čehož 57 751 Kč činily náklady spojené se správou a 168 000 Kč náklady spojené se zpenžením.

č. 76

Dále byla podle § 298 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve spojení s § 1 odst. 2 vyhlášky č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, odečtena odměna insolvenčního správce ve výši 77 364,61 Kč (2 % z částky určené k vydání zajištěnému věřiteli + 21% daň z přidané hodnoty).

[11] Insolvenční správce dlužníka požádal insolvenční soud podáním doručeným 19. 3. 2012 o udělení souhlasu s vydáním výtěžku zpeněžení nemovitostí sloužících k zajištění pohledávky věřitelů č. 1, č. 4 a č. 9.

3. Na tomto základě dospěl insolvenční soud – vycházející z § 167 odst. 1, § 299 odst. 1 a § 305 odst. 1 insolvenčního zákona – k následujícím závěrům:

[1] Na zpeněžených nemovitostech vázlo zástavní právo zajištěných věřitelů č. 1, č. 4 a č. 9.

[2] Zástavní právo, které vzniká na základě rozhodnutí správního orgánu, se uspokojuje v pořadí, jež je dáno dnem nabytí právní moci rozhodnutí o jeho zřízení. Pro pořadí soudcovského zástavního práva je rozhodující den, v němž došel soudu návrh na jeho zřízení. Soudcovské zástavní právo vzniká právní mocí rozhodnutí usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva. Den, kdy došel soudu návrh, je však určující z hlediska jeho pořadí.

[3] První pořadí tedy přísluší věřiteli č. 9, druhé a třetí pořadí věřiteli č. 4, čtvrté pořadí (opět) věřiteli č. 9 a páté pořadí věřiteli č. 1.

[4] Vzhledem k tomu, že nároky zajištěných věřitelů přesahují celkovou částku určenou k výplatě, budou plně uspokojeni pouze zajištění věřitelé v prvním až čtvrtém pořadí, tj. věřitel č. 9 a věřitel č. 4. Zajištěný věřitel, jehož právní důvod zajištění vznikl jako poslední (věřitel č. 1), bude uspokojen pouze v části přihlášené pohledávky.

[5] Vzhledem k tomu, že (jinak) byly splněny podmínky pro vydání výtěžku zpeněžených zajištěným věřitelům, rozhodl insolvenční soud tak, jak je uvedeno ve výroku.

4. K odvolání zajištěného věřitele č. 1, jež směřovalo jen proti té části usnesení insolvenčního soudu, ve které insolvenční soud vyslovil souhlas s tím, aby insolvenční správce dlužníka vydal zajištěnému věřiteli č. 9 z výtěžku zpeněžení nemovitostí částku 705 461,15 Kč, Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 11. 10. 2013, č. j. KSLB 57 INS 18541/2011, 2 VSPH 1376/2013-B-49, potvrdil usnesení insolvenčního soudu v napadeném rozsahu.

5. Odvolací soud dospěl po přezkoumání napadeného usnesení k následujícím závěrům:

[1] Není důvodná odvolací námitka, že usnesení insolvenčního soudu nemohl vydat vyšší soudní úředník Mgr. J. K., jelikož rozvrhem práce

insolvenčního soudu údajně nebyl zařazen do soudního oddělení 57 INS, jemuž byla věc přidělena. Dodatkem č. 9 rozvrhu práce insolvenčního soudu pro rok 2012 ze dne 31. 5. 2012, Spr. 2315/2012 (dále jen „dodatek č. 9“), bylo totiž soudní oddělení 57 INS zrušeno k 1. 6. 2012 a místo něj bylo zřízeno nové soudní oddělení 54 INS, do něhož (jak plyne z rozvrhu práce insolvenčního soudu pro rok 2013) J. K. byl (a nadále je) zařazen. Řízení tudíž není (nebylo) postiženo zmatečností vadou spočívající v nesprávném obsazení soudu.

[2] Odvolací soud se neztotožnil ani se zbytkovou částí odvolací argumentace, v níž odvolatel sice nezpochybňuje, že pro pořadí soudcovského zástavního práva k nemovitosti je rozhodující den, v němž soudu došel návrh na jeho zřízení, nicméně akcentuje, že insolvenční soud a potažmo věřitelé jsou vázáni tím, v jakém pořadí, včetně doby vzniku zajištění, byla přihlášená pohledávka přezkoumána.

[3] S odvolatelem lze souhlasit v tom, že § 174 odst. 3 insolvenčního zákona určuje, že jde-li o pohledávku zajištěnou, musí věřitel v přihlášce uvést, zda uplatňuje právo na její uspokojení ze zajištění a vyjma druhu zajištění označit i dobu jeho vzniku. K tomu je dlužno dodat, že podle § 21 odst. 1 písm. g) bodu 1 vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, musí přihláška u pohledávek zajištěných majetkem, který náleží do majetkové podstaty dlužníka (jak tomu bylo i v tomto případě), obsahovat popis právní skutečnosti, na jejímž základě zajištění vzniklo, rozhodné právo, jímž se zajištění řídí, popis majetku majetkové podstaty, k němuž bylo zajištění zřízeno, údaj o tom, zda byla uzavřena dohoda o pořadí uspokojení zajištěných věřitelů podle § 299 odst. 1 insolvenčního zákona, a způsob výpočtu úroku podle § 171 téhož zákona pro případ, že na něj věřiteli v řízení vznikne nárok.

[4] Účelem těchto ustanovení je vymezit skutkové okolnosti, z nichž lze usuzovat na existenci zajištění přihlášené pohledávky tak, aby bylo možno přistoupit k jejímu přezkoumání na přezkumném jednání. Podkladem pro přezkumné jednání je seznam přihlášených pohledávek, v němž, a potud je třeba dát odvolateli za pravdu, musí být pohledávka označena pořadím, jaké jí v přihlášce přisuzuje věřitel. To, že pohledávka má podle názoru insolvenčního správce nebo věřitelů jiné pořadí, dají najevo tím, že přihlášené pořadí popřou způsobem předvídaným v § 195 insolvenčního zákona.

[5] Odvolací soud je v souladu s převažující praxí konkursních a insolvenčních soudů toho názoru, že otázka doby vzniku zástavního práva nebo doby vzniku zajištění, jež je (může být) určující pro určení pořadí uspokojení zajištěných věřitelů dle § 167 odst. 1 věty druhé insolvenčního

č. 76

zákona, není předmětem přezkoumání na přezkumném jednání, nýbrž je (může být) posuzována (řešena) v usnesení, jímž insolvenční soud rozhoduje o návrhu insolvenčního správce na vydání výtěžku zajištěným věřitelům podle § 298 odst. 2 insolvenčního zákona (proti němuž je odvolání přípustné). Proto nelze přisvědčit odvolateli v tom, že insolvenční soud v napadeném usnesení nepřípustně (libovolně) změnil (přehodnotil) výsledky přezkumného jednání, určil-li pořadí, v jakém se pohledávky zajištěných věřitelů uspokojí z výtěžku zpeněžení nemovitostí.

[6] V posuzovaném případě je (bylo) pro určení pořadí uspokojení pohledávky věřitele č. 9 a pohledávky odvolatele z výtěžku zpeněžení nemovitostí určující, že v souladu s § 338b odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále též jen „o. s. ř.“), podal věřitel č. 9 návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva (již) dne 12. 12. 2008, tj. dříve než odvolatel, jenž tak učinil (až) dne 6. 4. 2009. Insolvenční soud proto nepochybil, rozhodl-li, že se z výtěžku zpeněžení nemovitostí uspokojí zcela pohledávka věřitele č. 9, kdežto pohledávka odvolatele jen zčásti.

[7] Nad rámec výše uvedeného odvolací soud dodává, že nesouhlasí s názorem insolvenčního správce, který dovozoval, že § 299 odst. 1 insolvenčního zákona obsahuje speciální úpravu pro určení pořadí pohledávek zajištěných soudcovským zástavním právem a že rozhodným dnem je den nabytí právní moci usnesení o zřízení soudcovského zástavního práva. O speciální úpravu nejde již proto, že se uvedené ustanovení o soudcovském zástavním právu speciálně nezmiňuje.

[8] K argumentaci insolvenčního správce, že s ohledem na účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení dle § 109 insolvenčního zákona by jiný než jím podaný výklad vedl (mohl vést) k paradoxní situaci, kdy by soudcovské zástavní právo již sice nebylo možno nabyt (kdyby usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nabylo právní moci až po zahájení insolvenčního řízení), leč přesto by mělo přednost před zástavním právem, u něhož by usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí nabylo právní moci před zahájením insolvenčního řízení, avšak návrh na jeho nařízení byl podán později, odvolací soud uvádí, že v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2011, sen. zn. 29 NSČR 16/2011, uveřejněném pod č. 54/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 54/2012“) [usnesení je – stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže – dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu], Nejvyšší soud formuloval a odůvodnil závěr, podle něhož na základě soudcovského zástavního práva na nemovitostech, které vzniklo (právní mocí soudního rozhodnutí o jeho zřízení) poté, co nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, aniž šlo o případ uvedený v § 41 insolvenčního zákona, nenabývá věřitel právo na uspokojení

pohledávky z takového zajištění bez zřetele k tomu, zda návrh na zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech podal před zahájením insolvenčního řízení nebo v jeho průběhu.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

č. 76

6. Proti usnesení odvolacího soudu podal zajištěný věřitel č. 1 „v celém jeho rozsahu“ dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena, „případně se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu či má být právní otázka dovolacím soudem posouzena jinak“, namítaje, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (tedy že je dán dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud změnil napadené usnesení tak, že zajištěný věřitel č. 9 obdrží z částky 705 461,15 Kč jen částku 41 889,39 Kč a zbývajících 663 571,76 Kč bude vydáno dovolateli.

7. Dovolací argumentace se soustřeďuje k následujícím otázkám.

I. K obsazení insolvenčního soudu

8. Dovolatel má i nadále za to, že insolvenční soud byl nesprávně obsazen, když J. K. nebyl zařazen rozvrhem práce insolvenčního soudu do soudního oddělení 57 INS. K tomu, jak se s věcí vypořádal odvolací soud, uvádí, že z dodatku č. 9 neplyne, že soudní oddělení 57 INS bylo nahrazeno soudním oddělením 54 INS, tedy že by věci spadající do (dodatkem č. 9 skutečně zrušeného) soudního oddělení 57 INS přebíralo nové soudní oddělení 54 INS (agenda soudního oddělení 57 INS nebyla po jeho zrušení přikázána žádnému jinému soudnímu oddělení).

II. K nepřezkoumatelnosti rozhodnutí soudů nižších stupňů

9. Odvolací soud se nezabýval odvolací námitkou, že rozhodnutí insolvenčního soudu je nepřezkoumatelné, jelikož insolvenční soud v něm nevyložil, proč se má pořadí pohledávky věřitele č. 9 ve výši 705 461,15 Kč, zajištěné soudcovským zástavním právem zřízeným usnesením exekučního soudu ze dne 23. 6. 2009, řídit v insolvenčním řízení dnem 12. 12. 2008 (kdy byl podán návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitostem), a nikoli dnem 20. 8. 2009, uvedeným v přihlášce pohledávky. Odvolací soud sám se pak nevypořádal s odvolací argumentací, pouze vyslovil právní názor, jenž ale nikterak nepodložil argumentačně. Dovolateli tedy není zřejmé, proč neměl odvolací soud jeho námitky za relevantní. Ústavní soud přitom opakovaně judikoval (uzavírá dovolatel), že je nepřipustným porušením práva na soudní ochranu dle čl. 36 Listiny základních práv a svobod, jestliže se soud neztotožňuje s právní argumentací obsaženou v podáních, avšak v odůvodnění

svého rozhodnutí nikterak nevyloží proč (a zastává opačné stanovisko). Potud dovolatel činí odkaz na „III. ÚS 176/96“, případně „29 Odo 551/2006“ (takto se dovolatel zřejmě pokouší identifikovat jednak nález Ústavního soudu ze dne 26. září 1996, sp. zn. III. ÚS 176/96, uveřejněný pod číslem 89/1996 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu (nález je – stejně jako další rozhodnutí Ústavního soudu zmíněná níže – dostupný i na webových stránkách Ústavního soudu), jednak usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2006, sp. zn. 29 Odo 551/2006, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 9, ročník 2006, pod č. 137.

III. K pořadí přihlášené zajištěné pohledávky

10. Dovolatel poukazuje na § 174 odst. 3 insolvenčního zákona, podle kterého je věřitel povinen uvést v přihlášce dobu vzniku zajištění, jakož i na § 176 insolvenčního zákona, které určuje, že za správnost údajů uvedených v přihlášce jeho pohledávky odpovídá věřitel.

11. Odtud jednoznačně plyne, že je to věřitel, kdo je odpovědný za to, že tvrzení obsažená v přihlášce jsou správná a pravdivá; uvedl-li tedy věřitel č. 9 v přihlášce, že zajištění pohledávky vzniklo dne 20. 8. 2009, pak přihlásil pohledávku jako zajištěnou „s pořadím práva na uspokojení“ k 20. 8. 2009. Přitom není rozhodné, zda by pohledávka mohla mít výhodnější pořadí. To, že pro pořadí pohledávky (a práva a povinnosti věřitele s tím spojená) je rozhodné pořadí uvedené v přihlášce pohledávky, je ostatně zřejmé též s přihlédnutím k § 179 insolvenčního zákona. Věřitel č. 9 disponuje odborně vzdělanými pracovníky, takže je na místě předpokládat, že nejde o laika (a je akcentována jeho odpovědnost za správnost údajů uvedených v přihlášce).

12. Přihláška pohledávky do insolvenčního řízení je obdobou žaloby. Věřitel v ní uvádí, jakou pohledávku uplatňuje, v jaké výši (respektive v jaké výši žádá její uspokojení) a zda jde o pohledávku zajištěnou (jaké je pořadí zajištěné pohledávky, respektive v jakém pořadí žádá uspokojení pohledávky). Stejně jako nemůže soud v nalézacím řízení přiznat žalobci více (či něco jiného) než požaduje, nemůže v insolvenčním řízení insolvenční soud přisoudit pohledávce lepší pořadí, než které věřitel požaduje v přihlášce.

13. Předmětná pohledávka věřitele č. 9 byla přezkoumána jako pohledávka ve výši 705 461,15 Kč zajištěná majetkem dlužníka s pořadím pro uspokojení vázaným na 20. 8. 2009. Přihlásí-li věřitel pohledávku v lepším pořadí, než jí svědčí, je namísto popření pořadí. To, že přihlásí pohledávku v horším pořadí, než by mohl, se však přičítá pouze věřiteli. Věřitel má přitom právo přihlásit pohledávku v horším pořadí; může jít o výsledek zhodnocení rizik věřitele plynoucích z případného popření pohledávky, kdyby lepší pořadí pohledávky bylo možno považovat za sporné. Kdyby to neplatilo, bylo by v insolvenčním řízení rovněž přípustné přezkoumat pohledávku (co do výše) bez ohledu na vůli věřitele na základě volné úvahy insolvenčního správce či insolvenčního soudu nad rámec toho, co bylo přihláшено.

14. Příkladem toho, kdy věřitel záměrně přihlásí do insolvenčního řízení pohledávku zajištěnou zástavním právem v horším pořadí, než by mohl (aby předešel případným sankčním důsledkům spojeným s uvedením výhodnějšího data určujícího pořadí), je (dle dovolatele) např. souběh zřízeného zástavního práva smluvního a soudcovského zástavního práva. Věřitel má k zajištění pohledávky zřízeno smluvní zástavní právo, může však pochybovat o platnosti zástavní smlouvy, proto pohledávku zajistí ještě prostřednictvím soudcovského zástavního práva. Potud dovolatel poukazuje na dikci § 338d odst. 1 o. s. ř., dodávaje, že má-li věřitel důvodné pochybnosti o platnosti smlouvy o zřízení zástavního práva smluvního a není přesvědčen o tom, že takto zřízené zástavní právo by obstálo v případném incidenčním sporu (a tedy, že by obhájil pořadí soudcovského zástavního práva pořadí dané smluvním zástavním právem), může uplatnit pořadí pohledávky řídící se dnem, kdy byl soudu podán návrh na nařízení výkonu rozhodnutí zřízením soudcovského zástavního práva.

15. Obdobně je tomu tam, kde má věřitel do insolvenčního řízení přihlášených více zajištěných pohledávek (s odlišnými daty rozhodnými pro určení pořadí jejich uspokojení), přičemž některé z těchto pohledávek jsou zajištěny i jinak (např. ručením). Pro věřitele může být výhodnější přihlásit pohledávku, která má být uspokojena z předmětu zajištění, záměrně v horším pořadí (než by mohl), čímž pohledávku zařadí za další své pohledávky, neboť je-li pohledávka zajištěna i jinak (např. ručením), je pravděpodobné, že bude uspokojena i mimo insolvenční řízení, kdežto pohledávku s reálně horším pořadím lze uspokojit pouze v rámci insolvenčního řízení.

16. Tvzení obsažená v přihlášce jsou (obdobně jako u žaloby) rámcem pro to, v jakém rozsahu je pohledávka věřitele v insolvenčním řízení posuzována insolvenčním správcem a ostatními věřiteli, jak je přezkoumávána a následně i uspokojena.

17. Při přezkumu pohledávek se vychází právě z tvrzení obsažených v přihlášce, a jsou-li tato tvrzení v takovém rozporu s faktickým stavem, že by pohledávka mohla být přezkoumána, ačkoliv toto právo věřiteli nesvědčí (nebo mu nesvědčí v tvrzeném rozsahu či pořadí), popře ji insolvenční správce nebo přihlášený věřitel. Podstata popření přitom tkví v tom, že vadně přihlášená pohledávka nebude uspokojena ve větším rozsahu nebo v lepším pořadí, než jí náleží. Není-li pohledávka popřena, „je přezkoumána“ v přihlášeném rozsahu a pořadí. K řečenému dovolatel poukazuje i na to, že věřitel č. 9 ve vyjádření k odvolání sám uvedl, že v přihlášce pohledávky ve výši 705 461,15 Kč udal jako den vzniku zajištění 20. 8. 2009, s čímž se odvolací soud (dle mínění dovolatele) nevypořádal.

18. Dovolatel dále vyslovuje přesvědčení, že pořadí zajištěných pohledávek je předmětem přezkumu při přezkumném jednání, jehož výsledek je závazný pro všechny subjekty zúčastněné na insolvenčním řízení, tedy též pro insolvenční soud, jenž sám není nadán právem pohledávku popřít (které mají v čase do

přezkumného jednání pouze insolvenční správce, dlužník a věřitelé). Řečené podle dovolatele plyne jednak z § 179 insolvenčního zákona (z nějž lze i jazykovým výkladem dovodit, že předmětem přezkumu je jak skutečnost, že pohledávka je zajištěna, tak pořadí pohledávek), jednak z následné novely insolvenčního zákona provedené zákonem č. 294/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně z § 230 odst. 2 insolvenčního zákona ve znění této novely [otud plyne, že zákonodárce předpokládá, že po přezkumném jednání (nikoliv až v době rozhodování soudu o vydání výtěžku zpeněžení zajištěným věřitelům) je pevně ustanoven okruh zajištěných věřitelů a jejich pohledávek (ať už je důvod vzniku jejich zajištění jakýkoliv) a je rovněž pevně ustanoveno pořadí, ve kterém se budou uspokojovat ze zpeněžovaného majetku].

19. Kdyby okruh zajištěných věřitelů, jejich pohledávek a pořadí těchto pohledávek nebyly pevně dány po skončení přezkumného jednání a pořadí pohledávek by s konečnou platností přezkoumával až insolvenční soud v době rozhodování o vydání výtěžku zpeněžení zajištěným věřitelům, mohl by pokyn ke zpeněžení předmětu zajištění udělit zajištěný věřitel, jehož pohledávka se nakonec nebude uspokojovat ze zajištění jako první v pořadí, čímž by byla významně zkrácena práva věřitele prvního v pořadí. O tom, kdo je věřitelem prvním v pořadí k uspokojení ze zajištění, a tedy i k udělení pokynu, by totiž bylo rozhodnuto s konečnou platností až v době, kdy by byl předmět zajištění zpeněžen na základě pokynu zajištěného věřitele, který nebyl oprávněn k jeho udělení. Fakticky by tak šlo o situaci totožnou s tou, kdy by nezajištěný věřitel udílel pokyny ke zpeněžení předmětu zajištění namísto věřitele zajištěného, neboť to, kdo je věřitel zajištěný a kdo nezajištěný by nebylo jisté až do okamžiku, kdy by soud rozhodoval o vydání výtěžku zpeněžení.

20. Postup soudu, který při vydávání usnesení o vydání výtěžku zpeněžení zajištěným věřitelům sám znovu posoudil pořadí přihlášených zajištěných pohledávek (odlišně od toho, jak byly přezkoumány při přezkumném jednání), poškozuje též práva ostatních zajištěných věřitelů. Nemohou-li si být přihlášení věřitelé jisti tím, že přihlášená pohledávka bude (nepopře-li ji insolvenční správce) přezkoumána v takové výši a v takovém pořadí, jak byla přihlášená, pak jsou popsáným postupem soudu krácena popěrná práva přihlášených věřitelů. Ti nemají před přezkumným jednáním žádnou možnost zjistit stanovisko insolvenčního soudu, avšak popěrný úkon musí učinit nejpozději tři dny před přezkumným jednáním. Kdyby soud mohl sám pohledávku posoudit jako pohledávku, které svědčí lepší pořadí, než je deklarováno v přihlášce, byli by ostatní věřitelé fakticky zbaveni práva popřít pořadí takové pohledávky.

21. Takové odepření práva popírat pohledávku přihlášeného věřitele (a tedy bránit vlastní majetková práva) nelze zhojit ani tím, že proti usnesení o udělení

souhlasu s vydáním výtěžku zpeněžení zajištěným věřitelům je přípustné odvolání. Věřitel, který je takto zbaven možnosti popřít pořadí pohledávky, a tedy iniciovat zahájení řádného incidenčního sporu, je totiž v takovém případě stažen do role, ve které se může pouze odvoláním bránit proti rozhodnutí insolvenčního soudu; je tedy „zbaven možnosti vést řádné dvouinstanční řízení“ a je odkázán pouze na řízení odvolací, aniž by své argumenty mohl uplatnit před soudem prvního stupně. Výklad připouštějící nastíněný procesní postup insolvenčního soudu tedy zásadním způsobem porušuje právo věřitelů na spravedlivý proces a rovný přístup k soudu, když věřitelé, kteří popírají pravost či výši pohledávky, takto znevýhodnění nejsou. Kdyby soud mohl v průběhu insolvenčního řízení libovolně přehodnotit a při udělení souhlasu s vydáním výtěžku zpeněžení zajištěným věřitelům posoudit znovu pořadí pohledávek zajištěných věřitelů v rozporu s výsledky přezkumného jednání, šlo by o situaci obdobnou tomu, jako kdyby se soud v rámci řízení o výkonu rozhodnutí zabýval otázkami spadajícími do nalézacího řízení.

22. Jak vyplývá z textu insolvenčního zákona, insolvenční soud uděluje souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení zajištěným věřitelům (nic více k tomuto insolvenční zákon neuvádí). Již z této dikce zákona je tedy zřejmé, že insolvenční soud není v této fázi řízení, „*de facto* bez návrhu“, oprávněn sám ze své iniciativy přezkoumávat pořadí přihlášených zajištěných pohledávek.

23. Dovolatel uzavírá, že i kdyby se dovolací soud neztotožnil s výše uvedenými argumenty, předmětná pohledávka věřitele č. 9 již byla v minulosti přezkoumána tak, jak ji věřitel č. 9 přihlásil, tedy s pořadím uspokojení řídícím se dnem 20. 8. 2009, a to při přezkumném jednání u insolvenčního soudu. Má-li tedy insolvenční soud za to, že je rovněž nadán právem přezkoumávat (vedle insolvenčního správce) pořadí přihlášených pohledávek, mohl toto své přesvědčení vyjavit již při předmětném přezkumném jednání (aby byl po jeho skončení s konečnou platností ustanoven okruh zajištěných věřitelů a jejich pořadí), což neučinil.

III.

Přípustnost dovolání

24. S přihlédnutím k době vydání napadeného rozhodnutí je pro dovolací řízení rozhodný občanský soudní řád ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2014, sen. zn. 29 NSČR 45/2014, uveřejněné pod č. 80/2014 Sb. rozh. obč.).

25. K rozsahu, v němž dovolatel napadá usnesení odvolacího soudu, Nejvyšší soud úvodem poznamenává, že ačkoliv dovolatel zjevně ohlašuje, že je napadá „v celém jeho rozsahu“, ve skutečnosti (podle dalšího obsahu dovolání) požaduje z částky, jež byla přednostně (před ním) určena k vydání věřiteli č. 9 (z částky 705 461,15 Kč) jen 663 571,76 Kč, s tím, že částka 41 889,39 Kč má být vydána

věřiteli č. 9 (srov. čl. X. dovolání). Za této situace pokládá Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu za napadené dovoláním jen v rozsahu částky 663 571,76 Kč.

26. Dovolání v dané věci je přípustné dle § 237 o. s. ř., když pro ně neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř., vypočtených v § 238 o. s. ř. a co do posouzení, zda v rozhodnutí o vydání výtěžku zpeněžení zajištěným věřitelům může insolvenční soud vyjít z jiného dne vzniku zajištění, než je uveden v přihlášce (takto zjištěné) pohledávky zajištěného věřitele, závisí napadené rozhodnutí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

IV.

Důvodnost dovolání

27. U přípustného dovolání přihlíží dovolací soud z úřední povinnosti i k vadám řízení uvedeným v § 242 odst. 3 o. s. ř.; Nejvyšší soud se tedy nejprve zabýval dovolacími námitkami na podporu závěru o existenci takových vad.

I. K obsazení insolvenčního soudu.

28. Námitkami k nesprávnému obsazení insolvenčního soudu vystihuje dovolatel z obsahového hlediska tzv. zmatečnostní vadu řízení ve smyslu § 229 odst. 1 písm. f) o. s. ř.

29. Zmatečnostní vady řízení nejsou ani podle úpravy dovolacího řízení účinné od 1. 1. 2013 způsobilým dovolacím důvodem ve smyslu § 241a o. s. ř. (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2002, sp. zn. 29 Odo 523/2002, uveřejněné pod č. 32/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a pro dobu od 1. 1. 2013 např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. 29 Cdo 5075/2014, uveřejněného pod č. 29/2016 Sb. rozh. obč.), lze k nim však přihlídnout (jak uvedeno shora) u přípustného dovolání.

30. Meze zkoumání zmatečnostních vad řízení v rámci přípustného dovolání (v režimu § 242 odst. 3 o. s. ř.) jsou ovšem vytyčeny rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 15. 12. 2005, sp. zn. 21 Cdo 59/2005, uveřejněným pod č. 86/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 86/2006“). Z R 86/2006 (na něž Nejvyšší soud v podrobnostech odkazuje) se pak podává, že o tom, zda řízení před soudy nižších stupňů je postiženo zmatečností, nelze v dovolacím řízení provádět dokazování; podstatné je, zda zmatečnostní vada se podává ze spisu.

31. V daném případě obsah spisu existenci dovolatelem tvrzené zmatečnostní vady nedokládá [skutková tvrzení, jimiž dovolatel oponuje závěru odvolacího soudu, že řízení před insolvenčním soudem zmatečností postiženo není, ze spisu neplynou a zjevně vyžadují ověření (je k nim zapotřebí provést příslušná zjištění z rozvrhu práce insolvenčního soudu pro příslušný kalendářní rok, včetně změn a dodatků rozvrhu práce)]. Závěr, že řízení je postiženo tvrzenou zmatečností, na základě obsahu spisu učinit nelze a dovolání potud není důvodné.

II. K nepřezkoumatelnosti rozhodnutí soudů nižších stupňů.

32. Námitkou, že rozhodnutí soudů nižších stupňů jsou nepřezkoumatelná, vystihuje dovolatel z obsahového hlediska tzv. jinou vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

33. Potud je napadené rozhodnutí souladné s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu, konkrétně se závěry obsaženými v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, uveřejněném pod číslem 100/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 100/2013“).

34. V R 100/2013 Nejvyšší soud vysvětlil, že měřítkem toho, zda rozhodnutí soudu prvního stupně je či není přezkoumatelné, nejsou požadavky odvolacího soudu na náležitosti odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně, ale především zájem účastníků řízení na tom, aby mohli náležitě použít v odvolání proti tomuto rozhodnutí odvolací důvody. I když rozhodnutí soudu prvního stupně nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nebyly – podle obsahu odvolání – na újmu uplatnění práv odvolatele. Obdobně platí, že i když rozhodnutí odvolacího soudu nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění, není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže případné nedostatky odůvodnění nebyly – podle obsahu dovolání – na újmu uplatnění práv dovolatele.

35. Poměřováno těmito závěry rozhodnutí insolvenčního soudu zjevně nebylo nepřezkoumatelné, když z něj zcela zřetelně a srozumitelně plynou důvody, pro které má uspokojení zajištěné pohledávky věřitele č. 9 přednost před uspokojením zajištěné pohledávky dovolatele (proto, že zástavní právo věřitele č. 9 vzniklo s dřívějším pořadím než zástavní právo dovolatele). I když se odvolací soud s odvolací námitkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí insolvenčního soudu nevypořádal výslovně, z toho, že je věcně přezkoumal, plyne i jeho názor, že nejde o rozhodnutí „nepřezkoumatelné“. V situaci, kdy rozhodnutí insolvenčního soudu namítanou vadou zjevně postiženo nebylo, a nebránilo tak dovolateli v žádném směru v uplatnění odvolacích námitek, neutrpěl dovolatel tím, že odvolací soud uvedenou námitku nerozebral výslovně, žádnou procesní újmu na svých právech.

36. K výhradě dovolatele, že nepřezkoumatelné je i rozhodnutí odvolacího soudu, jelikož ten se nevypořádal s odvolací argumentací, pouze vyslovil právní názor, jenž nikterak nepodložil argumentačně, lze opět poukázat na závěry plynoucí z R 100/2013. K tomu lze dodat, že z § 157 odst. 2 o. s. ř. [které upravuje náležitosti odůvodnění písemného vyhotovení rozsudku, platí obdobně pro odůvodnění usnesení, jímž se rozhoduje ve věci samé (§ 169 odst. 4 o. s. ř.) a přiměřeně se prosazuje i pro odůvodnění rozhodnutí vydaných odvolacím soudem (§ 211 o. s. ř.)] ani z práva na spravedlivý proces nelze dovozovat povinnost soudů vypořádat se s každou jednotlivou námitkou účastníka řízení. Jak opakovaně vysvětlil Ústavní soud, není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře

(a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná (srov. nález Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 989/08, uveřejněný pod č. 26/2009 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 14. 6. 2012, sp. zn. III. ÚS 3122/09). Rozhodnutí odvolacího soudu těmto požadavkům vyhovuje, když jeho závěr, že pro určení pořadí, v jakém mají být z výtěžku zpeněžení zajištění uspokojeni zajištění věřitelé, je rozhodná doba (skutečného) vzniku zajištění, vyplývá argumentačně z toho, jak předtím definoval spor o pořadí pohledávky.

37. Dovolání tak ani potud není opodstatněné (rozhodnutí soudů nižších stupňů nejsou nepřezkoumatelná).

38. Jiné (než shora vypořádané) vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), se nepodávají ani ze spisu, takže zbývá určit, zda napadené rozhodnutí ob stojí v rovině právního posouzení věci.

III. K pořadí přihlášené zajištění pohledávky.

39. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

40. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (a se zřetelem ke způsobu, jímž byla založena přípustnost dovolání, ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

41. S přihlédnutím k době vydání dovoláním napadeného rozhodnutí je na danou věc uplatnitelný insolvenční zákon ve znění účinném do 31. 12. 2013, tj. naposledy ve znění zákona č. 185/2013 Sb.

42. Podle § 167 odst. 1 insolvenčního zákona zajištění věřitelé se v rozsahu zajištění uspokojují ze zpeněžení věci, práva pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla jejich pohledávka zajištěna, nestanoví-li zákon jinak. Pro pořadí jejich uspokojení je rozhodující doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění.

Dle § 174 odst. 3 insolvenčního zákona, jde-li o pohledávku zajištěnou, musí věřitel v přihlášce uvést, zda uplatňuje právo na její uspokojení ze zajištění a označit druh zajištění a dobu jeho vzniku; nestane-li se tak, má se za to, že právo na uspokojení přihlašované pohledávky ze zajištění v insolvenčním řízení uplatněno nebylo.

Z § 189 odst. 1 insolvenčního zákona dále plyne, že insolvenční správce sestaví seznam přihlášených pohledávek; u pohledávek, které popírá, to výslovně uvede. Do seznamu se nezařazují pohledávky, ke kterým se nepřihlíží, pohledávky vyloučené z uspokojení a další pohledávky, u kterých to stanoví zákon. Zajištění

věřitelé se v seznamu uvádějí zvlášť. U každého věřitele musí být uvedeny údaje potřebné k jeho identifikaci a údaje pro posouzení důvodu vzniku, výše a pořadí jeho pohledávky; u zajištěných věřitelů se navíc uvádí důvod a způsob zajištění. V seznamu se zvlášť vyznačí pohledávky vykonatelné.

Z § 195 insolvenčního zákona se pak podává, že o popření pohledávky co do jejího pořadí jde tehdy, je-li namítáno, že pohledávka má méně výhodné pořadí, než je pořadí uvedené v přihlášce pohledávky, nebo je-li popíráno právo na uspokojení pohledávky ze zajištění. Ten, kdo popírá pořadí pohledávky, musí současně uvést, v jakém pořadí má být pohledávka uspokojena.

Podle § 298 insolvenčního zákona zajištění věřitelé mají právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena z výtěžku zpeněžení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla zajištěna (odstavec 1). Výtěžek zpeněžení po odečtení nákladů spojených se správou a zpeněžením a po odečtení částky připadající na odměnu insolvenčního správce vydá insolvenční správce se souhlasem insolvenčního soudu zajištěnému věřiteli (odstavec 2). Náklady spojené se zpeněžením lze odečíst nejvýše v rozsahu 5 % výtěžku zpeněžení; náklady spojené se správou nejvýše v rozsahu 4 % výtěžku zpeněžení. Se souhlasem zajištěného věřitele lze odečíst náklady i ve větším rozsahu (odstavec 3). Zajištěnému věřiteli, který dosud nesplnil povinnost podle § 157 odst. 1, se vydá výtěžek zpeněžení po odečtení částky připadající na splnění této povinnosti (odstavec 4). Pro zpeněžení podle § 293 se odstavec 2 použije jen tehdy, jestliže zajištěný věřitel dosud nesplnil povinnost podle § 230 odst. 3 (odstavec 5).

43. V této podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení insolvenčního zákona již v době vydání rozhodnutí o úpadku dlužníka (25. 11. 2011) a do vydání napadeného usnesení změn nedoznala.

44. Podle § 338d odst. 1 o. s. ř. [v rozhodném znění, tj. ve znění účinném v době, kdy věřitel č. 9 podal u exekučního soudu návrh na zřízení soudcovského zástavního práva k nemovitostem k zajištění pohledávky ve výši 705 461,15 Kč (12. 12. 2008), jež se nezměnilo do dne právní moci usnesení, jímž exekuční soud toto soudcovské zástavní právo zřídil (20. 8. 2009)], pro pořadí soudcovského zástavního práva k nemovitosti je rozhodující den, v němž k soudu došel návrh na zřízení soudcovského zástavního práva; došlo-li několik návrhů ve stejný den, mají zástavní práva stejné pořadí. Bylo-li však pro vymáhanou pohledávku již dříve zřízeno zákonné nebo smluvní zástavní právo, řídí se pořadí soudcovského zástavního práva pořadím tohoto zástavního práva.

45. V tomto právním rámci lze k právním otázkám otevřeným dovoláním k pořadí přihlášené zajištěné pohledávky uvést následující:

[1] Nejvyšší soud se obdobnou problematikou zabýval [pro poměry konkursních řízení vedených podle zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“)] v usnesení ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2741/2012. V něm ozřejmil, že:

1. Údaj o pořadí, v jakém vznikl právní nárok přihlášeného věřitele na oddělené uspokojení přihlašované pohledávky, není povinnou náležitostí přihlášky pohledávky do konkursu vedeného podle zákona o konkursu a vyrovnání.

2. Ustanovení § 28 odst. 3 ZKV předepisuje uspokojit oddělené věřitele z výtěžku zpeněžení zajištění podle tam určeného pořadí bez zřetele k tomu, zda ten který oddělený věřitel v přihlášce pohledávky do konkursu uvedl (tvrdil) jiný údaj o pořadí, v jakém mu vznikl právní nárok na oddělené uspokojení z výtěžku zpeněžení zajištění.

3. Spor o pořadí, v jakém oddělenému věřiteli vznikl právní nárok na vydání výtěžku zpeněžení zajištění, není (nemůže být) sporem o pořadí zajištěné pohledávky (nejde o spor vyvolaný konkursem).

[2] Nejvyšší soud předesílá, že již v důvodech usnesení ze dne 29. 4. 2010, sen. zn. 29 NSČR 30/2009, uveřejněného pod č. 14/2011 Sb. rozh. obč., zdůraznil, že pro insolvenční řízení nelze bez dalšího (automaticky) přejímat judikatorní závěry ustavené při výkladu zákona o konkursu a vyrovnání [a to především proto, že insolvenční zákon obsahuje poměrně podrobná procesní pravidla, jež je třeba vnímat v jejich komplexnosti a jejichž pojetí ne vždy (a to zpravidla záměrně) odpovídá tomu, jak bylo v obdobné procesní situaci postupováno za účinnosti zákona o konkursu a vyrovnání]. To nicméně neplatí pro závěry, jež se týkají povahy „sporu o pořadí“ rozebraného ve shora označené věci sp. zn. 29 Cdo 2741/2012. Nejvyšší soud přitom nepřehlédl, že v porovnání s dikcí § 20 ZKV (rozebraného v označeném rozsudku) klade § 174 odst. 3 insolvenčního zákona na přihlašovatele zajištěné pohledávky vyšší nároky potud, že požaduje, aby přihláška takové pohledávky obsahovala i údaj o době vzniku zajištění.

[3] Ani tato odchylka totiž nic nemění na nastavení sporů o pořadí v insolvenčním zákoně (tak jak jsou definovány v § 195 insolvenčního zákona) jako sporů o výhodnější skupinu (třidu) věřitelů (srov. v poměrech upravených zákonem o konkursu a vyrovnání opět závěry obsažené v usnesení Nejvyššího soudu, sp. zn. 29 Cdo 2741/2012, jež potud vycházejí z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2001, sp. zn. 32 Cdo 1726/98, uveřejněného pod číslem 76/2002 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2001, sp. zn. 29 Cdo 2494/99, uveřejněného pod číslem 37/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

[4] V poměrech insolvenčního zákona tak může být veden (v intencích § 195 insolvenčního zákona) spor o to, zda pohledávka je (co do pořadí) pohledávkou vyloučenou z uspokojení v insolvenčním řízení (§ 170 insolvenčního zákona), pohledávkou podřízenou nebo pohledávkou společníků nebo členů dlužníka vyplývající z jejich účasti ve společnosti nebo v družstvu, jež má být uspokojena až po uspokojení jiné pohledávky

případně ostatních pohledávek dlužníka (§ 172 insolvenčního zákona), nebo naopak spor o to, zda pohledávka je (co do pořadí) pohledávkou za majetkovou podstatou (§ 168 insolvenčního zákona) nebo pohledávkou postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou (§ 169 insolvenčního zákona), respektive pohledávkou s právem na uspokojení ze zajištění (§ 167 odst. 1 věta první insolvenčního zákona). K členění pohledávek do skupin (tříd) s různým právem přednosti srov. v podrobnostech i R 54/2012.

[5] Spor o pořadí (o právo přednosti uspokojení) mezi věřiteli téže skupiny (třídy) nepovažuje insolvenční zákon za spor o pořadí pohledávky, jak je definován v § 195 insolvenčního zákona. Pro zajištěné věřitele platí řečené tím více, že (obdobně, jako tomu bylo v konkursních poměrech podle § 28 odst. 3 ZKV) pořadí, v jakém mají být uspokojeni v rámci dané skupiny (skupiny zajištěných věřitelů), mají-li pohledávku zajištěnou stejným předmětem zajištění (v poměrech zástavního práva stejnou zástavou), určuje výslovně § 167 odst. 1 věty druhé insolvenčního zákona (podle kterého platí, že „pro pořadí jejich uspokojení je rozhodující doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění“).

[6] Odvolací soud tedy nepochybil, jestliže shodně s insolvenčním soudem dospěl k závěru, že pro pořadí, v jakém mají být zajištění věřitelé uspokojeni z výtěžku zpeněžení nemovitostí, je určující, že soudcovské zástavní právo k nemovitostem bylo věřiteli č. 9 zřízeno (k zajištění pohledávky ve výši 705 461,15 Kč) s pořadím daným dnem podání návrhu na zřízení soudcovského zástavního práva k nemovitostem (§ 338d odst. 1 o. s. ř., v rozhodném znění), tj. 12. prosincem 2008.

[7] V poměrech projednávané věci lze nadto údaj o době vzniku zajištění v přihlášce pohledávky věřitele č. 9 považovat za nepřesný jen v omezené míře. Soudcovské zástavní právo na nemovitostech totiž vzniká [jako zástavní právo, jež se podle zákona zřizuje rozhodnutím soudu (srov. i § 156 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 10. 2009, pro věc rozhodném)] až dnem právní moci usnesení soudu, kterým byl nařízen výkon rozhodnutí jeho zřízením (tedy 20. 8. 2009, což je i den uvedený v přihlášce pohledávky věřitele č. 9 jako den vzniku zajištění). Podstatné nicméně je, že pořadí takto vzniklého zástavního práva se má (podle § 338d odst. 1 o. s. ř.) řídit jiným (dřívějším) datem, konkrétně dnem, v němž k soudu došel návrh na zřízení soudcovského zástavního práva (v této věci šlo o 12. 12. 2008). Insolvenční zákon se (oproti dikci § 28 odst. 3 ZKV) nevydal cestou výslovného pojmenování výjimky [plynoucí z toho, že pořadí soudcovského zástavního práva se určuje podle jiného (dřívějšího) data, než ke kterému vzniklo] a pro všechny druhy zástavních práv, u nichž by se podobná úprava mohla ve zvláštních předpisech objevit, pracuje jen s termíny „doba vzniku zástavního práva“ nebo „doba vzniku

zajištění“ (§ 167 odst. 1 věta druhá insolvenčního zákona). V tomto ohledu však opět nejde o významovou (obsahovou) odlišnost, nýbrž o to, že ve shodě se základními zásadami insolvenčního řízení, jak jsou vyjádřeny především v § 5 insolvenčního zákona, presumuje, že tam, kde podle zvláštní právní úpravy se pojí k době „vzniku zástavního práva“ nebo k „době vzniku (jiného) zajištění“ jiné (dřívější) pořadí zástavního práva nebo (jiného) zajištění, „vzniká“ zástavní právo nebo (jiné) zajištění v tomto dřívějším pořadí. Závěry obsažené k soudcovskému zástavnímu právu v R 54/2012 (na něž poukázal odvolací soud) tím nejsou dotčeny.

46. K námitkám, jimiž dovolatel oponuje závěru odvolacího soudu o tom, že 12. 12. 2008 je určující pro pořadí uspokojení věřitele č. 9, budiž dále uvedeno, že:

[1] Z toho, že věřitel je odpovědný za správnost údajů obsažených v přihlášce (§ 176 insolvenčního zákona) s možnými následky dle § 179 insolvenčního zákona a že je v přihlášce povinen uvést i dobu vzniku zajištění, neplyne, že spor o chybu v uvedeném údaji je sporem o pořadí pohledávky ve smyslu § 195 insolvenčního zákona, ani se odtud nepodává, že by neměl být použit postup předepsaný v § 167 odst. 1 větě druhé insolvenčního zákona.

[2] Příklady, jež dovolatel uvádí jako ty, jež mohou vést věřitele (v zájmu jeho vlastního prospěchu) k tomu, že v přihlášce záměrně zkreslí (uvede nesprávně) údaj o vzniku zajištění, jsou příklady jednání v rozporu s právem. Insolvenční zákon vychází z toho, že pohledávky, které věřitelé přihlašují (mají přihlásit) do insolvenčního řízení, budou mít pořadí podle toho, jak skutečně vznikly, což se promítá též v textu základních zásad insolvenčního řízení (§ 5 insolvenčního zákona). Podporovat výkladem možnost, aby pohledávka zajištěného věřitele měla v insolvenčním řízení jiné pořadí uspokojení, než jaké by jí náleželo podle skutečné doby vzniku zajištění (a tedy stav, v němž by se pravidla uspokojení pohledávek vzdálila skutečnému stavu věci), by znamenalo jít proti základním zásadám insolvenčního řízení. Budiž dodáno, že „vnitřní konflikt“, jež může věřitel se smluvným zajištěním (smluvným zástavním právem) i zajištěním zřízeným prostřednictvím soudcovského zástavního práva pociťovat v obavě o neplatnost smluvného zástavního práva při uvedení doby vzniku zajištění v přihlášce, je řešitelný tím, že dřívější zajištění z titulu smluvného zástavního práva nepřihlásí do insolvenčního řízení vůbec (nikoli tím, že uplatní obě zajištění s horší dobou vzniku podle soudcovského zástavního práva).

[3] Podpůrná argumentace § 230 odst. 2 insolvenčního zákona ve znění účinném od 1. 1. 2014 je nemístná v situaci, kdy pro vydání napadeného rozhodnutí bylo (se zřetelem k době vydání) určující jiné znění insolvenčního zákona. Pro úplnost budiž řečeno, že úvahy o potřebě postavit

najisto pořadí zajištěných věřitelů do skončení přezkumného jednání, jež dovolatel v této souvislosti rozvíjí, jsou liché, jestliže konflikt daný právem přednosti pokynu pro věřitele s dřívější dobou vzniku zajištění může trvat (v insolvenčních poměrech je běžný) i po přezkumném jednání na základě prostého faktu, že v době, kdy insolvenční správce žádá o udělení pokynu, budou stále trvat účinky popření pravosti pohledávky nebo popření práva na uspokojení ze zajištění (popření pořadí) některého zajištěného věřitele nebo všech zajištěných věřitelů, kteří by takový pokyn mohli udělit (nebudou pravomocně ukončeny incidenční spory).

[4] Výtky snášené dovolatelem na adresu insolvenčního soudu (potud, že si insolvenční soud osobuje popěrné právo, jež mu nepřísluší) vycházejí z nesprávného (jak rozebráno výše) předpokladu, že spor o údaj o době vzniku zajištění mezi věřiteli téže skupiny (mezi zajištěnými věřiteli) je sporem o pořadí pohledávky. Postup soudu při vydání výtěžku zpeněžení zajištění zajištěným věřitelům podle skutečné doby vzniku zástavního práva nebo skutečné doby vzniku zajištění není realizací popěrného práva insolvenčního soudu ani postupem směřujícím k nerespektování výsledků přezkumného jednání (na kterém byla pohledávka věřitele č. 9 zjištěna, aniž došlo k opravě údaje o době vzniku zajištění v přihlášce), nýbrž postupem předepsaným co do pořadí uspokojení zajištěných věřitelů § 167 odst. 1 věty druhé insolvenčního zákona.

47. Nejvyšší soud tudíž uzavírá, že pro pořadí uspokojení více zajištěných věřitelů z výtěžku zpeněžení téhož zajištění je ve smyslu § 167 odst. 1 věty druhé insolvenčního zákona rozhodující skutečná doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění, bez zřetele k tomu, že zajištěná pohledávka některého z nich byla předtím přezkoumána a zjištěna s uvedením chybného údaje o pozdější době vzniku zajištění v přihlášce pohledávky.

48. Dovolání tak ani potud není důvodné.

49. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl [§ 243d písm. a) o. s. ř.].

Č. 77

č. 77 Výpověď z pracovního poměru, Odvolání

§ 40 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb. ve znění do 31. 7. 2013, § 52 písm. c) zákona č. 262/2006 Sb. ve znění do 31. 7. 2013, § 73a odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb. ve znění do 31. 7. 2013

Zaměstnavatel nemůže dát výpověď z pracovního poměru podle § 73a odst. 2 věty druhé zák. práce na základě fikce výpovědního důvodu podle § 52 písm. c) zák. práce zaměstnanci, který byl odvolán z vedoucího pracovního místa nebo který se tohoto místa vzdal, jestliže se s ním při jeho jmenování na vedoucí pracovní místo nebo při uzavření dohody o možnosti odvolání a vzdání se vedoucího pracovního místa dohodl na tom, že v případě odvolání zaměstnance z vedoucího pracovního místa nebo vzdání se tohoto místa zaměstnancem jej zařadí na práci, kterou zaměstnanec vykonával před svým jmenováním nebo zařazením na vedoucí pracovní místo.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 5. 2016, sp. zn. 21 Cdo 2376/2015, ECLI:CZ:NS:2016:21.CDO.2376.2015.1)

Nejvyšší soud k dovolání žalobkyně zrušil rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 11. 2014, sp. zn. 20 Co 425/2014, a rozsudek Okresního soudu v Havlíčkově Brodě ze dne 2. 6. 2014, sp. zn. 4 C 271/2013, a věc vrátil Okresnímu soudu v Havlíčkově Brodě k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Dopisem ze dne 26. 7. 2013 žalovaná sdělila žalobkyni, že jí dává v souladu s § 52 písm. c) zák. práce výpověď z pracovního poměru z důvodu nadbytečnosti, neboť žalobkyně byla v souvislosti s rozhodnutím představenstva žalované odvolána z pracovního místa vedoucího zaměstnance – ředitelky žalované – a žalovaná nemá pro žalobkyni práci odpovídající jejímu zdravotnímu stavu a kvalifikaci.

2. Žalobkyně se žalobou podanou u Okresního soudu v Havlíčkově Brodě dne 25. 11. 2013 domáhala, aby bylo určeno, že uvedená výpověď z pracovního poměru je neplatná a že pracovní poměr nadále trvá. Žalobu zdůvodnila zejména tím, že pracovala u žalované na základě pracovní smlouvy od 30. 12. 1997 nejprve

jako účetní a poté jako ekonom (na základě dohody o změně pracovní smlouvy ze dne 1. 6. 2010) a hlavní ekonom (na základě dodatku pracovní smlouvy ze dne 31. 7. 2012), že listinou ze dne 31. 7. 2012 byla představenstvem žalované jmenována do funkce ředitele společnosti, že po odvolání představenstva žalované valnou hromadou společnosti byla žalobkyně z místa ředitelky žalované odvolána a že dne 31. 7. 2013 převzala výpověď z pracovního poměru ze dne 26. 7. 2013. Žalobkyně má za to, že výpověď postrádá náležitosti podle § 50 odst. 4 zák. práce, že žalovaná ji neseznámila s přijatými organizačními změnami nejpozději ve výpovědi a že chybí příčinná souvislost mezi „rozhodnutím o organizační změně a výpovědí“, neboť práci ekonoma a účetní, kterou žalobkyně vykonávala, převzala L. K. Žalobkyně proto sdělila žalované dopisem ze dne 22. 8. 2013, že výpověď považuje za neplatnou a že trvá na pokračování pracovního poměru. V podání ze dne 27. 3. 2014 doručeném Okresnímu soudu v Havlíčkově Brodě dne 28. 3. 2014 žalobkyně uvedla, že žalovaná nesplnila svou povinnost zařadit ji po odvolání z funkce ředitelky zpět na místo hlavního ekonoma, k níž se zavázala ve „smlouvě o individuálních a mzdových podmínkách“ ze dne 31. 7. 2012.

3. Okresní soud v Havlíčkově Brodě rozsudkem ze dne 2. 6. 2014, č. j. 4 C 271/2013-120, zamítl žalobu a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradu nákladů řízení 13 552 Kč k rukám advokáta JUDr. L. M. Měl za prokázané, že žalovaná neměla po odvolání žalobkyně z funkce ředitelky práci odpovídající její kvalifikaci a zdravotnímu stavu, kterou by jí mohla nabídnout, neboť neměla vůbec žádné volné pracovní místo. Vycházel ze zjištění, že žalovaná měla v době doručení výpovědi žalobkyni celkem 18 zaměstnanců, z nichž výpověď byla dána žalobkyni a L. K., jejíž pracovní místo bylo zrušeno, že zbývajících zaměstnanci byli zařazeni na pozicích řidič, traktorista, opravář a ošetřovatel hospodářských zvířat a že účetní, personální a mzdovou agendu žalované od 1. 10. 2013 zpracovává na základě smlouvy o vedení účetnictví Zemědělské obchodní družstvo Kámen. Dospěl k závěru, že za těchto okolností nastala ve smyslu § 73a odst. 2 zák. práce překážka v práci na straně žalované a fikce výpovědního důvodu podle § 52 písm. c) zák. práce, a že je proto námitka žalobkyně, že výpovědní důvod nebyl skutkově vymezen tak, aby jej nebylo možné zaměnit s jiným důvodem, a že žalobkyně nebyla seznámena s přijatými organizačními změnami, pro které se stala nadbytečnou, „irelevantní“.

4. K odvolání žalobkyně Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 11. 11. 2014, č. j. 20 Co 425/2014-165, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a uložil žalobkyni povinnost zaplatit žalované na náhradu nákladů odvolacího řízení 8 950 Kč k rukám advokáta JUDr. L. M. Ztotožnil se se závěrem soudu prvního stupně, že výpověď z pracovního poměru je určitá a srozumitelná, a vyslovil názor, že pracoval-li zaměstnanec u zaměstnavatele ještě před zařazením na vedoucí pracovní místo, došlo v souvislosti s jeho jmenováním ke změně jeho pracovního poměru, že předchozí pracovní zařazení po odvolání z vedoucího

č. 77

pracovního místa se neobnovuje, a že je proto zaměstnavatel povinen navrhnout zaměstnanci nové pracovní zařazení na jinou práci odpovídající jeho zdravotnímu stavu a kvalifikaci; žádnou takovou práci však žalovaná pro žalobkyni po jejím odvolání z místa ředitelky – jak vyplývá ze shodného tvrzení účastníků, z něhož soud prvního stupně správně vyšel – neměla. K tvrzením žalobkyně uplatněným v jejím odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně, že u žalované byla „práce manažerská“ a práce agronoma, o níž svědčí inzerát ze dne 12. 11. 2013, a k její námitce, že pro chod žalované bylo třeba vést administrativní agendu, odvolací soud uvedl, že „právě“ z manažerské práce byla žalobkyně odvolána, že práce agronoma byla inzerována až po dni výpovědi z pracovního poměru, k němuž je třeba posuzovat to, zda měla žalovaná pro žalobkyni práci, a že administrativní, účetní a mzdové agendy byly z rozhodnutí žalované, do něhož soud nemůže zasahovat, převzaty Zemědělským obchodním družstvem K. Odvolací soud shledal, že důvodem neplatnosti výpovědi není ani to, že žalobkyně oproti zaměstnankyni L. K. již do zaměstnání v průběhu výpovědní doby nedocházela a že L. K. bylo vyplaceno odstupné, neboť je volbou zaměstnavatele, zda ve výpovědní době bude nebo nebude přidělovat zaměstnanci práci „za předpokladu, že mu po tuto dobu vyplatí náhradu mzdy“, a nevyplacení odstupného žalobkyni je důsledkem jejího odvolání z místa vedoucího zaměstnance, který „zákon přímo předpokládá“ (§ 73a odst. 2 zák. práce).

II.

Dovolání a vyjádření k němu

5. Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. Namítá, že dne 31. 7. 2012 byla mezi žalobkyní a žalovanou uzavřena smlouva o individuálních pracovních a mzdových podmínkách, v jejímž čl. II odst. 6 se smluvní strany dohodly, že v případě vzdání se funkce zaměstnancem nebo odvolání zaměstnance z funkce je zaměstnavatel povinen zaměstnance opětovně zařadit na druh práce hlavní ekonom. Uvádí, že strany se tímto ujednáním odchýlily od dispozitivního § 73a odst. 2 zák. práce ve prospěch zaměstnance, a že proto bylo povinností soudu po skutkovém zjištění o „existenci“ tohoto smluvního ujednání posoudit, zda smluvní odchýlení se od zákona má přednost, zda se povinnosti zaměstnavatele rozšířily nad rámec nabídkové povinnosti podle zákona, jakým způsobem odchýlení se od zákona tuto nabídkovou povinnost ovlivnilo a zda má toto odchýlení vliv na platnost výpovědi. Podle názoru dovolatelky je porušení uvedeného smluvního ujednání zaměstnavatelem a následné nesprávné právní posouzení soudy porušením „celé řady zásad zákoníku práce“, včetně zásady „co není zakázáno, je dovoleno“, zásady dobrých mravů a zákazu zneužití práva. Dovolatelka má za to, že pod pojem „jiná práce“ ve smyslu § 73a odst. 2 zák. práce spadá i práce, kterou zaměstnavatel „objektivně“ měl, ale rozhodl se, že ji

budou vykonávat „jiné osoby a jiný subjekt“ (jednalo se o účetnictví a mzdové účetnictví žalované), a považuje za nevýznamné, „zda a jak bylo finančně výhodnější namísto výkonu práce zaměstnankyní nechat vykonávat tuto práci osoby bez smlouvy, či poté externím dodavatelem“. Žalobkyně nesouhlasí se závěrem soudů o nespornosti tvrzení, že žalovaná neměla pro žalobkyni po jejím odvolání z funkce žádnou práci, který je v rozporu s obsahem spisu, a má za to, že kvůli chybějícímu poučení podle § 118a občanského soudního řádu neměla příležitost „soudy vysvětlit svá tvrzení“. Žalobkyně navrhla, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

6. Žalovaná navrhla, aby dovolací soud dovolání žalobkyně zamítl, neboť soudy obou stupňů správně posoudily splnění nabídkové povinnosti zaměstnavatele po stránce skutkové i právní. Zdůraznila, že od § 73a zákoníku práce se nelze odchýlit a že předchozí pracovní zařazení žalobkyně po jejím odvolání z místa ředitelky se neobnovilo.

III.

Přípustnost dovolání

7. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „o. s. ř.“), neboť řízení ve věci bylo zahájeno přede dnem 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v § 240 odst. 1 o. s. ř., se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

8. Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

9. Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

10. Z hlediska skutkového stavu bylo v projednávané věci zjištěno (správnost skutkových zjištění soudů přezkumu dovolacího soudu – jak vyplývá z § 241a odst. 1 a § 242 odst. 3 věty první o. s. ř. – nepodléhá), že žalobkyně pracovala u žalované na základě pracovní smlouvy ze dne 30. 10. 1997 v pracovním poměru od 1. 1. 1998 jako účetní, od 1. 6. 2010 jako ekonom (na základě dohody o změně pracovní smlouvy ze dne 1. 6. 2010) a od 31. 7. 2012 jako hlavní ekonom

(na základě dodatku pracovní smlouvy ze dne 31. 7. 2012), že listinou ze dne 31. 7. 2012 byla žalobkyně „jmenována“ ředitelkou žalované, že téhož dne byla mezi účastníky uzavřena smlouva o individuálních pracovních a mzdových podmínkách, v jejímž čl. II bodu 6 se smluvní strany dohodly, že v případě vzdání se funkce nebo odvolání z funkce je žalovaná povinna žalobkyni opětovně zařadit na „druh práce hlavní ekonom“, že dopisem ze dne 24. 7. 2013 byla žalobkyně odvolána z místa ředitelky žalované a že dne 31. 7. 2013 jí byla doručena výpověď žalované ze dne 26. 7. 2013 z důvodu nadbytečnosti odůvodněná tím, že žalovaná nemá pro žalobkyni po jejím odvolání z pracovního místa ředitelky práci odpovídající jejímu zdravotnímu stavu a kvalifikaci. Výpověď z pracovního poměru byla žalovanou dána též L. K., která pracovala u žalované nejprve jako administrativní pracovnice a později jako účetní a jejíž pracovní místo bylo zrušeno. Účetní, personální a mzdovou agendu žalované zpracovávalo od 1. 10. 2013 na základě smlouvy o vedení účetnictví Zemědělské obchodní družstvo K.

11. Za tohoto skutkového stavu věci závisí napadený rozsudek odvolacího soudu mimo jiné na vyřešení otázky hmotného práva, zda zaměstnavatel může dát zaměstnanci, který byl odvolán z vedoucího pracovního místa, výpověď z pracovního poměru podle § 73a odst. 2 zák. práce, jestliže se dohodl se zaměstnancem při uzavření dohody o možnosti jeho odvolání z vedoucího pracovního místa na tom, že v případě odvolání zaměstnance z vedoucího pracovního místa bude zaměstnanec opětovně zařazen na práci, kterou u zaměstnavatele vykonával před uzavřením uvedené dohody. Protože tato právní otázka v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, je dovolání proti rozsudku odvolacího soudu podle § 237 o. s. ř. přípustné.

IV.

Důvodnost dovolání

12. Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání žalobkyně je opodstatněné.

13. Projednávanou věc je i v současné době třeba posuzovat – vzhledem k tomu, že žalobkyně se domáhá určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru, která jí byla doručena dne 31. 7. 2013 – podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění zákonů č. 585/2006 Sb., č. 181/2007 Sb., č. 261/2007 Sb., č. 296/2007 Sb. a č. 362/2007 Sb., nálezu Ústavního soudu č. 116/2008 Sb. a zákonů č. 121/2008 Sb., č. 126/2008 Sb., č. 294/2008 Sb., č. 305/2008 Sb., č. 306/2008 Sb., č. 382/2008 Sb., č. 286/2009 Sb., č. 320/2009 Sb., č. 326/2009 Sb., č. 347/2010 Sb., č. 427/2010 Sb., č. 73/2011 Sb., č. 180/2011 Sb., č. 185/2011 Sb., č. 341/2011 Sb., č. 364/2011 Sb., č. 365/2011 Sb., č. 367/2011 Sb., č. 375/2011 Sb., č. 466/2011 Sb., č. 167/2012 Sb., č. 385/2012 Sb., č. 396/2012 Sb.

a č. 399/2012 Sb., tedy podle zákoníku práce ve znění účinném do 31. 7. 2013 (dále jen „zák. práce“).

14. Zaměstnanec, u něhož se pracovní poměr zakládá podle zvláštního právního předpisu nebo podle § 33 odst. 3 zák. práce jmenováním, jakož i zaměstnanec, kterému vznikl pracovní poměr na základě pracovní smlouvy, který se zaměstnavatelem uzavřel dohodu o možnosti odvolání a vzdání se vedoucího pracovního místa a který skutečně zastává u zaměstnavatele vedoucí pracovní místo uvedené v § 73 odst. 3 zák. práce, může být ze svého místa odvolán nebo se ho může vzdát (srov. § 73 odst. 1, 2 a 3 zák. práce). Odvolání nebo vzdání se pracovního místa vedoucího zaměstnance musí být provedeno písemně; výkon práce na pracovním místě vedoucího zaměstnance končí dnem následujícím po doručení odvolání nebo vzdání se tohoto místa, nebyl-li v odvolání nebo vzdání se pracovního místa uveden den pozdější (§ 73a odst. 1 zák. práce).

15. Podle § 73a odst. 2 zák. práce odvoláním nebo vzdáním se pracovního místa vedoucího zaměstnance pracovní poměr nekončí; zaměstnavatel je povinen tomuto zaměstnanci navrhnout změnu jeho dalšího pracovního zařazení u zaměstnavatele na jinou práci odpovídající jeho zdravotnímu stavu a kvalifikaci. Jestliže zaměstnavatel nemá pro zaměstnance takovou práci, nebo ji zaměstnanec odmítne, jde o překážku v práci na straně zaměstnavatele a současně platí, že je dán výpovědní důvod podle § 52 písm. c); odstupné poskytované zaměstnanci při organizačních změnách náleží jen v případě rozvázání pracovního poměru po odvolání z místa vedoucího zaměstnance v souvislosti se zrušením tohoto místa v důsledku organizační změny.

16. Z citovaného ustanovení vyplývá, že pracovní poměr zaměstnance, který byl ze svého místa odvolán nebo který se vedoucího pracovního místa vzdal, sice nadále trvá, zaměstnanec však nemá stanoven druh práce, který by byl povinen pro zaměstnavatele vykonávat; pracoval-li u zaměstnavatele již před svým jmenováním na vedoucí pracovní místo, a považuje-li se tedy jeho jmenování za změnu pracovního poměru (srov. § 40 odst. 1 větu druhou zák. práce) nebo pracoval-li u zaměstnavatele ještě před zařazením na vedoucí pracovní místo, a došlo-li tedy v souvislosti s tímto zařazením ke změně pracovní smlouvy nebo ke změně pracovního poměru, jeho předchozí pracovní zařazení se po odvolání z vedoucího pracovního místa nebo po vzdání se tohoto místa neobnovuje (srov. ve vztahu k obdobné právní úpravě v předchozím zákoníku práce rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2003, sp. zn. 21 Cdo 581/2003, nebo – ve vztahu k právní úpravě v současném zákoníku práce – rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2015, sp. zn. 21 Cdo 1659/2014). Zaměstnavateli se proto ukládá, aby navrhl zaměstnanci nové pracovní zařazení na jinou práci, na níž ho může dále zaměstnávat a která odpovídá zdravotnímu stavu zaměstnance a jeho kvalifikaci.

17. Ustanovení § 73a odst. 2 části první věty za středníkem zák. práce zakotvuje tzv. nabídkovou povinnost zaměstnavatele, jejíž splnění je hmotněprávní

č. 77

podmínkou platnosti výpovědi z pracovního poměru podle § 73a odst. 2 věty druhé a § 52 písm. c) zák. práce. Nabídková povinnost zaměstnavatele představuje svou povahou „přímus“ zaměstnavatele učinit zaměstnanci ofertu směřující k uzavření dohody o převedení na jinou práci (ke změně pracovního poměru) ve smyslu § 40 odst. 1 zák. práce. Právní úprava tím sleduje cíl, aby zaměstnavatel předtím, než podá výpověď z pracovního poměru, nabídl zaměstnanci jinou práci odpovídající jeho zdravotnímu stavu a kvalifikaci s ohledem na to, že k výpovědi z pracovního poměru má docházet z důvodů zpravidla nezávislých na možnostech zaměstnance. Rozhodnutí, zda této nabídky bude využito, závisí výlučně na zaměstnanci, který může tuto pracovní příležitost odmítnout; přijme-li nabízenou práci, dojde tím ke změně pracovního poměru ohledně dohodnutého druhu práce, popřípadě též místa výkonu práce, ve smyslu § 40 odst. 1 zák. práce, a potřeba rozvázání pracovního poměru tím odpadá.

18. V případě, že zaměstnavatel nemá takovou práci, která by odpovídala zdravotnímu stavu a kvalifikaci zaměstnance, nebo že zaměstnanec návrh na nové pracovní zařazení nepřijme, nastává jednak překážka v práci na straně zaměstnavatele ve smyslu § 208 zák. práce, jednak fikce výpovědního důvodu podle § 52 písm. c) zák. práce. Zákon tu vytváří fikci nadbytečnosti zaměstnance, pro kterou je možné s ním rozvázat pracovní poměr, aniž by bylo potřebné (možné) se při zkoumání platnosti výpovědi zabývat tím, zda se zaměstnanec skutečně stal pro zaměstnavatele nadbytečným vzhledem k rozhodnutí zaměstnavatele nebo příslušného orgánu o změně jeho úkolů, technického vybavení, o snížení stavu zaměstnanců za účelem zvýšení efektivnosti práce nebo o jiných organizačních změnách, jak to jinak § 52 písm. c) zák. práce pro platné rozvázání pracovního poměru výpovědí vyžaduje.

19. Zaměstnanec, který pracoval u zaměstnavatele již před svým jmenováním nebo zařazením na vedoucí pracovní místo, se může se zaměstnavatelem dohodnout, že v případě odvolání zaměstnance z vedoucího pracovního místa nebo vzdání se tohoto místa zaměstnancem jej zaměstnavatel zařadí na práci, kterou vykonával před svým jmenováním nebo zařazením na vedoucí pracovní místo. V takovém případě je zaměstnavatel povinen nadále přidělovat zaměstnanci práci, kterou vykonával před svým jmenováním nebo zařazením na vedoucí pracovní místo, a zaměstnanec je povinen tuto práci konat [srov. § 38 odst. 1 písm. a) a b) zák. práce]. Byla-li uzavřena mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem taková dohoda, odpadá povinnost zaměstnavatele navrhnout zaměstnanci změnu jeho dalšího pracovního zařazení na jinou práci odpovídající jeho zdravotnímu stavu a kvalifikaci podle § 73a odst. 2 části první věty za středníkem zák. práce, která má smysl jen tam, kde dohoda o zařazení zaměstnance na jeho původní práci v případě jeho odvolání z vedoucího pracovního místa nebo vzdání se tohoto místa zaměstnancem nebyla sjednána a kde by jinak muselo dojít k rozvázání pracovního poměru. Není-li zaměstnavatel povinen navrhnout zaměstnanci změnu

jeho dalšího pracovního zařazení na jinou práci odpovídající jeho zdravotnímu stavu a kvalifikaci podle § 73a odst. 2 části první věty za středníkem zák. práce, nemůže nastat ani fikce výpovědního důvodu podle § 52 písm. c) zák. práce, která je se splněním této nabídkové povinnosti zaměstnavatele – jak vyplývá z § 73a odst. 2 věty druhé zák. práce – spojena.

20. Nejvyšší soud proto dospěl k závěru, že zaměstnavatel nemůže dát výpověď z pracovního poměru podle § 73a odst. 2 věty druhé zák. práce na základě fikce výpovědního důvodu podle § 52 písm. c) zák. práce zaměstnanci, který byl odvolán z vedoucího pracovního místa nebo který se tohoto místa vzdal, jestliže se s ním při jeho jmenování na vedoucí pracovní místo nebo při uzavření dohody o možnosti odvolání a vzdání se vedoucího pracovního místa dohodl na tom, že v případě odvolání zaměstnance z vedoucího pracovního místa nebo vzdání se tohoto místa zaměstnancem jej zařadí na práci, kterou zaměstnanec vykonával před svým jmenováním nebo zařazením na vedoucí pracovní místo.

21. V projednávané věci se žalobkyně a žalovaná ve smlouvě o individuálních pracovních a mzdových podmínkách ze dne 31. 7. 2012 dohodly, že v případě odvolání žalobkyně z vedoucího pracovního místa ředitelky žalované nebo vzdání se tohoto místa žalobkyní je žalovaná povinna žalobkyni opětovně zařadit na práci hlavního ekonoma, kterou vykonávala (měla vykonávat) před svým zařazením na vedoucí pracovní místo ředitelky na základě dodatku pracovní smlouvy ze dne 31. 7. 2012. Vzhledem k tomu, že žalobkyně byla z místa ředitelky dopisem žalované ze dne 24. 7. 2013 odvolána, byla žalovaná povinna – v souladu s ujednáním účastnic ve smlouvě o individuálních pracovních a mzdových podmínkách ze dne 31. 7. 2012 – nadále přidělovat žalobkyni práci hlavního ekonoma a žalobkyně byla povinna tuto práci konat. Protože žalovaná za těchto okolností naopak neměla – jak vyplývá z výše uvedeného – povinnost navrhnout žalobkyni po jejím odvolání z místa ředitelky změnu jejího dalšího pracovního zařazení na jinou práci odpovídající jejímu zdravotnímu stavu a kvalifikaci podle § 73a odst. 2 části první věty za středníkem zák. práce, nemohla nastat fikce výpovědního důvodu podle § 52 písm. c) zák. práce, a žalovaná proto nebyla oprávněna dát žalobkyni výpověď z pracovního poměru podle § 73a odst. 2 věty druhé zák. práce.

22. Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný, neboť spočívá na nesprávném právním posouzení věci; protože nejsou podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání a ani pro změnu rozsudku odvolacího soudu, Nejvyšší soud tento rozsudek zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud rovněž toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně (Okresnímu soudu v Havlíčkově Brodě) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

INHALT

Entscheidungen in Strafsachen

- Nr. 24** Zur Bestimmung der konkreten Grenze, welche Menge Munition im Sinne des § 279 Abs. 1 des StGB, als „größer“ anzusehen ist, muss von der Art, Wirksamkeit und Anzahl der gehaltenen Patronen (Munition) ausgegangen werden. Um eine ‚größere Menge‘ Munition im Sinne dieses gesetzlichen Merkmals geht es nur dann, wenn aufgrund der zitierten Charakteristiken geschlussfolgert werden kann, dass sie namentlich angesichts der Größe der Patronen, der Energie, Menge und Wirksamkeit ihrer explosiven Füllung imstande ist, einen vergleichbaren Gefährlichkeitsgrad herbeizuführen, wie eine Schusswaffe.
- Im Hinblick auf den obig angeführten Gesichtspunkt gilt beispielsweise die Haltung von acht Patronen von Kaliber 6.35 mm (d.h. Patronen für Pistolen geringerer Wirksamkeit) nicht als Besitz einer größeren Menge Munition, da sie nicht imstande ist, einen vergleichbaren Gefährlichkeitsgrad wie der Besitz einer Schusswaffe herbeizuführen.
- Nr. 25 I.** Wenn Gegenstand der Entscheidung über die Anerkennung und Vollstreckung des Urteils eines anderen Mitgliedstaates der europäischen Union zur Auferlegung einer Geldstrafe oder sonstigen monetären Leistung laut Kapitel VI, Teil fünf des Ges. über die internationale justizielle Zusammenarbeit in Strafsachen (PJZS) mehrere Entscheidung sind, die ein und derselben Person und in der selben Sache mehrere Verpflichtungen zu Geldleistungen auferlegen, reicht es aus, dass die in § 267 Abs. 1 Buchst. f) des PJZS angeführte Bedingung, d.h. dass die Höhe der auferlegten Geldstrafe oder sonstigen monetären Leistung nicht geringer als 70 EUR sein darf, zumindest bei einer der fremdländischen Entscheidungen erfüllt ist.
- Jede Entscheidung über monetäre Leistungen muss jedoch auf einer Entscheidung basieren, die sämtliche, in § 261 Abs. 1 Buchst. a) bis d) des PJZS enthaltenen Erfordernisse erfüllt.
- II.** Zur Beurteilung der Erfüllung der in § 268, Abs. 2, des PJZS angeführten, sog. beidseitigen Straftätigkeit beschränkt sich das Gericht nicht allein auf die Tatbeschreibung im Urteilsspruch des Urteils des jeweiligen anderen Mitgliedsstaates, sondern ist verpflichtet, von sämtlichen offenkundigen Umständen ihrer Verübung auszugehen, ohne Rücksicht darauf, ob diese im Urteilsspruch oder dessen Begründung angeführt sind oder nicht. Diese Vorgehensweise geht aus der Unterschiedlichkeit der Rechtsregelungen hervor, laut denen die Tatbestände der einzelnen Strafgesetze die Erfüllung unterschiedlicher gesetzlicher Merkmale und daher auch die Beschreibung unterschiedlicher Tatumstände voraussetzen mögen. So beispielsweise für den Fall, dass die Strafbarkeit der Tat laut innerstaatlicher Regelung auf der Rückfälligkeit des Straftäters (z.B. bei der Straftat des Diebstahls gem. § 205 Abs. 2 des StGB) beruht, obschon dieser Umstand nicht aus dem anerkannten Urteil hervorgeht.
- Nr. 26** Wenn der Beschuldigte auf den rechtswidrigen Angriff des Geschädigten, der ihn in der Garage verschlossen, deren Tor zugehalten und ihn so an der freien Bewegung gehindert hat, bei gleichzeitiger Androhung, er wolle das im Freien stehende Fahrzeug anzünden, dadurch reagiert hat, indem er das Garagentor aufgestoßen hat, wo-

bei er den Geschädigten im Gesicht traf und ihm hierdurch Verletzungen zugefügt hat, geht es hierbei um eine Handlung in den Grenzen der notwendigen Notwehr im Sinne des § 29 des StGB, deshalb kann diese nicht als rechtswidrig beurteilt werden (beispielsweise als Vergehen der Körperverletzung gemäß § 146 Abs. 1 des StGB). Es ist nämlich offensichtlich, dass in diesem Falle der Angriff des Geschädigten andauert hat und der Beschuldigte nicht verpflichtet war, dessen Beendigung abzuwarten.

Als Notwehrexzess könnte es angesichts des Verhaltens des Beschuldigten angesehen werden, wenn er danach den bereits liegenden Geschädigten mit der Faust ins Gesicht geschlagen hätte.

Nr. 27 Der Senatsvorsitzende ist berechtigt und im Interesse der Verhinderung einer unberechtigten Prozessverschleppung sogar verpflichtet, die Begründetheit der Entschuldigung für die Abwesenheit des Verteidigers an der Hauptverhandlung oder öffentlichen Sitzung zu prüfen und zu diesem Zweck auch die notwendigen Untersuchungen anzustellen. Dies gilt auch in einer Situation, in welcher die Entschuldigung beispielsweise nur einen einzigen Tag vor Abhaltung der Gerichtsverhandlung eingereicht wurde, wenn es in der Regel bereits zu spät ist, alle geladenen bzw. in Kenntnis gesetzten Personen von einer eventuellen Absetzung der angeordneten Verhandlung zu informieren. Solch eine Vorgehensweise darf Senatsvorsitzenden nicht als Antipathie gegenüber dem Verteidiger und daher auch nicht als Grund für seinen Ausschluss von der Ausübung der Strafverfahrenshandlungen im Sinne des § 30, Abs. 1, der StPO angelastet werden.

Nr. 28 Im Falle der Tatbeteiligung gemäß § 24 des StGB gilt für Gründung der **örtlichen** Zuständigkeit des Gerichts (Gerichtsstand) der gleiche Grundsatz, wie beim Haupttäter. Als Tatort, an dem die Tat verübt worden ist, gilt nicht allein der Ort, an dem der Haupttäter die Merkmale der objektiven Seite der Straftat erfüllt, sondern auch der Ort, an dem er seine Handlung in Form von Organisation, Anleitung oder mit der Hilfe an dieser Straftat beteiligter Personen realisiert (vergl. § 22 der StPO). Dieser Grundsatz kommt in seinem Falle nur dann zur Anwendung, wenn gegen ihn ein vom Strafverfahren gegen den Haupttäter getrenntes Strafverfahren geführt wird. Wenn es jedoch zur Verbindung dieser Sachen kommt, ist für ein solches gemeinsames Verfahren dasjenige Gericht zuständig, das das Verfahren gegen den Haupttäter führt (§ 21 Abs. 2 der StPO).

Nr. 29 Zur Schlussfolgerung, für eine gewisse Straftat trage eine juristische Person die strafrechtliche Verantwortung, reicht nicht aus, dass es um eine laut § 7 des Ges. über die strafrechtliche Verantwortlichkeit juristischer Personen (nachst. nur noch „Organhaftung“ genannt) nicht angeführte Ausnahme geht und dass die Straftat von einer in § 8 Abs. 1, des Ges. über die Organhaftung angeführten physischen Person, jedoch im Interesse einer juristischen Person oder in deren Tätigkeitsrahmen verübt wurde.* Die Tat muss nämlich gemäß § 8 Abs. 2 des Ges. über die Organhaftung der entsprechenden juristischen Person anlastbar sein, was über das Erwähnte hinaus bedeutet, dass es um eine solche Handlung der physischen Person geht, die in ihrem Inhalt und Zweck auch eine Handlung der juristischen Person nach Außen darstellt. Zur Strafverantwortlichkeit der juristischen Person reicht auch nur eine der alternativ festgelegten Handlungsbeziehungen der in § 8 Abs. 1 des Ges. über die Organhaftung angeführten Personen zur juristischen Person aus, also Handlungen solch

---

¹ Anmerkung der Redaktion: Bis zum 30. 11. 2016, d.h. bis zum Inkrafttreten von Ges. Nr. 183/2016 Slg., galt die Verübung der Straftat im Namen der juristischen Person als weitere Alternative.

einer physischen Person im Interesse der juristischen Person oder im Rahmen deren Tätigkeiten.

Eine Straftat im Sinne des § 8 Abs. 2 des Ges. über die Organhaftung kann einer juristischen Person dann nicht angelastet werden, wenn die handelnde physische Person die rechtswidrige Handlung zwar im Rahmen der Tätigkeit der juristischen Person, aber zu deren Nachteil verübt hat. In solch einem Fall gilt, dass die juristische Person allgemein für die in ihrem Namen handlungsberechtigten Personen haftet, wenn jedoch die juristische Person von der in ihrem Namen handelnden natürlichen Person zur Verübung der Straftat missbraucht wurde, ist es in der Regel nicht statthaft, auf die Beteiligung der juristischen Person an der Verübung der Straftat zu schlussfolgern.

Nr. 30

Wesentliche Verfahrensfehler, derentwegen die Hauptverhandlung wiederholt werden muss (§ 219 Abs. 3, Satz eins der StPO), müssen hinsichtlich der Verwendbarkeit der in der vorangegangenen, von solch einem Mangel behafteten Hauptverhandlung getätigten Aussagen der Beschuldigten, Zeugen und Sachverständigen individuell beurteilt werden, namentlich eingedenk dessen, ob es durch die Verlesung dieser Aussagen aus dem Protokoll über die Hauptverhandlung und ihrer beweismäßigen Verwendung zu keiner Verletzung des Rechts auf ein faires Verfahren im Sinne des Art. 6 der Konvention zum Schutz der Menschenrechte und Grundfreiheiten kommt. Wenn die Hauptverhandlung erneut durchgeführt werden muss, weil sie von einem Einzelrichter abgehalten wurde, obwohl sie gemäß § 314a, Abs. 2 der StPO aufgrund der Notwendigkeit zur Auferlegung einer Gesamtstrafe in Beziehung zur der im Verfahren vor dem Senat auferlegten Strafe vom Senat hätte abgehalten werden müssen, ist es statthaft, die früheren Aussagen aus dem Protokoll über die vom Alleinrichter getätigte Hauptversammlung bei Erfüllung der Bedingungen der § 207 Abs. 2; § 211, Abs. 1; § 211, Abs. 2, Buchst. a); § 211, Abs. 3; § 211 Abs. 4 oder § 211, Abs. 5 der StPO vorzulesen und bei der Entscheidung der Sache von ihnen auszugehen.

Entscheidungen in Sachen des bürgerlichen, Handels - und Verwaltungsrechts

- Nr. 65** Gesetz Nr. 256/2004 Slg., über Kapitalmarktgeschäfte schließt nicht aus, dass die Parteien übereinkommen, ihren aus Investitionsleistungen hervorgehenden Vermögensstreit von einem Schiedsrichter (Ständigen Schiedshof) entscheiden zu lassen und dies auch dann, wenn eine der Parteien Verbraucher ist; die Bedingungen zu dessen Bestimmung halten sich an Gesetz Nr. 216/1994 Slg., über Schiedsverfahren und die Vollstreckung von Schiedssprüchen. *)
- Nr. 66** Die Pflicht laut der Bestimmung des § 336n, Abs. 1 der ZPO, die dem säumigen Ersteher zur Zahlung der Differenz am Höchstangebot auferlegt wird, wenn bei der folgenden Auktionshandlung ein niedrigeres Angebot erzielt wird, unterliegt keiner Verjährung.
- Nr. 67** Der angemeldete Gläubiger ist gemäß § 336n Abs. 1 der ZPO Teilnehmer des Verfahrens über die Auseinandersetzung der Schulden des säumigen Erstehers.
- Nr. 68** Wenn ein Telekommunikationsunternehmen den Bau einer Telekommunikationsleitung weder mit dem Besitzer oder Nutzer der betroffenen Immobilien abgesprochen, noch diesen dahingehend informiert hat, konnte ihm keine gültige Berechtigung zur Errichtung solch einer Telekommunikationsleitung im Sinne des § 12 Abs. 1 Buchst. a) von Ges. Nr. 110/1964 Slg., Telekommunikationsgesetz, entstehen.
- Nr. 69** Wenn der Nutznießer (Berechtigte) einer persönlichen Dienstbarkeit bei Wirksamkeit des Gesetzes Nr. 40/1964 Slg., BGB, Miteigentümer einer belasteten Immobilie ist, wird die Grunddienstbarkeit hierdurch nicht aufgehoben.
- Nr. 70** Der Sieger eines laut Artikel I, Punkt 5, Buchst. d) Satz zwei von Gesetz Nr. 364/2000 Slg., in der ab dem 1. 3. 2002 zum 11. 12. 2003 gültigen Fassung, ausgerufenen Auswahlverfahrens ist lediglich zum Abschluss solch eines Vertrags über die unentgeltliche Übertragung des Eigentums an Immobilien berechtigt, der in seinem Inhalt dem Beschluss des Abgeordnetenhauses des Parlaments der Tschechischen Republik über diese Übertragung entspricht, der gemäß Satz eins dieser Bestimmung verabschiedet wurde.
- Nr. 71** Die Höhe der Entschädigung von Schülern oder Studenten für einen Einkommensverlust nach Abschluss der Vorbereitung auf den zukünftigen Beruf wird anhand der Differenz zwischen dem wahrscheinlichen Verdienst, den er erzielt hätte, wenn er keinen Gesundheitsschaden erlitten hätte und der Invalidenrente bestimmt, und dies auch für den Zeitraum, in dem er nur deshalb keine Invalidenrente bezogen hat, weil er sie später beantragt hat, als ihm dieser Anspruch entstanden ist.
- Nr. 72** Eine Schadenersatzklage gemäß § 10, Abs. 4 von Gesetz Nr. 115/2000 Slg., über die Gewährung von Schadenersatz für Schäden, die von besonders geschützten Lebewesen verursacht wurden, ist eine Klage auf eine Leistung aus einer privatrechtlichen Beziehung, die gemäß Teil drei der Zivilprozessordnung verhandelt wird. Die zuständige Behörde erlässt im Rahmen der Beurteilung des Antrags des Geschädigten gemäß § 8, Abs. 2 von Gesetz Nr. 115/2000 Slg. keine Verwaltungsentscheidung und dieses weder in formellem, noch in materiellem Sinne. Der Antrag des Geschädigten auf die Gewährung von Schadenersatz hat bei der zuständigen Behörde den Charakter einer vorläufigen Geltendmachung eines Gläubigeranspruchs gegenüber dem Schuldner.
- Nr. 73** Wenn die Staatsanwaltschaft weder über das Recht einer konkreten Person entscheidet, noch durch deren Vorgehen in ihre Recht eingegriffen werden kann, lässt sich durch ihre Entscheidung oder Vorgehensweise keine Haftungsbeziehung zwischen dem Staat und dieser Person im Sinne des Art. 36, Abs. 3 der „Charta“ und von

Gesetz Nr. 82/1998 Slg. begründen. Dies gilt auch dann, wenn hinsichtlich der Rechtsregelung des Adhäsionsverfahrens das Gericht (im Strafverfahren) über die Ansprüche dieser Person als Geschädigter entscheiden könnte.

- Nr. 74** Wenn der Wohnungsmieter dem Vermieter zahlbare Vorauszahlungen zur Deckung mit der Nutzung der Wohnung verbundener Leistungen schuldet, hat der Vermieter Anspruch auf eine Verzugsgebühr zu diesen zahlbaren Vorauszahlungen für die Dauer ab ihrer Fälligkeit bis zu dem Zeitpunkt ihrer Entrichtung, ggf., wann der Kläger ihre Berechnung durchführen sollte. Die Zahlung der Vorauszahlungen an sich nach dem Datum, als es zur Berechnung kommen sollte, kann er nicht mehr einfordern, aber der bis dahin entstandene Anspruch auf die Verzugsgebühr zu diesen Vorauszahlungen bleibt bestehen.
- Nr. 75** Wenn ein Wettbewerber dem Betreiber eines Kommunikationskanals im Internet (Betreiber des soz. Netzwerkes Facebook), ungerechtfertigterweise meldet, ein anderer Wettbewerber mit Profil im Netzwerk Facebook verletze dessen immateriellen Eigentumsrechte, macht sich einer Handlung des unlauteren Wettbewerbs auf Facebook schuldig.
- Nr. 76** Für die Reihenfolge zur Befriedigung mehrerer gesicherter Gläubiger aus dem Monetisierungserlös der gleichen Sicherheit sind im Sinne der Bestimmung des § 167, Abs. Satz 1 des Insolvenzgesetzes (in der zum 31. 12. 2013 gültigen Fassung) der tatsächliche Entstehungszeitpunkt des Pfandrechts oder der der Sicherheit entscheidend, ohne Rücksicht darauf, dass die gesicherte Verbindlichkeit eines von ihnen vorher geprüft und mit Anführung einer falschen Angabe über eine spätere Entstehungszeit der Absicherung in der Forderungsanmeldung befunden wurde.
- Nr. 77** Der Arbeitgeber darf einem Arbeitnehmer das Arbeitsverhältnis gemäß § 73a, Abs. 2, Satz zwei des Arbeitsgesetzbuches aufgrund der Fiktion des Kündigungsgrundes laut der Bestimmung des § 52 Buchst. c) des AGB, der aus einer Leitungsposition abberufen wurde oder diese niedergelegt hat, nicht kündigen, wenn er mit diesem bei seiner Ernennung zu dieser Leitungsposition oder bei beim Abschluss der Vereinbarung über die Möglichkeit einer Abberufung oder Niederlegung dieser Leitungsposition vereinbart hat, dass er im Falle einer Abberufung des Mitarbeiters oder Niederlegung dieser Arbeitsposition durch den Mitarbeiter, ihm diejenige Arbeit zuteilt, die er vor seiner Ernennung oder Zuordnung der Leitungsposition inne hatte.

Popularisierungstichworte:

- 23 Cdo 3439/2014 – Entscheidungen von Streitigkeiten aus Kapitalmarktgeschäften, wenn eine der Parteien Verbraucher ist
- 20 Cdo 87/2016 – Zur Frage der Verjährung der Pflicht des säumigen Erstehers auf Zahlung der Differenz am Höchstangebot, wenn bei der folgenden Auktionshandlung ein niedrigeres Angebot erzielt wird.
- 20 Cdo 607/2016 – Zur Teilnahme angemeldeter Gläubiger im Verfahren über die Auseinandersetzung der Schulden des säumigen Erstehers gemäß der Bestimmung des § 336n Abs. 1 ZPO
- 22 Cdo 1235/2014 – Pflicht eines Telekommunikationsunternehmens, den Bau einer Telekommunikationsleitung mit dem Besitzer oder Nutzer der betroffenen Immobilien abzusprechen und Entstehung der Berechtigung, eine Telekommunikationsleitung im Sinne des § 12 Abs. 1 Buchst. a) von Ges. Nr. 110/1964 Slg., Telekommunikationsgesetz, errichten zu können.
- 22 Cdo 3864/2014 – Existenz einer Grunddienstbarkeit, wenn der Nutznießer (Berechtigte) einer persönlichen Dienstbarkeit bei Wirksamkeit des Gesetzes Nr. 40/1964 Slg., BGB, Miteigentümer einer belasteten Immobilie ist.
- 32 Cdo 1563/2014 – Zum Inhalt eines Vertrags über die unentgeltliche Übertragung von Eigentumsrechten an Immobilien laut
- 25 Cdo 5024/2014 – Höhe der Entschädigung von Schülern oder Studenten für Einkommensverluste nach Abschluss der Vorbereitung auf den zukünftigen Beruf
- 25 Cdo 4768/2015 – Zum Charakter von Schadenersatzklagen für Schäden, die von besonders geschützten Lebewesen verursacht wurden
- 30 Cdo 4578/2015 – Haftung des Staates für Schäden, die durch Tätigkeiten der Staatsanwaltschaft verursacht werden
- 25 Cdo 1977/2015 – Zur Existenz des Rechtes auf Zahlung einer Verzugsgebühr wegen zahlbarer Vorauszahlungen zu Leistungen, die mit der Nutzung der Wohnung verbunden sind
- 23 Cdo 3415/2014 – Handlungen des unlauteren Wettbewerbs auf Facebook
- 29 NSČR 7/2014 – Bedeutung des Entstehungszeitpunkts des Pfandrechts oder einer Sicherheit für die Reihenfolge zur Befriedigung mehrerer abgesicherter Gläubiger aus dem Erlös der gleichen Sicherheit.
- 21 Cdo 2376/2015 – Zur Möglichkeit des Arbeitgeber, das Arbeitsverhältnis eines Arbeitnehmers gemäß § 73a, Abs. 2, Satz zwei des Arbeitsgesetzbuches aufgrund der Fiktion des Kündigungsgrundes laut der Bestimmung des § 52 Buchst. c) des AGB zu kündigen, der aus einer Leitungsposition abberufen wurde oder diese niedergelegt hat

CONTENTS

Resolution in Criminal Law Cases

No. 24 When determining the concrete limit of the quantity of ammunition that may be considered as “larger” within the meaning of Section 279(1) of the Penal Code, the type, efficiency and the number of cartridges actually in possession should be taken into account. Within the meaning of this legal characteristic, ammunition is deemed to be of a larger quantity when, based on these characteristics, it is possible to conclude that, considering the size and the energy of the cartridges, as well as the quantity and the efficiency of their explosive content, such ammunition is capable of inducing a similar level of hazard as a single fire arm.

With a view to the above, the possession of, for example, eight 6.35 mm cartridges (i.e. lower-efficiency pistol cartridges) does not constitute the keeping of a larger quantity of ammunition since such ammunition is incapable of inducing the same level of hazard as the possession of a single fire arm.

No. 25 I. When the subject of a decision on the recognition and enforcement of a decision of another EU member state imposing a pecuniary sanction or other pecuniary fulfilment pursuant to Chapter VI Part V of Act No. 104/2013 Coll., on International Judicial Cooperation in Criminal Matters, are multiple decisions imposing several pecuniary fulfilment obligations upon the same individual with respect to the same matter, it is sufficient if the condition stipulated in Section 267(1)(f) of the International Judicial Cooperation Act, i.e. that the amount of the imposed pecuniary punishment or other fulfilment is not lower than EUR 70, is fulfilled at least by one of such foreign decision.

Nonetheless, each pecuniary fulfilment obligation shall be imposed by a decision fulfilling the prerequisites set forth in Section 261(1)(a) to (d) of the International Judicial Cooperation Act.

II. When adjudging the fulfilment of the so-called condition of double criminality stipulated in Section 268(2) of the International Judicial Cooperation Act, the court is not limited to a mere description of the act in the verdict of the decision of another EU member state, it is obligated to consider all obvious circumstances associated with the committed act regardless of whether they are mentioned in the verdict or in the rationalization of the decision. This procedure is given by the differences in the national legal regulation based on which the bodies of offences stipulated by individual national penal laws may presume the fulfilment of various legal characteristics and, likewise, describe a different *res gestae*. This shall apply, for example, when the punishability of an offence is established by the offender’s recidivism according to national legal regulation (e.g. in case of a crime of theft pursuant to Section 205(2) of the Penal Code) even if the recognized decision does not imply such circumstance.

No. 26 When the accused responded to an unlawful attack of the aggrieved party, who closed the accused in a garage, prevented the accused from moving freely by holding the garage door and threatened to set fire to the vehicle of the accused standing outside, whereas the accused blew open the garage door, which hit the face of and caused an

injury to the aggrieved party, such conduct is within the limits of necessary defence within the meaning of Section 29 of the Penal Code and, therefore, it cannot be adjudged as unlawful (i.e. as the misdemeanour of occasioning bodily harm in accordance with Section 146(1) of the Penal Code). It is obvious that, under such circumstances, the attack of the aggrieved party continued and the accused was not obligated to wait for the attack to end.

An excess in terms of necessary defence may be considered in relation to the conduct of the accused who subsequently hit the aggrieved party lying on the ground in the face with his fist and did so repeatedly.

No. 27 The senate chairperson is authorized and also obligated, for the sake of preventing unsubstantiated delays, to examine the justification of the defence counsel's excuse for their absence at the main hearing or public session and to carry out an investigation as necessary for this purpose. This especially applies in situations when such excuse is submitted, for example, only one day before the court hearing and it is usually impossible to inform all summoned or notified persons of the conceivable cancellation of the ordered hearing. Such procedure of the senate chairperson cannot be deemed as negative in relation to the defence counsel and, likewise, it cannot lay grounds for excluding the chairperson from carrying out acts associated with criminal proceedings within the meaning of Section 30(1) of the Code of Criminal Procedure.

No. 28 In case of participation pursuant to Section 24 of the Penal Code, the same principle as with the main offender applies to the establishment of the venue jurisdiction of the court. The location where the crime was committed is not only the place where the main offender had fulfilled the characteristics of the objective side of the criminal offence but also the place where the participant to the crime had realized their actions by means of organizing, instructing or assisting the same (cf. Section 22 of the Code of Criminal Procedure). This principle shall be applied with respect to the participant only if criminal proceedings are initiated against them separately from the criminal proceedings initiated against the main offender. However, if the proceedings are combined, the court competent to conduct proceedings against the main offender shall exercise jurisdiction also with respect to such joint proceedings (Section 21(2) of the Code of Criminal Procedure).

No. 29 A conclusion that a legal person is criminally liable for a certain criminal offence cannot be grounded on the mere fact that the criminal offence is not mentioned in the exceptions set forth in Section 7 of Act No. 418/2011 Coll., on the Criminal Liability of Legal Entities, and that the unlawful act was committed by a natural person listed in Section 8(1) thereof who acted in the interest of the legal person or within the framework of the legal person's activities.** The act must be attributable to the particular legal person under Section 8(2) of the Act on the Criminal Liability of Legal Entities, which means, among other things, that the content and the purpose of the natural person's actions should concurrently constitute the legal person's external actions.

For a legal person to be held criminally liable, it is sufficient if only one of the alternatively determined relations of the actions of any of the persons listed in Section 8(1) of the Act on the Criminal Liability of Legal Entities exists with respect to the legal person, i.e. an act of such natural person who acted in the interest of the legal person or within the framework of the legal person's activities.

---

¹ Editorial note: Until 30 November 2016, i.e. until the force of Act No. 183/2016 Coll., the commission of an offence on behalf of a legal person was another alternative.

A criminal offence cannot be attributed to a legal person within the meaning of Section 8(2) of the Act on the Criminal Liability of Legal Entities provided that a natural person committed an unlawful act de facto within the legal person's activities, yet to the detriment of the legal person. In such a case, the legal person is generally liable for the selection of natural persons authorized to act on its behalf, however, if the legal person is abused by a natural person acting on its behalf to commit a crime, it is not possible, as a rule, to arrive at the conclusion that the crime was also committed by the legal person.

No. 30

Substantial defects of proceedings due to which it is necessary to repeat the main hearing (first clause of Section 219(3) of the Code of Criminal Procedure) should be assessed individually as regards the usability of the depositions of the accused, as well as the testimonies of witnesses and experts in the previous defective main hearing, namely with a view to the fact whether the reading of the depositions and testimonies from the record of the main hearing and their use as evidence does not violate the right to a fair trial in accordance with Article 6 of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms.

Where it is necessary to repeat the main hearing only because it was originally conducted by a single judge although it should have been conducted by a senate pursuant to Section 314a(2) of the Code of Criminal Procedure due to the necessity of imposing a summary punishment in relation to a punishment imposed within proceedings held before a senate, previous depositions and testimonies may be read from the record of the main hearing conducted by a single judge and used as grounds for a decision subject to the fulfilment of the conditions set forth in Section 207(2), Section 211(1), Section 211(2)(a), Section 211(3), Section 211(4) or Section 211(5) of the Code of Criminal Procedure.

Resolutions in Civil Law, Business Law and Administration Law Cases

- No. 65** Act No. 256/2004 Coll., on Capital Market Undertakings, does not prevent the parties from agreeing that their asset-related dispute arising from the provision of investment services should be decided by an arbitrator (a permanent arbitration court) even if one of the parties is a consumer, whereas the terms and conditions for appointing such arbitrator are governed by Act No. 216/1994 Coll., on Arbitration Proceedings and Enforcement of Arbitral Award.*)
- No. 66** The obligation pursuant to the provision of Section 336n(1) of the Civil Procedure Code imposed upon a highest bidder in default to pay the difference between the highest bid, where a lower bid was achieved during a subsequent auction procedure, is not subject to any limitation.
- No. 67** A creditor with a submitted claim is a party to proceedings on the settlement of debts of the highest bidder in default in accordance with the provisions of Section 336n(1) of the Civil Procedure Code.
- No. 68** Where a telecommunication organization did not discuss with the owners or users of the affected real properties the construction of a telecommunication line and failed to notify them of the same, such organization was not validly authorized to build the telecommunication line within the meaning of Section 12(1)(a) of Act No. 110/1964 Coll., on Telecommunications.
- No. 69** Where a beneficiary of a personal easement established during the effect of Act No. 40/1964 Coll., the Civil Code, became a co-owner of the real property encumbered therewith, the same did not result in the extinction of the easement.
- No. 70** The winner of a competition held pursuant to the second clause of Article I(5)(d) of Act No. 364/2000 Coll., in the wording effective from 1 March 2002 until 11 December 2003, has the right to only conclude an agreement on the gratuitous transfer of the ownership title to real property, the content of which corresponds to the resolution of the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic on such transfers adopted in compliance with the first clause of the provision.
- No. 71** The amount of compensation of a pupil or a student for lost earnings after completing their preparation for their future occupation shall be determined by calculating the difference between the potential earnings achieved by them had their health not been injured and their disability pension, whereas this applies also to the period for which they did not receive any disability pension due to applying for it at a later time, namely after having been entitled to the same.
- No. 72** An action for damage compensation pursuant to Section 10(4) of Act No. 115/2000 Coll., on Compensation for Damage Caused by Selected Specially Protected Animals, is an action for fulfilment from a private legal relationship, which shall be heard in compliance with Part III of the Civil Procedure Code.
When reviewing a request of the aggrieved party pursuant to Section 8(2) of Act No. 115/2000 Coll., the competent body does not issue an administrative decision either in the formal or in the material sense. The request of the aggrieved party for the provision of damage compensation submitted to the competent body has the character of a preliminary filing of a claim by the creditor with respect to the debtor.
- No. 73** When the public prosecutor's office can neither decide on the right of a concrete person nor interfere in their right by its procedure, the decision or procedure of the public prosecutor's office cannot establish a liability relationship between the state and such person within the meaning of Article 36(3) of the Charter and Act No. 82/1998 Coll. This also applies in the situation when, with a view to the legal

regulation of the adhesion procedure, the court (within criminal proceedings) could have decided on the entitlements of such person as an aggrieved party.

- No. 74** If a lessee of a flat owes due deposits to the lessor for services associated with the use of the flat, the lessor is entitled to a delay charge for the outstanding deposits for the period from their due date to the date of their payment and/or to the date when the plaintiff was to provide a statement of the same. The lessor cannot demand the payment of such deposits after the date of their statement, nonetheless, the lessor remains entitled to the delay charge for such outstanding deposits having accrued until then.
- No. 75** When a competitor, without any substantiated reason, notifies the operator of an Internet communication channel (Facebook operator) that another competitor having a profile on Facebook violates their intellectual property rights, such actions on the part of the former competitor constitute unfair competitive conduct.
- No. 76** As regards the order in which more secured creditors are satisfied from the proceeds from the realization of the same security within the meaning of the provisions of the second clause of Section 167(1) of the Insolvency Act (in the wording effective until 31 December 2013), the actual period of the establishment of lien or of the security is decisive regardless of whether the secured claim of any of the creditors was previously examined and identified by indicating incorrect information on a later date of establishment of the security in the claim submission form.
- No. 77** The employer cannot terminate the employment of an employee in accordance with the provision of the second clause of Section 73a(2) of the Labour Code based on the fiction of grounds for termination pursuant to the provision of Section 52(c) of the Labour Code if such employee was recalled or resigned from a managerial position provided that the employer and the employee agreed, when appointing the employee to the managerial position or when concluding an agreement on the employee's possible recall or resignation, that in the event of the employee's recall or resignation from the managerial position, the employee would be assigned to work performed by the employee prior to his/her appointment or assignment to the managerial position.

Popularisation entries

- 23 Cdo 3439/2014 – Decision of disputes arising from undertakings on the capital market where one of the parties is a consumer.
- 20 Cdo 87/2016 – The question of the limitation of the obligation of a highest bidder in default to pay the difference between the highest bid, where a lower bid was achieved during a subsequent auction procedure.
- 20 Cdo 607/2016 – The participation of a creditor with a submitted claim in proceedings on the settlement of debts of the highest bidder in default in accordance with the provisions of Section 336n(1) of the Civil Procedure Code.
- 22 Cdo 1235/2014 – The obligation of a telecommunication organization to discuss with the owners or users of the affected real properties the construction of a telecommunication line and the authorization to build the telecommunication line within the meaning of Section 12(1)(a) of Act No. 110/1964 Coll., on Telecommunications.
- 22 Cdo 3864/2014 – The existence of easement in a situation when the beneficiary of personal easement established during the effect of Act No. 40/1964 Coll., the Civil Code, becomes a co-owner of the real property encumbered therewith.
- 32 Cdo 1563/2014 – The content of the agreement on the gratuitous transfer of the ownership title to real property.
- 25 Cdo 5024/2014 – The amount of compensation of a pupil or a student for lost earnings after completing their preparation for their future occupation.
- 25 Cdo 4768/2015 – The character of reviewing requests for damage compensation caused by selected specially protected animals.
- 30 Cdo 4578/2015 – The liability of the state for damage inflicted by activities of the public prosecutor's office.
- 25 Cdo 1977/2015 – The existence of the right to a delay charge for due deposits for services associated with the use of a flat.
- 23 Cdo 3415/2014 – Unfair competitive conduct on Facebook.
- 29 NSČR 7/2014 – The significance of the period of establishment of lien or security with respect to the order in which more secured creditors are satisfied from the proceeds from the realization of the same security.
- 21 Cdo 2376/2015 – The employer's options as regards the termination of the employment of an employee in accordance with the provision of the second clause of Section 73a(2) of the Labour Code based on the fiction of grounds for termination pursuant to the provision of Section 52(c) of the Labour Code if such employee was recalled or resigned from a managerial position.

Tisk a distribuci zajišťuje Wolters Kluwer ČR, a. s.,
U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3.
Ročně vycházejí sešity 1–10 a sešit rejstříků.
Cena základního předplatného je 2 065 Kč bez DPH.

Odpovědná redaktorka:	Mgr. PhDr. Marie Novotná, tel. 246 040 417, 603 826 881, e-mail: marie.novotna@wolterskluwer.com
Administrace předplatného:	Wolters Kluwer ČR, a. s., U Nákladového nádraží 6, 130 00 Praha 3
Zákaznická linka:	tel. 246 040 400, 246 040 401 e-mail: zakaznicke@wolterskluwer.com
Distribuce:	CASUS direct mail, a. s., Žilinská 5/2773, 141 00 Praha 4

Archiv časopisu najdete na: <http://sbirka.nsoud.cz> a v systému ASPI.